

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

72789

Meheddin İSPİR

İBRAHİM TENNÜRİ
GÜLZÂR
(İNCELEME-METİN)

72789

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ
Yrd. Doç. Dr. Turgut KARABEY

ERZURUM-1998

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DANIŞMANLIK VE TEZLERİ

I

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İBRÂHİM TENNURÎ, GÜLZÂR, İNCELEME-METİN

Meheddin İSPİR

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Turgut KARABEY

1998-SAYFA:

Jüri: Yrd. Doç. Dr. Turgut KARABEY

.....
.....

Eski Türk Edebiyatı alanında yapılan bu yüksek Lisans çalışmasında, XV. yüzyıl mutasavvıf şâirlerinden Şeyh İbrahim Tennûrî'nin hayatı, eserleri, edebi kişiliği kısa bir şekilde verildi. H. 857/M.1453 yılında telif edilen Gülzâr-ı Ma 'nevî adlı mesnevî, tarzında yazılmış olan dinî, tasavvufî, fikhî ve ahlaki bir içeriğe sahip olan bu eserin iki nüshası karşılaştırılarak edisyon-kritiği yapıldı. Süleymaniye kütüphanesi Esat Efendi bölümü 1639 nolu nüsha ile Erzurum Atatürk Üniversitesi Seyfettin Özege Bölümü 435 nolu nüsha kullanıldı. Bilinen diğer nüshalarıda tanıtıldı.

Eserin baş tarafına kısa bir inceleme konuldu. Burada faydalanılan kaynaklar dipnotlarda gösterildikten sonra ayrıca incelemenin son tarafında bibliyografya adı altında toplandı. Öte yâdan eserde geçen ve XV. yüzyıl Anadolu Türkçesi'nde kullanıldığını sandığımız arkarik kelimelerin sözlüğü çalışmamızın sonuna eklendi.

II

ABSTRACT

A STUDY ON İBRAHİM TENNURİ'S "GÜLZAR"

Meheddin İSPİR

Supervisor: Yrd. Doç. Dr. Turgut KARABEY

1996-PAGE:

Jury: Yrd. Doç. Dr. Turgut KARABEY

.....
.....

Of the sufi poets of the XV. century, Şeyh İbrahim Tennuri was identified through his biography, works and literary figure in brief in this master the'sis on the old Turkish Literature. His work, written in the form of mesnevi in H.857 M.1453, was a religious, Mystical, Islamic Jurispruden moral one. As a result of the comparison of these two copies, we made some editina-critic on it. These copies are the on in Süleymaniye Library, Esat Efendi Department, with the number 1639, ant the one in Atatürk universitiy, Seyfettin Özge Department with the number 435. The other copies known were also introduced.

We placed a short analysis at the beginning of the study. The resources from which quotations were taken in this part were shown as endnotes and later collected at the and of the study under the title bibliography. On the other hand, we added to the end dictionary of the archaic words confronted in the work and which, we thoght, were used in the Anatolian Turkish of the XV. century.

III İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ÖZET	I
ABSTRACT	II
İÇİNDEKİLER	III
ÖNSÖZ	IV
KISALTMALAR	V
TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ	VI
I. BÖLÜM	
İBRAHİM TENNURÎ	
I. HAYATI	1-2
II. EDEBÎ KİŞİLİĞİ	2-5
III. ESERLERİ	
A. GÜLZÂR veya GÜLZÂR-I MANEVÎ	5-34
B. GÜLŞEN-İ NİYÂZ veya DİVAN-I İBRAHİM TENNÛRÎ	35
NÜSHALARIN TANITIMI	36-44
BİBLİYOGRAFYA	45-46
II. BÖLÜM	
NÜSHA KARŞILAŞTIRMASI	47
METİN	48-265
ARKAİK TÜRKÇE KELİMELE	266-273
ÖZGEÇMİŞ	274

IV ÖNSÖZ

Eski Türk Edebiyatı'nın günümüzde tanıtılması amacıyla yapılan çalışmalara bir yenisini daha eklemek düşüncesiyle hareket ettik. XV. yüzyılda yaşamış mutasavvıf şâir, İbrahim Tennûrî'nin Gülzâr adlı eserini tanıtmaya çalıştık.

Şiiri, islâm dinini ve tasavvufunu halka öğretmek ve halkı irşad etmek amacıyla kullanan şâirlerden biri de İbrahim Tennûrî'dir. Yunus Emre tarzında şiirler yazan ve şiirle halkı irşâd etmeye çalışan Tennûrî'nin dinî, tasavvufî, fikhî ve ahlakî bir eserini günümüze taşımaya çalıştık.

Bu yüksek Lisans çalışması önsöz, ve iki bölümden meydana gelmiştir. Birinci bölümde XV. yüzyıl mutasavvıf şairlerinden İbrahim Tennurî'nin hayatı ve eserleri mevcut kaynaklara dayanılarak kısaca ele alındı. İkinci bölümde ise onun tanınmış mesnevîsi Gülzâr'ın İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi Esat Efendi Bölümü 1639 nolu nüsha ile Erzurum Atatürk Üniversitesi kütüphanesi Seyfettin Özege Bölümü 435 nolu nüshalar karşılaştırılarak edisyon kritikli metni verildi. En sona da metinde geçen arkaik Türkçe kelimeleri ihtiva eden bir sözlük eklendi.

Bu çalışmada Gülzâr'ın iki yazma nüshasını karşılaştırarak Türk Dili'nin zenginliğini ve önemini, Türk Edebiyatı'nın güzelliğini göstermeyi amaçladık. Çalışmam süresince yardımlarını eksik etmeyen muhterem Hocam Yrd. Doç. Dr. Turgut Karabey'e, düzeltmelerde yardımcı olan Abdülbaki Çetin'e, ayet ve hadisleri yazan Ömer Faruk Pala'ya ve eserin fotoğraflarını çeken Nuri Yılmaz'a teşekkür ederim.

V

KISALTMALAR

a.g.e.	: adı geçen eser
a.g.m.	: adı geçen makale
A.Ü.F.E.F.	: Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi
Ank.	: Ankara
C.	: Cilt
Erz.	: Erzurum
haz.	: hazırlayan
İst.	: İstanbul
M.E.B.	: Milli Eğitim Bakanlığı
Ö.	: Gülzar-ı Ma 'nevi'nin Erzurum Atatürk Üniversitesi Seyfettin Özege Kütüphanesinde 435 numarayla kayıtlı nüshası.
S.	: Gülzar-ı Ma 'nevi'nin Süleymaniye Kütüphanesi Esat Efendi Bölümü'nde 1639 numarayla kayıtlı nüshası.
s	: Sayfa
s.a.v.	: Salla'llahü aleyhi ve sellem
T.D.A.Y.	: Türk Dili Araştırmaları Yıllığı
T.D.K.	: Türk Dili Kurumu
T.D.V.	: Türkiye Diyanet Vakfı
T.T.K.	: Türk Tarih Kurumu
v.b.	: ve benzeri
y.y.	: yüzyıl
Yay	: Yayını, Yayınları
Yk	: Yaprak
ölç	: ölçü
Str	: Satır
Yz	: Yazı
H	: Hicri
M	: Miladi

TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ

ا	:	ā
ا	:	A, E, Ā
ای	:	I, Ī
او	:	O, Ö, U, Ü
ب	:	B, P
پ	:	P
ت	:	T
ث	:	Ṭ
ج	:	C, Ç
چ	:	Ç
ح	:	H
خ	:	Ḥ
د	:	D
ذ	:	D, Z
ر	:	R
ز	:	Z
س	:	S
ش	:	Ṣ
ص	:	Ṣ
ض	:	Ẓ
ط	:	Ṭ
ظ	:	Ẓ
ع	:	‘
غ	:	Ġ
ف	:	F
ق	:	Q
ك	:	K, G
ل	:	L
م	:	M
ن	:	N
و	:	V, O, Ö, U, Ü
و	:	V
ه	:	H, A, E
ی	:	Y, Ī, I
:	:	:

İBRAHİM TENNÛRÎ

I. HAYATI:

15. yüzyılda yaşamış Mutasavvıf bir şâir olan İbrahim Tennûrî'nin doğum tarihi bilinmemektedir. Dedesi Amasyalı, babası Sivaslı Sarrafoğlu Hüseyin Efendi'dir. Amasya'da doğmuştur.¹ İlköğretimini Amasya'da aile çevresinde yapmış daha sonra Konya'ya giderek Mevlana Sarı Yakup'tan ders almış ve öğrenimini orada tamamlamıştır. "Sarı Yakup'un ölümünden sonra (H.842/M. 1438) Kayseri'ye gelerek Hunad Hatun Medresesi'ne müderris olmuştur.² Bu görevini bir süre sürdürdükten sonra tasavvufa meyl etmiş Fatih Sultan Mehmed'in hocası Akşemseddin Hazretlerine intisap etmiştir. Muhtemelen M.1444-1445 yıllarında Göynükte ondan hilafet alarak tekrar Kayseri'ye dönmüş ve halkı irşada başlamıştır.³

Bir rivayete göre Akşemseddinle birlikte İstanbul'un fethinde bulunmuş, Fatih Sultan Mehmed'in iltifatlarına mazhar olmuştur. Hatta Fatih Sultan Mehmed'in, hürmet olarak Tennûrî'yi vergi ve diğer devlet tekliflerinden muaf tuttuğunu, Mevlevi Remzi Dede "Bergüzar"⁴ adlı Tennûrî için yazdığı uzunca bir kıta içinde;

'Hazreti Fatih muâfiyetle mümtâz eyleyüp

İhtimâtıyla mümtâz u müvellâ eylemiş"⁵

diyerek bu iltifatı dile getirmiştir.

Kendisi Tennûrî lakabıyla şöhret bulmuştur. Tennûrî lakabının verilmesinin iki sebebi vardır.

1. Babası Sarraf Hüseyin Efendi'nin Tennûrî isimli kasabadan olması dolayısıyla
2. Bir defasında kabız illetinden kurtulmak için tandır (tennûr) üzerine oturduğundan dolaydır.

Tennûrî'nin oğlu Şeyh Lutfullah Efendi'den sadır olduğu anlaşılan rivayete göre ".... Şeyh İbrahim Hazretleri Kayseri'de irşad ile uğraşırken bir azim kabza

¹ Osmanlı Müellifleri, Bursalı Mehmet Tahir İst. C.1 1917 s.211.

² Ülkü Çelik, İbrahim Tennûrî Otuz Şiiri T.D.A.Y. Belleten 1994 sayı: 633. s.19.

³ Büyük Türk Klasikleri (İbrahim Tennûrî Mad.) C.III Ank. 1985 s.42

⁴ Ülkü Çelik A.g. m. s.19-20.

⁵ Ahmet Remzi Dede, Bergüzar, s.35, Kastamonu vilayet matbaası 1329 H.

düşmüşler. Her ne kadar uğraşmışlar ise de define çare bulamamışlar. Nihayet İskilip'in yakınlarında bir köyde oturan Akşeyhin (Akşemseddin) ziyaretine gitmek için yola çıkmış. Fakat bazı sebeplerle Tokat'dan dolaşmış. Bir menzilde rüyasında görüyor ki: Akşeyh Hazretleri suretinde birisi gelmiş, arkasında önü dikilmiş bir cüppe, başında iyice örtülü bir peçe, bir tennûr üzerinde oturmuş. Şeyh İbrahim'e hitaben "def'i kabz için sen dahi böyle bir işle" demiş. Şeyh İbrahim de menzilde hadimi Hoca Ahmet Dede'ye hemen bir tennûr kazdırıp içine ateş yaktırır. Ve tennûr tamam olduktan sonra işaret olunduğu üzre şeyhin huzuruna varıp vakayı arzeder. Şeyh Hazretleri buyururlar ki, "bu adeti terketmeyiniz ve dervişlere öğretiniz". Ondan sonra dervişleri kızmış tennûr üzerinden boruya koyup testi ile su verip içirirler ve dervişler de terk dökerek tasviye hasıl ederlerdi."⁶

Bayramiye tarikatına mensup olan Tennûrî kendisine intisab edenleri bu yolla irşad etmiştir. H.887/M.1482 yılında Kayseri'de vefat etmiştir. Türbesi Cumhûriyet Mahallesinde hattayken yaptırmış olduğu Şeyh Camisinin batı tarafındadır."⁷

Ölümüne; "Şud hemîşe merkad-ı vey menzil-i ruhaniyan= (h. 8877) mısra'ı ile tarih düşürülmüştür."⁸

II. EDEBÎ KİŞİLİĞİ

Mutasavvıf bir şâir olan Tennûrî şiirlerinde Âşık mahlasını kullanmıştır. Genellikle şiirleri Yunus Emre tarzındadır. Dili sade ve akıcıdır. Şiirlerini aruz vezniyle yazmıştır. Hece ölçüsü ile yazdığı şiirleri de mevcuttur. Düzenli bir medrese eğitimi görmüş⁹ olması şiirlerinin üslubunu etkilemiştir. 15. yüzyıl Anadolu Türkçesini en güzel şekilde şiirlerine yansıtmıştır. Üzerinde çalıştığım Gülzâr-ı Ma 'nevî adlı eseri baştan sona bunun örnekleriyle doludur.

⁶ Abdullah Satoğlu, Kayseri Şâirleri Filiz Yay. Kayseri 1962. s.19-20.

⁷ Gülzârı Ma'nevî ve İbrahim Temmuri Ali Rıza Karabulut, Ramazan Yıldız, Kayseri, 1978 s.10.

⁸ Sadeddin Nüzhet Ergün, Türk Şâirleri C.I, İstanbul 1936 s.122-127.

⁹ Abdullah Satoğlu, a.g.e. s.19

“Kılalum hamd ile her işe niyaz

Ki anı hayr ile hatm ide üstad” matla ‘ı ile başlayan eser aynı üslup ile devam edip gitmektedir.

Şiirlerinde âşık ve ışk kelimelerini çokça kullanmış, ilahî aşkı konu edinmiştir. Allah aşkıyla yanmak, gönlü ona yönlendirerek sürekli onunla meşgul olmak, nefsi terbiye etmek gibi Tasavvufî görüş ve düşünceleri dile getirmiştir.

“Her ki buldı ‘ışkla ol padişâhun cudını

O görür anun ile her zerrede ma ‘budını

Zühd ü fiskun varlığın ‘ışk odına uran kişi

Anun için terk ider iki cihân maksûdını

Anı gören virmeye dünyî vü ukbîden haber

Ne cehennem zarar ne cennetinün sudını”¹⁰

Yukarıdaki şiirde de görüldüğü gibi Tennûrî Yunus Emre gibi aşk ile coşmakta Allah’tan başka hiç bir şeyi görmemektedir. Heceyle yazdığı şiirlerde bu daha açık bir şekilde görülür.

“Hey sultanum ben neylerem

İnileye ah ağlaya

Ah pir oldum dün u günü

İnileye ah ağlaya

Bir kulun kalbin hak açar

Cihanın varından geçer

Boynun eger semâ çeker

İnileye ah ağlaya

¹⁰ Ülkü Çelik a.g.m. s.31

Maksûtum Hakk'un didârı
 Görinmez gözüme gayrı
 Allah direm zarı zarı
 İnileye ah aglaya"...¹¹

O Allah'tan gelen her şeye rıza gösterir. Allah'tan gelen her şey onun için hoştur güzeldir. Samimiyetle kendini ilâhî sevgiye teslim etmiş, Allah'ın cemaliyle müşerref olma arzusu içerisinde gerçek bir kul olma çabasını gütmüştür.

"Cana cefâ ya kıl vefâ
 Kahrunda hoş lutfun da hoş
 Ya derd gönder yahut devâ
 Kahrunda hoş lutfun da hoş

Hoşdur bana senden gelen
 Ya hil'at u yahut kefen
 Ya taze gül yahut diken
 Kahrunda hoş lutfun da hoş

Gelse celâlünden cefâ
 Yahut cemâlünden vefâ
 İkisi de câna sefâ
 Kahrında hoş lutfun da hoş

Gerek aglat gerek güldür
 Gerek dirgör gerek öldür
 Bu Âşık sana kuldur
 Kahrunda hoş lutfun da hoş"¹²

¹¹ Ülkü Çelik a.g.m. s.61

¹² S. Nüzhat Ergün a.g.e. s. 124-125

Üslubu sade, akıcı ve liriktir. Sade bir dil kullanmıştır. Hece ölçüsüyle yazdığı şiirler oldukça sadedir. Aruz ölçüsüyle yazdığı şiirler de ise Arapça ve Farsça kelimelere yer vermiştir. Bu kelimeler de çoğunlukla tasavvufî ve fikhî kelimelerdir.

“Gören ol gösteren ol ola vü her işi düzen
Bezeyen nakş u leb ü zülf ü hatt u hala gönül

İş anundur ki kamu kudret anundur ezeli
Düzeden mertebeler âlemi ef’âle gönül

Gönül oldur kim ola âyine-i Hayy u Ezel
Cüst ü cuyında anun zerrece olmaya halel”¹³

Tennûrî’nin mutasavvuf kişiliği şiirlerine yansımıştır. Şiiri bir araç olarak kullanmıştır. Bu nedenle sanatlı bir anlatıma fazla yer vermemiştir.

III. ESERLERİ

A. GÜLZÂR veya GÜLZÂR-I MA ‘NEVÎ

“İbrahim Tennûrî, tekke şâirlerindendir. “Gülşen-i Niyaz” isimli divanında da Münâcât, Mirâciye, Nâ ‘t, kasîde, tercî-i bend ve Rubâileri vardır. Bazı mecmualarda yayınlanmış Yunus Emre tarzında ilahileri ve şiirleri de mevcuttur.”¹⁴ Tennûrî Gülzâr adlı mesnevîsinde Âşık mahlasını kullanmıştır.

“Tennûrî Gülzâr’ı hazırlarken Mevlana’nı Mesnevîsin’den Mahmut Şebüsteri’nin Gülşen-i Raz’ından yer yer tercümeler yapmış ve bunların etkisinde kalmıştır. Hatta Âşık Paşa’nın Garibnamesi’nden de faydalanmıştır.”¹⁵

¹³ Ülkü Çelik a.g.m. s.34

¹⁴ Ali Rıza Karabulut, Ramazan Yıldız Gülzâr-ı Ma ‘nevi ve İbrahim Tennûrî Kayseri 1978 s.27

¹⁵ Ali Rıza Karabulut, a.g.e. s.27

Tennûrî bu eserinde fıkıhla tasavvufu kaynaştırmıştır. Konuların girişinde önce fıkhi bilgiler vermiş daha sonra bu bilgilerin tasavvufî düşünce etrafında şekillenmesini sağlamıştır. Gülzâr daha çok tasavvuf ağırlıklı bir eserdir.

Gülzâr Gülzâr ı Ma‘nevi H. 15 Safer 857/M.25 Şubat 1453 tarihinde te’lif edilmiştir. 79. Beytte eserin ismi Gülzâr olarak geçmektedir. Fakat her konunun başlığında ma ‘nevî kelimesi kullanıldığından dolayı bu esere daha sonraları “Gülzâr-ı Ma ‘nevî” denmiştir.

Gülzâr-ı ma‘nevî mesnevî tarzında yazılmış 5140 beyitten oluşan bir eserdir. Fakat karşılaştırdığımız nüshalarda toplam 5080 beyt mevcuttur. Eserin 5042. beytin de Ö nüshasında “Ki beşkin kırk iki beyt oldu varı” şeklinde geçmekte S nüshasında ise “Ki beşbin yüz kırk beyit oldu varı” şeklinde geçmektedir. Aruz vezninin Me fâ’ilün/Mefâ ‘i lün/fa ‘ülün kalıbıyla yazılmıştır. Eserde dinî, tasavvufî, fikhî ahlakî v.b. konular değişik başlıklar altında ele alınıp ayet ve hadislerle açıklanmıştır.

Mesnevî tarzında yazılmış olan bu eserin incelemesine geçmeden önce mesnevînin ne olduğunu hatırlatmakta fayda görüyorum.

“Sözlük anlamıyla “ikişer, ikişerlik” demek olan mesnevî aslı Arapça olduğu halde Arapçada kullanılmayan bir kelimedir. Edebiyatta aynı vezinde ve her beyti kendi arasında ayrı ayrı kafiyeli nazım şekillerine Mesnevî adı verilmiştir. İki beyitten başlayarak 20-30 beyte kadar olan kısa mesnevîler yazıldığı gibi, mesnevî şekliyle binlerce beyit süren uzun hikâyeler, kitaplar da yazılmıştır.”¹⁶ Gülzâr bu tarzda yazılmış 5140 beyitten oluşan uzunca bir eserdir. “Mesnevîde beyitlerin ayrı ayrı kafiyeli olması yanında her beytin anlamının kendi içinde tamamlanması ve öteki beytlere geçmemesi de zorunludur. Beyitler arasında yalnızca konu birliğine dikkat edilmiştir.”¹⁷ Bunu Gülzâr dan aldığımız beytlerle örneklendirelim.

17. Nice kim didi anı fahr-i ‘âlem	Egerçi oldurur kanudan a‘lem
18. Tutan kollarda anun kudretidür	Biten elerde anun san’atıdır
19. Anun ilmidürür gönüldeki nûr	Anun hüsnidürür cennetteki hûr
20. Anun kahır durur nâr-ı cehennem	Anun lutfi durur İsâ bin Meryem

¹⁶ Haluk İpekten, Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz Dergah Yay. 1. baskı İst. 1994 s.49.

¹⁷ Haluk İpekten a.g.e. s.49

“Her beytin ayrı kafiyeli olması yüzünden mesnevîde büyük bir yazma kolaylığı vardır. Destanlar, uzun aşk hikayeleri, şehir-engizler, öğretici dinî ve ahlakî konuların hep mesnevî şeklinde yazılmaları bu yüzdendir.”¹⁸ Gülzâr-ı Ma’nevi bu tür eserlerden biridir. Dinî ve ahlakî konular geniş bir şekilde, mesnevî tarzının rahatlığı içerisinde işlenmiştir. “Bu tür mesnevîlerde şöyle bir düzenleme görülür: Başta çoğunlukla kaside şeklinde, tevhîd, münâcât, Hz. Peygamber ve halifeler için söylenmiş na’atler, kitabın adına yazıldığı kişi adına bir övgü vardır. Sonra eserin niçin yazıldığı anlatılır. Mesnevînin asıl konusu bölüm bölüm ve ayrı başlıklar altında anlatılır.”¹⁹

Gülzâr-ı Ma’nevi’yi bu yönüyle ele alıp incelemeye çalışalım:

Eserde tevhîd, münacat ve na’atler mevcuttur. Bu bölümler çoğunlukla kasîde tarzında ve ayrı bölümler halinde yazılıyor olmasına rağmen, Tennûrî bu bölümleri de mesnevî nazım şekliyle ve aynı ölüm içerisinde işlemiştir.

Şâir besmeleyle başladığı eserine şu şekilde giriş yapar:

1. Kılalum hamd ile her işe bünyâd	Ki anı hayr ile hatm ide üstâd
2. İşün üstadı oldur kim cihânı	Yarattı hem içinde cism ü cânı
3. Kamusun gözgü kıldı san’atına	Bakanlar irmek için vuslatına
4. Veli gözgünün ardundan bakanlar	Göremedi vü gözsüz kaldı anlar

Allah’ın varlığını, birliğini, her şeyin yaratıcısı olduğunu, her şeyin ona muhtac olduğunu ve onun sıfatlarını, gücünün ve kuvvetinin sonsuzluğu bu bölümde (Tevhîd) anlatmıştır.

18. Tutan kollarda anun kudretidür	Biten ellerde anun san’atıdur
19. Anun ilmidürür gönüldeki nûr	Anun hüsnidürür cennetteki hûr
24. Bular yog iken ol şâh-ı mükerrerem	Okırdı kendüzi ism-i a’zam
25. Diledi kim kıla ‘ilmini ızhâr	Gele ‘ilmindeki ayme ne kim var
26. Yaratdı şâh-ı levlâkı keremden	Beni kıldı anı ol aslı demden

¹⁸ Haluk İpekten a.g.e. s.49.

¹⁹ Haluk İpekten a.g.e. s.49.

111 beyitten oluşan bu bölüm içerisinde, dört büyük halifeyi ve şeyhini öven beyitler yer almaktadır.

43. Koyup malını 'ışkı kıldı tahkîk	Emirü'l mü'minin ol şâh-ı siddîk
44. Ömer ol sevgüye öldürdü oğla	Anunçün oldu mü'minlere sultân
45. Gör ol Osman-ı zi'nnûreyni kim ol	Nice başın virüp açdı Hak'a yol
46. Emirü'l mü'minin ol Haydâr'ı gör	Nice basdı vü kırdı kâferi gör
47. Çü gösterdi bular ışkdan nişânı	Cihan içinde kaldı câvidânı
54. Sorarsun bu zamanun şimdi kutbun	Hidayet nûr Şems-ül Hakk-i Ved-din

Daha sonra Hz. Musa, Firavun mücadellesine, Hz. Süleyman kıssasına değinerek Allah'ın büyüklüğünü ve onun büyüklüğü karşısında insanların ona uyması gerektiğini vurgular. Ayrıca zamanın kutbu olarak kabul ettiği şeyhi: Akşemseddin hazretleri'nin insanların gönlünde yollar açıp onları nefsin ve şeytanın elinden kurtardığını belirtir.

56. Eger himmet kıla Musa-sıfat ol	Deniz içinde aç her kula yol
63. Süleymanun dilin söyleye benden	Düş zincirine bin cân u bin ten
66. Yapıştım ben de onun himmetine	Sığındım bindim ol himmet atına

Şâir, 67. beyitten sonra eserini niçin yazdığını, onun niçin önemli olduğunu ve ismini açıkladıktan sonra mahlâsını kullanarak kendi halinin bilinmesini ister ve bunun yolunun da eseri okuyup ona uymaktan geçtiğini belirtir.

67. Diledim bir kitabı cem' itdüm ben	Ki ola tertîb üzre müzeyyen
71. Anun hükmü ile sen zâhirün düz	Ki sana ilm ü batın göstere yüz
79. Kıla lafzı anun bülbülleri zâr	Okıyanlar anun adını Gülzâr
80. Tuyalar Âşıkun hâlini dilden	Uyalar gönlüne hem cân u hem ten
81. Ki dilden tuymağ ile kimse kâli	Ana uymıyacak bilmez bu hâli

Tennûrî, zamanındaki fitnelerin Allah'ın rahmetiyle, şeyhinin himmeti ve Fatih Sultan Mehmed'in muzafferiyetiyle ortadan kalktığını vurgulayarak eeserini de Sultan Fatih'e hediye ettiğini belirtir.

91. Nice kim fitne 'âlem tolmış iken	Gönül andan mukadder olmuş iken
92. Olarun himmetinden irdi iylik	Du'a makbûl olur kalmadı eksük
93. Bize ol şâhı sen kıldun muzaffer	O şâha feth olındı taht-ı Kayser
94. Muhammed Han Sulttan ibni sultan	Murad ibni Muhammed nesl-i Osman
95. Kitabı bunla ol şâhun katına	Getürdüm tuhfe kıldım hidmetine
96. Kim okına huzurunda meşâyih	Ki bunlara hidâyet ola layih

Daha sonra 111 beyte kadar Allah'a münacatta bulunup bu bölümü bitirir. Bu bölüm bittikten sonra asıl bölüme geçer.

108. İlahî bizi anlardan ayırma	Olarun ıskını gönülden irme
---------------------------------	-----------------------------

Asıl bölüm değişik başlıklar altında ele alınıp işlenmiştir. Bu başlıklar ve işlenen konular şunlardır.

1. Beyân-ı Sırr-ı Salat-ı Ma 'nevî (111. beyitten sonra)

Şair bu bölümde, namazın öneminden neden kılınması gerektiğinden nasıl kılınacağından bahsetmektedir. Allahü Tealaya kavuşa bilmenin onun rızasını ve sevgisini kazanabilmenin namaz kılmakla mümkün olacağını açıklamaktadır.

112. Yine âsâr-ı rahmet irdi Hak'dan	Görindi ilmi anun bir varakdan
121. Gel imdi sen dahi anla namâzun	Ki makbûl ola anda her niyâzun
123. İçı kılmayacak anun namâzı	Kaçan işidilür anda niyâzı
142. Kamu a'za velîkin ol yürekdür	Anun çün didiler dine direktür
163. Ki senün mevcün ola gevher-efşân	Bula andan niceler derde dermân

2. Beyân-ı Sırr-ı Erkân-ı Salât-ı Bâtını (164. beyitten sonra)

Burada namazın yedi rûknünü sayarak zahiri planda uygulanan bu rûkûnlerin bâtını bir şekilde ele alınıp değerlendirilmesi gerektiğini, Tasavvufi anlamda yorumlamıştır.

170. Kıyâm ide önünde ta kıyâmet

Bula her bâtil işden istikâmet

171. Okımak perdesiz ilmini andan

Kıra ‘at rûkni oldu cân u tenden

3. Beyân-ı Şurût-ı Salât-ı Bâtını

Namâzın rûkûnlerini saydıktan sonra namâzın şartlarını, ruhi tatminkarlığa götüren hazırlayıcı unsurlar olarak belirtir.

206. Cünüb olması oldur gönül ey yâr

Çıka hak nûrı andan tüle agyâr

216. Gel işka yapış gayrı ko imdi

Cinayetden gönül yüzün yu imdi

4. Beyân-ı Sırr-ı Vuzu ‘-ı Ma ‘nevî (219. beyitten sonra)

220. Vuzu’ etmek ol guslun sünnetidür

Gerekli evvel onun niyyetidür

Beytiyle abdest almanın kurallarını ve sırlarını açıklamakta ölümsüzlük suyunun ancak bu şekilde elde edilebileceğini ince bir düşünce sistemiyle ele alıp işlemektedir. Daha sonra namazın diğer şartlarını saymakta ve aynı üslubu devam ettirmektedir. Her bölümün sonunda dua etmeyi sürdürmektedir.

296. İlâhî canımıza vakti sen vir

Ara yirden gider gayrun sen vir

5. Beyân-ı Sırr-ı Sünen-i Salât-ı Ma ‘nevî (297. beyitten sonra)

308. Kişinün farzı olmasa bu sünnet

Kamüsü hak katında ola bid ‘at

Bu beyitten de anlaşılacağı üzere şâir, namazın sünnetlerinin çok önemli olduğunu bu yapılmadığı takdirde farzlarının da bid’at olacağını belirtmektedir. Bu nedenle şeyh ehline uyararak onlardan bu sümetleri öğrenmek gerektiğini vurgular.

324. Göre can gözi ile evliyâyı

O câna kıla anllar reh-nümâyı

6. Beyân-ı Sırr-ı Zekât-ı Ma 'nevî (336. beyitten sonra)

Zekatı kimlerin vermesi gerektiği kimlere verilmesinin uygun olduğunu görünen ve görünmeyen faydalarının nelerden oluştuğunu ayet ve hadislerle açıklamıştır.

359. O zâhir 'ilminün anla nisabın Bilesin bâtının dahi kitâbın

Ayrıca bu bölümde gizli ilmin sırlarından bahsedilmektedir. Hz. Musa ile Hz. Hızır kıssasına telmihle konu aydınlığa çıkarılmaya çalışılmaktadır.

456. Zirâ Hak ilmidür andağı esrâr Ne gördün ise andan kılma ikrar
457. Irak olmayasın Musâ gibi sen Çün sorduğu içün kaldı Hızırdan

7. Beyân-ı Sırr-ı Savm-ı Ma 'nevî (463. beyitten sonra)

Her bölümde olduğu gibi Allah'ın büyüklüğünü ve tecellisini andıktan sonra orucun ma 'nevî sırlarını dünyâ ve ahiret mutluluğunun belirleyicisi olarak ortaya koymaya çalışır.

486. İşün aslı bu kim aslun bilesin Ana göre Hak'a kulluk kılasın
507. Ki bayrâm idesin rûz-ı kıyâmet Niceler bulalar senden şefa 'at

Oruç tutanlarla tutmayanları kıyaslayarak şeytanı heveslerin insanı kötülüğe, veli ve şeyhlerin ise insanı iyiliğe götürdüğüne dikkat çeker:

572. Varup şeytâna kul etmiş özini Dahi kande göre şeyhün yüzini

8. Beyân-ı Sırr-ı Hacc-ı Ma 'nevî (604. beyitten sonra)

607. Kulak tut hac işin isterse cânun Şerî'âtde sekiz şartı var anun

Haccın sekiz şartını saydıktan sonra onun önemini sırlarını ve insanın nasıl hac yapması gerektiğini farzları vacipleri ve sünnetleriyle açıklamıştır.

710. Şarâb-ı ışk ol elden âb-ı zemzem Kim olur niceler zahmına merhem

Ayrıca hac bölgesindeki nimetlerin ve yerlerin güzelliklerinden kutsiyetinden bahseder.

9. Beyân-ı Sırr-ı Nîkâh-ı Ma ‘nevî (764. beyitten sonra)

722. Yalunuz kalmıyasuz çift olasız Kapunun kullığına kıft olasız

Nikah ve evliliğin gerekliliği ve önemi vurgulanırken uyulması gereken kurallar açıklığa kavuşturulmuş, düğün yapmanın âdâbı anlatılmıştır. Allah’ın emirleri doğrultusunda yapılan her işin hayırlı olduğu şeytânın ve nefsin vesveselerine kapılmadan işlerin düzene konulması gerektiği şiirsel bir ifadeyle dile getirilmiştir.

816. Özüne yoldaş olsun ehl-i irfân Ki çift edinmeye nefsüni şeytân

10. Beyân-ı Rumâz-ı Ceng (830. beyitten sonra)

Bu bölümde Allah’ın yaratıcı gücü, âlemleri nasıl yarattığı, onun insanlar üzerindeki ahdi ve insanların ona cevabı, sıfatlarının tecellisi varlıkların sebebi v.b. konular ele alınmıştır. Allah’ın yaratmasındaki mana ve sır, insanın yaratılmasındaki gaye incelikle anlatılmıştır. Düzen koyan ve koyulan bu düzeni yıkacak olan Allah’tır.

904. Düzen oldur bozan oldur pes andan Görülmüş kimi cândan kimi tenden

11. Beyân-ı Rumûz-ı Nây-ı Ma ‘nevî (908. beyitten sonra)

Şâir, somut maddelere soyut anlamlar yükleyerek ilâhî sırları açıklamaya ve gizli isimlerin varlığını sezdirmeye çalışıyor. Evliyânın gizlilikleri ilâhî şerbet ile mest olmaktır. Yapılan bütün alçaklıklar, hatalar ve günahlar tevbe suyuyla yıkanıp Hak’ın rahmetini istemekle erişilen noktadır. İlâhî hitâbın mazharı olma şerefi arzulanır. Bu bölüm bu azrunun ifadesidir.

956. İlâhâ sen bizi kurtar tuzaktan Çü gördük anladuk bâtil u hakdan

12. Beyân-ı Rumûz-ı Def-i Derin-i Mevzu' (959. beyitten sonra)

Tasavvufî anlayışta def çalınarak semâ'ya girilir. Allah'ı zikre başlanır. Zikirle kalbler Allah'a döner ve onun sevgisiyle coşup taşar. Kendinî bilenler ve Allah'ın aşkıyla coşanlar kurtuluşa, kendinî bilmeyenler ve Allah'ı anmaktan uzak olanlar ise hüsrâna uğrarlar. Şâir, bu bölümde bunu dile getirmektedir. Ayrıca Mevlana'nın Tennûrî üzerindeki etkisi bu bölümde açıkça görülür.

989. Şular kim bulmadı son demde îmân Olarun irmedi derdine derman

13. Beyân-ı Rumûz-ı Harâm-ı Ma'nevi (1035. beyitten sonra)

Harâm yola düşenler ve harâm olan işleri yapanlar cehennemle cezalandırılacaktır. Bundan dolayı harâmdan uzak kalmak yapılan yanlışlardan tevbe etmek gerekir. Bu konu etrafında şekillenen kısımda gerçeği bilip ona göre hareket etme arzusu işlenir. Ayrıca evliyânın tutumu özenle işlenir.

1075. Dil ü cân ile kılavuz ibâdet Anun ile bulavuz istikâmet

14. Beyân-ı Rumûz-ı Küfr-i Ma'nevi (1075. beyitten sonra)

Bu bölümde küfürle meşgul olanlar ve küfr içerisinde bulunanlar ele alınmıştır. Küfür içerisinde hareket edenlerin hal ve hareketlerinden ahiret gününde nasıl cezalandırılacaklarından bahsedilir. Münâfikların tutumlarına değinilir.

1104. Görüptür bular ahkâm-ı şer'i Ne aslı anlanûr şer 'ün ne fer 'i

15. Beyân-ı Rumûz-ı Şâhid-i Ma'nevi (1129. beyitten sonra)

1137. Pes anun nefsi oldu ana şâhid Anun irfânı ile oldu 'âbid

İnsan yaptıklarından hesap verecektir. Bu hesap sırasında insanın yaptıkların şâhitler önünde vereceği açıktır. Kendi nefsi kendisine şâhit olacaktır. Bu nedenle insanın nefsini terbiye etmesi gerekir. Bu bölüm bunun izahını vermektedir.

16. Beyân-ı Rumûz-ı Emred-i Ma'nevi Rumûz-ı Zünnâr-ı Ma 'nevi (1178. beyitten sonra)

Emred taze, genç eserde oğlan manasında. Zünnâr: Papazların bağladıkları kuşak Şâir, bu bölümde Allah'a yakınlık kurmanın yollarını anlatır. Gerçek kul olabilmenin gerekçelerini ortaya koyar.

17. Beyân-ı Sırr-ı Talak-ı Ma 'nevi (1229. beyitten sonra)

Talak konusundan bahseden bölümdür. Kadınlardan boşanmanın ve boşandıktan sonra tekrar bir olmanın kurallarını açıkladıktan sonra bu işin sırlarını anlatır.

1235. Eger hatuna virse üç talak ol Girü almağa anı bulmaya yol

Şâir, daha sonra sırlarının tutum ve davranışları olduğunu Allah'ın insanlar üzerindeki hükümlerini, ve bu mücadelenin sonuçlarını, tasavvuf görüşlerle birleştirerek ortaya koyar.

1267. Hicâb ardundan umardı visali Gide perde görem diyü cemali

18. Beyân-ı Sırr-ı Atak-ı Ma'nevi (1314. beyitten sonra)

1320. Şeri'atde kulın kim kılsa âzâd Olur mirâsı anun dimiş üstad

Kölelerin âzâd edilmesi, serbest bırakılması konusu işlenmiş olup kişinin nefsiyle mücadelesi anlatılmıştır.

19. Beyân-ı Sırr-ı Eymân-ı Ma'nevi (1380. beyitten sonra)

Eymân; insanların Allah'la yaptıkları ahitlerdir.

1401. Biri Allah ile ahd itdi anda Ki kulluk kılup ide can-ı zinde

Kulların bu ahitlerini yerine getirmeleri gerekir. Bu bölümde gerçek kulluk nasıl gerçekleşir? Yemin edenler nasıl davranmalıdır? Allah'a yaraşır şekilde davrananların mükafatı nedir? Sorularının cevabını teşkil edecek düşünceler anlatılmıştır.

20. Beyân-ı Sırr-ı Hadd-i Zina'ı Ma'nevî (1532. beyitten sonra)

Tennûrî, bu bölümde, zinânın yasak olduğundan, zinâ yapanların şeriâtte nasıl cezalandırıldıklarından bahsetmektedir. Zinâdan uzak kalarak, günahlardan tevbe ederek Hakk'ın yolundan ayrılmamak gerektiğine işaret etmektedir. Ayrıca içkinin kötülüklerinden yalanın fenalıklarından söz etmektedir.

21. Beyân-ı Sırr-ı Cihâd-ı Ma'nevî (1735. beyitten sonra)

Bu bölümde cihadın önemi, gaza, savaşta elde edilen ganimetler ve bunların paylaşımı gibi konular açıklanır. Ayrıca nefisle cihâd etmenin önemine değinilir.

1756. Gazanın ekberi nefsündedir uş Ki cânı mest idendür can-ı ser-hoş
1806. Gaza kılup işün kıluna tefîş Çü farzü'l 'ayn oldu sana ol iş

22. Beyân-ı Sırr-ı İmân-ı Ma'nevî ve Küfr-i Ma'nevî ve Harâc-ı Ma'nevî ve İrtidâd-ı Ma'nevî ve Diğer Bag-ı Ma'nevî (1846. beyitten sonra)

İman ve küfür nedir? Mü'min ve müslümân nasıl olur? Harac kimlerden alınır. Dinden dönenlerin durumu nedir? Bu sorulara cevap vererek konuyu ele alıp işlemiştir. Ayrıca islâmın diğer konularını da aynı üslupla irdelenmiştir.

23. Beyân-ı Sırr-ı Lakıyt-ı Ma'nevî (1920. beyitten sonra)

Lakıyt; Sokakta bulunmuş çocuk demektir.

Şair, sokakta bulunan çocukların ve yetimlerin durumunu anlatarak onlara sahip çıkılması gerektiğini, onların islamla tanıştırılıp yetiştirilmesini şariat hükmüne göre açıklamakta ve bu haliin sırlarını ele alarak asıl vurgulamak isteğini dile getirmektedir.

1932. Şerîât hükmünü bu vech ile bil Dil ü cân ile gel sırrı nazar kıl

24. Beyân-ı Sırr-ı Lukta '-ı Ma'nevî (1978. beyitten sonra)

Lukta: Yerden toplama, yerde bulma anlamındadır. Bu bölümde şâir, nice gevherlerin yitirildiğini bulanların ise mutîllu kişiler olduklarını belirtir. Asıl yitik olan

şey ilimdir. Bu ilmi bulmak ve öğrenmek gerekir. Onun için de evliyâ ve meşayihın yolunu izlemek lazımdır.

2014. Yitük o yolda ilm-i enbiyâdur Dahi esrârı ilm-i evliyâdur

Ayrıca yitik olan şeylerin bulunduğu zaman ehline ve sahibine verilmesi gerektiğini belirtir.

25. Beyân-ı Sırr-ı Âbık-ı Ma ‘nevî (2043. beyitten sonra)

Âbık: 1. Sebepsiz olarak efendisinden kaçan köle 2. Cıva: Bu bölümde hocasından kaçan bir kulun durumu anlatılıyor. İlim yapmaktan, güzel amel işlemekten kaçan insanların neye uğrayacaklarını cennet ve cehennemi hatırlatarak belirtmiş oluyor.

2053. Kaçarsa hâcesinden bunda bir kul Şerîfâtde anı tutmakdurur yol

26. Beyân-ı Sırr-ı Mefkûd-ı Ma ‘nevî (2127. beyitten sonra)

Mefkûd (a. fakd’dan) : 1. Kayıp, yok, olmayan, bilinmeyen
2. Kayıp kimse

Bu bölümde ölen bir kimsenin malı ve karısının durumu hakkında şerîfâta göre hükümler yer almaktadır. Ayrıca insanların Allah’la nasıl yakınlık kurması gerektiğini çeşitli organların durumlarıyla ilgili örnekler vererek açıklamaktadır.

2172. Ne el var kim tuta elin evliyanun Yüz urmak oldu pes dermânı anun

27. Beyân-ı Sırr-ı Şirket-i Ma ‘nevî (2212. beyitten sonra)

Bu bölümde insanlara seslenen Tennûrî, ortaklığın, altın, gümüş ve firantunun ne anlama geldiği, bunların bilinmesindeki gerekliliği anlatmaktadır. Altın gümüş ve frantu’nun evliyâ sözü tutmak olduğunu, îmânın devamı için bunların bilinmesi gerektiğini soyut bir anlatımla ortaya koyar.

2244. Gümüş andan görünen pes ‘ameldür Ki cennet ni ‘meti ana bedeldür

28. Beyân-ı Sırr-ı Vakf-ı Ma ‘nevî (2288. beyitten sonra)

2294. Bilün ahkâm-ı vakfi kim kılasız Dükenmez hayr ile baki kalasız

Beyitten de anlaşılacağı üzere vakf etmenin ne kadar önemli olduğu vurgulanmıştır. Nelerin vakf edilmesi gerektiği açıklanmıştır. Ayrıca insan kendisine verilen organları Allah’a vakf etmeli yani onun emirleri doğrultusunda kullanılmalıdır.

2364. Dil ü cânı o yolda vakf idesin Koyup varlığını andan gidesin

29. Beyân-ı Sırr-ı Büyû ‘-ı Ma ‘nevî (2366. Beyitten sonra)

“Büyû”, arapçada “bey’in” çoğuludur. Anlamı satmalar, satışlar, satılmalar, satın almalar şeklindedir. Bu bölümde neyin satılması, neyin alınması gerektiğini, bazarın ne olduğu yine soyut bir anlatışla, Tasavvufi düşüncelerin ışığı altında açıklanmıştır. Alım-satım sırasında uyulması gereken kurallar sıralanmıştır. Ayrıca insanın kendisinde bulunan ni’metleri hangi tarafa kullanması gerektiği de açıklığa kavuşturulmuştur.

2432. Pes ana vir yine varlığın anun Ki mahv ola senün nâm u nişânun

30. Beyân-ı Sırr-ı Keffâlet-i Ma ‘nevî (2442. Beyitten sonra)

Bu bölümde insanların yaptıkları işler için iyi kefil tutmaları gerektiği vurgulanıyor. Nasıl insanların malı olmadan borçlarını ödemeleri mümkün değilse, amelleri olmadan da cennete girmeleri mümkün olmayacaktır. O nedenle meşayih yoluna girmek gereklidir.

2450. Çü şer ahkâmını bildün bu işden Meşayih yoluna ko can ile ten

31. Beyân-ı Sırr-ı Havâle-i Ma ‘nevî (2504. beyitten sonra)

Burada, Allah’ın insanlara peygamberler vasıtasıyla göndermiş olduğu emirlere uyulması gerektiği üzerinde durulmuştur.

2534. Havâle kıldı anı enbiyâya Didi varsunlar anlar reh-nümâyâ

Daha sonra insanlara havale edilen şeylerin neler olduğu ve bunlara uyanların neler elde edeceği ele alınmıştır.

32. Beyân-ı Sırr-ı Edeb-i Kâzî-ı Ma 'nevî (2580 beşitten sonra)

Bu bölümde, birlik denizinin cuşa geldiği, hikmet tahtının ve şeref tacının getirildiği, gönlün o taca hakim olmak istemesiyle hikmetden alimlerin sırlarının öğrenileceği belirtilmiştir. Bu hikmetli iş kadılıktır. Kâdî adil olmalı kararlarını toplum içinde vermeli ve halk onun bu hükmüne uymalıdır.

Ayrıca bu işin bir görünen bir de görünmeyen tarafları olduğu açıklanıp insanın kendi yaptığı davranışlarına karar vermesi gerektiği, nefsi mücadele ve Allah'a kavuşma çabasında aşka yapışmak, aşkı kadı yapmak gerektiğini Tasavvufî anlayışın bir sonucu olarak ortaya koyar.

2625. Özine 'ışkı sultân etdi ol dem Ki anun ile işi ola muhkem

33. Beyân-ı Sırr-ı Şâhâdet-i Ma 'nevî (2700. beyitten sonra)

2715. İki tanuk ile sabit olur ol Olarda er kişi olsa bilür ol

Burada tanıklığın nasıl yapılacağı, kimlerin tanıklık yapabileceği açıklanmıştır. Ortada bir dava olduğu bu davanın da islâmi yaşama davası olduğu, bunu kazanmanın yollarını bulmak gerektiği anlatıldıktan sonra enbiyâ, evliyâ ve meşayih yoluna girerek bu davanın kazanılacağı belirtilmiştir.

34. Beyân-ı Sırr-ı Vekâlet-i Ma 'nevî (2785. beyitten sonra)

2786. Çü açıldı yine dil gülistânı Ele gelmek için verdi nihânı

Beytiyle bu başlık altında ele alınacak vekalet konusuna giriş yapılır. Şâir, Allah u Teâlanın yaratıcılığından ve yarattığı varlıklardan bahsederek bunların insanlara sunulduğunu vekillerinin ise enbiyâ olduğunu belirtir. İnsanlara düşen görevin ise enbiyâyâ yani vekillere uymak olduğu ifade edilir.

2831. Bulara kılmak için reh-nümâyı Vekil mutlak etdi enbiyâyı

35. Beyân-ı Sırr-ı Da 'vâ-yı Ma 'nevî (2871. beyitten sonra)

Bu bölümde, da 'vanın ne olduğu Tasavvufî görüşle açıklanmıştır. Mananın Allah aşkı olduğu ve bu aşk ile günahların devâ bulduğu belirtilerek davanın da bu aşk etrafında şekillenip tanıklara baş vurulduğu belirtilir. Yani insanların Allah'ın aşkını kazanabilmeleri için davâ açmaları gerektiği bunun yolunun da evliyâyâ uymak olduğu vurgulanır. Bunun da ilim ve amelle mümkün olacağı belirtilir.

36. Beyân-ı Sırr-ı İkrâr-ı Ma 'nevî (2934. beyitten sonra)

2953. Pes anun şükrine kıldılar ikrâr Ki kamu şükrin anun kıla ızhâr

İnsanların bezm-i eleste Allah'a söz verdikleri ve bu sözlerini yerine getirmeleri için de O'na şükredip kararlarını yerine getirmeleri gerekiyor. Bu şükrün gerçekleşmesi için Hz. Peygambere uyulması onun gösterdiği şekilde davranılması önem arz ediyor. Bu düşünceler bu bölümde anlatılmıştır.

37. Beyân-ı Sırr-ı Sulh-ı Ma 'nevî (3000. beyitten sonra)

Burada Tennûrî, sulhun insanın gönlünde nasıl gerçekleşeceğini anlatır. İnsan, gönlüne sahip çıkıp onun aşka ulaşmasını sağlayan özelliklere sahip olduğu zaman nefsanî ve şeytânî özellikler yok olacak böylece sulh gerçekleşecektir. Bunun yolu da ibâdet, teveccüh ve hidâyettir.

3032. İbâdet ü teveccüh olur işi Hidâyet üzre olur her ma 'âşı

38. Beyân-ı Sırr-ı Mazârebe-i Ma 'nevî (3081. beyitten sonra)

Mazârebe, darb kökünden gelip döğüşme vuruşma anlamındadır. Ayrıca şirket manası vardır.

Burada ticaretten ticaret yaparken uyulması gereken şer'i hükümlerden bahsedildikten sonra altın gümüş ve paranın ne olduğu yine Allahü Tealanın her şeye sahip olduğu gerçeğiyle açıklanmıştır.

3108. Ne alsan satsan andandur temamet Eger sıhhat eger mevt ü sekamet

Sonuçta gönlünü ve canını Hakk'a teslim edenin kurtuluşa ereceği aksi durumda cezalandırılacağı vurgulanır.

3166. Dil ü cânun viren ala kumaşı Kıyamayan yemeye bişmiş aş

39. Beyân-ı Sırr-ı Vidiât-ı Ma 'nevî (3168. beyitten sonra)

Vediât; emânet bırakılan şey demektir.

3169. Gönül gülzâr kıldı bülbülün zâr Diledi kim kıla esrâr-ı ızhâr

Beytiyle konuya başlayan şâir, emânetin ne olduğunu ve emânete hıyânetlik edilmemesi gerektiğini şer'i kurallarla anlatmıştır.

3216. Emânet issine hem sağ ulaş O sağlık ile ışına tolaş

40. Beyân-ı Sırr-ı Ârîye-i Batını (3221. beyitten sonra)

Ârîye, ödünç anlamındadır. Burada ödünç almanın ve ödünç vermenin fıkhi kuralları anlatılmıştır.

3230. Satun almaz isen virmek gerekdür Şerî 'at hükmini sermek gerekdür

Daha sonra Allahü Teâlâ'nın sıfatları anlatılarak bu kurallara uyulması gerektiği vurgulanır.

41. Beyân-ı Sırr-ı Hibe-i Ma 'nevî (3283. beyitten sonra)

Hibe etme, bahşış verme konusu üzerinde durulmuş, hibenin ve bahşışın ne olduğu yada nasıl olması gerektiği açıklanmıştır. Allah (c.c) insana çeşitli nimetler vermiştir. Bunun karşılığını insanın vermesi gerekir. Eger insân amel noktasında Allah'a hibede bulunûrsa karşılığını görecektir.

3307. Gerekdür kim sana tedbir edesin 'İvaz virüp anı takrir edesin

3308. Kim anun ile muhkem ola îmân Elinden almaya son demde şeytân

42. Beyân-ı Sırr-ı İcâre-i Ma 'nevî (3342. beyitten sonra)

İcâre; herhangi birşeyi kiraya verme anlamına gelir. Burada Tennûrî, bir kulun sırları öğrenmesi için özünü Hakk'a teslim etmesi gerektiğini söyler.

3346. Zirâ özini kılmayınca teslim Kimesne itmedi ol sırta ta 'lîm

Hakka teslim olabilmek için de şeyhe teslim olmak gerekir. Bu yolda canını ve malını veren kul icâreyi gerçekleştirmiş olur.

3382. Eger yolunda hem canı viresin Nihayetsiz tecelliye eresin

43. Beyân-ı Sırr-ı Kitâbet-i Ma 'nevî (3438. beyitten sonra)

Kitabet; "bedel karşılığı hür olma muamelesi" demektir.

3489. Gönül simurgı çünkim kıldı seyrân Günüz kafa irdi akıl ile cân

Simurg hür bir kuştur. Hür olduğu içinde bütün sırlar gözüne görülür. İnsanın gönlü de öyle olmalıdır. Gönülün hür olması için insanın engelleyici unsurlardan kurtulması gerekir. Cânını ve mâlını Allah yoluna vermesi gerekir.

3465. Ol oldur ki bu 'âlemde seni Hak Ana kulluğışün düzdi muhakkak

Allah'a borçlarını ödemeyenler ise ömürlerini boşa harcamış olurlar.

3501. Şular kim virmediler bunda borcu Olarun zâyî' oldı 'ömür harcı

44. Beyân-ı Sırr-ı İkrâh-ı Ma 'nevî (3533. beyitten sonra)

İkrâh; zorla, isteksiz olarak, rızası olmadan yapma anlamındadır. Bu başlık altında ikrâhın ne olduğu, fikhî açıdan değerlendirilmiştir.

3541. O ikrâhı ki şer' içinde vardur Kulag ur dinle anı kim nelerdür

Şâir, bunların neler olduğunu saydıktan sonra insânı küfre iten zorlayıcı şeylerden uzak kalınması gerektiği söyler. Bunların meşâyih yoluna sadık kalması gerektiğini belirtir.

3603. Varup Âşık gibi âşık olasın Meşâyih yoluna sadık olasın

45. Beyân-ı Sırr-ı Hacr-ı Ma 'nevî (3606. beyitten sonra)

3607. Eyâ sâlik gel imdi anlagıl hâl Ki merhale gönül olmaya meyyâl

Tennûrî bu beyitle konuya giriş yaptıktan sonra bir kulun âzâd olabilmesi için neleri yapması gerektiği üzerinde durarak bu konuda ki sırrın ne olduğunu açıklar.

3620. O sır ol kim yaratmış alemleri Hak Dahi beş dürlü kılmış âlemi Hak

Bu sırrı açıklığa kavuşturduktan sonra insanın dünyada nasıl hareket etmesi gerektiğinden, Allah'ın sevgisini kazanıp azad olması için nelerle uğraşması gerektiğinden bahseder. Şeyhe tabi olmanın zorunlu olduğunu söyler.

46. Beyân-ı Sırr-ı Me'zûn-ı Ma 'nevî (3717. beyitten sonra)

Me'zun; izinli, izin verilmiş anlamındadır. Burada insanların kâmil manada yükselebilmeleri için neler yapmaları gerektiği anlatılmıştır. Allah ile yakınlık kurmak ve Onun sıfatlarının tecellisini gönülde hissedebilmek, ona ibâdet ederek yakınlığını kazanmak gerekir. İşte böyle bir yakınlığı kazanan insanlar me'zun olurlar. Ayrıca burada Allah'ın sıfatlarının sırrı anlatılmıştır.

3759. Zîrâ lutfi anun kahrından öndin Pes ana ön virilmek oldu ayın

Burada önemli olan Allah (c.c)'un lutfunu kazanmaktır. O'nun gazabından kaçınmak, onun gazabına dûcâr olmamak gerekir. Bunun için lutf ehlinde olmak lutf ehliyle beraber bulunmak gerekir.

3812. Hak'un lutfi ire andan muhakkak Anun ile olasın nûr-ı mutlak

47. Beyân-ı Sırr-ı Gasb-ı Ma 'nevî (3815. beyitten sonra)

3816. Çün açıldı nikâbı dil özünden İrişdi sır ana rahmet yüzünden

Bu beyitle konuya giren Tennûrî, her işin başının Allah'ın rahmeti olduğunu, bütün gizliliklerin onun rahmetiyle bilinebileceğini ancak bunu bilmek için de nefsi arzuların gasb edilmesi gerektiğini anlatır. Kötülüklerden uzak durmak, hile ve Harâm'dan kaçınmak gerekir. Bu da ancak aşk ile gerçekleşir. Bunun için Aldatmaya kalkışanların kendileri aldanırlar.

3886. Ayıplu kılmış idi ol namâzı Kabul olmayuben nâz u niyâzı
 3903. Ki 'ışk odı irüben nûr olavuz Vücûd-ı şâh ile ma'mur olavuz

48. Beyân-ı Sırr-ı Şüf'a-ı Ma 'nevî (3911. beyitten sonra)

Şuf'a; Satılık bir mala ortak veya komşu olanın aynı para ile satın almak üzere başkalarına tercih olunması

3918. Vücûd-ı ana satmaklık yok imdi Çü mülk anun ne agdı vü ne döndi

Beyitlerde anlaşılacağı üzere insanlar Allah'ın rahmetini kazanabilmek için Onun yoluna kendileri satmaları gerekir. Burada satmaktan anlaşılan insanların canlarını ve bedenlerini Allah'ın istediği şekilde kullanmaları, onun rızası doğrultusunda hareket etmeleridir. Bu yapıldığı zaman elde edilecek olan mükâfatlar vardır.

3950. Satarsa cân o tatlu yile anı Baha alubanun hûr u cinânı

Daha sonra dünyânın geçici heveslerine kapılmadan ibâdet edilmesi hatta ibâdet ile yetinmeyip aşka yapışılması gerektiği vurgulanır.

3994. İbâdet ile kalma ıška yapış Ki ol bilür nice alacağın iş

49. Beyân-ı Sırr-ı Kismet-i Ma 'nevî (4000. beyitten sonra)

Bu başlık altından Şeyh İbrahim Tennûrî, kismetin ne olduğunu, kimlerin neyle kismetlendiğini, kismetin elde edebilmenin koşullarını açıklamıştır. Kismetin Allah ezelde belirlemiş fakat onun belirleyicisi olarak veli koymuştur.

4002. Şunu kim kismet itmiş Hak ezelde Veli konuş anı her bir mahalde

4021. Zarâ düzdi nizâm-ı âlemi ol Halife kıldı anda âdemi ol

Bu kismet rızk, amel, ilm, ibâdet, îmân olabildiği gibi küfr ve dalaletde olabilir. Bunların seçimini bildiren peygamberler ve onların varisleri olan âlimlerdir.

4071. Şu 'âlimler ki andan oldı vâris Olara 'arz olında külli hâdis

50. Beyân-ı Sırr-ı Müzâra ‘a-ı Ma ‘nevî (4082. beyitten sonra)

Müzara ‘a: Bir yandan toprak diğer yandan emek olmak üzere yapılan ortaklık.

Burada Tennûrî, Ziraat yapmanın kurallarını, tarlaları nasıl ekmek gerektiğini, iyi ürün alabilmek için hangi koşulların yerine getirilmesi gerektiğini böyle bir işleyişte elde edilecek ürünün nasıl olacağını belirttikten sonra; işin diğer yüzünü açarak, insanın Allah’a karşı olan sorumluluğunda dünyadaki davranışlarını düzenleyiş şekli ve bunun neticesini, önceki anlattıklarıyla kıyaslayarak gerçek ortaklığın ve bu ortaklık sonucunda ki durumun ne olduğunu belirtir.

4110. Anun tohmı ma ‘ârif ilm ü Kur’ân Anun tohmı hâsıl iden sıdk u îmân

4134. Şu kim sıdkı yirine diken ekdi Ezel îmânını yabana dökdi

Dünyâda amel tohumu olarak ne ekilirse ahirette de o biçilecektir.

51. Beyân-ı Sırrı Müsâkât-ı Ma ‘nevî (4147. beyitten sonra)

Müsâkât; Meyvesinin bir kısmını kendisi almak şartıyla bağ ve ağaçlarını birine icâre vermek.

Bir bağın bağ olabilmesi için onun düzenli bir şekilde bakıma alınması gerekir. Bağbân olmadan bağ olmaz. Şâir, gönlü bir bağa benzeterek gönül bağının da korunması ve işlenmesi gerektiğini söylemektedir. Bunu yapacak olan ise o işin ustası yani veli ve şeyhtir.

4153. Tiz üstad eline vireler anı Kıla ta terbîyet ol bûsitânı

İnsan iyi ameller işlediği zaman gönül bağını korumuş olur. Eger kötü ameller işlenirse gönül bağı yağma olacak ve o kul için cehennem kaçınılmaz olacaktır. O kulun dünyada kötü gedişini iyiye çevirecek olan ise eviyâlardır.

4192. Çürüklerin olar ger kılmasa sag Cehennem topragı olurdı ol bag

52. Beyân-ı Sırr-ı Zebâyıh-ı Ma ‘nevî (4209. beyiten sonra)

Zebâyıh: Kesilmiş boğazlanmış hayvanlar

4210. Çü irdi gönlüme Hak’dan tecellî Görindi ol tecellîden tesellî

Beytiyle konuya giriş yapan Tennûrî, bir hayvanın etinin helâl olabilmesi için fikhî yönden nasıl boğazlanması gerektiğini anlatmıştır.

4220. Çü bismillah ile itmek ola âdet Helal ola ne yer olsa cerâhât

Bir hayvanın fikhî yönden usulüne uygun olarak boğazlanması için nasıl bir kasaba ihtiyac varsa, insanın da Allah yolunda yetişip onun rızasına uygun bir şekilde davranması için bir evliyaya bir şeyhe ihtiyac vardır.

4249. Anun kasabı şimdi evliyâdur Ki mülk içinde anlar reh-nümâdur

53. Beyân-ı Sırr-ı Udhiyye-i Ma 'nevî (4299. beyitten sonra)

Udhiyye: Kurban bayramı

Burada, Allah'ın rahmetinden nice sırların görüldüğü bu sırlardan birinin de kurban kesmek olduğu belirtilmektedir. Kurban ne zaman nasıl kesilir? Bayramın hangi günleri kesilir? Bunların cevabı verildikten sonra kurban kesmekten maksadın Allah'a yakınlık olduğu bunu gerçekleştirmenin yolunun da insanın tamamen varlığından geçmesi gerektiği anlatılmaktadır.

4339. Temamet varlığı ide kurbân Pes andan görün ana sırr-ı cânân

Allahhü Teâlâ'nın cemâlini görebilmek için namaz kılıp kurbân kesilmeli, şeyhe teslim olmalı ve kesretten uzak kalınmalıdır.

4382. Cemâli ıydına tiz oldı kurbân Hak ana kıldı müşgil işi asân

4404. İlâhi bizi 'ışkundan ayırma Murâd-ı nefisle yolundan ayırma

54. Beyân-ı Sırr-ı Kerâhet-i Ma 'nevî (4405. beyitten sonra)

Kerâhet: Sevilmeyen şey, hoş görülmeyen

Tennûrî, burada her işin fisk ve kerâhetten temizlenmesi gerektiğini, şerîfâtte hangi işlerde kerâhet olduğunu bunlardan nasıl temizleneceğini anlatmıştır.

4420. Eger nâ-mahreme kılssa nazar ol Şerî'âtde kerâhetli olur ol

Daha sonra kerâhetli olarak belirttiği işlerin batını yüzünü anlatarak Tasavvufî düşüncelerle konuyu genişletir. Gönlü dünyâya vermeden kerâhetli yola girmeden yaşayan insan kendisinin sultânı olur.

4488. Gel imdi gönli sen dünyâya virme Kerâhetlü yola kendinî sürme
 4489. Vücûdun mülkine sultan olasın Kamuya sahibül'l ihsân olasın

55. Beyân-ı Sırr-ı İhyâ-yı Mevât-ı Ma 'nevî (4496. beyitten sonra)

Mevât: Madeler

4497. Getürdi dil yine âb-ı hayâtı Ki içenlerün hayât ola memâtı

Beytiyle konuya giriş yapılmış. O suyun ilahi aşk olduğu ve ondan için gönüllerde güllerin açılacağı belirtilmiş daha sonra çiçek ve gülden ne kastedildiği ortaya koyulmuştur.

4500. İbâdetdür çiçek güldür ma 'ârif Ki alur kokusun her yerde 'ârif

Şâir, insanın kendinî terbiye edebilmesi için velinin beş şartını bilmesi gerektiği açıkladıktan sonra can gözünün açılarak bunlara uyulmasının yararlarını anlatmıştır.

56. Beyân-ı Sırr-ı Sayd-ı Ma 'nevî (4569. beyitten sonra)

Sayd: Av

Tennûrî, bu bölümde gönül avcısından bahsetmektedir.

4570. Gönül sayyadı yine saldı himmet Şikâr etmek için erbâb-ı sohbet

Daha sonra avcılığın şerîâtteki kurallarını sayarak bunların ayrıca tasavvufî anlamlarını belirtir.

4595. Ol avcıdur cihânda ehli irşâd Ki hak kıldı anı ol işde üstâd

Sonuçta dua ile temenni ve dileklerini belirtir.

4656. İlâhî bizi 'ışka eyle yoldaş Kim olavuz anun ehline kuldaş

57. Beyân-ı Sırr-ı Rehn-i Ma 'nevî (4657. beyitten sonra)

Şâir, Hakdan ihsan, cennet, hûr, gılman, lutf isteyenlere cism ü canın iyliğini umanlara seslenerek rehlin ne olduğunu ve habs olunanların durumunu anlatır. Allah'a borcunu ödeyenlerin hapisten kurtularak cennete varacaklarını belirtir.

4684. Ödeyenler tutsını çıkardı Tekellûf çekmeyüp cennâta girdi

Daha sonra lutfı yapışanların cenneti koyup cemali görmeye yol aldığını tasavvufî anlayışın bir sonucu olarak ortaya koyar. Küfrü seçenlerin ise cehenneme gireceklerini belirtir.

58. Beyân-ı Sırr-ı Cinâyât-ı Ma ‘nevî (4713. Beyitten sonra)

Tennûrî burada cennât ve şefa’at isteyenlere seslenir. Cinayet işleyenlerin nasıl cezalandırılması gerektiğini fıkhi kurallar içerisinde açıklar. Daha sonra bu kuralların batını yüzünü irdeler.

4721. Ele eldür göze gözdür dişe diş Eger kasd ile kılsa böyle cünbiş

4743. Dişin çıkardı kim yemeye mismil Dilin kesdi ki okımaya bismil

Burada bu iki yönlü düşünüş tarzını örnek beyitlerde görebiliriz.

59. Beyân-ı Sırr-ı Vesâyâ-yı Ma ‘nevî (4809. Beyitten sonra)

Vesâyâ: vasiyetler, öğütler

4810. Eyâ can u dil ü ten terk idenler O günden işinün sonın görenler

Beytiyle konuya giriş yapan Tennûrî, vasiyyetin ne olduğunu, neden gerekli olduğunu, kimlere miras bırakılacağını, vârislerin durumunu anlattıktan sonra Hz. Muhammed’in bir hadisini hatırlatarak insanın nefsi bırakıp Allah yolunda çalışmasını ve kendinî hazırlıklı bir şekle sokmasını anlatır.

4828. Resûl-i Hak didi ölmezden öndin Ölü kim bulasız îmân u emîn

İnsan öldükten sonra hazineyi varislere bırakacağından dolayı tasavvuf ve keramet ehliyle sıkı ilişki içerisinde olmalıdır.

4897. Tasavvuf elhine işlede zühdi Kerâmet ehli ile kıla ahdı

60. Beyân-ı Sırr-ı Hüsnâ-yı Ma ‘nevî (4918. beyitten sonra)

Hüsnâ: Erkek ve dişi aleti olan kimse

4922. Er ola olmaya hüsnâ-yı müşgil Düginün işine olmaya mâyl

4924. Bilinmeye ki er mi yohsa ‘avret Görine ikisinden de alâmet

Bu bölümde Tennûrî, Hünsânın ne anlama geldiğini, hünsâ olan insanların şerîâtteki, durumlarını, onların uymaları gereken hal ve hareketlerini belirtip anlattıktan sonra zâhiri planda kullandığı kavramların gerçekte ne anlama geldiklerini tasavvufi bir düşünüş içerisinde açıklığa kavuşturmaya çalışmıştır.

Tennûrî bu bölümde inkar ehlini hayvana, münkir olmadığı halde müntesib olanları hünsâyâ benzetererek insanın er olmasını ister.

4963. Er oldur ki kıldı zühd ü takva Bırakdı da'vayı gösterdi ma'nâ

Sonuçta bütün mü'minlerin evliyâyâ özlerini teslim etmelerini bir şeyhe intisap etmelerini ister.

5016. Özini evliyâyâ eyle teslim Ki ol hünsâyı ol eyledi ta 'lîm

Eserin Bitiş Bölümü: “Mesnevî, eserin adına yazıldığı kişi yada şâirin kendisi için bir duasıyla son bulur. Sonda çoğunlukla kitabın bittiği tarih, bazen toplam beyit sayısı, yazıldığı yer belirtilir.”²⁰

Tennûrî'nin gülzâr adlı mesnevîsinin bitiş bölümü (hatime) bu şekilde düzenlenmiştir.

İbrahim Tennûrî, Allah'a dua ve niyazda bulunduktan sonra kendi şeyhi'nin ismini anar.

5037. Koyup 'ışkı tutavuz ışkı âyin İnayet kıla şemsü'l Hakkı Ved-din
Şeyhi Akşemseddin Hazretleri'ni din ve hakikat güneşi olarak görür. Ondan yardım Hz. Muhammedden şefaât diler.

5038. İrişe himmeti tuta elümüz Hakka doğru vara andan yolumuz

5040. Beyân itsen unutmagıl du'âdan Şefâ'at ire ana Mustafa'dan

Daha sonra eserin bittiği tarihi ve beyit sayısını belirtir.

5041. Sekizyüz elliyedisinde ey yâr Safer nisfinda hatm oldu bu güftâr

5042. Keremden Hak teâlâ kıldı yârı Ki beşbin kırk iki beyt oldu varı

Bu beyit S nüshasında “beşbin yüz kırk” şeklindedir.

²⁰ Haluk İpekten, a.g.e. s.50.

Daha sonra eserinin faydalı olacağı temennisiyle, okunup ona uyulmasını, aşk yoluna girilerek şeyhe teslim olunmasını ister. Gülzâr'ın sona erdiğini belirtip Resûlün ruhuna selam verilmesini isteyerek du'âda bulunûr ve eserini şu beyitlerle tamamlar.

5079. Çü hamd ola kalamun ibtidâsı Gerek âmîn olarun intihâsı
5080. Hak emrine düze kulun kelamın Oni ger hamd ola vü sonı âmîn

Âmîn Ya Rabbel 'Alemîn

İbrahim Tennûrî, Gülzâr-ı Ma'nevîde edebî sanatları da yer yer kullanmıştır. Tenâsüp, leff ü neşr, teşbih, istiare, mecaz-ı mürsel, cinâs, tezâd, nidâ v.b. sanatları şiirin akışı içerisinde rahatlıkla ortaya koyabilmiştir. Bu sanatları Gülzâr'dan aldığımız bazı beyitlerle örneklendirmekte fayda görüyoruz.

2. İşün üstadı oldur kim cihanı

Yarattı hem içinde ü canı

Üstad, cihân, cism cân kelimeleri yaratmakla ilgili olup bir arada kullanılarak tenasüp sanatı yapılmıştır.

8. Kalur yolunda 'akl u fehm hayrân

Bulam diyü iniler zâr u giryân

Bu beyitte birinci mısradaki kelimelere karşı ikinci mısradaki onlarla ilgili kelimeler kullanılmış ve bu sıralama karışık olarak gerçekleşmiş olduğundan düzensiz leff ü neşr saratı yapılmıştır. Kalur yolunda-bulam diyü; akl u fehm-zâr u giryân; hayrân-iniler.

11. Egerçi nûr ile âlem münevver

Güni görmeklige gözlü gerekser

Bu beytte nûr ile münevver kelimeleri aynı kökten türetilmiş olduğundan istikâk sanatı yapılmıştır.

19. Anun ilmidürür gönüldeki nûr

Anun hüsnidürür cennetteki hûr

Anun ilmidürür-Anun hüsnidirür; gönüldeki-cenneteki; nûr-hûr, düzenli bir sıralama olduğundan dolayı left ü Neşr-i Meretteb sanatı yapılmıştır.

71. Anun hükmi ile sen zahirün düz

Ki sana 'ilm-i bâtın göstere yüz

Beytinde zâhir ile bâtın kelimeleri arasında tezad sanatı yapılmıştır.

150. Bana göster diyüben Musâ anı

Cevâb işitmedi mi len-terânî

Bu beytte Hz. Musa kıssası hatırlatılarak bir telmih sanatı yapılmıştır.

242. Veli gönüldürür ol kible-i can

Issız mı koyısar tahtını sultan

Bu beyitle Velinin gönlü kâbeye benzetilmiş kâbe söylenmediği içinde kapalı istiare yapılmıştır.

276. Ol oldur kim bulıcak anı nagah

Resûl-i Hak buyurdu Li-ma'allah

Burada Li-ma'allah (Allah'la beraber olma hali) kelimesi hadisten alındığı için bir iktibas sanatı yapılmıştır.

457. Irak olmayasın Musâ gibi sen

Ki sorduğu içün kaldı Hızır'dan

Burada Hz Musa ile Hz. Hızır arasında geçen arkadaşlığa telmih yapılmıştır.

460. Cevâhir-i ma'den açıla sende

Ki bir dürri gönüller kıla bende

Bu beyitte insan cevâhir madenine benzetilmiş fakat benzeyen söylenmemiş olduğundan açık istiare yapılmıştır.

658. Çü cân içinde ol şartlar bulundu

O haccı kılmaga buyruk olındı

Bu beytte cân kelimesiyle insan kasdedilmiş olup mecâz-ı mürsel sanatı yapılmıştır.

718. Zirâ Nuh oğlını gark itdi ol Hak

Senün ehlün degil diyü muhakkak

Bu beyette Hz Nuh tufanına telmih yapılmıştır.

765. Eya uşşâk-ı Didâr-ı ilâhî

Çün vurdunuz gönülde taht-ı şâhı

Burada Eya kelimesiyle nida sanatı yapılmıştır.

876. Ol oldur kim ellest diyicek Hak

Beli didi cevap ol nûr-ı mutlak

Burada bir ayetten alınan elest kelimesiyle iktibas sanatı yapılmıştır.

1115. Getür her lahza her dem bin îmân

Müselman ol müselman ol müselman

Bu beyitte müselman kelimesiyle tekrîr sanatı yapılmıştır.

1127. Eger anlıyasın Âşık dilinden

Nice gevher alasin 'ışk elinden

Bu beytte Âşık kelimesi tevriyeli olarak kullanılmıştır.

1. Âşık Tennûrî'nin mahlası 2. Allah aşkıyla yanan kişi

1221. Birikmişçün vucûdı evvel âhir

Ne âtın dinîlür anda ne zâhir

Burada evvel ile ahir, batın ile zahir kelimeleri arasında tezaad sanatı vardır.

1455. İri yumşak ağır yeyni ne kim var

Gönül deryâsını ol kılur izhâr

Bu beyitte ağır ile yeyni arasında tezad sanatı yapılmıştır. Ayrıca gönül bir deryaya benzetilerek teşbih sanatı oluşmuştur.

1729. Zîrâ ‘ışk işine ‘akl eli irmez

Olar hod aklı koyup ‘ışka girmez

Burada birinci mısra’ın başında kullanılan ışk kelimesi ikinci mısra’nın sonunda da kullanılarak Reddû’l acüz ale’s sadr sanatı yapılmıştır.

1767. Ezelden kadîr ü kayyum u dâna

Yaratdı canı mükkinde tûvâna

Burada Allah’ın sıfatları biraraya getirilerek bir tenasüp sanatı yapılmıştır.

1939. Nedür halünde gel bu ol yetîmi

Pula satmasın ol dürr-i yetîmi

Yetim dür (inci)’e benzetilerek teşbih yapılmıştır.

2151. Su toprak od u yil oldı müsâhib

Olarun işi nefis oldı ragıb

Burada anasını erba’dan dört unsur bir arada kullanılmıştır.

2352. Yiri ol cami ‘ün gönül evidür

Ki Hak kulluğı ol yolda kavîdür

Burada cami ‘gönüle benzetilerek teşbih sanatı yapılmıştır.

4676. Yarakladı ana cennât u rıdvân

Düzetdi hem içinde hûr u gilmân

Bu beyitte birinci mısradaki kelimelere karşılık ikinci mısradaki bunlarla ilgili kelimeler kullanılarak düzenli left ü neşr sanatı yapılmıştır.

Yarakladı-düzetdi; ana-hem içinde; cennat u rıdvan-hûr u gılman. Ayrıca cennetle ilgili kelimeler bir arada kullanılarak tenâsüp sanatı yapılmıştır.

4960. Ol inkâr ehline hayvân didiler

Mukırrun adını hünsâ kodılar

Bu beyitte inkâr ehli hayvana, mukırrun ise hünsâya teşbih edilmiştir.

4314. Anun bayrâmı günleri ne gündür

Ki buluna o bayrâmı dügündür

Bayram kelimesi birinci mısranın başında ve ikinci mısranın sonunda kullanılarak reddü'l acuz ale's sadr sanatı yapılmıştır.

3569. Bulardan kocınup itmek Harâmı

Hakikatde kılur seni Harâmi

Bu beyitte Harâmi kelimesi birinci mısradaki Harâm (yasak olan şey) anlamında ikinci mısradaki ise hırsız, haydut anlamında kullanılmış olup cinas sanatı yapılmıştır.

Tennûrî'nin sanat yapmak için bu sanatları kullandığı söylenemez. Çünkü kullanmış olduğu dil oldukça sade, üslup akıcı ve liriktir. Bununla beraber 15. yüzyılda Türkçe 'ye giren birçok arapça ve farsça tamlamaların da kullanıldığını görüyoruz. İşte Gülzâr'da kullanılan tamlamalardan bazıları;

İlm-i bâtın İlm-i Zâhir,	ilm-i zindegân
esrâr-ı ilâhî	ehl-i irfân
taht-ı şâhî	rûh-ı evliyâ
nûr-ı mutlak	rûh-ı delîl
savm-ı ıydun	emr-i Hak
hükm-i kur'ân	nûr-ı pâk
Subh-ı sâdik	mevl-i dünyâ
subh-ı kâzib	ehl-i 'isyân
resm-i cihet	harf-i âdet

hâl-i teftîş	sırr-ı şöhret
firders-i a 'lâ	ahkâm-ı şer'
terk-i tecrîd	nesl-i âdem
perde-i kande	etrâf-ı âlem
akl-ı balig	esrâr-ı meâni
ilm-i ilâhî	bend-i nefis
tûl-ı zulmet	sırr-ı nihân
şarâb-ı ışk	ömr-i câvidân
âb-ı zemzem	aşk-ı sâfi
âb-ı hayât	ilhâm-ı ilâhî
tâleb-i matlub	şâh-ı cihân
nefs-i kurbân	şâh-ı ışk
terk-i vâcib	ahd-ı evvel
şâh-ı mükerrem	cân-ı zinde
şehr-i a 'zam	mazhâr-ı Hak
uşşâk-ı didâr-ı ilâhî	ma 'nâ-yı Kur'ân
keşf-i kerâmet	şâh-ı mükerrem
şart-ı ihsân	rızâ-yı Hak
terk-i dünyâ	envâr-ı ibâdet
redd-i inkâr	genc-i nihâni
tâc-ı devlet	esbâb-ı kabul
deryâ-yı vahdet	sırat-ı müstakîm
esrâr-ı kalb-i evliyâ	cennâtı na'im
ahkâm-ı vakf	tulu '-ı fecr
arş-ı sakfi	
hark-ı âdât	

Kullanılan bu tamlamaların çoğunun o günkü günlük konuşmalarda da kullanıldığını tahmin edebiliriz. Çünkü Tennûrî'den bir asır önce yaşamış olan Yunus'ta bile bu tür tamlamalara rastlıyoruz. Bu da böyle bir kullanımın kaçınılmaz olduğunu gösteriyor.

B. “GÜLŞEN-İ NİYÂZ” veya “DİVAN-I İBRAHİM TENNÛRÎ”

“H. 903 yılında yazılan eserde münâcât, Mirâciye, Na‘t, Destân, Hikâye, Kasîde, Gazel, Tercî-i bend ve Rübâîler gibi nazım şekilleri olmak üzere divanlarda bulunan hemen hemen her türden örnekler verilmiştir.

2500 beyit civarında olan bu divan Ali Rıza Karabulut tarafından 1983’te, Kayseri’te bastırılmıştır”.²¹

“Gülşen-i Niyaz’ın bilinen tek nüshası Süleymaniye Kütüphanesi (Hacı Mahmut Efendi Bölümü) Nu: 3791’de kayıtlıdır. Dış ebadı: 158x120 mm. yazı ebadı ise 137x100 mm. 5+132 yaprak: sahifede 11 satır iki sütun; harekeli nesih; istinsah tarihi 903, müstensihî belli değil; siyah deri kaplı; şirazeli; miklepsizdir.”²²

“İbrahim Tennûrî’nin bu eserleri dışında, çeşitli yazmalarda müstakil şiirleri mevcuttur. Bunlardan biri de Milli Kütüphanede Fahri Bilge kitapları arasında 442 numara ile kayıtlı bulunan yazma mecmuadır.”²³

²¹ Ali Rıza Karabulut, Mevlana’nın Hocası Seyyid Burhaneddin ve Kayseri ilmiye Tarihinde Meşhûr Mutasavvıflar, Seyyit Burhaneddin Vakfı Yay. Kayseri 1994 s. 239.

²² Ali Rıza Karabulut, Ramazan Yıldız, a.g.e. s.39.

²³ Ülkü Çelik a.g.m. s.21.

NÜSHALARIN TANITIMI

1. BURSA ORHAN KÜTÜPHANESİ NU: 1675

Dîvân-ı Gülzâr-ı Şerif

İstinsah tarihi : 1152 H

Müstensih : Ahmet bin Muhammet

Yk : 186

ölç : 240x180 yazı ebadı muhtelif, sahifede satır sayısı muhtelif, Yz: Nesih

Ci: Sırtı kahverengi meşin ve mukavva. Eser tam

2. ÇORUM HALK KÜTÜPHANESİ TÜRKÇE YAZMALAR NU: 818

Gülzâr Nâme-el Ma 'nevî

İstinsah tarihi : 1042 H

Müstensih : Hüseyin b. Beşir

Yk : 185

ölç : 208x148 - 160x103 mm.

Str : 15

Yz : Harekeli Nesih, Ct: Sırtı kahverengi meşin kapak karton. Eser tam.

Eser önce Çorum Halk Kütüphanesinde iken bütün el yazmalarıyla beraber Hasan Paşa Halk Kütüphanesine nakledilmiştir.

3. ERZURUM ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ KÜTÜPHANESİ SEYFETTİN ÖZEGE BÖLÜMÜ (Agah Sırrı Levent'ten satın alma) NU: 435

Gülzâr-i İbrahim Tennûri

İstinsah tarihi : ?

Müstensih : ?

Yk : 169

Ölç : 224x130 - 146x77 mm
 Str : 15. çift sütun
 Yz : Harekesiz Talik
 Ct : Cilalı kabartma yeşil ebru kağıt sırtı ve çevresi cilalı kırmızı meşin ayet ve hadisler kırmızı mürekkeple yazılmış sahife çerçeveleri ve bölmeler sarı altın yaldızlı, baştan belli bir yere kadar ayetler ve hadisler harekeli kağıdı akaslı. Eğer tam olmasına rağmen derlenmiş durumda.

4.İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ KÜTÜPHANESİ TÜRKÇE YAZMALAR NU: 1211

Gülzâr-ı Şerif

İstinsah tarihi : 894 H
 Müstensih : Şeyh Muinü'd-din el-Beyazidi
 Yk : 154
 Ölç : 255x180 - 195x120
 Str : 19
 Yz : Nesih, Ct: Kahverengi meşin, Şemseli, zencirekli cetvelli ve miklebli.
 Bazı sahifelerde böcek yemeleri var. Yapraklarda kenar çizgileri konu başlıkları ayet ve hadisler kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Eser çok yıpranmış olup tamire ihtiyacı vardır.

154 b deki istinsah kaydı şöyledir: “Temmeti'l Gülzâr-ı Şerif bi avnillahi'l Melik'l-Latif 'ala Yedi'l- 'abdil'li takir ila rahmeti Rabbihi'l-Kadir bi hürmeti'n-Nebiyyi, Seydi Muhammet b. Seydi İbrahim.. Seydi Hasan b. Edhem Çelebi b. Şeyh Muinüddin el-Beyazidi utiye anhüm. Tahriren ti'l-ışrin min Cemadi'l - ula ti yevmi's-sülesa fi vakti z-zuhri min şehri sene 894 H”.

Nüshanın (1a yaprağından) iki adet temellük kaydı vardır.

“Sahibül'l-fakir ve malikülhü'l-hakir Seydi Muhammed b. Seydi İbrahim el-Beyazidi, 'utiye 'anhüma bi hürmeti'n-Nebi 'aleyhisselam” Bu zat müstensihin kendisidir. Nüşhayı kendisi için yazmıştır.

“Sahibi ve maliki Derviş Süleyman Hâcegani Halveti agni bende-i Saçlı Hüseyin Efendi halifesi es-Seyyid Fethullah Rahmetullahi” aleyhi ebeden sene 1192 H.

5. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ KÜTÜPHANESİ TÜRKÇE YAZMALAR NU: 2283

Divân-ı Gülzâr-ı Şerif

İstinsah tarihi : 1276 H

Müstensih : ?

Yk : 169

Ölç : 200x124 - 135x70 mm.

Str : 17

Yz : Nesih, Cl: Vişne çürüğü meşin, şemseli, zencirekli, miklebli yapraklar sarı aharlı kağıttır. Eserin konu başlıkları, ayet ve hadisler kırmızı mürekkeble yazılmıştır. Eser tam bir nüshadır.

6. KAHİRE ÜNİVERSİTESİ KÜTÜPHANESİ NU: 6416

Gülzâr-ı Ma'nevî

İstinsah tarihi : 1315 H

Yk : 189

7. KAYSERİ RAŞİD EFENDİ KÜTÜPHANESİ, 8680

Gülzâr-ı Ma'nevî

İstinsah tarihi : ?

Müstensih : ?

Yk : 202

Ölç : 240x180 - 188x118 mm.

Str : 13

Yz : Harekelii Nesih, Ct: Sonradan yapılmıştır. Başlıklar, ayet ve hadisler kırmızı mürekkeble yazılmıştır. Eser eksik. Eser baştan 178 beyit sondan 18 beyit eksiktir. Bu nüsha Prof. Dr. Feridun Nafiz uzluk tarafından kütüphaneye hediye edilmiştir.

8.MANİSA MURADİYE KÜTÜPHANESİ, NU: 1295

Gülzâr-ı Bülbül

İstinsah tarihi : ?

Müstensih : ?

Yk : 221

Ölç : 250x177 - 110x115 mm.

Str : 13

Yz : Nesih,

Kütüphane kayıt defterine eserin adı ve mahlasın “Aşık” kullanıldığından dolayı eserin Aşık Paşa’ya ait olduğu zannedilerek müellif Aşık Paşa olarak gösterilmiştir. Durum kütüphane müdürlüğüne bildirilerek eserin künyesinin düzeltilmesi istenmiştir.

9. NÛRUOSMANİYE KÜTÜPHANESİ, NU: 4158 (3634)

Kitâb-ı Gülzâr

İstinsah tarihi : ?

Müstensih : Şeyh Ali Mekkî

Yk : 189

Ölç : 200x147 - 129x90 mm.

Str : 15

Yz : Nesih Ct. Kahverengi meşin, şemseli, miklebli sirazeli ve cetvellidir.

Konu başlıkları ayet ve hadisler kırmızı mürekkeble yazılmıştır. 189 b de şöyle bir müntensih kaydı vardır.

“Hak Te ‘âlâ ol kişinin işini iflâh ide
 Gördüğü demde hatasın nüshanın
 Huda kılsun anun ömrin ziyâde
 Da ‘âyı hayr ide bu na murâde
 Rızâ-yı Hakdan özge yok muradı
 İrişe Şeyh Ali Mekkî murâde”

Nûruosmaniye kütüphanesinde katalog hazırlayanlar bu son beyte istinaden müstensih olan Ali Mekki’yi müellit olarak göstermişlerdir. Oysa bu eser İbrahim Tennûrî’ye aittir. Eser tam bir nüshadır.

10. STAATS BIBLIOTHEK ZU BERLİN, NU: 1961

Gülzâr-ı Ma ‘nevî

İstinsah tarihi : ?

Müstensih : ?

Orjinal Yk : 90

Ölç : 255x170 - 195x115 mm.

Str : 14

Yz : Nesih Ct: Mukavva. Eksiklerin tamamlanmasıyla birlikte Yk: 189,

Ölç: Muhtelif, Str: Muhtelif. Eklenen sayfeleri: 1, 59 - 68, 79-106, 113-114, 123-126, 183-184, 188-189 esas sayfeler aharlı eklenenler ise normal kağıt. Eklenen sayfelerin hattı rik’a, eklerin yazıldığı tarih: Recep 1347 (Aralık 1928) Eser Sultan II. Mehmet Han’a takdim edilmiştir. Eser tam.

11. STAATS BIBLIOTHEK ZU BERLİN, NU: 2655

Gülzâr-ı Ma ‘nevî

İstinsah tarihi : 1031

Müstensih : Mustafa b. Seyyidi

Yk : 194

Ölç : 195x135 - 150x100
 Str : 15
 Yz : Harekeli nesih Ct: Vişne çürüğü meşin, müklebli. Konu başlıkları, ayet ve hadisler kenar ve orta çizgileri kırmızı mürekkeble yazılmıştır. Eser tam.

12. STAATS BIBLIOTHEK ZU BERLLİN, NU: 2724

Gülzâr-ı Ma 'nevî

İstinsah tarihi : ?

Müstensin : ?

Yk : 207

Ölç : 220x160 - 185x105

Str : 15

Yz : Harekelli Nesih, Ct: Kırmızı meşin, mikrebli, Sahifelerin bir kısmı aharlı bir kısmı aharsız. Başlıklar, ayet ve hadisler kırmızı mürekkeble yazılmıştır. Eser tam.

13. SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİ ESAD EFENDİ BL. NU:1639

Gülzâr-ı Şerîf

İstinsah tarih : ?

Müstensih : ?

Yk : 197

Ölç : 260x170 - 180x110 mm.

Str : 15

Yz : Harekeli Nesih Ct: Vişne çürüğü meşin, selbek şemselli, cetvellli, şirazelli, miklebli ve bazı sahifelerde böcek yemeleri var. Eser tam kitabın zahriye kısmında dikdörtgen içerisine alınmış ve kenarları yıldızlarla süslenmiş iki daire vardır. İki yapraktaki iki dairede şu metinler yazılıdır:

(1 b) “Haza Divan-ı Gülzârî’ş-Şerif Li’ş-Şeyhi’l-Kamili’l-Mükemmeli’ş-Şerîf Sultanü’l-Arifin ve Tacü’l-Âşikin Şeyh İbrahim Kutbu’l-Milleti ve’-d-Din el-mürebbi ani’ş-Şeyhi’l- ‘Arif Akşemseddin müselikü’l meşayih Kutbu’l-Milleti ve’-Din el-Mürebbi ‘ani ‘ş-Şeyhi Hacı Paşa (1) Sultanü’l- ‘Arifin Kutbu’l-Milleti ve’-d-Din el Mürebbi ani’ş-

(2 a) Şeyh Hamidü’d-Din Taçü’l-Milleti ve’-d-Din kuddise sırrahümü’l- ‘azizi’ş-şerit ila Hazreti’r-Rasûl ve Cibrili ‘ş-şerif salavatü’r-Rahmanî aleyhima ve illallahî ‘Azze ve Celle dame feyzuhu ileyhima.”

Ayrıca (1a) yaprakta şöyle bir temellük kaydı vardır. “Temel-lekehü’l-abdü’l-fakiri ilâlâhî sübhanehu ve Te ‘ala, Hasan el-Kaimmakam bi mütevellî-i vakfî Rüstem Paşa bî Medineti Ruscuk sene 1191.

14. SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİ HACI MAHMUT EFENDİ BL. NU: 3368

Manzûme-i Gülzâr

İstinsah Tarihi : 915

Müstensih : ?

Yk : 189

Ölç : 280x140 - 175x95 mm.

Str : 15

Yz : Harekeli Nesih, Ct: Karton, ayet ve hadisler kırmızı mürekkeble yazılı.

Zahriyede esere bazı methiyeler var. Baş tarafında sekiz beyit eksiktir. Bu nedenle tam bir nüsha değildir.

15. SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİ HACI MAHMUT EFENDİ BL. NU: 2231/4

Cami’u’l-Esrâr Keşfü’l-Esrâr (51b-75b arası) Gülzâr-ı Ma ‘nevî

İstinsah Tarihi : ?

Müstensih : ?

Yk :

Ölç : 197x130 - 145x90 mm.

Str : 15

Yz : Güzel Harekeli Nesih, Ct: Karton cilt, konu başlıkları, ayet ve hadisler kırmızı mürekkeble yazılmıştır. Eserin zahriyesinde şöyle bir makaddime vardır. “Bu fakir ki İsa halife oğludur ve Marmaravidir. Kutbu’l- ‘Ârifin Şeyh ‘Alaaddin Uşşâkîdendir kalbisize mu ‘ta olunan hallerden bazısı yazıldı ki kitâb cem oldundu bunun ismine Cami ‘u’l-esrar Keşfü’l-esrar dendi.” Eser bazı tasavvufî hallerden bahsetmekte olup 51 b varakın başında “Haza Risaletü Şerif Gülzâr-ı Ma ‘nevî Sırrı Salâtu Batın” yazısı vardır.

Bu nüsha esas nüshanın 112. beyitinden başlar 940. beyite kadar devam eder. Görüldüğü gibi eksik bir nüshadır.

16. SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİ MİHRİŞÂH SULTAN BL. NU: 215

Sırrı Ma ‘nevî

İstinsah tarihi : ?

Müstensih : ?

Yk : 189

Ölç : 200x130 - 160x80 mm.

Str : 15

Yz : Nesih ve Talik karışık, Ct: Sırtı kahverengi meşin, kapak ebrulu kağıt.

Bazı sahifelerde su lekeleri, eser çok kullanılmaktan yıpranmış ve çok yorgundur.

Eser tamdır. Bu nüshanın Ankara Milli Kütüphanede mikrofilmi vardır.

17. ÜSKÜDAR HACI SELİM AĞA KÜTÜPHANESİ KEMANKEŞ BL. NU: 502

Kitâb-ı Gülzâr-ı Âşık

İstinsah Tarihi : ?

Müstensih : ?

Yk : 218

Ölç : 210x150 - 160x100 mm.

Str : 13

Yz : Harekeli Nesih, Ct: Vişne çürüğü meşin, şemseli, şirazeli, miklebli, Hat mükemmel olup başlıklar, ayetler ve hadisler kırmızı mürekkeble yazılmıştır. Hattın mükemmelliği eserin sonradan istinsah edilen nüshalardan olduğunu göstermektedir.

Eserin baştan sekiz beyti var daha sonra bir yaprak kayıp olmuş olmalı ki ikinci yaprak otuzuncu beyitten itibaren devam etmektedir. Eksik bir nüshadır. Asıl nüshanın 219 yaprak olduğu anlaşıyor.

BİBLİYOGRAFYA

- ‘Aclûmî, İsmâîl, Keşfü’l-Hafa ve Muzîlu’l-ilbâs ‘ammeştehere mine’l-ehâdîsi alâ elsineti’nmâs, b. Muhammed I-II, Beyrut 1408/1988.
- Büyük Türk Klasikleri, Ötüken Yay. Ank. 1985, 3. c.
- Çelik, Ülkü, “İbrahim Tennûrî’nin Otuz Şiiri” T.D.A.Y Belleten 1994.
- Develli oğlu, Ferit Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Aydın Kitabevi Yay. Ank. 1990.
- Dilçin, Cem. Yeni Tarama Sözlüğü, T.D.K. Yay. Ankara 1983
- Ergün, Sadeddin Nüzhet, Türk Şairleri, I. İst. 1936.
- Gölpınarlı, Abdulkaki, Divan Şiiri XV.-XX y.y.’lar İst. 1954-1955
- İmam Nevevî, Riyazü’s Salihin, Pamuk Yay. İst. 1990.
- İpekten, Haluk, Şu ‘ara Tezkireleri A.Ü.F.E.F. Yay. Erz. 1991
- İpekten, Haluk, Divan Edebiyatında Edebî Muhitler M.E.B. Yay. İst. 1996
- İpekten, Haluk, Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz. Dergah Yay. İst. 1994
- Karabey, Turgut, Ahmet Paşa (Hayatı, Edebi Kişiliği, Eseri ve Bazı Şiirlerinin Açıklamaları) A.Ü.F.E.F. Yay Erz. 1991
- Karabulut, Ali Rıza-Yıldız, Ramazan, Gülzâr-ı Ma ‘nevî ve İbrahim Tennûrî, Kayseri, 1978.
- Konuk, Ahmet Avni Fususu’l Hikem Tercüme ve Şerhi (Haz. Dr. Mustafa Tahrallı-Dr. Selçuk Eraydın) Dergal Yay. İst. 1997 4 Cilt.
- Levend, Agah Sırrı, Divan Edebiyatı, Kelimeler ve Remizler, Mazmunlar ve Mefhumlar Enderun Kitabevi Yay. 4. Baskı İst. 1984
- Levend, Agah Sırrı, Fatih Devrinde, Türk Dili ve Edebiyatı Ank. 1953.
- Levent, Agah Sırrı, Türk Edebiyatı Tarihi 1. Cilt Giriş T.T.K basımevi Ank. 1988 3.Baskı
- Mansuroğlu, Mecdut, Anadolu, Türkçesi, Dehhânî ve Manzumeleri, İst. 1947.
- Mengi, Mine, Eski Türk Edebiyatı Tarihi, Akçay Yay. Ank. 1994

- Muallim Naci, Osmanlı Şairleri, M.E.B. Yay. İst. 1995
- Onan, Halil Necmettin, İzahlı Divan Şiiri Antolojisi M.E.B Yay. ist. 1991
- Onay, Ahmet Talat, Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar T.D.V. yay. Ank. 1992
- Pecolcay, Necla, İslamı Türk Edebiyatı İst. 1968
- Sami, Şemsettin Sami, Kâmus-ı Türkî, Enderum Yay. İst. 1989
- Sataoğlu, Abdullah, Kayseri Şairleri Filiz Yay. Kayseri 1962
- Tahir ‘ül Mevlevi, Edebiyat Lugati Endererun Yay. İst. 1994
- Tahir, Bursalı Mehmet Osmanlı müellifleri (haz. A. Fikri YAVUZ, İsmail ÖZEN) 3. cilt İstanbul 1972
- Tatçı, Mustafa, Yunus Emre Divanı Akçağ Yay. Ank. 1991
- Timurtaş, Prof. Dr. Faruk K. Eski Türkiye Türkçesi XV. Yüzyıl, Grame-Metin
- Tolasa, Prof. Dr. Harun XV. Yüzyıl Edebiyatı Anadolu Sahası Mesnevileri, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi 1 İzmir, 1982 s. 1-13
- Türk dili (Türk Şiiri Özel Sayısı “Halk Şiiri” TDK Sayı 455-450 Ocak-Haziran 1989 Abdurrahman Güzel Tekke Şiiri s.251 / 454.
- Türk Dili (Türk Şiiri Özel Sayısı “Halk Şiiri”) T.D.K. Sayı 445-450 Ocak-Haziran 1989 Abdurrahman Güzel, Tekke Şiiri s.454.
- Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, C. IV, İst. 1981
- Yazır, Elmalı Muhammet Hamdi, Hak Dini Kur’an Dili Meali (Haz. Selahattin Kaya-Cahit Baltacı-Kerim Aytekin) Eser Yay. İst. 1990
- Yılmaz Mehmet Edebiyatımızda İslami Kaynaklı Sözler Enderun Kitabevi İst. 1992.

NÜSHA KARŞILAŞTIRMASI

Gülzâr-ı Ma ‘nevî’nin şu ana kadar tesbit edilebilen 17 adet nüshasını tanıtmaya çalıştım. Bu nüshalardan 12 tanesi tam 5 tanesi ise eksiktir. 8 tanesinin istinsah tarihi 6 tanesinin ise müsteasiki belli değildir.

Bu çalışmada iki nüsha karşılaştırılmıştır.

1. Erzurum Atatürk Üniversitesi Seyfettin Özege Bölümü Nu: 435

Bu nüshayı almamızın sebebi eserin muhtemelen te’lif tarihinden daha sonraki yüzyıllarda yazılmış olması. Ayrıca anladığımız kadarıyla bir derlemeye tabi tutularak yazılmış olmasıdır. Bir diğer özelliği de bu güne kadar bu nüshanın tanıtılmamış olmasıdır. Bu nüshayı çalışmamızda Ö olarak gösterdik.

2. Süleymaniye Kütüphanesi Esat Efendi Bölümü Nu: 1639.

Bu nüshayı almamızın sebebi ise eserin tam olması ve harekeli yazılmış olmasıdır. Bu nüshayı çalışmamız da S olarak gösterdik.

Bu iki nüshayı karşılaştırırken “Ö” nüshasında bulunmayan beyitler “S” nüshasından alınarak, S nüshasında bulunmayan beyitlerde Ö nüshasından alınarak, farklar dipnotlarda verilmek suretiyle iki nüshanın tavsifi yapıldı.

Bismillahirrahmannirrahim

Me fā 'ī lūn / me fā 'ī lūn / fā'ū lūn
 √ _ _ _ √ _ _ _ √ _ _

1. Kılalum ḥamd ile her işe niyāz ¹⁰	Ki anı ḥayr ile ḥatm ide ata ¹¹
2. İşūñ üstādı oldur kim cihānı	Yaratdı hem içinde cism ü cānı
3. Kamusuñ gözgü kıldı şa'n'atına	Bakanlar irmek içün vuslatına
4. Veli gözgünüñ ardundan baķanlar	Göremedi vü gözsüz kıldı anlar
5. Çü bilmedi olar şāh-i cihānı	Dilinde kıldı gözgünüñ nişānı
6. Kimi resmiyle ¹³ kıldı ¹⁴ ol nişānuñ	Kimi cismin beyān eyledi anuñ
7. O yüz ḥod resm ü cism ile silinmez ¹⁵	Nişānı olmayandan resm alınmaz
8. Kalur yolında 'akl u fehm ḥayrān	Bulam diyü iniler zār u giryān
9. Olur kendü özi kendüye perde	O yüz-ḥod gerçi zāhir kamu yirde
10. Etekleri ile örten gözini	Göre mi istedüginün yüzini
11. Egerçi nūr ile 'ālem münevver	Güni görmeklige gözlü gerekser
12. Eteklerüñ senüñ varlıguñ oldı	Kamu varlığı koyan anı buldı
13. Gerekdür pes saña bir gözgü ¹⁶ kim ol	Gözünden eyliye ol gözgüye yol
14. Koyup ardını yüzünden baķasın	Anuñ 'ışkıyla varlığın yakasın
15. Göresin kamu yirlerde ¹⁷ başır ol	Gönülde sır anun ona ¹⁸ ḥabır ol
16. Şifātına irişmez fehm ü idrāk	Kamular zātına virme ²⁰ arefnāk

¹⁰ Niyāz: Bünyād s.

¹¹ Ata: Üstād s.

¹² Ben bilinmeyen bir hazineydim, bilinmeyi diledim bir takım kimseleri yarattım, onlara kendimi bildirdim ve onlarda beni bildiler. Acluni Keşfü 'l-Hafa 2/132

¹³ Resmiyle: Resmine s.

¹⁴ Kıldı: Kıldı s.

¹⁵ Silinmez: Bılınmez s.

¹⁶ Gözgü: Gözlü s.

¹⁷ Yirlerde: Gözlerde s.

¹⁸ Ona: Hem Çün s.

¹⁹ Ya Rab seni zatına yakışır şekilde bilmedik.

²⁰ Virme: Dirme s.

17. Nice kim didi anı fahr-i 'âlem Egerçi oldurur kamudan a 'lem²¹
18. Tutan kollarda anuñ kudretidür Biten ellerde anuñ şan'atıdur
19. Anuñ 'ilmidürür gönüldeki nūr Anuñ hüsniidürür cennetdeki hūr
20. Anuñ kahır durur nār-ı cehennem Anuñ lutfidurur İsa bin Meryem
21. Cemālî pertevinden oldu cennet Celālî pertevinden kopdı miñnet
22. Kime lutfı kime kahır verildi Kim öldi anuñ ile kim dirildi
23. Degildür gerçi ansız tatlu acı Anuñ bunlara yoktur ihtiyâci
24. Bular yogıken ol şâh-ı mükerrem Okurdu kendüzi ism-i a 'zam
25. Diledi kim kılâ'ilmini izhâr Gele ilindeki 'ayne ne kim var
26. Yaratdı şâh-ı evlâkı keremden Beni kıldı anı ol aşlı demden
- 22 ^{فلا النبي عليه السلام كنت نبيا وادم بين الماء والطين}
27. Hem oldı ism-i a 'zam mazhar²³ evvel Anuñcün oldı 'âlem cevher²⁴ evvel
28. Anuñcün geldi varlığa ne kim var Eger ağyar ola anı eger yār
- 25 ^{فلا النبي صلى الله عليه وسلم لولاك لولاك لما خلقته الا فاك}
29. Zihl²⁶ lutf issi mahdüm-ı mu'azzam Ki ihsanı deger ağyarına hem
- 27 ^{قال الله سبحانه وتعالى وما ارسلناك الا رحمة للعالمين}
30. O varlık şükrini her kim ki bildi Şefa'at anlara hem anlar oldı
31. Şular kim bilmeyeler ol 'atâyı O varlık kıldı anlara belâyı
32. Cehennem içre buldı varlık anlar O şāhuñ sūdı anlara ziyānlar
33. O yirde dañi yokluk ele girmez Nice isteseler elleri irmez.
- 28 ^{كما قال الله تعالى ويعول الكافر يا يعني كنت ثوبا}
34. Eger varlığının sūdın bileydi Anuñ esbābını bunda bulaydı
35. Bileydi sırr-ı²⁹ 'âlem varlığından Gelüpdür kendüye hem cān u hem ten

²¹ 17 Ö'de yok s.

²² Âdem su ile çamur arasında iken ben peygamberdim. Buhari, Edeb, 119; Müslim, Fezailü 's-Sahabe 28; Ahmet bin Hanbel, 4/406.

²³ Mazhar: Mazharı olda s.

²⁴ Cevher: Cevheri Olda s.

²⁵ Sen olmasaydın felekleri (Kainatı) yaratmazdın. Keşfü'l Hafa-2/164.

²⁶ Zihî: Zî s.

²⁷ Resulu! Biz seni ancak alemlere rahmet olarak gönderdik. Enbiya 107.

²⁸ Biz, yakın bir azab ile sizi uyardık o gün kişi önceden yaptıklarına bakacak ve inkarcı kişi; 'keşke toprak olsaydım' diyecektir. Nebe 40.

²⁹ Sırrı: Fahr-İ s.

36. Özini³⁰ uyduraydı³¹ ol ‘azîze
 37. Çü bilmedi cihānda kaldı murdār
 38. Yine³⁴ murdār ile geldi cihāna
 35 قال الله سبحانه وتعالى ربنا المرجنا نعمل صالحا
 39. Dir ey Hāk bir dahî anda varaydum
 40. Şular kim uydı aña cān u dilden
 41. Olar sevdi Hākkuñ bunda visālin
 37 قال الله تعالى قل ان كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله
 42. Anuñ yoluña her kim sevdi anı
 43. Koyup mālını ‘ışkı kıldı tahkik
 44. ‘Ömer ol sevgüye öldürdi oğlan
 45. Gör ol Osmān-ı zi nnüreyini kim ol
 46. Emirü’l-mü’minin ol Haydar ‘ı gör
 47. Çü gösterdi bular ‘ışkdan nişanı
 48. Gel imdi gözgünüñ yüzün şafā kıl
 49. Göresin külli mehdilerün⁴¹ işi
 50. Nikāb olmuş anuñ luṭfına anlar
 51. Nikābı gitse ol bākî ebeddür
 52. O luṭfın gösterir bir dahî kıldan
 53. O luṭfun gözgüsü pes olmayadur
 54. Şorarsuñ bu zamānuñ şimdi kütun
 İreydi işi anda³² hem³³ temize
 Dirildi miḥnet ile oldu murdār
 İñiler ḥasretiyle yāna yāna
 Uyuban şer ‘a eksügüm göreydüm³⁶
 Muḥabbet kıldı kendi kāl u kıldan
 Olar görür yarın anda cemālin
 O sevgüye o gösterdi nişanı
 Emirü’l mü’minin ol şāh-i şiddik
 Anunçün oldu mü’minlere sultan
 Nice başın³⁸ virüp³⁹ açdı Hākka yol
 Nice basdı⁴⁰ vö kırdı kâferi gör
 Cihān içinde kaldı cāvidānı
 Oluñ buyruğına iktidā kıl
 Hemān Hāk işi dürsen bakma şaşı
 Ganî olmuş olardan cān u tenler
 Kamu kullarla luṭfi bi-rahmetdür⁴²
 Gülāb ayrılmayısar hūbuñ⁴³ gülden
 Ki her vaḫtuñ içinde reh-nümādur
 Hidāyet nūri Şems-ül Hāk-i ved-din

³⁰ Özini: Özün s.

³¹ Uyduraydı: Uydura İdi s.

³² Anda: Hem s.

³³ Hem: Anda s.

³⁴ Yine: Gınc s.

³⁵ Ey rabbimiz bizleri çıkar yapa geldiklerimizden başka salih ameller yapalım.35 Fâtır 37.

³⁶ Göreydüm: 39. Ö’de yok. s.

³⁷ Deki: Eğer siz hakikaten Allah’ı seviyorsanız bana uyun ki Allah’ta sizleri sevsin. Alim ümran 31.

³⁸ Başın: Baş s.

³⁹ Virüp: Virüben s.

⁴⁰ Basdı: Basdıyu s.

⁴¹ Mehdilerün: Mehdıyenün s.

⁴² Rahmeddür: Radceddür s.

⁴³ Hubun: Çünkü s.

55. Anuñ 'ilmiyle'âlimler münevver
 56. Eger himmet kıla Musâ-sıfât ol
 57. Ala Fir'avn elinden özin anuñ
 58. Taşı toprağa ger kılsa nazar ol
 59. Güher bahş olduğına ol nazar ben
 60. Buyurmuş bir 'azîze yurt aña var
 61. Nazar kılmış vü himmet koşmış aña
 62. Karar ide gönülde gice gündüz
 63. Süleymānuñ dilin söyleye benden
 64. Çü⁴⁶ 'r-di kıldı anı baħr-i 'ummān
 65. Günüzi kıymetini kimse bilmez
 66. Yapıştım⁴⁹ bende anuñ himmetine
 67. Diledüm bir kitābı cenf itdüm ben
 68. Koya aħkāmınuñ nazmını anuñ
 69. Anuñ 'âlimler itmiş 'ilmin izhār
 70. Velī cān anlamış sırrını anuñ
 71. Anuñ hükmü ile sen zāhirüñ düz
 72. Bedensüz kimesneye cān görölmez
 73. Velī şıdkuñ çok olsun evliyāya
 74. Vesile kıl oları pādişāha
 75. Oları kıldı Hāq çün yola mişbāh
 76. Eger noksānı olsa bu beyānuñ

Anuñ 'ışkıyla gönüller mutahhar
 Deñiz içinde aç her kula yol
 Kıla mülkine dāim Mısr-ı cānuñ
 Kılur bir demde iksiri güher ol
 Bu taş kalbünden anlardım⁴⁴ haber ben
 Saña 'ışkı⁴⁵ ilāhî kıla tekrar
 O himmet ta gelüp yār ola baña
 Vilāyet sırrı andan göstere yüz
 Düşe zincirine bin cān u bin ten
 Zihī⁴⁷ 'ummān⁴⁸ ki oldur güher-efşān
 Beyānı 'akla sığmaz vaşfa gelmez
 Sığındum⁵⁰ bindim⁵¹ ol⁵² himmet atna
 Ki ola tertib şer'üzre müzeyyen
 Diye esrarınuñ 'ilmini cānun
 Oğu 'ilmini tut hükmini tekrār
 Anı cānıyla an gitsün gümānuñ
 Ki saña 'ilm-i⁵³ bātin⁵⁴ göstere yüz
 'Amelsiz kişide imān bulunmaz
 Ki seni irgüre ol reh-nümāya
 Şeff'anlar durur çok çok günāha
 Olar⁵⁵ bi-çāre anlardan ıslāh
 Sef'idür bu işide anlar anuñ

⁴⁴ Anlardım: Anladum s.

⁴⁵ 'İşkî: İlm-i s.

⁴⁶ Çü: Çün s.

⁴⁷ Zihî: Zı s.

⁴⁸ Ummān: Ummānı s.

⁴⁹ Yapıştım: Yapışdum s.

⁵⁰ Sığındum: Sığındum s.

⁵¹ Bindim: Bir düm s.

⁵² Ol: Uş s.

⁵³ İlm-i: Sırr-ı s.

⁵⁴ Bātin: 'İlmı S.

⁵⁵ Olar: Umār s.

77. Şefâ 'at kılalar Hâkdan günāhuñ⁵⁶
 78. İşidenler⁵⁸ tutışa 'ışk adına
 79. Kıla lafzi anuñ bülbüleri zār
 80. Tıyalar 'Aşıkun hālını dilden
 81. Ki dilden tıymağıle kimse kalı
 82. İlāhī⁶⁰ koma⁶¹ hepsini⁶² kāl içinde

- Velī arturalar derd ile āhuñ⁵⁷
 İre ol 'ışk odiyla maksūdına
 Okıyalar anuñ adını gülzār
 Uyalar göñline hem cān u hem ten⁵⁹
 Aña uymayıcak bilmez bu hālī
 Mükedder kılma hālī hāl içinde

83. Ayırma göñlümüz şıdk u sâfâdan
 84. Kim her hālün biz esrārın tıyavuz
 85. Olaruñ himmetimden kıl mededler
 86. Göre ol 'ālem içinde ne kim var
 87. O 'ışkuñ nūriyle menzil alavuz
 88. Dü 'ālemde oları komayavuz
 89. Olaruñ 'ilmi çün nakş ola anda
 90. Olaru ki göñline çünkim girevüz
 91. Nice kim fitne 'ālem tolmış iken
 92. Olaruñ himmetinden irdi iylük
 93. Bize ol şāhi sen kılduñ muzaffer
 94. Muḥammed Hān sultān ibni sultān
 95. Kitābi bunla ol şāhuñ katına
 96. Kim okına huzurında meşāyih
 97. Tutiben şer' uñ ahkāmın gideler

- Irag iyleme nūr-ı Muştafā'dan⁶³
 Yapışıp mürşide ḥaḥka uyavuz
 Ki gözü her açup görile sedler
 Senüñ 'ışkuñ anı eylesin inkār
 Varup 'uşşāk ile hem derd olavuz
 Olaru cān u dilden yumayavuz
 Görine sırları cān u bedende
 Senüñ iylüklerin dāim görevüz
 Göñül andan mukadder olmuş iken
 Du 'ā makbūl olur kalmadı eksük
 O şāha feth olindi taht-i kayser
 Murād ibni Muḥammed nesl-i Osmān
 Getürdüm tuhfe kıldım hidmetine
 Ki bunlara hidāyet ola lāyih
 O hükm içinde 'ışk āşın güdeler

⁵⁶ Günāhuñ: Günahın s.

⁵⁷ Ahun: Ahın s.

⁵⁸ İşidenler: Kıl işiden s.

⁵⁹ Teni: Dilden s.

⁶⁰ İlāhī: Bızı S.

⁶¹ Koma: Koma S.

⁶² Hepsini: İlāhī S.

⁶³ 82-112 beyitleri arası Ö'de yok.

⁶⁴ Mümin müminin aynasıdır. (Bu ḥadis Ö'de yok.)

98. Uyup ‘uşşāka nefis elin alalar O gizlü gencini anuñ bulalar
 99. Göreler nicedür bâtin gâzâsin Bulalar anuñ ile Hâk rızâsin
 100. Rızâ ile virip gâzî olalar Anuñ ihsânına râzi olalar
 101. Rızâsından Hâkkuñ nusret bulalar Rızâyı diyeler fursât bulalar
 102. Ki Kur’ân içi geldi nefis-i marzı Hâkkuñ iyliklerine ola râzi
 103. Vedâ kıla dile cennet içine İre buyruk bakılmaya suçına
 104. Şu günde kim kopa hatem kıyamet İrişe rabbine bula’ināyet
 65 ^{قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمَطْمَئِنَّةُ ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً}
 105. Zîrâ Hâk buyruğuñ tutan kişiler Olaruñ önlerinde nûr aşılar
 106. Dahi sağında envar-i ibadet Görine bulalar Hakdan beşadet
 66 ^{قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَىٰ بَيْنَهُنَّ وَيُحِبُّنَّ بَشَرًا}
 107. Şu kimse kim olara uydı bunda O nûr ile mükerrem ola anda
 108. İlâhî bizi anlardan ayırma Olaruñ ‘ışkını gönülden irme
 109. Ki olaruñ nûrıyla nûr olavuz İre rahmetleruñ mağfûr olavuz
 110. Gide sedler yolumuzdan temāmet Anuñ ile bulavuz istikāmet
 111. Nice tâliblere himmet idevüz Elin alıp yola togru gidevüz
- Beyân-ı Sırr-ı Salât-ı Ma ‘nevî
112. Yine âşâr-ı rahmet irdi Hâkdan Göründi ‘ilmi anuñ bir varakdan
 113. Senuñ hâlûñ saña merdüm varaklar Okur gözlü kişi anda sabaklar
 114. Eger hâlûñ eger cismûñ vü cânûñ Nikâb-ı Hâkdurur her bir nişānuñ
 115. Kimi lutfi kimi kahrını gizler Bulur her yirde şol kim anı izler
 116. Nikâb-ı lutfidur ilm ü ibâdet Nikâb-ı kahrıdur küfr ü dalâlet
 117. Şular kim götürür anuñ nikâbın Urur ‘ışk odına külli habâbın
 118. Ne tâ‘at kalur anda ne dalâlet Görünür gözine nûr-ı hidāyet
 119. Görür ol nûn kim ‘ışk-ı ezelden Anuñ ihsânı ‘ilmi lem-yezelden
 120. Nedür⁶⁷ bilür⁶⁸ o ‘ilm ile namāzı Görür ol gözgüden ol kar-sāzı

⁶⁵ Sen Rabbine, hem sen ondan hoşnut olarak hem de o senden hoşnut olarak dön. İhlaslı kullarımın arasına gir. Cenetime gir. 89 Fecr 28-29-30. (Bu ayet Ö’de yok.)

⁶⁶ O gün mümin erkekleri ve mümin kadınları önlerinde ve sağlarında nurları koşuyor görürsün (Onlara şöyle denilir) müjde bugün size! cennetlerki altlarından ırmaklar akıyor ve siz orada ebedî kalacaksınız’ işte en büyük kurtuluş budur. 57 Hadid 12. (Bu ayet Ö’de yok).

⁶⁷ Nedür: Bilür S.

⁶⁸ Bilür: Nedür S.

121. Gel imdi sen daħı aña namāzuñ Ki maqbūl ola anda her niyāzuñ
 122. Taşın kıbleye döndermek müselmān Degil ol kapuda erkān u imān
 123. İçi kılmayacak anuñ namāzı Kaçan işidilür anda niyāzı
 124. Heman zāhir‘ibādet şer‘ışinden Harācın götürür kuluñ başından
 125. Teveccüh olmayınca kulda kāmīl⁶⁹ Şeri‘at ehli tutmaz anı kāmīl⁶⁹
 126. Haķikat ehline ħor naht ire ol Şalāt-i rūhı pes kanda göre ol
 127. Eger cismuñ namāzın bilduñ ise Anuñ erkānu şartın kılduñ ise
 128. Namāzin öğren ol rūh-i revānuñ Ki gözgüsidür ol şāh-i cihānuñ
 129. Nedür şartı nedür rükni bil imdi Anuñ ile aña kullak kıl imdi
 130. Senin kanķı nevāfil nedür anda Bilüp kıl kim idesin cān-ı zinde
 131. Bilüben kılmaz iseñ olur ol cān Kimesne bulımazdur dine dermān
 132. Şalāt-i cān şu kim götürile her sed Cemāli cānuña ola meşāhed
 133. Göresin cān göziyle ol cemālī Yuya varlığını cānuñ visālī
 134. Bilesin cān gözi hem nūr-ı Haķdur Cemālī pertevinden bir varaķdur.
 135. Anuñ ile gören oldur cemālī Bu yolda hem bilinür kāl u hālī
 136. Señuñ gönluñ muşayķal düşdüğünden O nūr irdi vü‘aksi düşdi senden
 137. Öğürdilik anı sen seni şanduñ O nūruñ ‘ışķınuñ adına yanduñ
 138. Bu menzilde şanur fānī degilsün Gönüller derdine⁷⁰ dermān⁷¹ degilsün
 139. Çü cān oldu cemāline muşallī Cemālī cānuña kıldı tecellī⁷²
 140. Pes andan istenür erkānı anuñ Ki her rükni diye sırrın ħudānuñ
 141. Göresin ser-teser aķām-ı şer‘ī Nice olmuşdur nemāzun külli fer‘ī
 142. Kamu a’zā velīkin ol yürekdür Anuñ çün didiler dine direkdür
 143. Ne fer‘inden yürisege ħukm şer‘uñ Şalavat aşlına iltürsin fer‘uñ
 144. Görürsün anuñile ol yüzi sen Bilürsin pertevimin nūrı Haķdan
 145. Pes ol aşlı koyup fer‘a uyanlar Olardur azığın yolda koyanlar

⁶⁹ Kāmīl:Kabil S.

⁷⁰ Derdine: Derdi S.

⁷¹ Dermān: Dermānı S.

⁷² Cemālī cānuña kıldı tecellī: 138-161 beyitleri arası Ö’de yok.

⁷³ Namāz dinin direğidir. Kim onu ikame ederse: Dinini ikmal etmiş olur, kim de onu terk ederse dinini yıkmış olur.(Muhtarü’l e hadisin Nebeviyye 717 S.91)

146. Meded sun kıldılar yoluñda anlar Çü kıldılar Hâk emrine gümânlar
 قال الله تعالى يا ايها الذين امنوا استعينوا بالصبر والصلوة ان الله مع الصابرين⁷⁴
147. Sen anı tut ki yolda kalmayasın Visāline dükünü almayasın
148. Atasın arduna iki cihānı Görine cānuña setr-i nihānı
149. Ki senligüñ yumayınca özünden Feñā bulmayısarsın kendüzinden
150. Bana göster diyüben Musā anı Cevāb işitmedi mi len-terānı
 قال الله تعالى قال رب انظر اليك قال اني نظرت ولكن⁷⁵
 انظر الى الجبل فان استقر مكانه فسوف اُنظر اليه
151. Eger varlıg ile gelsen sen ey cān Vaşıldan kanısın sen k̄anı cānān
152. O menzilde bu ilhāmı bulanlar Olardur kendüzin ya dūd koyanlar
153. Vücūd-i defterini fark idenler Anuñ ile aña ansuz gidenler
154. Ki mahv ola izüñden külli keşret K̄abul ide anı deryā-yı vahdet
155. Yite ol arada nām u nişānı Yine andan götüre adı s̄anı
156. Bilen adını anuñ bula maksūd Bilene virdügin ol k̄ula maşbūd
157. Hâkkuñ lutfın bula kim bulsa anı Yitüre kim ki ya dūd k̄alsa anı
158. Okına varlıgından sırr-ı şāhı Ola ol defteri hükm-i ilāhı
159. Nice kim Hâk resūli kıldı buyruk Ki hükmüñden seni görmeyen ayruk
160. Tutan elüñde benüm kudretümdür Olan dilüñde minüm bey ‘atumdur
 قال الله تعالى ان الذين يبايعونك انما يبايعون الله يد الله فوق ايديهم⁷⁶
161. Gel ey‘aşık bu yolda fānı ol sen Bu deryā mevcinüñ ümmānı ol sen
162. Bu deryādan bizi ey Hâk ayırma Muhālif yıllar ile yoldan irme⁷⁷
163. Ki senüñ mevcuñ ola gevher-efşān Bula andan niceler derde dermān
164. Anuñ sırrındadır sen⁷⁸ cāna teksin⁷⁹ Tereddütler ile gösterme telvīn

⁷⁴ Ey iman edenler sabır ve namaz ile yardım isteyiniz. Hiç şüphe yok ki Allah sabr edenlerle beraberdir. 2 Bakar 153 (Bu ayet Ö’de yok).

⁷⁵ Musa şöyle dedi: ‘Ey Rabbim cemalini bana göster sana bakayım’ Allah buyurdu: ‘Beni asla göremezsın fakat şu dağa bak eğer o dağ yerinde durursa beni görürsün’ derken Rabbi o dağa tecelli edince onu yer ile bir etti. Musa ‘da baygın düştü. 7 Araf 143. (Bu ayet Ö’de yok).

⁷⁶ Muhakkakki sana iat edenler anka Allah’a biat ederler Allah’ın eli (kudreti) onların üzerindedir. 48 Feth 10. (Bu ayet Ö’de bu beyitten sonra yer almamış).

⁷⁷ İrme: İrme S.

⁷⁸ Sen: Ver S.

⁷⁹ Cāna teksin: Temkīn S.

Beyân-ı Sırr-ı Erkân-ı Şalât-ı Batnı

165. Gelün ey talib-i esrâr-ı erkân Oğur sırrını ta kim mest ola cân
 166. Ululığın çü bildün pâdişâhuñ Erit nefsin cihânın taht-gâhuñ
 167. Kim oldur ol namâzda rûkn-i evvel Kıl imdi rûkn-i sâni müşgilin hâl
 168. Ol ol kim dil ola 'ışkında kâ'im Anuñ 'ışkıyla kulluk kıla dâ'im
 169. Yu mahv olsun yüzünden külli ğari⁸⁰ Kim ol şâh anuñ ile kıla sırrı
 170. Kıyâm ide önünde ta kıyâmet Bula her bâtil işden istikâmet
 171. Okımak perdesiz 'ilmini andan Kırâ 'at rûknı oldu cân u tenden
 172. Feñâ bulmak işinde kâr-sâzuñ Rükü 'in hâsil ider ol nemâzuñ
 173. Çü baş indüde anuñ hizmetine Rükü 'ide dü-'âlim şöhetine
 174. Çü ansuzin ol eylemeye cünbiş Pes andan zâhir ola her yerde iş
 175. Sücüd idüp olursa külli fânî Gide tahtuñ dahi nâm u nişânı
 176. Ola beşinci rûknı ol şalâtuñ Yuya varlığını zât u şifâtuñ
 177. Birisi secdenün yuya şifâtın İkincisi anuñ mahv ide zâtın
 178. Şifâtı zâtı çünküm ola fânî ⁸¹ قال النبي عليه السلام اذا جيت عبدك معه وبصره ولسانه ويده
 179. Ola altıncı rûknı ol namâzuñ Görine varlığı ol kâr-sâzuñ
 180. Koya resmini ismin şaya câmin ⁸² قال الله وما رميته اذ رميته ولكن الله رعى
 181. Selâmet ola külli benliginden Oturup bula o adnı makâmın
 182. Yedinci rûknı hâsıl olur ol-dem İşim var diyü söz gelmeye önünden
 183. Gel imdi dertlere dermân iderseñ Olur her dertlünün derdine merhem
 184. Yapış bu yedi rûknı eyle hâsıl Teni ten şüretinde cân iderseñ⁸³
 185. Bu gönünü üzölsün dini zini Ki senden talep olan ola kâmil
 186. Eger kâ'im olup bununla sâlik Ki anuñla düzgin ol bula yanı
 187. Okursa perdesiz 'ilmini Hak'dan Olursa şâni rûkne ola mâlik
 Üçüncü hâsıl ola o sabâkdan

⁸⁰ Ğari: Gayrı S.⁸¹ Bir kulu sevdiğim zaman onun işiten kulağı gören gözü, konuşan dili ve tutan eli olurum. Buhari Rikak 38.⁸² Attığın zamanda sen atmadın lakin Allah attı. 8 Enfal 17.⁸³ Teni ten suretinde can edersck: 183-200 Beyitleri Arası O'de Yok. S.

188. Hâk işin görse beñliksüz elinde Olur dördünci rûkni Hâk yolunda
 189. Şıfâtlardan yunursa külli zâtı Ki görine özinde Hâk şıfâtı
 190. Bulur ol se cdesinüñ evvelini İkinci secdenüñ tuta yolını
 191. O yolda mahv olursa külli zâtı İrer birincisi rûkne salvâtı
 192. Eger keşret getürse talfesini Oturup kalbi mahv idüp pesini
 193. Gele Hâk varlığı görüne andan Yuyup kendüligin nām u nişāndan
 194. İre altıncı rûknine namāzuñ İriş lutfına ol kar-sāzuñ
 195. Eger benlik görünürse dilinde Selāmet ola gönle Hâk yolunda
 196. Yedinci rûkni hāsıl ola ol dem Niceler derdine ol ura merhem
 197. Anuñ yolına uyuben gideler Kamu tālipleri aña yideler
 198. Bu erkānı ayırma beden ey Hâk Anuñ sırrı ile kıl yüzümüz aq
 199. Ki esrār ile biz mahrem olavuz Kamu sır ehliyle hemdem olavuz

Beyān-ı Şurūt-ı Salāt-ı Ma ‘nevī

200. Eger bildüñ ise rûkn-i namāzuñ Pes olsun şartına hem imtiyāzuñ
 201. Bil imdi şart-ı evveldir tahāret Tahāretsiz kişi bulmaz sa ‘ādet
 202. Beden yunmağile kul tāhir olmaz Hidāyet nûri andan zāhir olmaz
 203. Anuñ iç yûzi tāhir olmayınca Tahāret şartını ol bulmayınca
 204. Tahāret ulusu gûsl eylemekdür Cenābetlü yüzün külli yumakdur
 205. Cenābet gönüle nice irür bil Tahāret ol necāsetden⁸⁵ nüdür kıl
 206. Cünüb olması oldur gönül ey yār Çıka Hâk nûr andan tûle ağyār
 207. Kimi zulmānı perde kimisi nûr Kimi ni ‘met kimi cennet kimi hûr
 208. Evin mahlûk ile töldursa bir kul Olar ol kuldān açmaz hālîka yol
 209. Gider mahlûkı kim sen yol bulasın Diken gide dikensiz yol⁸⁶ bulasın
 210. Dikensiz gül anuñ ‘ışkıdurur kim Sürer yoldan⁸⁷ ne ‘ādil kor ne zālīm
 211. Bezer hüsni ile ol tahtigāhı Ki tālīb ola dā‘im pādīşāhı
 212. Anuñ hüsni anuñ sırrıdur anda Ki irür Hâkka sūfuk cān u tende
 213. Görürsün zāhir ü bātın ne kim var Kamusin sende ol Hâk k’ılmış izhār

⁸⁴ Namazın anahtarı temizliktir. Davud Salat 72.

⁸⁵ Necasetten: Cenabetden S.

⁸⁶ Dikensiz yol: Gül S.

⁸⁷ Yoldan: Evden S.

214. Nîkâb itmiş anı kendü yüzine Ki göremiye girmeyen izine⁸⁸
 215. Bula hükmüne iten⁸⁹ cism ü cânı Irakdan diyirken kendüde anı
 216. Gel ol 'ışka yapış gayrı ko imdi Cinâyetden gönül yüzün yu imdi
 217. Ki lâik olasin ol pâdişâha Yunup dermân idesin her günâha
 218. Eger yunmaz isen kalduñ cünüb sen Tapu sensüz kapularda konup sen
 219. Kapular hod tolu tîr ü şeyâtin Tutulursin kalursin zâr u gamgin

Beyân-ı Sırr-ı Vuzu'-ı Ma 'nevî

220. Vuzu 'itmek⁹⁰ ol gusluñ sünnetidür Gerekli evvel anuñ niyyetidür
 221. O niyyet bu vuzu 'da pes tâlibdür Tâlib maşşûdi bulmağa sebebdür
 222. Pes el yumağ cihānuñ olmasından Ayak yumağ yolunda yilmasından
 223. Baş açuben yüzün toprağa urmağ Yüz ağırdup başa devlet irürmek
 224. Bu tertîb üzre kılmakdur 'ibâdet Bu sünnet üzre bulmakdur sa 'âdet
 225. Velî kılmasa kul gusluñ kâmil Bu sünnet ol kulu kılmaya hâsıl
 226. Çü anladuñ o şartuñ evvelini Bil ikincisinüñ dahi dilini
 227. Namâza şart-ı şânı niyyet olmuş Velî gizli namâzda himmet olmuş
 228. Kişinüñ himmeti olmasa kâmil Gönül büstâni hiç virmiye hâsıl
 229. Kaçan maşşûdına irişe tâlib Yolına ceddile olmasa rağb
 230. Anuñ ceddî anı kılmasa fânî Açıla mi aña sırrı me 'ânı
 231. Velî ceddî kuluñ kâşır gerekmez Murâdı yüzini şâir gerekmez
 232. Ki lutf gelüben olmaya perde O lutf aldanup kalmaya yirde
 233. Egerçi kim olur ehl-i kerâmet O lutf ile tıyar remz ü işâret
 234. Velî benlik hicâbindan geçemez Hîzirdan çeşme-i hayvân içemez
 235. Sevindür varlıguñ nûrın sen ey cân Karanulukdadur çün ab-i hayvân

⁹²

مَدَّ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَدَهُ قَبْلَ أَنْ يَتَوَضَّأَ

⁸⁸ İzine: Gözine S.

⁸⁹ İten: İlten S.

⁹⁰ İtmek: Kılmak S.

⁹¹ Ümmetimin abdest azaları nurlu olarak diriltilecektir.

⁹² Ölmeden önce ölünüz. Keşfü'l-Hafa 2669.

236. Varasın konicak menzile irden Okeyasın ledün 'ilmin hıdırardan
 237. Üçüncü şartı bu kim çün tırasın Yüzün beyt-i iħrāma dūnderesin
 238. O ten kıblesidür kim beş namāzı Kılalar ideler anda niyāzi
 239. Aça Hāk kıble-i cānı bulara Ki andan ola cevher-i seng-hāre
 93 قال الله تعالى لم تستعجلوه من بعد ذلك فمضى كالحنجرة أو انشأ فمضى
 240. Bileler kıble-i cānuñ maķāmın Nedür cānuñ dahı beyt-i iħrāmın
 241. O yaña kılalar cānuñ namāzın Ki Hāk maķbūl ide anda niyāzın
 242. Veli göñlidürür ol kıble-i cān İssız mı koyıser tahtını sultān
 243. Dil erse kim urasın zahıma merhem Yapış sen şeyhunıñ göñlüne muħkem
 244. Kim anuñ gönli şāhuñ gözlüsidür Yüzün göstermemek halka⁹⁴ hūsidur
 245. Gider gayruñı anuñla bī-sır ol Ayağı başmağı⁹⁵ başduğı yir ol
 246. Götüre perdēi gözinden ol dem Göresin sende yemiş her dü-ālem
 247. Dü-ālem içre⁹⁶ āks urmuş cemāli Gidermiş firķati virmiş⁹⁷ visāli
 248. Çün olmuş⁹⁸ maķsād u maķsūd sende Yakın iste sergirtmegil yabanda
 99 قال الله تعالى ونسئ اقرب اليه من قبل الوريد ونسئ اقرب اليه منكم
 249. Sen olmuşsın veli gezdüğü¹⁰⁰ yerde Diledüğün çü¹⁰¹ zāmir¹⁰² kamu yerde
 103 قال الله تعالى والله على كل شيء قدير
 250. Anuñ dördüncisidür setr-i 'avrāt Ki 'aybın görmiye erbāb-i şöħbet
 251. Senin 'aybin senin nefsündürür kim Bir eylemişdürür şeytān ile im
 252. Kalur dünyā yüzinde mülk-i cāme¹⁰⁴ Birağur Yūsuf Mışruñı cāme¹⁰⁵
 106 قال الله تعالى فلما ذهبوا به واجمعوا ان يجعلوه في غيابة الجب

⁹³ Bütün bunlardan sonra kalpleriniz katılaştı. Şimdi onlar taşlar gibi hatta daha katıdır. Çünkü öyle taşlar var ki Allah'a olan saygısından dolayı düşer yuvarlanır, yerinden oynar. 2 Bakara 74.

⁹⁴ Halka: Gayre S.

⁹⁵ Başmağı: Basmağın S.

⁹⁶ İçre: Üzre S.

⁹⁷ Virmiş: Senden S.

⁹⁸ Olmuş: Oldı S.

⁹⁹ Çünkü biz ona şah damarından daha yakınınız 50 Kaf 16.

¹⁰⁰ Gezdüğü: Gezdüğü S.

¹⁰¹ Çü: Hü s.

¹⁰² Zāmir: Hazır s.

¹⁰³ 'Allah herşeye kadirdir' 2 Bakara 284.

¹⁰⁴ Cāme: Cahe s.

¹⁰⁵ Cāme: Çāhe s.

253. İrer eli ana birin temizün Şatılur geçmez akçeye ğarizün¹⁰⁷
 108 قال الله تعالى وشروه بأحسن درهم معدود
254. Gel ol nefsun yüzini toprağa sür 'İbâdet ile¹⁰⁹ cânun' aybını ört
 255. Ki cânun yüzi ak ola işinden Saâdet¹¹⁰ tâci gitmeye başından
 256. Beşinci bu ki tahir şu ile sen Necâsetden yuyasın cân¹¹¹ u hem ten
 257. Bu cânun ton tendür cism-i kalbün Yu buları ki¹¹² hâliş ola kalbün
 258. O tahir şu senün tevben şuyidur Buları da'im anuñla yuyidur
 259. Necâset tende gönülde ma'âşî Şu ile buldılar andan hâlâşî
 113 قال الله تعالى ان الله يحب التوابين ويحب المتطهرين
260. Giderme tevbenün lutfini¹¹⁴ dilden Çıkarma ma 'nîsin¹¹⁵ cân u gönülde
 261 Ki anuñ lutfıyla pāk ola cismün Gide fişk u sâlih ola ismün
 262. Kabul idüp bu mülkün pādîşahı Sevâba deġişre¹¹⁶ her bir günahı
 117 قال الله تعالى فاولئك يبدل الله سيئاتهم حسنات
263. Gönülde tutduġın çün ma'nîsini Yuvasın anun ile kibr ü kini.
 264. Gide küfr ü riyâ pāk ola imân Saña lâ'ik ola cennet ü ridvân
 265. Veli ton ten yumaġı bile kişi Kaçan irişdüriser şaġa işi
 266. Bular ton ten oldı cāna pes cân Gerekdür kim kıla seyrân-i 'ummân
 267. Yuna hem çıkara güher denizden Haber ala denizden¹¹⁸ yoldan izden
 268. Deniz deryâ-yı 'ışkı Hâkdur anuñ Dürr-i irfânı Hâk bahrîsi cânun
 269. Bu¹¹⁹ iz sâliklerün esrârı dur kim Anuñ ma'nîsini cân oldı âlem
 270. Anuñla lâ'ik oldı ol cemâle Anuñla dekşürüldi kalî hâle

¹⁰⁶ Nihayet kardeşleri Yusuf'u alıp götürdüler ve kuyunun dibine bırakmaya karar verdiler. 12 Yusuf 15.

¹⁰⁷ Ğarizün: 'Azizün s.

¹⁰⁸ Ve onu noksan bir değerle bir kaç dirheme sattılar. 12 Yusuf 20.

¹⁰⁹ İbâdet ile s.

¹¹⁰ Saadet: Sa'adete

¹¹¹ Can: Tun S.

¹¹² Bularıki: Bunları K1

¹¹³ ' Şunu iyi bilin ki Allah tövbe edenleride sever temizlenenleri de sever. 2 Bakara 222.

¹¹⁴ Lutfini: Lafzını S.

¹¹⁵ Manisin: Ma'nısın S.

¹¹⁶ Deġişre: Deġişür

¹¹⁷ ... 'Çünkü Allah, onların kötülüklerini iye çevirir.' 25 Furkan 70.

¹¹⁸ Denizden: Denizde S.

¹¹⁹ Bu: Yol s.

271. Yoluñuz tevbenüñ hāşılı cennet Hābıbsüz hābıbe ‘ayn-ı miñnet
 272. Göze‘uşşāk elinden sen cila ur Dügünini anuñ ile cila ur¹²⁰
 273. Ki düşmeye gönül üstine perde Serilüp kalmıya tāt u kemerde
 274. Gel altıncısını şartuñ bil imdi Aña göre yarağlaruñ kıl imdi
 275. O şartın bilki vaktıdur namāzuñ Bu anı kim kabul ola niyāzuñ
 276. Ol oldur kim bulıcağ anı nāgāh Resül-i Hāk buyırdı¹²¹li-ma ‘allāh
 277. Pes ol ‘ışkuñ yolına irdi derviş Bile evvel bu yolda kim nedür iş
 278. Koya ‘ışkı bırağa hem kerāmet Kıla zehri¹²² dili¹²³ şaymaya tāt
 279. Bularuñ her birisi bir tuzakdur Ki bunlar fakr yoluñdan uzakdur
 280. Kimi hayvān naşibidür kimi cin Kimi ‘ābid işi gümān vü kim in
 281. Pes ol fakruñ nedür işi ki mürsel Anuñla oldı kamasından ef dāl
 282. Ol oldur kim o bir vakte dolandı Kim andan cebrā’ilün perri yandı.
 283. İrişmeyicek aña peyk-i rahmān Nice irebile vesvās-i şeytān
 284. Derviş¹²⁵ ol vaktı bul kim cān namāzı O vakt içinde bulur kār-sāzı
 285. Eger keşfine kalursan anuñ sen Bulursın it makāmin evliyādan
 286. Ki zirā itleruñ keşfi açıkdur ‘Aceb niçün senüñ gözün tonuqdur
 287. Anıñçündürki ehl-i imtiḥansın Tıyarsuñ sırt-ı ummān-i cihānsın
 288. Eger anlardan istersen kerāmet Şeyātın cin işidür fark-ı ‘ādet
 289. Ne ademsin ki bildüñ cin işini Tıutuben bağladun bu dil kuşını
 290. Ko anı kim olasın kāmıl insān Bula senden niceler derde dermān
 291. Çü¹²⁶ irdüñ ise¹²⁷ sen ol işk erine Bugün‘akduñ niçün virdüñ¹²⁸ yarına

¹²⁰ Cila ur: Tolu Gör S.

¹²¹ Benim Allah ile öyle anlarım olur ki, ne bir mukarreb melek ne de gönderilmiş bir nebi öyle bir yakınlığı elde edebilir. Keşfü'l-Hafa 2 (173-174).

¹²² Zehri: Zühdi S.

¹²³ Dili: Velı S.

¹²⁴ Benim Allah ile öyle anlarım olur ki ne bir mukarreb melek ne de gönderilmiş bir nebi öyle bir yakınlığı elde edebilir. Keşfü'l - Hafa 2(173-174).

¹²⁵ Derviş: Düzilen

¹²⁶ Çü: Çün S.

¹²⁷ İrdün ise: Avudunsa Sen S.

¹²⁸ Virdün: Virdün S.

293. Bul ol vakti olandan kim hālāik Yine 'ışķuñ' adına kala hālīk
 294. Kıla kendüzine kendü tecelli Gönül rāzı bula andan teselli
 295. Koya cānuñ özini¹²⁹ kala hayrān Dili miskin gibi şurada hayrān
 296. İlāhī cānımıza vakti sen vir Ara yirden gider gayruñı sen vir
 297. Ki hor olmayavüz bu nefis ilinde Sa'adet bulavüz uşşāk ilinde

Beyān-ı Sırr-ı Süneni Şalāt - ۱ . Ma'nevī

298. Gel ey'uşşāk-i deryā-yi me'ānı Kulak tut ma 'niye ko imtiḥānı
 299. Tal ol deryāya kim güher bulasın Kenarında nice hayrān olasın
 300. Çü bildüñ şartını rükn-i şalātuñ Düzet sünnetiler ile şıfātuñ
 301. Nevāfil hem dahı nedür bil anda Oki yaz ma'nāsını cān u tende
 302. O sünnet el tutup'ahd iylemekdür Meşayih izine cehd iylemekdür
 303. Giyüp 'uşşāk elinden hırka vü tāt Olup luṭfı ile telkine muhtāc
 304. Zirā aşhābı ile kıldı cehdi Tutup peygamber elin etti āhdi
 130 قال الله تعالى ان الذين هم يابعونك انما يابعون الله طيب الله فولى ابراهيم
 فمن نكته فاغابتك عن نفسك ومن اوفى بعا اعد عليه الله
 305. Çıkarup hırkasın gönder digüñle Meşayih gönlini dönder digüñle
 306. Dahı telkin-i zikr itdi'ālīye Pes andan sünnet oldı¹³¹ her velīye
 307. Velī sünnet gelipdür farza tābi' Anı farz ile şer'eyledi şāri'
 308. Kişinüñ farzı olmasa bu sünnet Kāmusi Hāq katında ola bid 'at
 309. Şuñā beñzer ki oruc tutmadan kul Şahūr aşın yemege ola meşgūl
 310. Anuñ farzı gönül Allah'a dönmek Semādan bid 'at-i nūrānı¹³² inmek
 311. Naşihatlar işitmek evliyādan Naşib almak dilindeki du'adan
 312. Gönül ma 'būd idinmemek buları Gidermek kendüzinden ihtiyārı
 313. İrādet şeyh eline virmek işide Yitürmemek özini gıl u guşda
 314. Bulan olmasa anlar ola bid'at Ol ehl-i bid 'at ile kılma şohbet

¹²⁹ Özini: Özünü S.

¹³⁰ Muhakkak ki sana biat edenler ancak Allah'a biat ederler. Allah'ın eli (Kudreti) onların elleri üzerindedir. Artık her kim biatından cayarsa sıf kendi aleyhine caymış olur. 48 Fetı 10.

¹³¹ Pes andan sünnet oldı: anda kıldı sünnet s.

¹³² Nurān: Zebānı S.

315. Ma ‘nāsından¹³³ yunuben pāk olasin Meşāyih eşiginde¹³⁴ Hāk olasin
 316. Eger ma ‘būd ola gönlü ki bunlar Birak tācı çıkar_hırka er ol er
 317. Zirā erlik nişānı oldur erde Uya_ışka kıya mahlūk-ı erde
 318. Kı mahlūkı eger ‘ışka uyarsān O şāhuñ cānıyla sırrın tıyarsān
 319. Çū bildūñ evliyanuñ sūnnetinden Tetavvu /ne imiş anlarda gör sen
 320. Ol oldur kim kemālin evliyānuñ Diyüp işidesin mest ola cānuñ
 321. Çū işide o sırlardan¹³⁵ menākıb Oları¹³⁶ bulmasına¹³⁷ ola rağıb¹³⁸
 322. Olaruñ dirligini idine iş Oları bulmak ola dilde teşvış¹³⁹
 323. İre gönüllere andan mededler Yıkıla nefis yolındağı sedler
 324. Göre cān gözi ile evliyāyi O cāna kıla anlar rehmünāyı
 325. Eger işidecek inkār iderse Ya kıyup manısın anda giderse
 326. Biri kāfir olur birisi sāhi Olardan hāk içün kıor ol günāhı
 327. Şuna beñzer ki hac ider tetavvu¹⁴⁰ Kabul ile diyu kıur tazarru¹⁴¹
 328. Veli her günde beş vakti¹⁴⁰ yıkar ol Bu aralıkda bin dinden çıkar ol
 329. Pes ol hacci olan kılmasa yigrek Bular hem_ışk işin bilmesa yigrek
 330. Gel imdi sen bularuñ hālın añla Olaruñ sözini cān ile diñle
 331. Olaruñ gibi diril cünbişüñden¹⁴¹ Ki sehv iylemeyesin her işüñden¹⁴²
 332. İşidüp işlerine kıla inkār Ol inkār ile bundan gütmu murdār
 143 قَالِ اللَّهُ تَعَالَى يَوْمَ يَفِرُّ الْمُرْدُونَ أَخِيهِ دَامَهُ وَابِيَهُ وَصَالِحِيهِ وَبَنِيهِ
 333. Olar kıla seni Hākdan şefā¹⁴³at Kıamusın senden isticek¹⁴⁴ kıyāmet
 334. Eger şerbet içersen ‘ışk elinden Naşihat diñlesin_Āşık dilinden
 335. Kı¹⁴⁵ ol şerbetden içip mest ola cānı Kıla gönli munevver_aklı hayrān

¹³³ Manāsından: Manāhuden S.

¹³⁴ eşiginde: Şohbetünde S.

¹³⁵ Sırlardan: Sözlerden S.

¹³⁶ Oları: Olarun

¹³⁷ Bulmasına: Hālne

¹³⁸ Ola rağıb: Tālīb

¹³⁹ Yıkıla nefis yolundağı sedler: 322 Ö’de Yok.

¹⁴⁰ Vakti: Farzı S.

¹⁴¹ Cünbişinden: Cünbişüñden S.

¹⁴² İşüñden: İşünde S.

¹⁴³ O gün kışı kıaçar: Kardeşinden, anasından, babasından, eşinden ve oğullarından. 80 Abs. 34-35-36.

¹⁴⁴ İsticek: İlticek S.

336. İlāhî bizi sen kıl 'ışka lâ'ık

O şerbetden bu cânı kılma âyık

Beyan-ı sırr-ı Zekat-ı ma'nevi

337. Gelüñ ey tâlib-i'ilm-i ilâhî

Aluñ ma 'nâ yüzinden sırr-ı şâhı

338. Bu'ilmüñ şüreti çün kim bilindi

Müzeyyen şüret anuñla kılındı.

339. Kılıñ esrârı ile bātını pāk

Ki nûrundan anuñ cevher ola Hāk

340. Düzile zāhir ü bātın temāmet

İşu gözde bulunmaya nedāmet

341. Okıduñsa eger cânuñ şalātın

Gör imdi nicedür anuñ zekātın

342. Kişinüñ kim nişāba yetse mālı

O mālıyla anuñ hoş ola hālı

343. Gerekdür kim bilüp göre şayusın

Yıla dek işlede anuñ eyüsin

344. Eger yıl geçmese olmaz sebātı

Buyurmaz ehl-i şer'andan zekāti

345. Fakir oldur naşibi olmasa hod

Nazarda şanur ol her dāne-i mod

346. Aña ca'izdürür virmek zekāti

Taleb de ger okur ise sebātı

347. Veli göstermez ise ihtiyacı

Aña virme tıyar bir tâlib acı

348. Eger olur ise ehl-i siyādet

Aña virmek zekāt olmaz 'ibādet

349. Şeri 'at hükmini bildüñse ey yār

Gör imdi dañi anda ma 'nâ ne var

350. Kazancı cânuñ uş'ilm ü'ibādet

Naşibe irmese bulmaz sa 'ādet

351. Fakir olur şanur her zerre-i gün

Tutar kendüzinin yāsını dün gün

352. Eger bilmek diler iseñ sıfātın

Nişāb ehli aña virür zekātın

353. Eger tâlib degilse kimse virmez

Anuñ'ilm ehline hod eli irmez.

354. Ki zulm ile ala 'ilmini andan

Göre cânı gözi cân u bedenden

355. O 'ilmi kim didüñ ne dür anı bil

Aña göre bu menzilde yarağ kıl

356. Şu 'ilmi kim bende 'ilmin din olmuş

Biri zāhir birisi kâfir olmuş¹⁴⁶

357. Anuñ işine yil çekmek nedür bil

Aña göre bu menzilde yarağ kıl

358. O zāhir 'ilminüñ budur nişābı

Saña ma 'lüm ola nefsuñ hisābi

359. O zāhir 'ilminüñ anla nişābın

Bilesin bātınuñ dañı kitabın

360. Şeri 'at düzenine tartasın anı

Gideresin gönülden her gümānı

361. Tamam ola düzen içinde hālün

Görünmeye dilünde kıl u kālün

¹⁴⁵ Ki: Kim S.

¹⁴⁶ Biri zāhir, birisi kâfir olmuş: 356, 357, 358 Ö' de yok s.

362. O şer‘a hem kılasın i ‘tikādi
 363. Nişāb issi alursuñ oñilimde
 364. Eger tālib degilse nesne almaz
 365. Olupdur gerçi cehlile rüsveyı
 366. Koyup şer ‘i vü nefesine uya ol
 367. Ko gitsün anları bildirme hālūñ
 368. Gelüp şer ‘ehline rahmet kılurlar
 369. Ola¹⁴⁸ ol geldüğünden gitmesi yeg
 370. Virdūñ yıl üstine geçmese mālūñ
 371. Senūñ yıl geçmegin ömrün günidür
 372. Zirā cān irer ol dem menziline
 373. Nişābuñ nefsinūñ hālını bilgil
 374. Pes olgünde nişāb olmasa kāmīl
 375. Zira uyar ise¹⁵² bu hakkına ol¹⁵³
 376. Eger ursa kılılmaz ictihādi
 377. Çürür bunda senūñle külli hālı
 378. Pes ol dersi kñ ömr içinde döndi
 379. Zekāt için o mālūñ bir emīre
 380. Eger ol yoldanñilmu ki mutābık
 381. Geçe hükm itdüğün sen ol emīre
 382. Ve illā yıla mālı şaya buyruk
 383. Emir ol okıyanlar oldı senden
 384. Fakīr olan olarūñ göñli oldı
 385. Nisabuñ ger yıla irse tamāmet
 386. Ve illā çürde anı nefsi-zālim

- Aña göre kılasın ictihādi
 Ala senden taleb var ise kimde
 Zirā ol kendünün hālını bilmez
 Bulmaz kendüzine dahı tayı
 Senūñ hālūñı pes kande tuya ol
 Koma yükleri üstime vebālūñ
 Vurup şeytān ile rağbet¹⁴⁷ kılurlar
 Sana hem anları terk itmesi yigrek¹⁴⁹
 Zekāti lāzım olmaz aña hālūñ
 Anūñ hatmı saña ölüm dünüdür
 İrer nice kim irse yıllısına¹⁵⁰
 Şeri ‘at hālīne¹⁵¹ tatbik kılğıl
 Saña uyan kişi olmaya hāşıl
 Giçe ömr i Hakkā bulmaya bir yol
 Gider kamu işünden i ‘tikādi
 Olanın boynına düşer vebālī
 Yıl önünce virilen mālī döndi
 Ki yıl başında vire bir fakīra
 Ola hālūñ gele emrūñ muvāfık
 Zekātuñ irişdüre fakīra
 Zekātuñ ehline irmeye ayruk
 Ki aldılar zekāti külli fenden
 Ki yıl başıda anı göñül aldı
 Zekātuñ ire ol kalbe selāmet
 Kıla anūñ göñli cāhil cismi ‘ālim

¹⁴⁷ Rağbet: Gıybet S.

¹⁴⁸ Ola: Olara S.

¹⁴⁹ Yigrek: Yeg S.

¹⁵⁰ İrer nice kim irse yıllısına: 372 Ö’de yok s.

¹⁵¹ Şeri ‘at hālīne: Düzenine S.

¹⁵² Uyar ise: Uyarsa S.

¹⁵³ Hakkına ol: Her Bir S.

387. Didūñ anı resūl eline virme Eger efkār görürsün anı¹⁵⁴ görme
 388. Zirā ma ‘nide anlar aḡniyādur Hidāyet ehl-i nesl-i enbiyādur.
 389. Zekātuñ ḡayretli virgil bulara Ki mum ola eklede senūñ hāre
 390. Resūl olan sol ‘ālemeddür kim Vücūd hıṣmına ol oldı hākım
 155 قال النبي صلى الله عليه وسلم العلاء ورثة الانبياء
 391. Senūñ fir ‘avnuñı ḡark itdi nile Seni aldı o Mıṣra geldi bile
 392. O Mıṣruñ şahsa¹⁵⁶ döndi bir kuyına İşüni düzdi andan bir oyına
 393. O Mıṣruñ gitdi kalbūñdedür ki ekser Anuñ ‘ilmiyle bular menfa ‘atler.¹⁵⁷
 394. Ol oyn zāmirūñ ‘ilmidür andan Ki gösterdi anı cān u bedenden
 395. Girü aña şatarsuñ ol kumaşı Bakarsın şeyhunūñ ‘ilmine şaşı
 396. Zirā sendeki anuñdur tamāmet Anuñ ‘ilmine hōd yokdur nihāyet
 397. Anuñ ‘ilmini sen senūñ şanursuñ Bilursuñ nefsinı ki uñ anursuñ
 398. Özüñ bilmedügündendür bu ahvāl Bilürsen kendüzini hāl ola kāl
 399. Pes ana ‘ilmūñü ‘arz itmez nuṣṣār Senūñ eksikligüne eyle ikrār
 400. Anı yoklu gören nefsuñ gözidür Bilürse dün kuşı kim gün nūndur
 401. Didūñ kim siz idūñ sādāta ikrām Zekātı kun kılūñ ırakdan en‘am
 402. Zekātuñ zirā sermāyen giridür Giri nitsün şular kim gün yüzidür
 403. Pes ol ‘ilm ü ‘amel andan alındı Ana lā ‘ık degüldür ki bilindi
 404. Aña lā‘ık o dur kim yüz urasin Hākka üstaduñ içün yalvarasin
 405. İre andan saña çok çok ‘ināyet Niçe senūñ gibi kıla şefā ‘at
 406. Çü bildūñ ilm-i zāhirden nişābı Okı bil ‘ilm-i bātından kitābı
 407. Nişābı görendür anuñ dahı hem Kim ola ol senūñ derdüne merhem
 408. Dahı bir kimdürür muhtāc-ı ṭalib Ki ola himmetün ‘aynine¹⁵⁸ raḡib
 409. Siyādet ehl-i kimdür bunda ey yār Ki ana kılmayasın ‘ilmin izhār.
 410. Bu bātın ‘ilminün oldur nişābı Gide cān gözinün külli hicābı
 411. Göresin zāhir u bātın ne kim var O şahuñ birliğine kılmuş ikrār

¹⁵⁴ Anı: Dahı S.

¹⁵⁵ Alimler peygamberlerin varisidirler. (İhya-i Ulum’id-Din S. 60).

¹⁵⁶ Şahsa: Şehre s.

¹⁵⁷ Anuñ ‘ilmiyle bular menfa‘atler: 393 Ö’de yok s.

¹⁵⁸ Ayine: Feyzane S.

412. Delil olmuş ona yollu yolınca Anı tesbîh ider dillü dilince
 413. Kamu eşya anı tesbîh iderler Dükelişi anı takdîs iderler
 159 کما قال الله تعالى وان من شئ الا يسبح بحمده
 414. Hâkikatde delil olan hemân ol Aña ansuz kimesne bulmadı yol
 415. Veli görünmüş evvel enbiyâdan Vilâdet¹⁶⁰ kılınmış âhir evliyâdan
 416. Anuñ 'akıl kişi tutmuş hisâbın Yetürmüş¹⁶¹ istemiş andan hisâbın¹⁶²
 417. Yürümüş bir nişâb issini bulmuş Anuñ göñli ile kendü bir olmuş
 418. Gözi görmüş o gözgüden cemâli Götürülmüş firâkı vu visâli
 419. Fenâ bulmuş vucûduñdan arınmış Kamu yerde o şâh ile görünmüş¹⁶³
 420. Fenâya irişen bulur nikâti Bekâya irişen bulur şıfâtı
 421. Nişâb issi olan bulmuş kemâli Tâlib kılan görür anda cemâli
 422. Veli geçmezse anuñ üstine yıl Kimesne işini kılmaya hâşıl
 423. O dur yıl gicmesi kim bula temkîn Göñüldeñ şek gide kalmaya telvîn
 424. Yıl içinde nice kim dürlü yemiş Tamam olur irişir yaz eger kış¹⁶⁴
 425. Yakına ire bunun dañi hâlî Gümân ekmeye halkuñ kıl u kâlî
 426. Muqarrer ola hâlî her işinde Görine nûr-ı Haq her cünbişinde
 427. Zirâ sendeki anuñdur temâmet Anuñ 'ilmine hod yoktur nihâyet
 428. Anuñ 'ilmini sen senin şanarsın Bilicek nefsuñi ki uvtanursın
 429. Tereddüd kılmaya ol gördüğünde Ne kim gördiyse düşünde öñünde
 165 قال الله تعالى ما كذب الفواد ما راى
 430. Zirâ 'ayine-i Haq oldu kalbi Arındı hâliş oldu gitdi kalbi
 431. Gümân ile yine tondurmaya ol Yönin dünyâlige döndürmeye ol
 432. Gele ol demde destûri ehli Şefâ 'at kıl diyu benden günâhı
 433. Birikenler senüñ ile işünde Üzilüp kalmayalar ikilikde
 434. Geçürem ben anı kendü özinden Cemâlum gösterem gözgüm yüzinden

¹⁵⁹ Hatta hiçbir varlık yoktur ki onu hamd ile tesbih etmesin. 17 Isrâ 44.

¹⁶⁰ Vilâdet: Delâlet S.

¹⁶¹ Yetürmüş: Yitürmek S.

¹⁶² Hisâbın: Nisecbın S.

¹⁶³ Kamu yerde o şâh ile görünmüş: 420 S'de yok s.

¹⁶⁴ Tam olur irişir yaz eger kış: 424, 425 Ö'de yok s.

¹⁶⁵ Gözümlün gördüğünü (Miraçtaki tecellileri) kalbi yalanlamadı. 53 Necm 11.

435. Bilesün kendü kılanuñ sebâtın
 436. Senüñ oldur ki sen da ‘vet kılasuñ
 166 قَالَا لِلّٰهِ تَعَالٰی وَمَا عَلَيْكَ اِلَّا الْبَلَاغُ
 437. Göreler senden esrâr-i ilâhî
 438. Niçe dilde yana senden çırâklar
 167 مَا عَلَيْكَ اِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ
 439. Veli talebleriñ ki ahucından¹⁶⁸
 440. Gözi tok olmasa dünyâ kirinden
 441. Senüñ âşuñ ile gözleri tolmuş
 442. Göñül paslandı pes nitsüñ çerâgi
 443. Göñül ac olmasa talib degildür
 444. Nice kılsun anuñ göñlüne himmet
 445. Neşât tabibüñ şıdk u safâdur
 446. Didüñfâl-i resûlden gayrını sac
 447. Senüñfâl-i resûlün ol kişidür
 448. Saña nûri ulaşmasa firâvân
 449. Çü irdi yandı göñülde çırâguñ
 450. Münâcâtuñ irişdi pâdişâha
 451. Kelîm oldu çü hâlûñ Hâk katında
 452. Kabul itdi o şeyhuñ hürmetine
 453. Bilindi bilmediğün nice sözler
 454. Ol işüñde işüñe olma mağrûr
 455. Anuñ ‘ilmindesün ‘ilmüñi yok bil
 456. Zirâ Hâk ‘ilmidür andağı esrâr
 457. Irak olmayasın Musâ gibi sen

Saña vâcib ola virmek zekâtın
 Kamu taleblere himmet kılasuñ

Uralar hem göñülde taht-ı şâhi
 Niçe yolda bite senden yaraqlar

Gözi tokundan¹⁶⁹ vü göñli acından¹⁷⁰

Olur ol aclaruñ ki münkerinden
 Hidâyet nûrını hem göñli bulmuş
 Anıñ çün geldi yağı gitdi yağı
 Meşâyiñ yolına râğib degildür
 Çü kılmadı anuñ yolında hidmet

Meşâyiñ buyrığına iktidâdur

Oları mâl içine görmesün ac¹⁷¹

Ki senüñ gözlerine nûr işidür
 Qalurdı zulmet içinde dil ü cân
 Anuñla cümle tur oldu turâguñ
 Şefâ ‘at kıldı hâlûñ her günâha
 Diledi bir günâhı haşretinde

Virip idi göñüller da’vetine

Görindi görmedigün nice yüzler

Ki göñlünden anıñ düşmeyesün dūr

‘İlümde kamu ac vü anı tok bil

Ne gördüñ ise andan kılma inkâr

Ki sorduğu içün kaldı Hızırđan

¹⁶⁶ ‘Bizim vazifemiz açık bir şekilde Allah’ın buyruklarını size tenbih etmekten başka birşey değildir’ dediler. Yasin 17.

¹⁶⁷ Allah’a götüren yollar insanların sayısı kadardır.

¹⁶⁸ Ahucından: Ahuvn Da S.

¹⁶⁹ Tokundan: Acında S.

¹⁷⁰ Acından: Tokunda s.

¹⁷¹ Görmesün ac: görme ahvâc s.

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى فَلَا تَسْأَلْنِي عَنْ شَيْءٍ حَتَّى أُحْدِثَ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا¹⁷²

458. Çü Musā Tengri ‘ilmin gördi anda	Özi ‘ilmi qodı anı yabanda
459. Sen imdi qatreni deryāya ir gör	Ki her qatrūñ o deryādan ola dūr
460. Cevāhir-i ma ‘den açıla sende	Ki bir dūrri gönüller qıla bende
461. Eger anlar isen Āşık sözinden	Özini saklamağıl gün yüzinden
462. Kim özüñi qıla devlet günü nūr	Sañā müştāk ola cennāt ile hūr
463. İlāhī bizi ol günden ayırma	Anuñ ‘ışkın başımızdan ayırma

Beyān-ı Sırr-ı Şavm-ı Ma ‘nevī

464. Yine irdi baña ‘ışk-ı ilāhī	Gönül içinde qurdu taht-ı şahı
465. Dile gelmek için sırdan haberler	Nişār itmek için dūr ü güherler
466. Gönül gördi bu eczāsın zemānuñ	Merātib üzre gelmiş hālī anuñ
467. Kimin Haq ‘azīz itmiş kimin hūr	Kiminüñ rengi zulmet kimisi nūr
468. Kimi cānuñ kimi yüzün münevver	Kimi cismüñ kimi hālī mükedder ¹⁷³
469. İrişdi cānıma Haqdan beşāret	Ki tuya dil bu ma ‘nādan işāret
470. Ola şavm anı bigi rahmeti çok	Bulağıyd anı bigi izzeti çok
471. Orucın yitürüp olmaya bednām	Varup küffār ile kılmaya bayrām
472. Buyırmış ehl-i şer ‘erkān içinde	Okı yaz manāsını cān içinde
473. Oruc anı toğıcak haşr-ı kande	Oruç kullara lāzım din içinden
474. Şaçılsa fecr-i sānı zulmetinden	Gurub idince gün mağrīb katından
475. Şu kim islām anda oldu maqbūl	Cimāī añıl vü sözi terk ide ol
476. O kim qadrini bilmedi sır anı	Cima şider ya şabretmez yir anı
477. Çü gündizde alar olmadı şa’im	Olara pes keffāret oldu lāzım
478. Ya ideler bu yolda bir kul azād	Ya ideler ikay oruca bünyād
479. Ya altmış kişiye ihsān ideler	O suçdan arinup andan gideler.
480. Gel imdi añladuñ sa hük-m-i şer ‘i	Okı aşluñı ger bildüñse fer ‘i
481. Gönül gözin ac imdi kim göresin	Bugün fir ‘avnı aşla er göresin
482. Aşıldan çün alasin kuvveti sen	Viresin isteyene ni‘meti sen

¹⁷² Ben sana söz açmadıkça bana hiç birşey sorma. 18 Kehf 70.

¹⁷³ Kimi cismün kimi halun mükedder: 468 Ö’de yok s.

483. Eger ol şemsüñ il bārik görünmez Çürüklerüñ ara yirden arinmaz
 484. Karılarıñ korudur her bir ağı Keserler yandururlar külli bağı
 485. Virürler söynük ardından berātuñ O da yanduruban şavm u şalātuñ
 174 قَالَا لِلّٰهِ تَعَالٰی وَ اِمَامِنِ اَوْثٰى كِتَابَهٗ وَ رَاعِ ظَهْرَهٗ فَسَوْفَ يَدْعُو اٰثِبُوْرَ
 486. İşüñ aşlı bu kim aşluñ bilesin Aña göre Hakk'a kulluk kılasuñ
 487. Özini bilmeyenler oldı bednām Ne bilsün kim oruc mi yohsa bayrām
 488. Senüñ aşluñ dürür sol nūr-ı mutlak Ki gözgü kılmış idi anı ol Hakk
 489. Ezelde gizlü gencinde ne kim var Senüñ üstünde kılmış idi izhār.
 490. Bulaşduñ çünki cismüñ toprağına Ğubār irişdi ol cānuñ bağına
 491. Hazān oldı dökildi yarı anuñ Kānı evveldeki ikrārı anuñ
 492. Kimin göz yılları anuñ kırtıdı Kiminün kuvvetin ferin eritdi
 493. O göz yılı vücūda geldüğündür Toğup bir iki gün son öldüğündür
 494. Şu kim bilmedi işinüñ soñından Göñül ayını bulmadı o günden
 495. Ol ay ile ol olmadı münevver İşinüñ öñi vü soñi mükedder
 496. Oruc mı bilmedi anlar ya bayrām Dirildi kamu bedle aldı bednām
 497. Şu kim bildi soñın görmedi kaydın Kāranuluk anuñ gözine aydın
 498. Güneşdür kanün işde hükm-i Kur'an Olar işinde niçün kaldı hayrān
 499. Anuñçün kim göñül pāk itmediler Yunuben toğrı yola gitmediler
 500. O göz ile olaruñ ferrin aldı Çıraksuzin kara gölükde kaldı
 501. Bilürlerdi egerçi şavm-ı¹⁷⁴ ıydı Veli bilmezler idi ne günüydi
 502. İderler idi il gün ile bayrām Güneşde bişmediler kaldılar hām
 503. Egeri ikrār iderlerdi veliye Velī uymazlar idi ol 'ālī'ye
 504. Ki yıkaydı o nefsüñ hayberini Görelerdi dü-ālem serverini
 505. Senüñ şavm ile'ıyduñ sende imiş Veli göñül kuşu yabanda imiş
 506. Gel imdi şavm-ı'ıyduñı nedür bil Oruc tutup aña göre yarağ kıl
 507. Ki bayrām idesin rüz-ı kıyāmet Niceler bulalar senden şefā 'at
 508. Beden şavmı durur açlık susuzluk Anuñ ile kana 'at korhusuzluk
 509. Beden olmasa cān olmasa şā'im Bulur mı kul Hakkuñ luṭfını dā'im

¹⁷⁴ O zaman kimin kitabı sağından verilirse, o, kolay bir hesaba çekilecek ve sevinçli olarak ailesine dönccektir. Kimin kitabı arka tarafından verilirse..... 84 İnşıkak 7-10.

510. İkisi daḥi sā'im olmayınca
 511. Çü nefsün cünbiş ide er şıfatı
 512. Bil imdi kim nedür şavmını cānuñ
 513. Ol orucda nedür gündüz nedür dün
 514. Neḍür keffāreti hem suc kılanuñ
 515. Açarsuñ cān kulağın diñleyesin
 516. Didin kim evveluñ nūrydı mutlak
 517. Taleb kıldı özüñden aşıuñ ister
 518. Neyidim ben niçün düşdüm avāre
 519. Gehi yigit gehi koca olurum
 520. Gehi şeytān işinde ma 'şiyetde
 521. Gehi dirlik gehi ölümdür işim
 522. Ezelde bilmezem isim bu mıdur
 523. Taleb çün cedde irirdi işini
 524. Sa 'adet günü doğdı evliyādan
 525. O himmet nefsinuñ gözini açdı
 526. Açıldı nefsün elinden kumaşı
 527. Kimi zehrü kimi tırşı kimi hām
 528. Ne bunda dirligin kılınmış ne anda
 529. Meded diyuben ol himmet erine
 530. Çü gördi ol kuluñbaşını ol
 531. Veli gördi ki sedler çokdur anda
 532. Aña 'ışkı özinden ardı bir od
 533. Buharı gitdi gördi gönli toğmış
 534. Veli genc iye beñzer hūbşı anuñ
 535. Çü şıdk ile cihāna gelmiş idi
 536. Veli tañ karanusı tatdı anı
 537. O himmet irdi aña şubḥ-ı şādik
 538. O nefsün pes orucı oldu lāzım
 539. O lutf issi bunuñ hālını gördi

Kamu kullukda kā'im olmayınca
 Olur mı anuñ orucinuñ şebāti
 Nedür ūydı nedür erkānı anuñ
 Oruç yiyen daḥi kimdür nedür gün
 O şavmuñ hürmetin yini kılanuñ
 Özüñden nice ma'nā anlayasın
 Çü kayde düşdüğün oldu muḥakkak
 Dir ol herkişiyeye gel beni göster
 Bulmazım özümü bir karara
 Gehi alcaḳ gehi yüce olurum
 Gehi rahmān işinde ma 'rifetde
 Bu ḥālī ile geḳer yaz u kışım
 Ya ḥod nefse gelen çirkin hū mıdur
 Aña gösterdi Ḥaḳ işüñ başını
 Aña himet irişdi rehnümādan
 Kamu bağılularuñ bendini açdı
 Görindi kim yiyecek deḳil āşı
 Anuñla iylemiş özini bed-nām
 Elçi olmuş veli suretde zinde
 Yapişdı kim getüre anı dine
 Diledi kim açā andan Ḥaḳḳa yol
 Geçemez yolına ḳalır yabanda
 Tutuşdı içi tışı yütüdi çün 'ud
 O nūruñ şu'lesinden nefsi boğmış
 Nedür bilmez işi sözü ziyānuñ
 Ezelden şubḥ-i kāzib olmuş idi
 Biraḳdı gönile çok çok gümānı
 Seçildi gitdi dün şubḥ oldu bā'ık
 Koya cümle murādı ola sā'im
 Anuñ zahmina göre merhem urdı

540. Çü gördi kim karışmış cism ü cānı
 541. Birisinüñ işi nūr ile giçmek
 542. Karanuluk durur nefsin şıfātı
 543. Eger meyl itse gül rūhına anuñ
 544. Ya varup dahi aña merkeb olmaz
 545. Eger meyl eylese cisme temāmet
 546. Pes anuñ cismini şer 'ile düzdi
 547. Oruc açması cānuñ bil Hākikat
 548. Ki şer 'ile kıla dün gün me 'āşī
 549. O himmet gün ile sâ'im ola wān
 550. Bu cismin dün ile ide karāri
 551. Temam olsa bu zulmet içre şâyık
 552. Sa 'ādet günü üstüne toğa hoş
 553. Dilerseñ seyr idesin cenneti sen
 554. Dilerseñ koyasın resm-i ciheti
 555. Göresin anuñ ile ol cemālī
 556. Çü bildüñüz nedür'ıyd u şıyāmı
 557. Görüñ kimdür ol orucın yiyenler
 558. Özin keffāret ile rām iden kim
 559. Oruc yiyen bu yolda şoldur ey yār
 560. Dönüben şeyhına inkār ide ol
 561. O şeyh āyine kılmışdı anı
 562. Düze anuñ elinde nice işler
 563. O şeyhüñ gözgüsünde gördigini
 564. Düşe şeytān işine kıla merdūd
 565. Kerāmeti ola kendüye perde
 566. Soñı bel 'am ne ki¹⁷⁶ terk ide imān
 567. Niçeler aldana vu¹⁷⁷ çıka dinden

- Gice vü gündüze beñzetdi anı
 Birinüñ cünbişi nefs āşın içmek
 Döne arına anuñ hep ciheti
 Tağılur mār kişi¹⁷⁵ kılmaz bu cānuñ
 'İbādetin қору kendüyi bilmez
 Görinür çok me 'āsi çok nedāmet
 Me 'āşī işlerini andan özdi
 Bu ismi düzdügi dürür şeri 'āt
 İşi kılmaya aci tatlu āşı
 Murādin қoya nefsün mest ü hayrān
 Ma'āş idüp kıla şavmina yarı
 Yarın bayrām ola çün bata ayık
 İşün cümle murāda tuş ola tüş
 Seresin cennet içre fişreti sen
 Yuvasın darlığından her sıfātı
 Tuyasın perdesiz her dürlü hālī
 Ol ay içindne söylenen kelāmı
 Görüp anı dönüp buyruk şayanlar
 Varup küffār ile bayrām iden kim
 Görüp tolmış iken bir nice esrār
 Dügününü özine tār ide ol
 Kim aña göstere sırr-ı nihānı
 Ol işden kıla aña perverişler
 Özinüñ saña virmeye öñini
 Keşüfe andanup bulmaya maksūd
 Kıla şeytān işin şām ü seherde
 Eger bulmaz ise derdine dermān
 Yüzi kara қopa¹⁷⁸ anuñla senden

¹⁷⁵ Kişi: gibi s

¹⁷⁶ Ne ki: Gibi S.

568. Olaruñ miñneti derdi katıdur
 569. O keffāret ne imiş diñle imdi
 570. Hakīm olan kılur bu hāl-i teftiñ
 571. Eger yeri getürdiyse buna yol
 572. Varup şeytāna kul itmiş özini
 573. Meger şeytān elinden ala anı
 574. Yoluna kamusını terk ide ol
 575. Kul āzād itmesi yol bulduğıdur
 576. Anuñ ma ‘nāsını bildüñ ise gel
 577. Ol ol kim aña gālip ola şehvet
 578. Tena ‘umj’avret oğlın istiye ol
 579. Riyāzāti kim ola şehveti çok
 580. Bunun dermānı bu kim kıya halkı
 581. Arınup nefsi anuñ gönli toğınca
 582. Riyāzāt nakelidur çekdi ise ol
 583. Eger kılur ise bulur necātı
 584. Oruc keffāretin bildüñ ise gel
 585. Gör ol miskinlere virmek ta ‘āmı
 586. Ol oldur kim aña firdevs-i a ‘lā
 587. İşinde olmadın ol terk-i tecrid
 588. Dökile māye-i dünyā elinde
 589. Getüre hālne dünyā kerāhet
 590. Teveccüh kımaz anda kalur işden
 591. Girü kalur yolında perde de ol
- Aña dermān iden keffāriyetdür¹⁷⁹
 İştüñ derdi dermān ile¹⁸⁰ imdi
 Bilür neden gelür bunlara bu iş
 Özin seyhin den ulu gördiye ol
 Dahi kande göre şeyhin yüzini
 Meger¹⁸¹ şeyhi yolına baş u cānı
 Arınup deniden¹⁸² toğrı gide yol
 Özin şeytān elinden alduğıdur
 İki ayı orucuñ ma ‘nısın al
 Dileye nefsi anuñ bunda işret
 Kıyuben Hakkı ola nefesine kul
 Kıla dinini bir şaysa bigi¹⁸³ yok
 Riyāzāt kıluben istiye Hakkı
 Sa’adet tācı başına ağınca
 Anı ol denlü gerekdür bula yol
 İçer zülmetdigi āb-ı hayātı
 Ta ‘āmuñ virmiyenüñ ma ‘nısın al
 Neden lāzım olur aña¹⁸⁴ kelāmı
 Geremezken ulaşa habbe dünyā
 Yola girüp taleb iyleye tevhid
 Ola da ‘vāyı fakr anuñ dilinde
 Yığılsa vü dökülse ol necāset
 Aşar sevgüsü anuñ cān u başdan
 Kımazsa perde-i¹⁸⁵ kande bula ol

¹⁷⁷ Aldana vu: Ana S.

¹⁷⁸ Kıya: Kıya S.

¹⁷⁹ Keffāriyetdür: Keffāretidür S.

¹⁸⁰ Dermān ile: Anla S.

¹⁸¹ Meger: Kıya S.

¹⁸² Deniden: Yeniden S.

¹⁸³ Bigi: Gibi S.

¹⁸⁴ Aña: Anla S.

¹⁸⁵ Perde-i: Dünyā-Yı S.

592. Toğan ayı o yakdı toğmak ister Toğuben menziline varmak¹⁸⁶ ister
 593. Bu ki hisâbınca¹⁸⁷ ayuñ¹⁸⁸ o kılmaş Döküp virmek gerekdür miskine eş
 594. O miskinler o ikayın günidür ‘İbâdet ma ‘rifet anuñ hûnidur
 595. Hicâb oldu olara habbe dünyâ Getürür¹⁸⁹ başlarına nice sevdâ
 596. Bir ayıçün kim kosun dünyâsı¹⁹⁰ ol Bir çün virmesün sevgüsine yol
 597. Ki gönlinüñ¹⁹¹ yolına düşmiye sed İre Hakk’dan aña in ‘âm-i bî-had
 598. Eger kılmaz ise bunda keffâret Bu yolda kalur ol bulmaz tahâret
 599. Olur ‘uşşâk içinde adi bednâm Kılur kâfirler ile nefsi bayrâm
 600. Çü oldu cânı mürde nefsi zinde Girü kâfirler ile kopar anda
 601. İçemedi olar ‘âşık şarâbın Okıysar varup nefsi kitâbın
 602. Alısar yazduğın gönli pasından Kimi şolından vü kim arkasından
 192 قَالَ اللَّهُ تَعَالَى دَامَ مِنْ أَوْثِي كِتَابَهُ بِشَعَالَةٍ فَيَعُولُ بِالْبَيْتِ لِمَا وَثَّ كِتَابَهُ
 603. İlâhî bizi anlardan ırağ it Tutuşdur ‘ışkın özine çerağ it
 604. Senüñ ‘ışkın irişdür derde dermân Süzilüp kalmayavüz bunda¹⁹³ hayrân¹⁹⁴

Beyân-ı Sırrı Hacc-ı Ma‘nevî

605. Çü irdi gönlime Hakk’dan eserler Açıldı ol eserlerden haberler
 606. Diledi kıla cânuñ haccın izhâr ‘Ayân ola vü olda her ne kim var
 607. Kulak tut hac işin isterse cânuñ Serîatde sekiz şartı var anuñ
 608. Biri oldur¹⁹⁵ ki ola kıl müselmân İkinci ‘akıl olup bile erkân
 609. Üçünci bu bulugıyyet bulasın Şu dördünci ki hem âzâd olasın
 610. Beşincisi emindikdür yolında Hem altıncısı azıkdur bilinde
 611. Yedinci niyyet sekizinci şihhat Ki hac itmege taleb bula kuvvet
 612. O şart¹⁹⁶ olmasa haccı¹⁹⁷ lâzım olmaz Kıl ol kullukda hem çün kâ’im olmaz

¹⁸⁶ Varmak: Ağmak S.

¹⁸⁷ Hisâbınca: Ayun S.

¹⁸⁸ Ayun: Hisâbınca S.

¹⁸⁹ Getürür: Getürdi S.

¹⁹⁰ Dünyânın: Dünyâsını S.

¹⁹¹ Gönlinün: Kî Ta Gönli S.

¹⁹² Kitâbı sol tarafından verilen ise der ki, ‘Keşke bana kitabım verilmeseydi’. 69 Hakka 25.

¹⁹³ Bunda: Zar U S.

¹⁹⁴ Hayrân: Giryân S.

¹⁹⁵ Oldur: Şoldur S.

613. Nedendür olduğı¹⁹⁸ sen añla imdi Kulağ tut anı bir bir diñle imdi
614. Müselmān olmasa yiri cehennem Kaçan sevindürür ol odı şebnem
615. Çün oldı aña toprak ādem ü taş Pes andan dün içi kurtara mı baş
 199 فالله تعالى فانغوا النار التي وفود ما الناس والحجاء
616. İbādeti oña hem dine döndür Cemî'î halka hod ol katı gündür
617. Gönül imān ile nūr olmayınca Beden kulluğı şu'le bulmayınca
618. Cehennem cdları söyünmi²⁰⁰ andan Hevā kanatları göyün mi²⁰¹ andan
 202 قال عليه السلام قالته جهنم جرياً موسى فان نورك قد اطفاء حرارتي
619. Eger akl olmasa kor şarî anı Çü bilmedi olar issi ziyānı
620. Eger balığ degilse lāzım olmaz Zirā nefsine anlar Hākim olmaz
621. Göz āzād olmasa hem māl olmaz Oladek hacı idecek hāl olmaz²⁰³
622. Yol emeyin²⁰⁴ olsa²⁰⁵ olur²⁰⁶ harāmı Helāk eyler o yolda hāss-u'āmı
623. Emilik buña saklaya emir hac Oları kılmağa kimse ne tārāc
624. Bilesince ola anuñ kılavuz Ol anı başlaya yol gösterevüz
625. Bu halk içinde koya hem 'asesler Bularuñ şormaya mālın mekesler
626. Hem ol anuñ bilesince nefiri Bileler göçdüğini ol emiri
627. Didüñ kim bunlara āzık gerekdür Āzık çok olması nefse direkdür
628. Ki²⁰⁷ azık olmasa olmaz sebātı Bulamaz nefsi elinden necātı
629. Binid olmasa hem yolda kalur ol Çü buldı²⁰⁸ Mekke-i kande bulur ol
630. Bedende sağlık olmasa yine hem O yolda kılamaz derdine merhem.
631. Eger bildüñ ise şartın temāmet Yirüñden aña dek varduñ selāmet
632. Veli dört farz varkılmak gerekdür Anuñ erkānını bilmek gerekdür

¹⁹⁶ Şart: Şartlar S.

¹⁹⁷ Hacci: Hacc S.

¹⁹⁸ Öldüğü: Olmadığı S.

¹⁹⁹ O halde yakıtı insanlar ve taşlar olan inkarcılar için hazırlanmış ateşten sakının. 2 Bakara 24.

²⁰⁰ Söyinmi: Söyne Mı S.

²⁰¹ Göyünmi: Göyne Mı S.

²⁰² Cehennem şöyle dedi: Ey mümin geç çünkü senin nurun benim ateşimi söndürür.

²⁰³ Olacak hacı idecek hāl olmaz: 621 Ö'de Yok. S.

²⁰⁴ Emeğin: Emin S.

²⁰⁵ Olsa: Olmasa S.

²⁰⁶ Olur: Alır S.

²⁰⁷ Ki: Zirā S.

²⁰⁸ Buldu: Kildi S.

633. Biri say vü birisidür tavâf uş
 634. Anuñ vacibleri mikâtı bulmak
 635. Varup şeytânı taşlamakdur anda
 636. Hacer- esved yüzine karşı turmak
 637. Ziyâret kılmak anı sünnet oldı
 638. O taş anda zirâ cennet taşıdur
 639. Anuñ yüzini aşiler karardur
 640. Cinâyetini hem bilmek gerekdür
 641. Eger terk ider ise vacibinden
 642. Eger şayd öldüre mahrem iken ol
 643. Eger vakfeye turmadan o kişi
 644. O hâliyle giçüp dönmek gerekdür
 645. O zâhir haccının sen bildüñ ise
 646. Gel aña hac-c-i bātından haberler
 647. Nedür şartı nedür rükni bil anuñ
 648. Nedür vacibleri mikâtı hem ne
 649. Nedür ol Mekke hem āb-ı zemzem
 650. Cinâyeti nedür anuñ gör imdü
 651. Yazarsuñ gönle andan bir varaksın
 652. Ezel’ilmünde gizlü gencidük biz
 653. Yazılurdu beze²¹⁴ ilm-i ilāhī
 654. Bulurdu ol sebebdan ‘ilm-i kāmīl
 655. Alurdu akl-i külden ‘akl-ı bālīg
 656. Eminlik çoğıdı hem yolımızda
 657. Bulup ‘ışk atına hem binmiş idik

- Biri ihrām biri vakfedür hoş
 Tahāret bulup²⁰⁹ andan muhḥrim olmak
 Ki fitne kılmaya cān u bedende
 Eger mümkün olursa hem yüz urmak
 Ki iderse anı çok sünnet oldı
 Aña yüz urmağın rahmet işidür
 Yüz uranuñ için Allah ağardur
 Anuñ keffāretin kılmak gerekdür
 O kurbānı yile yüz²¹⁰ şöhetinden²¹¹
 Bahāsın virmek imiş ol kula yol
 Cima²¹² itse fesāda vardı işi
 Kazā iylemege binmek gerekdür
 Bilenden yol kolayın alduñ ise
 Haberlerden ala cānuñ eserler
 Dilerse hac²¹² ide²¹³ sıdık ile cānuñ
 Dünü gündür anuñ da ‘veti hem ne
 Nedür ol hac ya kurbānı bayrām
 Nedür keffāret anda bir sor imdi
 Tıyasın bir varakdan bin başaksın
 Anuñ ‘ışkı ile bi-rencidük biz
 Görürdüñ perdesiz ol pādīşāhı
 Ol iderdi bize islām-i hāşil
 Varırduk ḥazrete āzād u fārīg
 Azuklar bağluydı yılımızda²¹⁵
 Selāmetlik evinde inmiş idik

²⁰⁹ Bulup: Kılup S.

²¹⁰ Yüz: Yumır S.

²¹¹ Şöhetinden: Suçınan S.

²¹² Hac: Sıdık S.

²¹³ İde: Kıla S.

²¹⁴ Beze: Bize S.

²¹⁵ Yılımızda: Belümüzde S.

658. Çü cān içinde ol şartlar bulındı O hacı kılmağa buyruk olındı
 659. Emir oldu aña 'ışk-ı ilāhī Ki göstere özine taht-ı²¹⁶ şāhı
 660 Emir hac oldu uydı aña cānlar Velī yolına sed oldu bedenler
 661. Bedenler çün'anāşırda mürrekkeb O şāhuñ yolına düşdi olar hep
 662. Muḥālif tırdı çün biri birine Bu gün düşmānlığı komaz yarına
 663. Tağdup bir birini aşmak ister Yitürüp Hāk yolına²¹⁷ basmak ister
 664. Gerek oldu o Haccāca kılavuz Ki yitmiş yolları ol gösterevüz
 665. Daḥi istendi ol yolda'asesler Ki irişdüre bulara desesler.
 666. Ala alubanın meş 'aller anlar قال الله تعالى قل ان كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله ويغفر لكم ذنوبكم²¹⁸
 667. Harāmiden olar emīn olalar Kese başlar o yolda dōke kanlar
 668. Daḥi istendi emīr haccun neferi²¹⁹ Dün içinde yüriyüp yol bulalar
 669. Emīrin göcdüğün cānlar bileler Ki o yāre emiri vü²²⁰ veziri
 670. Nefir ol cānlara gün²²¹ emri oldu. Uyanuben aña yoldaş olalar
 Kim işitdi kaması turu geldi.
 671. Delil idindi bunlar enbiyāyı قال الله تعالى انما امر اذا اراد شئ ان يقول له كن فيكون²²²
 672. Ki 'ışk odın bular ele alalar 'Ases idindi yolda evliyāyı
 673. Gice dünyā evidür tül-ı zulmet Giçeler düşmānuñ boynuñ çalalar
 674. Bilikce göçer uşda nefsün olmuş Harāmī hor kamaz kimsede 'izzet
 675. Çağırıp göstere anı evliyāya Anı öldürmedin kim yolu bulmuş
 676. Ve illā azığını alur elden Kese başuñ ire derdin devāyā
 677. Senün azukların 'ilm u 'ameldür Helāk idüben iltür seni yoldan
 678. Kılur²²³ kalbunı yağmalar kumaşı Bu nefsün işi ḥod mekr ü dağaldur
 679. Velī virsin eline evliyānuñ Özüñe acı iyler tatlu āşı
 Tutar başına tiz od döker anuñ

²¹⁶ Taht-ı: 'ışk - 1 S.

²¹⁷ Yoluna: Yolını S.

²¹⁸ De ki: 'Eğer siz hakikaten Allah'ı seviyorsanız bana uyunki Allah 'ta sizi sevsin ve suçlarınızı bağışlasın. 3 Ali imran 31. (Bu ayet Ö'de bu beyitten sonra yer almamış).

²¹⁹ Neferi: Nefiri S.

²²⁰ Vü: Yü S.

²²¹ Gün emri: Emir-i Gün S.

²²² Ancak onun emri herhangi birşeyin olmasını dilediği zaman ona ol demesidir. O da olurur 36 Yasin 82. (Bu ayet Ö'de yok.)

²²³ Kılur: görür s.

680. Yaz ol od ile külli şıfâtı
 681. Yidilür bir nice gün tâ olınca
 682. Çü nūr oldı bular mîkâtını ol
 683. Anuñ mîkâtı dünyâ işleridür
 684. Şu cennet tönların bağlanur ihrâm
 685. O mîkât görüp pes oldı vâcib
 686. Ola zâhid ola ‘âbid temâmet
 687. İşi telkîn vü tevbe zühd takvâ
 688. Velî şeyhî komaz cennet de anı
 689. Götürür gözlerinden perdeyi ol
 690. Görür lutfî niķabıymış o cennet
 691. Nîķabı komayın görmez cemâli
 692. Hem endâm hâsıl olur aña ‘irfân
 693. Kor anları bulur ol demde’örfe
 694. Görür esmâsın anuñ bi-dil ü cân
 695. Okınur bi-zebân esrâr-ı anuñ
 696. Bilür kim gösterendür hem görendür
 697. Nice gide idi andan bu hayret
 698. Hacer esved o baħr içinde cevher
 699. Egerçi kim ezel nûrydi özi
 700. Bu zulmetde bulup âb-ı hayâtı
 701. Çü ğark itdi vücûdın oldı kurbân
 702. İçürdi çün fenâ şuyını sâķî
 703. Tavâfî kim o hacca farz olıpdur
 704. Vatandan geçdi kim bulaydı anı
 705. Nazar kıldı vü gördi kim hemân ol

Çeker zencirine bi-çâre zâtı
 Temâmet yanuban nūr olınca
 Tıyar kim kendü yaña göstere ol
 Bırağur anıñ ol kim ‘aşķ eridür
 Ki bu oda²²⁴ ‘ibâdetdür aña nâm
 Tahâret kılup ihrâm ide tâlib
 Giçen ‘ömre yaya çok çok nedâmet
 ‘İbâdeti müretteb halkı zibâ
 Ki nefse aldanubân kala cânı
 Ki cennetden açā Hâķdan yaña yol
 Ki bulunmaz anıñ ardında vıslat
 Yine perde aña anuñ celâli
 Ki uçmaķda koyın anı dil ü cân
 Aña anlarsuz giderdi ķâr-ı turfa
 Pes anda vakf olur mes ü hayrân
 Bu hacda öldürür da‘vât-i cânıñ
 Aña rahnem iyliyen merhem²²⁵ özindür
 Anı ğark itnese deryâyı vahdet
 Kim irdi²²⁶ rahmet aña²²⁷ oldı gevher
 Şıfât-ı nefis ile tıñmışdı gözi²²⁸
 O deryâdan yudı zât u şıfâtı
 Zihî bayrâm ki²²⁹ ider düşvâri âsân
 Bekâ tönın giyüp oldı o bâķî
 Şıfât-ı zâta kılduğı gelüpdür
 Gelüp vire idi andan nişânı
 Dek ister imiş anı gözleyüp yol

²²⁴ Oda: Evde S.

²²⁵ Aña rahmen iyileyen merhem: Hem zahm uran s.

²²⁶ İrdi: Rahmet S.

²²⁷ Aña: Aña S.

²²⁸ Gözi: Yüzü. S.

²²⁹ Zihî Bayrâm ki: ‘İydi kim s.

706. Bile göçer imiş varlığı anuñ Yakından görmez imiş gözi cānuñ
 230 كجا قال الله تعالى ونحن اقرب اليه من حبل الوريد
707. Vañan dağınu çün buldı temāmet Koyup dönmek aña olmadı hācet
 708. Şıfātına tecellî kıldı zātı Tavāf itmek içün anı şıfātı
 709. Tavāf itmek içün anı şıfātı İdüp gösterdi tez yakıla zehrı
 710. Şarāb-i ‘ışk ol elden āb-ı zemzem Kim olur niceler zahmına merhem
 711. Mine bazarına çün kıldı seyrān Kimi derd aldı andan kimi dermān
 712. Kime atar ise ol cehre taşın Yıkardı dininü alurdı başın
 713. Zira vācibdürür kim taş ura ol Şuna kim zevk ile karışdurur yol
 714. Çü buldı zühdi içinde zağalluk Zağalluk yolda kim mekr ü dağalluk
 715. Ezelden her ne yirde kim dağal var Ol işdür ola berdār ola murdār
 716. Zağal kişiye himmet kılmadı ol Zağaldan zirā açılmaz Hakk’a yol
 717. Şular kim kıldı işinde gümānı Eger oğlu ise taşladı anı
 718. Zira Nüh oğlını gark itdi ol Hāk Senüñ ehlün degil diyü muhakkek
 231 قال الله تعالى انه ليس من اهلك انه عمل غير صالح
719. Velinüñ oğlu gönülden toğandur Sen anı şanma tahtına ağandur
 720. Zirā anlar yuyup gün ü mekānı Nişāndan taşra bular bî-nişānı
 721. Üzilür hem nesebden hem sebebeden Fenā zikrinde arınur talebeden
 722. Görür tālib tāleb-i matlūb hem sır İzāfeti bırağur kalur ol pîr
 723. Şu kim kodi izāfeti özinden İrer destūr ana rahmet yüzinden
 724. Şuñ kim gönüğe biröladur Yüri göster bu rahmetden aña sır
 725. Velinüñ gerçi oğlu anları oldı Dahı anlara‘isyān cānlar oldı²³²
 726. Çü bildüñ haccuñ ahkāmın gel imdi Cināyeti işin bir bir bil imdi
 727. İşitsün kendü eksigin bileler Seyikleyüp anı sağık bulalar
 728. Yine cān iline seyrān idenler Kılup haccın özin kurbān idenler
 729. Bilindi cife dini tālibi şek Halāyıkdan eger yoksul eger beg
 233 قال النبي عليه السلام الدنيا جفة وطالبها كلاب

²³⁰ Biz ona şah damarından daha yakınız. 50 Kaf 16.

²³¹ Ey nuh dedi: ‘O senin ailenden değildir onun yaptığı yaramaz iştir.’ 11 Hud 46.

²³² Oldı: Olmuş S.

²³³ Dünya bir leştir onu isteyenler ise köpektir. Keşfü’l-Hafa 1313. Mevzu Hadis

730. Sen andan mahrum olmazsün nidersin O haccuñ vâcibini terk idersin
 731. Saña kurban gerekdür nefsi-i kurbân Kılur isen bulasın derde dermân
 732. Gide tâlib kıla dünya mu ‘attal Anı Hâk kıla cennete mübeddel
 733. Na‘imi cennetüñ âdem işidür İşi nitsün şu kim cennet kuşidur
 734. Nazar kılmayasin dünyaya ayruk Meger buyruğıçün ger ola buyruk
 735. Eger ihrâm içinde av kılasın Gerek ol kim bahâsını bilesin
 736. Aña göre kılasın anda kurbân Şuçın gide olasın kâmil insân
 737. Anuñ evi bu kim dünyâ kumaşın Bula nefsi kıya ‘aklı ma ‘aşın
 738. Yolına sed ola geçmiye cânı Nişândan istiye ol bi-nişanı
 739. Bahâsın anuñ şu haşıyyetdürür kim Anı avlamağa ol oldı Hâkim
 740. Kimi hırş vü kimi buhl ü tama ‘dur Kosun anı şu kim ehl-i vara ‘dur
 741. Eger taşlamasa şeytânı anda Kıla olmışiken nefsinin zinde
 742. Görine ol kişiden terk-i vâcib Aña kurbân gerek ger ola tâlib
 743. Yine nefsinin kurbân iylesün ol Eger bulmak diler ise Hâkka yol
 744. Cimâitdügi öñdin vakfeden hem Nedür bil kim kılasın zahme merhem
 745. Ol oldur kim bu yol içinde tâlib Yürürken ola şehvet aña gâlib
 746. Harâma düşe yağmalana hâli O hâlâtüñ dilinde kala kâli
 747. İçinde hâli yavu kılduğıdur Taşında kâli ma’zi olduğıdur
 748. Aña merhem bu kim kıya kelâmi Tuta aduñla menzilde makâmı²³⁵
 749. Kıla gönlini şeyhe gine teslîm Kabûl iderse ire her iş ta ‘lîm
 750. Kabul itmez ise yüzün düşe ol Ki anuñ şefkâtinden açıla yol
 751. Dimeye kim ezel derdi bişem ben Hidâyet ehli ile iş edem ben
 752. Yüzün düşüp çeke yolda belâyı Ki ta Hâk ırgüre derde devâyı
 753. Bile kendüzini ala naşibin Aduvsın koyup isteye habîbin
 754. Gine vakfa ola çün bula ‘arfe Kıya kendüzini ol yola şarfe
 755. Kılursa vakfeden sonra bu hâli Ala şerbet nedür aç vü vebâli
 756. Deve kurbân iderdi ehl-i zâhir Aña nefsi deve olmuş gör âhir

²³⁴ Çünkü Allah onların kötülüklerini iye çevirir. 25 Furkan 70.

²³⁵ Tuta menzilde adunla makamı: 747-756 beyitleri arası Ö’de yok s.

757. Deve işi zirā diken yimekdür Biri tersü işi dā'im emekdür
 758. Bunun dahi hem ile olur işi Çeküp yükler dikenler oldu āşı
 759. Yine nefsinı kıl suñ anda kurbān Kim ol diken yimekdür kurtara cān
 760. Çü bildüñ her işüñ dermānı vardur Taleb kıl suñ şunuñ kim cānı vardur
 761. 'Alāyıkdan özi beride olsun Dil-i 'Āşık gibi şūrīde olsun
 762. Ki ta her sā'atta bin hac ide cān Anuñ esrārına mest ola hayrān
 763. İlāhī bizi ol hacdan ayırma Dil ü cānānāyātını virme
 764. Ki her haccuñ nefirin işidevüz O haccacı ile anda gidevüz

Beyān-ı Sırr-ı Nikāh-ı Ma 'nevi

765. Eya'uşşāk-ı didār-ilāhī Çün vurdunuz gönülde taht-ı şāhı
 766. Görüñ her sûret üzre ma'nā siz Kevuñ elden şûret ile da'vā siz
 767. Bakuñ ol şûrete ma'nā yüzinden Dünüñüz gün ola devlet güninden
 768. Zamān içinde bir şāh-i mükerrerem Diledi kim düze bir şehr-i a'zam
 769. O şāhuñ ile oldu ihtiyārı Ki anda kulları kıla qarārı
 770. Getürüben bulırdı kullarına Nikāh idüñ diyüben herbirine
 771. Veli mişline çift olmağdur erlik Ki toplamayasız hoş ola dirlik
 772. Yaluñuz kalımıyasuz çift olasız Kapunuñ kullığına kıft olasız
 773. Dahı tanıkları şer'ile hāzır Gerekdür kim nikāha ola nāzır
 774. Nizā'itmeyeler ta kim nikāha İşinüz irişe dāyım felāha
 775. Dügünü tutdı varın²³⁶ kıldı da 'vet Ki gelüben kılalar anda zahmet
 776. Ki destür oldu şāhuñ da 'vetine İrişdi cümle'ālem ni 'metine
 777. İçürürse kılar āb-ı hayātı Ki bunların hayāt ola memātı
 778. Kılalar anuñ ile zinde gānı Bulalar anda 'ışk-ı cāvidānı
 779. Dügündür çün şāhuñ tablı çalındı O kullar her biri bir işe bindi²³⁷
 780. Kimi çengi kimisi neyzen oldu Kimi deffāf kimisi defzen²³⁸ oldu
 781. Ki yañı buları ire yolından Ura haşşaların ala elinden

²³⁶ Dügünü tutdı varın: tut diyü varın s.

²³⁷ Bindi: Bındı S.

²³⁸ Defzen: Dehzen S.

782. O sâza kâmusı oynar semâi
 783. Şular kim kılmadı anda tezevvüc
 784. Olardan toğmadı ilim ü ‘ameller
 785. Olar kim cinsine düş olmadılar
 786. Olardan toğdı küfr ile me ‘âşî
 787. Gelün imdi bilün ol pâdişâhı
 788. Dügün bunlar vücûda geldiğidir
 789. Olar çift olmasına buyruğı ne
 790. Olar çift olması oldur ki tâlib
 791. Aña mürşid gerek kim göstere yol
 792. Aça gönlünü anuñ himmetiyle
 793. Şular kim gark olanuñ hikmetiyle
 794. Pes ol mürşid er oldı ol nikâha
 795. Olar ekdi dile tohum me‘ânî
 796. O talebler pes ana ‘avdet oldı
 797. Anuñ tanıkları ilm ü ‘ameldür
 798. Kimi yapup kimisi yıkacakdur
 799. Olaruñ cinsi ârı kullar oldı
 800. Tağılup düşmedin aldın ayakdan
 801. Bilün nâ-cins olan anlara şoldur
 802. Anı gönderdi anda kim gele ol
 803. Ya haşılalar ala ne uya bunda
 804. Aña kim Hâk te âla kıldı yadı²⁴¹
 805. Yoli gözlediler ger şag-u ger şol
 806. Olar aldı götürdi hâşıl anda
- Bu işe kiminün yok irtifa‘ı
 Göñül neslini kılmağı teferrüc
 Eger çi toğmağı mekr ü dağallar
 Tağıldı dirliği hoş olmadılar
 Cihâna geldi ‘âşî gitdi ‘âşî
 Ki yapdı şehri düzdi taht-gâhı
 Ezelde yoğ iken var olduğudur
 Olaruñ cinsi kimdür ayruğı ne
 Olursa Hâk yolın bulmağa rağib
 Şuç ise hâlin anuñ ger şağ ger şol
 Şaça tohmını me ‘ânî hikmetiyle
 Bite tını ağacı cennetinde
 Ki anuñla bular irdi felâha
 Olardan toğdı ilm-i zinde gâni
 Ki olaruñ tohmıla hem şöhet oldı
 Ki anlar olması kat-i cedeldür²³⁹
 Uyan kimine dinden çıkacakdur
 Dirildi ârı hem kim anı buldı
 Meded irdi olara ilm ü Hâkdan
 Ki şahuñ hizmetinde ‘âşî kuldur
 Kamunuñ hâşılın elden alan ol
 Hâk kı koyup ola anlara bende²⁴⁰
 Olar anladı ağyâr ile yârı
 Uyuyup virmediler düşmâna yol
 Görindi kimi tende kimi cânda

²³⁹ Ki anlar olması kat-i cedeldür: 797 S’de yok s.

²⁴⁰ Hakkı koyup ola anlara bende: 803 Ö’de yok s.

²⁴¹ Yadı: Yârî S.

²⁴² Azgın olanlardan sana uyanların dışında kulların üzerinde senin asla bir hükmün yoktur. 15 Hicr

807. Buların varlığı çünküm düğündür Düğün tablını çalan emr-i gündür
²⁴³ قال الله تعالى انما امره اذا اراد شيئا ان يقول له كن فيكون
808. Düğün sāzini dīñlersen bilesin Oları yerlü yerinde bulasın
809. Semāi bunların hālī işidür Bile hālīn şu kim ‘ākıl kişidür
810. Çü dünden bu güne bin hāle döndi Kim öldi kimi ağdı kimi indi
811. Gel imdi ādem isēñ añ la cinsün Ki yoldaşı değıldür diyü insün
812. Senün sırrını tārāc ide ol Seni yu işine muhtāc ide ol
813. Muḳadin olar işinde şeyātīn Ḳomaz kim sen ola ehli temkīn
814. Göñül gözi göremez zikr-i rahmān Muḳārın oldı çün nefsüne şeytān
²⁴⁴ قال الله تعالى ومن يعش عن ذكر الرحمن نقيض له شيطانا اخر له فري
815. Kamu şeytāni işlerden irāğ ol Ki olar göñlün evine bulmaya yol²⁴⁵
816. Özüñe yoldaş olsun ehl-i ‘irfān Ki çift idinmeye nefsün şeytān
817. Görünse gerçi ādem şüretinde İşi mağlūm oluñ ‘ārif ḳatında
818. Kamu şeytānları red ider ol Anuñ alup yola andan gider ol
819. İrişmez göñlüne andan sırr vesvās Zaferi ḳılmaz eger cin eger nās
820. Çü anlar rabbına şek mazhardur Şıḡna aña şol kim yol eridür
821. Eriryür vesvese göñlünden anuñ Çü buyruḡına yapışdı hüdānuñ
²⁴⁶ قال تعالى قل اعوذ برب الناس ملك الناس الله الناس من شر الوسواس الخلس الذي يوسوس في صدور الناس من الجبال والناس
822. Nikāh nefsüne ‘ilm ü ‘amel ḳuşan Ki tanuḳluḳ virüp hālün ola hoş
823. Toḡa göñlün ḳuşı nefsünden ey yār Oḳı yagice gündüz ‘ilm-ı esrār
824. Görine sırr-ı Hāḳ senden temāmet Eger yolda bulursan istikāmet
825. Varup anuñla hem dem olasın Anuñ esrārında mahrem olasın
826. İlāhī sırrını bizden yaşurma Hicāb odın göñül levhine urma
827. Ki dilde dāim anı söyliyevüz Göñül levhinde seni soyliyavuz

²⁴³ Ancak onun emri her hangi birşeyin olmasını dilediği zaman ona: ‘Ol’ demesidir. O da olur. 36 Yasin 82.

²⁴⁴ Kim rahman olan Allah’ın zikrini körlük edip de görmemezlikden gelirse biz ona bir şeytan musallat ederiz artık o onun arkadaşı olur. 43 Zuhuruf 36. (Bu ayet Ö’de yok.)

²⁴⁵ Ki olar göñlün evine bulmaya yol: 814-828 beyitleri arası Ö’de yok s.

²⁴⁶ Deki: Sığınırım insanların rabbini, insanların melikine, insanların ilahına o sinsi vesvesecinin şerrinden o insanların göğüslerine vesvese verendir. Gerek cinden olsun gerek insanda 114 Nasr Suresi. (Bu sure Ö’de yok.)

828. Rızā virdügiçün Āşık nikāha Anıñçün irdi uş bunda felāha
 829. Kabul itmesineydi ol nikāhı Çü kande balaydı pes felāhı
 830. Dügünün ceng ü defi vë nâyın Kulağ ur ma'nāsına nedür āyın

Beyān-ı Rumūz-ı Ceng

831. Aya 'ışk ehlini seyrān idenler Göñüller derdine dermān idenler
 832. Göñül gözin açup şām u seherler Bilenlerin rümūzından haberler
 833. Gelūñ imdi işidün rāz u cengi Nice düzdi düzen otār-ı cengi
 834. Yukarudan aşığa her kılınmış Yapışmış biride aşlına dönmiş
 835. İñiler zār ile kim ya bu kimdür Kulağ ac her biri añla nedür di-r
 836. Görūñ üstādı dur kim bizi dürdi Giydürdi ihtiyāri elden üzdi
 837. Maķāmātı kılur bir demde seyrān İder bir şūbesinden aķl-ı hayrān
 838. Esīr olmuş o sāza cān u diller Kıpılmış ol eşikte nice yıllar
 839. İrelī nakşı anuñ her kulağa Kimisi şola döner kimi şağa
 840. Semā'a girdi ol sāza tokuz çarh Alınmaz cān u diller bir yola narh
 841. Kamu saz issi yüzün görmek ister Anuñla usrı bile sermek ister
 842. Bilindi hūsnī her biri o sāzuñ Kamu 'ışkına düşdi bi-niyāzuñ
 843. Gelūñ imdi ol üstādı bilūñ siz Nedür çengi nedür sazı bilūñ siz
 844. İşikte kalmağile zār u giryān Kimesne bulmadı derdine dermān
 845. Kulavuz eline yapuşmayınca Anuñ odıyla taşup bışmeyince
 846. Kapaklıdur kulluk ne añlayasın Anı kim işidesın tanlayasın
 847. Urūñ 'ışk odına cān u cigerler Tıyasız ta bu ma 'niden haberler
 848. Ezelde bu cihānuñ kār-sāzı Diledi kim düze esbāb-ı sāzı
 849. Yaratdı kendü lūtfuñdan bir ulu Vücūd āyinesine ilim dolu
 850. Çü baş indirdi anuñ hıdmetine Temāmet gözgü oldu san'atına
 851. Ezelde gizlü gencinde ne kim var O lūtfun gözgüsünden kıldı ızhār
 852. Ne kim var urur anda tā kıyāmet Göründi anda her ğayb u şehādet
 853. Cemālīyle celāl andan açıldı İyü yavuz kamu andan saçıldı
 854. Çü cenk oldu iki kat kullığında Yır ü gök anuñ ile oldu zinde

247 کما قال عليه السلام لو لاك لولاك لما خلقت الافلاك

855. Çün ol sâni' o cenge çekdi evtâr Pes aña bağılu oldı her ne kim var
 856. Seçildi ulvi vü suflı iki kat Göründi kiminür kimi zulumât
 857. Anuñ nuranısı rûhânisidür Anuñ zulumâtı cismânisidür
 858. Kamu rûhâni rûhuñdan olupdur Vücudı'âlem-i ğaybe tolubdur
 859. Kamu cismâni cismi pertevîdür Dü-'âlem pes o mahrûmuñ evidür
 860. Bir adı oldı anuñ'akl-ı evvel Hâkikatdur degil bu söz müevvel

248 کما قبل اول ما خلقه الله تعالى العجل

861. Ezelden zâhır bâtın ne kim var Hâk anuñ üzre kıldı'ılmin izhâr
 862. Bir adı bu sebebden pes kalemdür O yazdı levha her ne kim raqamdur

249 کما قال اول ما خلق الله تعالى العلام

863. Bir adı hem çün anuñ rûh-ı a 'zam Bul ervâh-ı lîkin nesl-ı âdem
 864. Bir adı dahı hem tâhâdur anuñ Bilesin pâk ise sırrını cânuñ
 865. Tâhırlığına hem oldı işaret Hâk itdi anı tâhır zî-beşâret

250 قال النبي عليه السلام ادبني مني فاحسن عادي

866. Çü hâdılığını bildürdi anuñ Delîli olduğı çün dü-cihanuñ
 867. Kamulara anuñdur çün şefâ'at Delîl. olduğı bu rûz-ı kıyâmet
 868. Nedendür dahı ol dini delîli O da'vet itdi Hâkka her zelîli
 869. Gelen her bir nebîden da'vetidür Olan her bir velîden himmetidür

251 قال النبي عليه السلام كنت نبيا وادم بين الماء والطين

870. Çün andan oldı rûhı enbiyânıñ Kamuya düşdi'aksı Muştafâhuñ
 871. Sığındı her bir anuñ devletine Kuşandı kamu zâhır da 'vetine
 872. Bulardan toğıdı rûh-ı evliyânuñ Anuñ rûh-ı delîli oldı anuñ
 873. Kuşandı bendi ol himmet atına Delîl oldı olaruñ himmetine
 874. Göründi zâhır içre da'vet anuñ Bilindi bâtın içre himmet anuñ
 875. O yirden kimisi nûr olduğına Kimi zulmetdeki dūr olduğına

²⁴⁷ Ey habibi sen olmasaydın bu alemini yaratmazdım. Keşfü'l-Hafa 2/164.

²⁴⁸ Allah herşeyden önce akli yarattı.

²⁴⁹ Allah herşeyden önce kalemi yarattı.

²⁵⁰ Rabbim beni terbiye etti terbiyemde güzel oldu. Keşfu'l-Hafa 164.

²⁵¹ Adem su ile çamur arasında iken ben mübûvvet sahibiydim.

876. Ol oldur kim elest diyecek Hâk Belî didi cevâp ol nûr-ı mutlak
 252 قَالَ اللَّهُ تَعَالَى السَّيِّئُ رَيْبُكُمْ قَالُوا بَلَىٰ مَفْهُرًا
877. Ne‘am didiler ol kayda düşenler Koyıp cānını nefse yapışanlar
 253 قَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَكُنْتُمْ أَزْوَاجًا ثَلَاثَةً وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ مَا أَصْحَابُ الْيَمِينِ وَأَصْحَابُ الشِّمَالِ مَا أَصْحَابُ الشِّمَالِ وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ
878. İmām oldu birisi toğrı durdı Anuñ dergâhına yüz yire urdı
 879. Şular kim aña ikrār iylediler Olar şağın imāmuñ yiylediler
 880. İmānuñ şağı rūhı cünbişidür Bu rūh işler anı kim rūh işidür
 881. Olaruñ zāhiri hem bātınıdur Olaruñ çün düzildi cennet ü hür
 882. Şular kim kıldılar inkār ya‘nî Şolın tutup imāmuñ kıldı da‘vî
 883. Didiler uş bular dahı yir içer Yek içün siz dahı çün dîni giçer
 254 قَالَ اللَّهُ تَعَالَى مَا عَزَا الرَّسُولُ يَا كُلُّ الطَّعَامِ وَيَسْفَىٰ فِي السَّوَاتِ
884. Bularda gördiler Hâk irdigini Göremediler anuñ buyrugını
 255 قَالَ اللَّهُ تَعَالَى كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ
885. Hâkkuñ buyruğı hod ansız degildür Gülâbından ırak mı şol kı güldür
 886. Yidiler ekmediler nehy ü emri İçüp fark itmediler mār u hamri
 887. Olar pes sol yaña tısladı nāçār Cihāna geldi likin gitdi murdār
 888. Çü gitdi dünyādan gitdi umular Olarak pes turağ oldu tamular
 889. Olaruñ öñi mihnet soñı mihnet Olaruñ hālı zulmet yolu zulmet
 890. Kimisi cānın aldı cisme batdı Kimisi cismine cān itdi gitdi
 891. Pes andan dahı şöyle oldu meşhūr Görindı kimi zulmet kimisi nūr
 892. İmāmuñ gözliyenler şol u şağın Bu oda kılmyasar yol yarağın
 893. Cihānı anlar arda atmış ıdı Cihetsüz yola anlar gitmiş ıdı
 894. Anuñ çün buldılar ol bi-cihātı Yudılar anda zātı vü şifātı
 895. Giderdiler firakın u visālın Anuñla gördiler anuñ cemālın

²⁵² Ben sizin Rabbiniz değilmiyim? dedi. Onlarda: 'Evet Rabbinizsin şahit olduk dediler.' 7 Araf

²⁵³ Sizde üç sınıf olduğunuz zaman: Sağcılar onlarla uğurludurlar: Solcular onlar ne uğursuzdurlar: İmanda en ileri geçenlerde ileridirler. 56 Vaka 7-27-41-10.

²⁵⁴ Bu peygambere ne oluyor? Yemek yiyiyor çarşılarında yürüyor. 25 Furkan 7.

²⁵⁵ Size rızık olarak indirdiğimiz nimetlerin temizlerini giyiniz. Onlar bize zulm etmediler fakat kendi nefislerine zulm ettiler. 7 Araf 160.

896. Gel imdı bu cihetlerden arınuñ Çü andan geldüñ ey yār aşlına dön
 897. Nice bir nefis elinden zār u gıryān Nice bir 'aql elinde mest-i hayrān
 898. İñiler her biri bir zārı gözler Kimi mescid kimi bazar gözler
 899. Gelür âvâzeler her bir maḥalden Makamuñ yitürür cenk ü cedelden
 900. Bu yüzden diñliyen kulluk bu sâzı Cihetsiz kande bular kâr-sâzı
 901. Ko 'aqlı nefsi 'ışka uy ki cānuñ Göre sultānını gün ü mekānuñ
 902. Mekānı vü zemānı mahv idesın Seni bunda koyıp sensüz gidesın
 903. Göresın anuñ ile ol yüzi sen Ne cānu ten senüñle ne sen ü ben
 904. Kıla buña maḳāmātı o sâzuñ Göresın kamu kâr ol kâr-sâzuñ
 905. Düzen oldur bozan oldur pes andan Görülmiş kimi cāndan kimi tenden
 906. Anuñ'ışinde 'aşık mest ü hayrān Nice 'aşık kimi şūrīde gıryān
 907. İñiler zār ile dir biz sendevüz Göñül ya bendini lutf ile sen uz
 908. Ayakda kaldık uş düşdük ayakdan Bizi kurtarı yir bend ü tuzakdan

Beyān-ı Rumūz-ı Nāy-ı Ma 'nevi

909. Yine göñlüm deñizi taşa geldi Günüzü taşıdı başdan aşā geldi
 910. Diler esrārını seyr ide diller Kim andan yol açā cān u göñüller
 911. Ala miftāhını'ilm-i ilāhuñ Acup okıya dil sırtını şāhuñ
 912. Çün anladun rümūzuñ evliyānuñ O şerbetden diler mest ola cānuñ
 913. Gelin imdı işidün zār-ı nāyı Görüñ aña neler kılmış cūdātı
 914. Çü toğramış anuñ bağrın dilekler Ki bin efgān ider her bir dilekler
 915. Şarılmış her dilek başdan ayağa Tolaşmış her biri bin bend ü bağa
 916. Budur zārına bağdan kurtulam dir Neysitāna varup āzād olam dir
 917. Neysitāni görür kim aşlı muḥkem Görmüş taze dutar şād u hurrem
 918. Kimisi bilmiş kand ü niyeti Hayāt olmuş hayātı vü memātı
 919. Ğidā için anı almış insān Nebātunun vücūda gelmiş insān
 920. Şarılmış kendü bende sağ ger şol Yile virmiş kamu varlığını ol
 921. Didükden gel me'ānı añlıyalum Rümūzın evliyānuñ diñliyelüm
 922. Onı Hāḳdan gelüp var olduğındur Niçe bir bendile zār olduğındur
 923. Cihāna gelmedin nūr ide asluñ Ne cismüñ var idi ne cins ü faşluñ

924. Özüñ āyīnesidür ol cemālũñ
 925. Zırā çün emr-i Hākdan oldı cānuñ
 926. Çü düşdük ışk-ı şāhidsüz degildür
 927. O dem anuñla idi sende bāzār
 928. 'Alāyıkdan müberrā idi zātuñ
 929. Çü düşdün sāfilinũñ esfeline
 257 قال الله تعالى لقد خلقنا الانسان في احسن تقويم ثم رددناه اسفل سافلين
 930. Tuzāğa tutulip bende çekildün
 931. Tolaşdı özine bend ile bāğlar
 932. Ten ağladuğı bu kım oliserdür
 933. Hevā yolında írmedin murāda
 934. Cān ağladuğ bu Hāk cünbüşi yok
 935. Nolaydı dir cihāna gelmiyeydüm
 936. Ezelde nūr-ı pāk idi vücūdum
 937. Bağışlandukda varlık baña Hākdan
 938. Ulaşmasa bana nefsün sıfatı
 939. O şekerden olaydım kāmıl insān
 940. Yarakşuzın tutıldım uş tuzāğa
 941. Ne bağdan kurtulup āzād oluram
 942. Ne unıduram ol şāhuñ risālın
 943. Gözüm bağılu anı kande görem ben
 944. Müzebzip kaldım uşda zār u gıryān
 945. Gel imdi çünki bildün derdünü sen
 946. Havā ile yolını tutmak ister
 947. Yapış mürşid eline bendünü sök
 948. Seni işleyeler nāyı nebāta
 949. Varuben olmasız dirlik bulasın
- Tokışmış idi 'ışka per ü bālũñ
 Nikābı oldı 'ışk-ı bī-nişānuñ²⁵⁶
 Anuñçün cānı halkuñ 'ışka kuldur
 Arada boğdı ağıyarı 'ile yaz
 O nūra ğarkdı zāt u şıfātuñ
 Ulaşdı saña nefs ü kibr ü kīne
 Koduñ nakkaşı nakşına kapılduñ
 Kī dün gün turmadın cān u ten ağlar
 Kaçurıp cānı toprak oliserdür
 Toz idiserdürür toprağı bāde
 Bulaşdı toprağa bir şağ işi yok
 Beden murdārına ğark olmiyaydum
 Cihetsüzdi ruku 'um hem sücūdum
 Okıyaydum ledün 'ilmin sebakdan
 Getüreydım bile kand u nebātı
 Bulaydı niceler derdine dermān
 Tolaşdı varlığım bend ile bāğa
 Ne ledün 'ilmiyle ābād oluram
 Kafasdan görmek isterdin cemālın
 Buzindandan meger baş kurtaram ben
 Bu günin arasında mest ü hayrān
 Kī seni bende dutar nefs ile ten
 'Amel sermāyesin avutmak ister²⁵⁸
 Yu tevbe şuyıyla hem rengini dök
 İre cānuñ kuşu āb-ı hayāta
 O bākī şāh ile bākī kalasın

²⁵⁶ Nikabı oldı 'ışk-ı bī-nişānuñ: 925, 926, 927 Ö'de yok s.

²⁵⁷ Ki biz insanı en güzel bir biçimde yarattık sonrada onu aşağıların aşağısına indirdik. 95 Tin 4-5

²⁵⁸ 'Amel sermayesin avutmak ister: 946 Ö'de yok s.

950. Eger olur isen bend ile berdār	Öñi murdār işinün şonı murdār
951. İşünden inüben kaldun çamurda	Düşüp toprağa bir murdār u murda
952. Süriyüp tartılar cefāñi cāha	Varup uğrayasın binzār u āha
953. Ne tendeyim şuvarıyup açası	Ne cānda kıl kanat vardur açısı
954. Hevā-yı nefis ile cān yolu bağlu	Ma ‘āşı od ile her yanı tağlu
259	<p>قالا لله تعالى فتكوى بما جباهم وجنهم وظهورهم هذا
ما كنتم تسمعون فذوقوا ما كنتم تكذبون</p>
955. Cehennemden olacak iş o günden	Ulaşa ve tutaşa cān ü hem ten
956. İlāhî sen bizi kurtar tuzakdan	Çü gördük anladuğ bātılı Hākdan
957. Bizim derdimize dermānımız yok	Kaçup kurtılmağa fermānımız yok
958. Niyāzı Āşıkuñ oldur niyāzı	Ki sensin her bir işün kār-sāzı
959. Bizi dünyā tuzagından uzasuñ	Tapuñ kullığına lâıyk düzesuñ

Beyān-ı Rumūz-ı Def-i Derīn-i Mevzu ‘

960. Gelin ey şüretüñ yüzin kayanlar	İçinden cân ile mahnâ tıyanlar
961. Görün ol muṭrıbı kim def'ı darbı	Bırakdı 'ışk edına şark u ğarbı
962. O'uşşâkla çü darb urdı bu deffâf	Semâ'a girdi dün gün kaf ta kaf
963. Gehi yaz u gehi güz ü gehi kış	İder güneendüne yüz dürli habış
964. O muṭrıb cünbişinden âsumānuñ	Ki andan görünür kıssa cihānuñ
965. O ğetürür def'ı elden def'ı zerrin	Tutadur kullaruñ tanımı zengin
966. Oları da 'vet ider pâdişâha	Getürür her birin tahtı gâha
967. Gelüp kullar oları külli yorlar	Kimin ıyletüp kimin bunda qorlar
968. Yudukları olar taş rengi idi	Koḍukları göñüller jengi idi.
969. Şular kim göñli rengi yunmuş idi	Temâmet bunda Hakkâ dönmüş idi.
970. Zîrâ zindân idi dünyâ olara	Çün âzâd oldu buldı vasl hayâta ²⁶⁰

261

²⁵⁹ O gün bunların (altın ve gümüşün üzerleri cehennem ateşiyle kızdırılacak ve bu malı toplayanların alınları, yanları, sırtları bunlarda dağlanacak işte bu nefisleriniz için sakladıklarımızdır. 9 Tevbe 35. (Bu ayet Ö'de yok).

²⁶⁰ Çü azad oldı buldı vasla hayata: 970,971 Ö'de Yok.

261 DÜNYA HAYATI MÜ'İNNİN ZİNDANI KAFİRİNDE CENNETİDİR. (500 Hadisi Şerif Tecrümesi ve İzahı Ö. Nasuhî Bilmen No: 181)

971. Hisābsuz 'azābsuz olaruñ İrer anlara lutfi gırdı-gāruñ
 972. Bırakdı kaydı oldu nūr-ı mutlak Olaruñ vuşlâtı oldu muhakkak
 973. Şular kim dünyelikden kaçmış idi Gözini Hâk yolına açmış idi
 974. 'İbâdet ümisi var idi cānda Ma 'āsı koxısı var idi cānda
 975. Hesāb ol kullara pes oldu lāzım Olara kulu fa 'lı oldu hâkim
 976. Çü görünürlardan zühd tâ'at Olar içün düzildi hūr u cennet
 262 قال تعالى فاسوف يحاسب حسابا يسيرا
 977. Çürüklük görünürse işlerinden Belâ eksilmeyiser başlarından
 263 قال تعالى وامامى اوئى كتابه بصلاله فيقول يا ليتنى لم ادع كتابه
 978. Çü bunlaruñ işidür şat u bāzār Bahā şağ iyliyen oldu hūndar
 979. Şular kim bunda 'ömri viridi yile Velikın şonra döndi düşdi ele
 980. Çü döndi bular irişdi ināyet Pes anlaruñ içün oldu şefā 'at
 981. Olaruñ tevbesini çün göreler Şefā 'at kıluben cennet vireler
 982. Şular kim yañlışı terk itmediler Yönin sultāna dönüp gıtmediler
 983. Bu oda kaldı bunlar gönli bağılu Ma 'āsı adı ile cismı tağılu
 984. Tutıldılar kamu bağlandı zından Yanarlar hasret ile zār u giryān
 264 قال الله تعالى ان الذين امنوا بالمؤمنات ثم لم ينوبوا
 فلم عذاب جهنم ولهم عذاب الحريق
 985. Yine nūr oldu evveldeki rengi Bilinmeye cuhūd mı ya firengi
 986. İrişe rahmet-i Hâkdan ināyet Kıldur bunlara dahı şefā 'at
 987. İçürüp yuyalar mā'ı tahūra İçi tışı kamu garķ ola nūra
 988. Yuyalar çünki gönülden gümānı Kılalar cennet içre cāvidānı
 265 قال الله تعالى ان الذين امنوا وعملوا الصالحات لهم جنات تجري من تحتها الانهار
 989. Şular kim bulmadı şon demde imān Olaruñ irmedi derdine dermān

²⁶² O vakit kitabı sağ elinden verilen kolay bir hesap ile muhasebe olunur. 84 İnşıkak 7-8. (Bu ayet Ö'de yok).

²⁶³ Ama kitabı solundan verilmiş olan kimse der ki: Keşke kitabım verilmeseydi. 69 Hakka 25. (Bu ayet Ö'de yok.)

²⁶⁴ O kimselerki mümin erkeklere ve mümin kadınlara işkence yapmışlar sonra da tevbe etmemişlerdir. Muhakkak onlara cehennem azabı vardır. Onlar için çok yakıcı bir azab vardır. 85 Buruc 10. (Bu ayet Ö'de yok.)

²⁶⁵ O kimseler ki, iman etmişler ve iyi ameller işlemişlerdir. Muhakkak onlara altınan ırmaklar akan cennetler vardır. İşte büyük kurtuluş odur. 85 Buruc 11 (Bu ayet Ö'de yok).

990. Olardan çün arınmadı gümānlar Kapaklara cehennem kala anlar
 266 قَالَ تَعَالَى اِنَّ الَّذِي كَفَرُوا مِن اَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي سَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا
991. Gel imdi ister isen cāna cānı Gider gönüfdeki şek ü gümānı
992. Ki cānuñ cānı imān-ı hūdādur Dahı hem enbiyā vü evliyādur
993. Anuñla yandı dilden Hāk çerāğı Görindi cān gözine yol yarağı
994. Velī envā ‘i üçdür ol çerāğun Aña göre oliserdür yarağun
995. Bırı ‘ışk-ı ilāhīdür ki sende Kōmaz ğayrını anuñ cān ü tende
996. Güneş nūrı ki anuñ visāli Görene göster her dürlü hālı
997. Velī gözli gerek gündüzde işi Ki görüp añlıya her dürlü işi
998. Senūñ gözün senūñ sıdķındurur kim Olur ‘ışk işinūñ sıdķ ile Hākım
 267 قَالَ اللهُ تَعَالَى اِنَّ الَّذِي آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَمْ يَجَأْ
999. Pes anuñ üstine ‘ışk-ı ilāhī Tulu ider ağardur rû-siyāhı
1000. Kara yüzlü senūñ nefsun dūnidür Anı gündüz kılan ‘ışkuñ gūnidür
1001. Tutuştur ‘ışk adına per ü bāluñ Ki gündüzde saña gösterde hālun
1002. Şakın tutılmasından ol günün sen Kōma yarın kāsibin bu günün sen
1003. Tutılmazsa günün hālun münevver Tutılursa işun küllü mükedder
1004. Anuñ tutılmasıdır meyl-i dūnyā Fenādur ‘ışk elinden dīnī ũkbā
1005. Çü bildün evvelini ol çerāğun Gel ikincisine açgıl kulağun
1006. İkinci ‘ilm-ı Hākıdur hūkm-i Kūr’ān Anuñla oldu müşgilişler āsān
1007. Anuñ bedrine benzer ol ‘ilmi gör Ki ‘ışk-ı Hākdan alur dāimā nūr
1008. Eger ‘ışk olmasa kimbilür anı Ya kim yür gönül içinde gümānı
1009. Şakın tutulmasun ol ayı bunda Harāmı almasun yoluñ dūnde
1010. Kazancın ‘ilminün tārāc ider ol Nice tok kişileri ‘ac ider ol
1011. Tutulması o bedr ayun tama ‘dur Fesādı yohsul bayun tama ‘dur
1012. Tamā ger ‘ilm ile ‘ışk arasına Girürse ‘ālemün takvāsı sına
1013. Gide perhizi anuñ kamu elden Gele hile cedel mekr ile dilder
1014. Tamā çün ol ayın yüzün karardur O halkun yoluñ nice ağardur

²⁶⁶ Kafirler gerek kitab ehlinde olsunlar gerek müşriklerden muhakkak cehennem ateşindedirler. Orada ebedi kalacaklardır. Yaratıkların en şerleri işte onlardır. 98 Beyyine 6. (Bu ayet Ö'dre yok).

²⁶⁷ O kimselerki iman etmişler ve iyi ameller işlemişlerdir muhakkak onlara altından ırmaklar akan cennetler vardır. İşte büyük kurtuluş odur. 85 Buhuc 11. (Bu ayet Ö'de yok.)

1015. Yiter yol degil anuñ külli hālı Ol ayun üstine düşer vebālı
 1016. Tama‘dan işin çün terk-i ‘ameldür ‘Amel terki kamu mekr dağaldur
 1017. Anı gören kılu‘ilmine inkār Çıkar dinden olur şöñ ucımurdār
 1018. Anuñ şeytānı bunlardur bu işde Kı şeytān ile olmışdur sirişde
 1019. Eger tutulmazise bunda ol ay Münevver ola andan yohsul u bāy
 1020. İşin yolın kamu andan göreler Anluñ nūr ile Hakkā ireler
 1021. Üçüncisi çerāguñ oldur ey yār Kıla ālimlerin ilmine ikrār
 1022. Okımadıysa ger karayı akdan Gele gerçek sözi ilhāmı Hakkdan
 1023. Uya anlara kıla i ‘tikādı Ola islam içinde icthādı
 1024. Bularuñ ilmi çün naqş ola anda Görine kimi tende kimi cānda
 1025. Bu ‘ilm anlaradur²⁶⁸ nūr ile şemā Kiy lahtu virür öündeki cem ‘a
 1026. Eger ālimler ile cenf olalar Karañudun içinde yol bulalar
 1027. Eger söyündürürse ol çerāğı Anuñ yağma kıla varını yağı
 1028. Anuñ yağısı cāhil şöhetidür O şöhet kamuyla yol zulmetidür
 1029. Eger cāhiller ile otura ol Bulunmış yolu dahı yitürür ol
 1030. Zirā ehline zulmetdür cehālet Cehāletden toğar küfr ü dālālet
 1031. Bıl imdı bunlaruñ ışk efdālıdır Yapışdı ‘ışka anlar kim delidür
 1032. Koma ‘ışk etkisini āşık elden Bulasın Hakk yolını cān u dilden
 1033. Göresin anuñ ile ol cemālī Koyasın dilden elden kāl u hāl
 1034. İlāhī ışkını ayırma bizden Anuñ nūr-ı ziyāsın arına gözden²⁶⁹
 1035. Kī dā’im lutfına āşık olavuz Anuñ ihsānına lāyık olavuz

Beyān-ı Rumūz-ı Harām-ı Ma ‘nevi²⁷⁰

1036. Gelin ey ehl-i diller kamu ger siz Size remz u işāret kılalum biz²⁷¹
 1037. Açuñ bizden yaña cānuñ kulağın Uyaduñ ışk ile gönül çerāğın
 1038. Göresiz²⁷² evliyānuñ gül-istānın Tıyasın ilminün sırr-ı nihānın

²⁶⁸ Anlaradur: Beñzer S.

²⁶⁹ Anuñ nūr-ı ziyāsın arına gözden: 1034, 1035 Ö’de yok

²⁷⁰ Beyan-ı Rumuz-ı Evliya fi-kutta ‘i et-tarik s.

²⁷¹ Size remz u işāret kılalum biz: S’de Yok

²⁷² Göresiz: göresin s.

1039. Ki remzinden ne çiçekler açılmış İşinden kullara rahmet saçılmış
 1040. Bilün şunları kim andan gelür ol Kamunuñ hâsılın elden alur ol
 1041. Olardan hâsıl olur küfr ü 'ısyân Şarâb u şem'i şâha'avdet oğlan
 1042. Olar iki bölük durur cihânda Oki'ılmini²⁷³ yaz²⁷⁴ sırrını cânda
 1043. Birisi nefsi dirildür yaraqlar Virür her birine pek pek sebaqlar
 1044. Görinür her birinden bunca tuğyân Anı 'âlemde işler ehl-i 'ısyân
 1045. Olar ism-ı mâzîlik mazhârıdur Olara uymaz ol kim yol eridür
 1046. Azığın yağmalar kullaruñ anlar Getürüp gönlüne dürlü gümânlar
- ²⁷⁵ قال الله تعالى قل اعوذ برب الناس ملك الناس الله الناس من شر الناس
 الذي يوحى في صدور الناس من الجنة والناس
1047. Cehennem tutruğı anlar dur ey yâr Anuñ içün yaratmış anı cebbâ²⁷⁶
 1048. Ki olur ise anlar musallat Ser-â-ser işini kılar muhabbet
 1049. Kasılıban varur kahrına şâhuñ İmâmı oldugıçün her günâhuñ
 1050. Çü gör oldı o şâhuñ rahmetinden Baş kurtulmayiser ni'metinden
 1051. Olaruñ fi'l-i şerrinden ırağ ol Yapış 'ışk odına nûr ol çerâğ ol
 1052. Sığın himmet erinüñ himmetine Kim uydura seni Hâk rahmetine
 1053. Kanuñ varlıg mahv ola olaruñ Ki anlardan toğar çirkin hûlaruñ
 1054. Azıguñ yağmalamaya elünden Oki bir nev'inünde sırrını sen
 1055. Biri nefsi yoğ iyler varlığından Geçirür her sıfâtuñ yarlığından
 1056. Kamu varlıkları tārâc ider ol Dü- 'âlemden kulu ibrâc ider ol²⁷⁷
 1057. Kılar tersâ olaruñ adını hem Kimi kâfir bilür kim²⁷⁸ pes kim kem
 1058. Şarâb ü şem'i vü şâh dillerinde Velikin her dü-âlem ellerinde
 1059. 'İbâdetinden añlarsın olaruñ Olaruñ ile ola iftiharüñ
 1060. Şarâb u şâhın terk itmiyesin Koyıp şem 'ini ansuz gitmiyesin
 1061. Bu şüret gerçi kim şeytânilerdür Hakikatde kamu rahmânilerdür
 1062. Zîrâ şeyhi mürîdî kamu meczûb Olupdur bunda merdûd anda mergûb

²⁷³ İlmini: İlmin S.

²⁷⁴ Yaz: Yine S.

²⁷⁵ Dekı sığınırımı insanların rabbine, insanların melikine, insanların ilahına, o sinsı vesvesecinin şerrinden,

²⁷⁶ Anun içün yaratmış anı cebbâ: 1044-1055 Arasındaki beyitler Ö'de yok.

²⁷⁷ Dü- 'âlemden kulu ibrâc eder ol: 1056 Ö'de Yok S.

²⁷⁸ Kim: Kimi'sin S.

1063. Fenā bulmuş ‘aklı anlardan ey cān Anıñçün kılmuşlar sırrını nehār²⁷⁹
1064. Olar taşı tutup gevher kıldılar Olar zühdi bulup şükr kıldılar
1065. Hilāf-ı şer ‘ı yudurlar çok işde Çü ‘aklile degül anlar sirişte
1066. Nice kim enbiyādan geldi ol sır Ki kahr ehli ola şeytān ile bir
- 280 قَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا إِذَا ثَغْنَى
الْعَنَى الشَّيْطَانُ فِي أَمْنِيَّتِهِ فَيَنْسَخُ اللَّهُ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ ثُمَّ يُحْكِمُ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ
1067. Halāyık añlamaz ‘aklın olaruñ Kı ‘ne işine düşüpdür gird-gāruñ
1068. Görür kım ellerinde harf-ı ‘ādet Uyup bunlara terk ider ‘ibādet
1069. Gel imdi sen bulardan añla ma ‘nī Koyup şer ‘ı bulara uyma ya ‘nī
1070. Ki zābtı bu kadar azaruñ işinde Ger ögünde olarsa ger dişinde
1071. Hemān anlardan istenen dü ‘ādur Ki iresin ana kim muktedādır
1072. Sen ey Aşık yapış ol muktedāya Ki irgüre seni sırt-ı hūdāya
1073. Bularuñ kamu esrārın jıyasın İşi sağ iyleyüp andan uyasın
1074. İlāhī işümüz sağ eyle dā ‘im Kim olavuz senüñ yoluñda kâ ‘im
1075. Dıl ü cān ile kılavuz ‘ibādet Anuñ ile bulavuz istikāmet

Beyān-ı Rumūz-ı Küfr-i Ma ‘nevī

1076. Gel imdi cānlar sözü dirfler isen Rümūzın evliyānuñ anlar isen
1077. Ledün ilminden okı bir varak sen Alasın ma ‘nā yüzinden sebak sen
1078. Bıl imdi küfrine ol ‘ışk erinüñ Ki dinin tutdı ‘ālem serverinüñ
1079. Unıtdı halkı oldı Hakkı ‘arīf Halā ‘ik ‘örfine düşdi mūhālīf
1080. Halā ‘ik ‘ādet içün din idinmiş Ne kim şeytānidür ayın idinmiş
1081. Kılur mü ‘minlerüñ adını tersā Zī-tersā kim bulubdur din-i zībā
1082. Bu halk içinde anlar evliyādur Adı tersā velikın reh-nümādur
1083. Bular uyduğı şol himmet iri dür Kı güninüñ şıfātından berīdür
1084. Bulardan mahv olupdur fisk u tā ‘at Bularda kalmayupdur ‘örf ü ‘ādet

²⁷⁹ Anıñçün kılmuşlar sırrını nehār: 1062-1075 Beyitleri Arası Ö’te Yok S.

²⁸⁰ (Ey Resulüm), hem biz senden evvel ne bir resul ne de bir nebi göndermedik ki o bir şeyi temenni ettiği zaman şeytan onu arzusunda şüpheye sevk etmeye yeltenir olmasın. Bunun üzerine Allah şeytanın ilka edeceği şeyi derhal giderir. Sonra Allah Alimdir ve Hakimdir. 22 Hac 42 (Bu ayet Ö’de yok).

1085. Olaruñ ‘âdetin terk itdi bunlar Vilâyet mahfiline gıtdı bunlar²⁸¹
1087. Halâ’ık çün bulardan buldı dâd Vilâyet ehline kâfir kodı ad
1088. Zirâ halkuñ işi şeytân işidür Anı derdin ile imân işidür
1089. Olardan biz anı uş göre geldik²⁸² Anuñla bile ‘ömri seve geldik
- ²⁸³ قال تعالى انا وجدنا ابائنا على امم ما كنا على اشارهم مقتدون
1090. Anı kim işledi bizden ulular Dü‘âlem de bizi halka ol ular
1091. Ulular didüğü müftü-i mâcın Kim işin itmedi anuñ mecânin
1092. Kızır kendüye kuyı hem cu gayre Kuyıda gark olan ire mi hayre
- ²⁸⁴ قال الله تعالى فويل للذين يكذبون الكتاب بآياتهم ثم يقولون هذا من عندنا ليسوا به فيها
1093. Kuyınuñ hem içi tolu nice set Anı cem ‘iylemiş tahşıl-ı lezzet²⁸⁵
1094. Harâmılgı hem kibr ü hasedler Kılur şeytân ile²⁸⁶ çok çok mededler
1095. Olaruñ birisi şol ehl-i şöhet Meseb ehli işi ‘ısyân u zillet
1096. Kim işidürse bñ âyât u ihbâr Bırınuñ ma ‘nîsine kılmaz ikrâr
1097. Heman inkârı lâ-fahri nesebden İrağ imândan vü adı ebedden²⁸⁷
- ²⁸⁸ قال الله تعالى قال يا نوح انه ليس من اهلك انه عمل غير صالح
1098. Biri şol ehli rızık u ehli inkâr Ki bin sır görse birine kılmaz ikrâr
1099. Heman taklidi²⁸⁹ bir tuşa gitmiş Hakga inkâr ile imânı gitmiş
1100. Bular almaz nebiden hem veliden Bularuñ hâl bu kâl u beliden
1101. Bular bilmez ki yaradan cihânı Kabul itmez muhallıdden imânı
- ²⁹⁰ قال الله تعالى ان المنافقين يخادعون الله وهو خادعهم
1102. Birisi zâlim ü ehl-i şekâvet Şekâvetdür bu halk içre sa’âdet

²⁸¹ Vilâyet mahfiline gıtdı bunlar: 1085 Ö’de yok s.

²⁸² Olardan biz anı uş göre geldik: Ululardan Bız Anı Göre Geldik. S.

²⁸³ Oranın şımarık zenginleri şöyle demişlerdir: “Bizler atalarımızı bir yol üzerinde bulduk, biz de onların izlerine uyanlarız. 43 Zuhuruf 23 (Bu ayet Ö’de yok).

²⁸⁴ Vay o kimselere ki, kendi elleriyle kitap (Tevrat) yazarlar da sonra biraz para almak için: “Bu Allah katındandır” derler. 2 Bakar 79 (Bu ayet Ö’de yok).

²⁸⁵ Lezzet: Zellat S.

²⁸⁶ Şeytân ile: Atıne S.

²⁸⁷ İrağ imândan ve adı ebedden: 1097-1098 Ö’de Yok S.

²⁸⁸ Allah şöyle buyurdu: “Ey Nuh, o senin aileden değildir. Çünkü o salih olmayan bir amel işlemiştir. 11 Hud 46 (Bu ayet Ö’de yok).

²⁸⁹ Taklidi: Le S.

²⁹⁰ Muhakka ki, münafıklar Allah’ı aldatmaya kalkışır, fakat o, onları aldatmanın cezasını verecektir. Onlar namaza üşene üşene kalkarlar, insanlara gösteriş yaparlar ve Allah’ı pek aza anarlar. 4 Nisa 142 (Bu ayet Ö’de yok).

1103. Tutupdur her biri bir işi elde Hemān din-ı Muḥamed adı dilde
 ﷺ ﺍﻟﻠﻪ ﺗﻌﺎﻟﻰ ﻭﺍﺫﺍ ﻟﻐﻮﺍ ﺍﻟﺪﯨﻦ ﺍﻣﻨﻮﺍ ﻗﺎﻟﻮﺍ ﺍﻣﻨﺎ ﻭﺍﺫﺍ ﺧﻠﻮﺍ ﺍﻟﻰ ﺷﻴﺎﻃﯩﻨﻬﻢ ﻗﺎﻟﻮﺍ ﺍﻧﺎ ﻣﻌﻜﻢ²⁹¹
1104. Götürüpdür bular ahkām-ı şer ‘ı Ne aşlı anlanur şer ‘ün ne fer ‘ı
1105. Bakarsun işine her bir fużūluñ Ne Tañrı buyruğıdur ne resūluñ
1106. İmām itdı cevher-ı ḥodbin bunlar Eger görse küfürdür dīni bunlar
1107. Dilersüñ sen seni ilmin²⁹² tutasın Bulardan gizlü arı dīn tutasın
1108. Ḥalā’ıq den gıçüp ‘uzlet çekesin Cihānı sen saña ḥalvet kılasın
1109. İlünde dün ü gün ‘uzlet çekesin Ḥalā’ıq rengini üstünden dökesin
1110. Senüñ ḥāluñı bilmeye biliş yād Oğul kız hem dıl ü hem reng ü hem zād
1111. Bularüñ her biri bir sāza oynar Ki kāmunuñ kanadı zindegü yanar
1112. Sen ol vakte iriş kim li-ma ‘allāh Didi ol fahr-f’ālem ‘abd-i dergāh
1113. Velı vaktüñ işinden olma gafil Ki nefsüñ göster Ḥak işi bātil
1114. İçünde çünki nefs kāfirün var Emin olma kılur seni murdār
1115. Getür her laḥza her dem biñ imān Müselmān ol müselmān ol müselmān
1116. Niçe imān ola şūretde zāhir Kim anuñ sāhibi ma ‘nide kāfir
1117. Çü zühd ü tā ‘at itmesin²⁹³ ibādet Kula ma ‘būd ola hem ğark-ı ‘ādet
1118. Ḥakikatde olısar putperestı ol Başūret tā‘ib u tevbe-şikest ol
1119. Veli ummaz hemişe ḥāşıl andan Çü irşādına kāfir kabül andan
1120. Anuñ zırā taleb yolu açuğdur Bunun buldum diyü gönli tonuğdur
1121. Anı²⁹⁴ irşād idemez nesl-ı ‘ādem Eger mürşid tola etrāf-ı ‘ālem
1122. Gel imdı bu ibādetün gören²⁹⁵ sen Hızır²⁹⁶ aşkı ile anuñ öğren²⁹⁷ sen
1123. Riyā-yı sem ‘adan her dem ırağ ol Tutuşdur ‘ışka ihlāsı çerağ ol
1124. Mecru kıl özüñ tāt u kemerden Ne al seccādeden ne sım ü zerden
1125. Bu tersalık göresin buyn-ı dindür Hemān varlık Ḥak ‘uñ ne andan iğdür

²⁹¹ Bir de iman edenlere karşılaştıralar mı ‘biz lde inandık” derler. Kendi şeytanlarıyla başbaşa kalınca da “emin olun biz de sizinle beraberiz, biz onlarla ancak alay edicileriz” derler. 2 Bakara 14 (Bu ayet Ö’de yok).

²⁹² İlmīn: Emin S.

²⁹³ İbādet: İmān u S.

²⁹⁴ Anı: Aña S.

²⁹⁵ Gören: Bırın S.

²⁹⁶ Hızır: Sırr u S.

²⁹⁷ Öğren: İksirin S.

1126. Anuñ 'ışkı ile mahv ola her bir Gide külli izāfet kala ol yir
 1127. Eger añlayasın'Āşık dilinden Nice gevher alasin 'ışk elinden
 1128. Kim anuñ kıymetı pek cān-ı²⁹⁸ erzān Olursa ol yola pek cānı kurbān
 1129. Bizı ol gevheruñ nūrından ey Hāk Ayırma ve kapunı koyma muğlak²⁹⁹

Beyān-ı Rumūz-ı Şāhid-i Ma 'nevi

1130. Bularuñ küfrinı bilinse³⁰⁰ ey yār Gör ol şāhidindür ma 'nisine var
 1131. Şunuñ kim ma 'nisi³⁰¹ oldu 'ışka tālib Olur himmetleri feyzine rāgıb
 1132. Bular nefsinı ısmarlar ol ara O dāhı'ilmı feyz ider olara
 1133. Toğar nefsinden anuñ bir dil-i pāk Ki kamu müşgılı ol kılur idrāk
 1134. Çūnefs-i emmāreden buldı necātı Cemile hatuna döndi şıfātı
 1135. Ki razı olmuş ehline eşinden İdüp şükürin Hakuñ her bir işinden
 1136. O nefsi razıya olmasa ol er Kime öğredé ilm ile hüneler
 1137. Bes anuñ nefsi oldu aña şāhid Anuñ'irfānı ile oldu 'ābid³⁰²
 1138. Şarabından içerdı gice gündüz Ki anun kulluguna yüz tuta yüz
 1139. Şarābı aña 'ışk şerbetidür Viren her lahza aduñ³⁰³ himmetidür
 1140. İçürür kim göre Hāk nūrın anda Egerçi kim görünür cān u tende
 1141. Bula gözgüsüdür 'ilm-i ilāhuñ Okıya gözgüden sırtını şāhuñ
 1142. Açılsa anda³⁰⁴ esrār-ı me 'ānı Bile Hākdan getürdüğın ol anı
 1143. Zırā hādi hemān oldur her işde Hıdāyet ırgüre andadur işde
 1144. Olaruñ himmetini nūr-ı Hāk bil Evlādı sanma kim halle ola müşkil³⁰⁵
 1145. Gel imdı al bularuñ himmetini Bulasın sen Süleymān devletini
 1146. Çū andan yudı Hāk nām u nişānı Çatal görmesin imdı bil gel anı³⁰⁶
 1147. Urasın bend-i nefsuñ divlerine Getüresin anı himmet erine

²⁹⁸ Cān-ı: Cāna S.

²⁹⁹ Ayırma ve Kapunı koyma muğlak: Beyan-ı Rumuz-ı Şāhid-i Ma 'nevi

³⁰⁰ Bilinse: Bildünse S.

³⁰¹ Manisi: Nefsi S.

³⁰² Anuñ irfānı ile oldu 'Ābid: 1138 Ö'de Yok S.

³⁰³ Aduñ: anuñ S.

³⁰⁴ Anda: Andan S.

³⁰⁵ Evlādı sanma kim halle ola müşkil: 1144 Ö'de Yok. S.

³⁰⁶ Çatal görmesin imdı bil gel anı: Sen Ahvālı Gıyüp Anı S.

1148. Kıra anı kıla insān-ı kāmīl
 1149. Toğa andan ‘ulūm ile ‘amiller
 1150. ‘Amel kuşuyla ‘ilimdār olasın
 1151. Kimine feyz idesin ilm ü hikmet
 1152. Elünden görüne nakşı cihānuñ
 1153. Anuñla bilesin kandaşur erlik
 1154. Eger nefis olmasa anlara ‘ābid
 1155. Alıban ‘ilminuñ feyzini andan
 1156. Ya gönlün açmasa andan şarābı
 1157. Ki diller şerh ide esrārın anuñ
 1158. O ‘ışkuñ ‘aklı yağma kılduğudur
 1159. Ki Hāk nūrın ola her yirde tālīb
 1160. Atıban ardına iki cihānı
 1161. Şular ıssı ziyānı komadılar
 1162. Bu varlık oldu anlarıñ hicābı
 1163. Dilersen anı sen varlıktan al yu
 1164. Ki ‘ışk esrārına mahrem olasın
 1165. Ne ‘akl eyledi uşşākuñ işini
 1166. Bularıñ ilmin çün kim oldu mahdūd
 1167. Anuñ zāt u şifātı bî-nihāyet
 1168. Hemān hayretdür anda ‘aklın işi
 1169. Gine kendüzini kendü bilür ol
 1170. Getürdiler nice pek pek delā’ıl
 308 ﻻ ﺍﻟﻨﺒﻰ ﻋﻠﻴﻪ ﺍﻟﺴﻼﻡ ﺳﺠﺪﺕ ﻣﺎ ﻋﺮﻓﻨﺎﻙ ﺣﻖ ﻣﻌﺮﻓﺘﻚ
- O kāmīl kulların ‘ilmine kâbil
 Gide hile cedel mekr ü dağılar
 Kamu nefis ehline sürür olasın
 Kimini red idesen kıla hasret
 Tola esrār-ı Hāk sırr-ı nihānuñ
 Kılasın hem olaruñ gibi dirlik³⁰⁷
 Nice oldu anuñ gibi ‘ābid
 Yuyamıydı özin nām u nişāndan
 Göre miydi ‘ışkından nikābı
 Hısābın kılmadan sevdü riyānuñ
 Ticāret hālī işden kaldıdır
 O nikābı komaya nakşa kalıp
 Anuñla bula ‘ömr-i cāvidānı
 Bu varlıktan olar el yumadılar
 Anuñçün irmedi ‘ışkuñ şarābı
 Murādın nefis u ‘akluñ arduna ol
 Koma ‘uşşāk ile hem dem olasın
 Ne nefis aña ‘ışkuñ dervişini
 Ne bulunsun anuñ içinde ma ‘sūd
 Pes anuñ ‘ilmine kim bula gayet
 Nice kim zühd ü tā ‘at nefsuñ āşı
 Aña anşuz kimesne bulmadı yol
 Veli hāl idemedi kimse müşgıl
1171. Ne zātın anladılar ne şifātın
 1172. Veliler hem nebiler kaldı hayrān
 1173. Bilmeduñ diyebe zār iderler
 1174. Kamu dirler anuñ yoktur nizārı
- Yumayınca kamu varlık berātın
 Kamuda aña anuñ zātında nādān
 Münezzeh Jigine ikrār iderler
 Ne minlī ne şerīki ne vezīri

³⁰⁷ Kılasın hem oların gibi dirlik: 1152-1179 Beyitleri Arası Ö’de Yok.

³⁰⁸ Ya Rabbi seni hakkıyla bilemedik.

1175. Anuñ maḥıyyetirü ol bilür hem Kimesne olamadı o sırra maḥrem
 1176. Sen ey Âşık añla iste anı Kî bulasın gidi göñlün gümānı
 1177. Velî şeyḥüñ ‘e aḥvāl bakmayasın Hicāb odına cānı yakmayasın
 1178. İlāhî kılma göñlümüz maḥcūb Kîm olmaya anuñ ğayrına rāğıb

Beyān-ı Rumūz-ı Emred-i Ma‘nevi Rumūz-ı Zünnār-ı Ma‘nevi

1179. Çü bildüñ şāhidüñ mānāsını sen Bîl oğlandan dahı ma‘nā-yı rüşen
 1180. Nedür bunlaruñ oğlanan murādı Bîl anuñ hālını kıl i‘tikādı
 1181. Dahı zünnār bunlaruñ nedür bîl Gümānı koyasın ḥāl ola müşkil
 1182. Dilemişler³⁰⁹ ‘ışk öñünde ‘ar³¹⁰ terk it Şu tersā peçcenin³¹¹ ahdını terk it
 1183. Koşan zünnār öñünde iyle ḥıdmet Bulasın sende İsā bigi rif‘āt
 1184. Koşan zünnārı didüğü bularuñ Kapuda ḥıdmet it terk iyle aruñ
 1185. ‘Alāyıkdan gıçüp tecrîd olasın Du ‘ā himmet alup rif‘āt bulasın
 1186. O tersā peçce kimdür bîl o dilde Ko anuñ ‘ışkını cān u göñülde
 1187. Şu nūrı kim velî yüzinde parlar O dilde añta tersā peçce dirler
 1188. Çü tersālık o dilde terk-i‘ādet Anuñ tıflıdurur nūr-ı‘ibādet
 1189. Zî tersā-peçce kim aldı göñüller Anı gördi vü ḥayrān oldu diller
 1190. Gehî sâzında gehî şafıdur ol Bu nakşuñ zāhrinüñ tiryakıdur ol
 1191. Gehî sâzında olur her sihir ol Götürmekdür kullukdan perdeler ol
 1192. Kîm işide haber çarḥ-ı felekden Geçe seyri anuñ ins ü melekden
 1193. Anuñ sâkılığı³¹² hem cām-ı ‘ışkı İçürüben yumağdur zühd-ı fışkı
 1194. Zihî sâkı ki³¹³ cāmın kılınan nüş Ezelden ta ebed ḥayrān u sarḥüş
 1195. Kāranu yirleri şām u sihirler Cemālî pertevî kılur münevver
 1196. O pertev seyr iderse ḥānikābı Yanar şofileruñ tāt u külāhı
 1197. Eger mescidlere düşerse nūr Cemā‘at terk ide gılman u ḥūrı
 1198. Ne tā‘at³¹⁴ kalur anda ne ‘ibādet Çü ‘ışka degişir bulur³¹⁵ zühd tā‘at³¹⁶

³⁰⁹ Dilemişler: Dîmişler S.

³¹⁰ Ar: ‘Arı S.

³¹¹ Peccenin: Nicenüñ S.

³¹² sâkılığı: Sazındalığı S.

³¹³ Kî: Bir S.

³¹⁴ Tā‘at: ‘Ādet S.

1199. 'İbâdet 'âbid ü ma 'būd her ser Gider ğayrı kalur nūr-ı 'ahd-ber
 1200. Eger darü'l-fikîha düşe ol nūr Fakîh andan ola hayrân u mahmūr
 1201. Düşe ser-mest ola 'ilm ü 'amelden Çü zâhid hânumânın koya elden
 1202. Cemâlinde harâbât ola ma'mūr Kelâmından mesâcid ola pür nūr
 1203. Benüm her müşgilüm andadur âsân Bu nefsün küfrini ol kıla imân
 1204. Niçe pek ma 'şiyetler ede dilde Nice pek perdeler cân u gönülde
 1205. Ezelden ta ebed almışdı yolu Ki kuluñ hâceye irmezdi eli
 1206. Ne nâz itse giçerdı andan nâzı Ne kullığı var ıdı ne niyâzı
 1207. Çü irdı cânıma ol veled-i cân Dilü cân andan oldı mest ü hayrân
 1208. Götürdü ğaflet açusın gözinden Giderdi'âlemün kaydın özinden
 1209. Gönül nûrından anuñ oldı rüşen Bilmezdi varlığını kimden kime ben
 1210. Tarîkat içre müştâk-ı visâlüm Hakikatde hayâl ender hayâlüm
 1211. Ne varlığım ne'ilmim varhezühdüm Anuñ varlığı imiş cümle cehdüm
 1212. Hemîn³¹⁷ da'vâ dilimde men'ı anda Görilmiş kimî tenden kimî cândan
 1213. Bu ten âyine düşmüş cânâ hem cân Olup âyinesi esrâr-ı rahmân
 1214. Görünmüş ser-te-ser sırr-ı ilâhî Urılmış hem gönülde taht-ı şâhi
 1215. Kamu işlerne yiter sağ u soldan O şâh işler anı cân u gönülde
 318 قال النبي عليه السلام لا يسعني ارضي ولا سائي ولكن يسعني قلب المؤمن
 1216. Şu şâhi kim hezâran mâh u sâlî Kılursa tâ 'atın bir dem vişâlî
 1217. Hacil kıılır yüzün âkılın karardur O kapuda anı yokluk ağardur
 1218. Çü mahv oldı âklı kendi özünden İrer nūr ana sultanlık yüzünden
 1219. Görür kim ğarkâ varmış cümle kesret Kamu mahv iylemiş deryâ-yı vahdet
 1220. Ne tâ 'at kalmış anda ne'ibâdet Ne 'âbid görünür ne vakt-ı sâ 'at
 1221. Birikmiş çün vücûdı evvel âhır Ne bâtın dinilür anda ne zâhır
 1222. Çü mahlûkuñ vücûdından eser yok O menzilde vücûd-ı nef 'i çer³¹⁹ yok
 1223. Münezzeh hem zamândan hem mekândan Mukaddes hem 'ulûm-ı ins ü cândan

³¹⁵ Değişir bulur: Değiştirilür s.

³¹⁶ Zühd tâ 'at: Zühd ü tâ'at S.

³¹⁷ Hemîn: Heman S.

³¹⁸ Yer ve gök beni kaplayamaz ancak beni müminin kalbi kaplar.

³¹⁹ Çer: Zâr S.

1224. Tecellî kılmış esmā vü şifâtı

1225. Dilersün añlıyasın bu lisānı

322 قال عليه السلام موتوا قبل ان تموتوا

1226. Ne ‘ābid kala anda ne ‘ibādet

1227. Yok ola ‘ışkuñ nām ü nişānı

1228. Hüdāya gönlümüze rahmetün sac

1229. Ki her şüretten alavuz me ‘āni

Hakikatde beñli ‘ayın-ı³²⁰ zātı³²¹

Yü gitsün kendüligünden nişānı

Ki el-tevhid-ü iskāt el-izāfet

Kala ‘uşşāk elinden dāsītānı

Rumūzı keşf idüben gözimiz aç

Anuñla yuyavuz nām u nişānı

Beyân-ı Sırr-ı Talāk-ı Ma ‘nevî

1230. Dile geldi yine dil būsītānı

1231. Ki yiyen yemişin mest ola hayrān

1232. Yuy işin unıda kendüligin

1233. Talākın vire elden dü-cihānuñ

1234. Dilemişler ehl-i şer ‘ı erkān içinde

1235. Eger hatuna virse üç talāk ol

323 كما قال الله تعالى حتى تنكح زوجا غيره

1236. Bir ayruğa dahı ol varmayınca

1237. Velî şart iylese tahlilini ol

1238. Çü bildün şer ‘uñ aḥkāmın gel imdi

1239. Ki nefsün yolını tuymağıla sen

1240. Murādı nefsinün ol yola seddür

1241. İşid imdi murādın evliyanuñ

1242. Nedür ‘avrat nedür anuñ talākı

1243. Nedür tecellî şart itdügi anuñ

1244. Ol oldur kim dü-‘ālem pādışāhı

1245. Ezelden gizlü genciydi vücūdı

325 قال النبي عليه السلام كنت في كنفها فاجبت ان اعرف فخلعت الخلق لاعرف

Taşurdu taşra esrār-ı nihānı

Giçe başdan bu yolda terk ide cān

Yuya göñli gözinden ikiligin

Aça gencini ol sırr-ı nihānuñ

Şunuñ kim behri var imān içinde

Girü almağa anı bulmıya yol

Ol anuñ işini başarmayınca

O‘avrāt bulmaz evvelkine yol

Bu aḥkāmın hem esrārın al imdi

Göremezsın yolını evliyādan

Ne kim seddür Hākın yolında reddür

Bu sözlerden kim ma ‘nā tuya cānuñ

Nedür hulle neḍür aña iştıyākı

Çü cā’iz görmedi emr-i Hüdānuñ³²⁴

Diledi kim düze bu bar-gāhı

Çü sevdigim anuñ görine cūdı

³²⁰ ‘Ayın-ı: Zātı S.

³²¹ Zātı: ‘Ayın S.

³²² Ölmeden önce ölünüz. Keşfü’l-Hafa 2669.

³²³ O kadın başkasıyla nikahlanmadıkça o erkeğe hiçbir surette helal olmaz. 2 Bakara 230,

³²⁴ Çü cā’iz görmedi emr-i Hüdānuñ: 1243 Ö’de yok s.

³²⁵ Ben bilinmeyen bir hazineydim, bilinmeyi diledim bir takım kimseler yarattım onlara kendimi bildirdim ve onlarda beni bildiler. Keşfü’l-Hafa 2/132.

1246. Ğaraž sözün yaratdı ādemi ol
 1247. Anuñ 'ışkı sebep oldu olara
 1248. Kamu 'ışkına karşı tırdı anuñ
 1249. Bulardan irdi yine³²⁶ ol cemāle
 1250. Velī yollarını perdeler aldı
 1251. Ğiçen perdeleri buldı vişālī
 1252. Kadın perdeler altında bulam dir
 1253. Kimi dünyāya kalmış zār u giryān
 1254. Kālan dünyāda ta virince cānı
 1255. Velī bilmez nedür üstād düğünü
 1256. Ğiderse ol nūr oğlından kızından
 1257. Dimez ki üstādu kim bu mest³²⁹ şımdı
 1258. Kişi sevdüğünü yire göme mı?
 1259. Kālan cennetde işi zühd ü takvā
 1260. Bularuñ hāşılı cennet ile hūr
 1261. Dimezler kim götürelim nikābı
 1262. Bize 'ışkımuz oluştırdı cennet
 1263. Çü olmuşuz kamu mahlūka 'āşık
 1264. Koduk ma 'şūkı maşūk oldu mahlūk
 1265. Bu hayret deñizinde³³² talmış anlar
 1266. Şular kim 'aşk-ı şāfı bulmuş idi
 1267. Hicāb ardundan umardı vişālī
 1268. Olar kesmiş idi dünyā umusun
 1269. Diyüben kamuya maşşud-ı cānuñ
 1270. Veli nefsi virürdi bulduğunu
- 'Ivāz sözün düzetdi ādemi ol
 Dilerdin gökcek ü çıtkın hūlara
 Çü döndi āksı ol nūr-ı Hūdānuñ
 Kamusun 'āşık ıleyüp vişāle
 Kimi geçdi kimi ardında kaldı
 Görür bi-vāsita dün gün cemālī
 Nice bir gündüzüm yādu kalam dir
 Kimi cennate varmış mest ü hayrān
 Arar kavminde vū mālında anı
 Tutup perde gözün oldu³²⁷ ögünü
 Koyıp toprağa tez uyur³²⁸ gözünden
 Bulaydum imdi³³⁰ 'ışkum yine döndi
 Varup bir dāhiden lezzet uma mı?
 'İbādetü vera'ilm ü³³¹ müheyyā
 Kālan halkında hālīkdan olur dūr
 Cemālın görelim koyıp hisābı
 O cennet 'āşıkā hod āyn-ı muhabbet
 Bizi ayruk kabul ide mi hālīk
 Kaçan ma 'şūk idinür bizi ma 'şūk
 Bu sevdā da kamu ğark olmuş anlar
 O 'ışk anuñ hicābın delmiş idi
 Ğide perde görem diyü cemālī
 Bırakmış idi uçmağın tamusun
 Cemāl-ı Hakdurur terk it gümānuñ
 Tutardı yine 'ışkuñ deldüğünü³³³

³²⁶ Yine: Ğine S.

³²⁷ Oldı: Aldı S.

³²⁸ Uyur: Uyar S.

³²⁹ Mest: Meyse S.

³³⁰ İmdi: Şimdi S.

³³¹ İlm-ü: İlm-i S.

³³² Deñizinde: Deñizine S.

³³³ Tutardı yine'ışgun deldüğünü: 5' De Yok. S.

1271. Yine düşerdi' ara yırdede perde³³⁴ Ağamazdı göge kalurdi yırdede
 1272. İki yönlü oluben za'r u gıryān Kalurdi bulmaz ıdı' derde dermān
 1273. Kimi³³⁵ dünyā dilerdi kimi'ukbī³³⁶ Kimi umar idi' nūr-ı tecellī
 1274. Şu'na ırmış idi³³⁷ Hākdan'ināyet Veliden gördi ol nūr-ı hidāyet
 1275. Yapışdı berk etegin komadı elden Hem uydı ol 'azize cān u dilden
 1276. Çü gördi kim er oldur anda devlet Bu mahlūkāt anuñ yanında³³⁸ 'avret
 1277. Kılur zirā kamuya³³⁹ himmeti' ol İrışdürür o Hākdan ni 'meti' ol
 1278. Bu 'ālem kamu aña bir ev olmuş Alan ne aldı ise andan almış
 1279. Kim olmuş aña uçmakda mükerrrem Kim inkār iylemiş bulmuş cehennem
 1280. Beden olmuş bu 'ālem aña ol cān Karar itmiş añañla kanuñ erkān
 1281. Bu kamu işleri çün gördi andan Neden düğün bu erlik şordı andan
 1282. O didi bilmek dilersin katıma gel Ki şormak kılmadı bu müşgili hāl
 1283. Çü vardı gördi ki a 'lā makāmı Bu mahlūkātuñ ol olmuş imāmı
 1284. Kabul itmiş kimini yer-i cennet Kimin var iylemiş başında miḥnet
 1285. Kamusını bularuñ arda itmiş Pes andan ilerü menzile yitmiş
 1286. Göñül evvel bulara bağlu imiş Yüregi ol cennetden dağlu imiş
 1287. Birisi bunların 'ışkına yanmak Belā ve miḥnet ile anı bulmak
 1288. Birisi lezzetin almak buların Tutuf ḥaşıyyetin kamu hūların
 1289. Birisi mülk idinmek anı elde Koyuben sevgüsini cān u dilde
 340 قال عليه السلام لا داء الاخرة والآخره حرام على اهل الدنيا
 1290. Çü görmüş dünyā fānı bākī cennet Anuñ çün çekmemiş dünyāda miḥnet
 1291. Kamusını bularuñ arda itmiş Dükelin terk idüben Hākka yitmiş
 1292. Bu üç hālne vırmış üç talākı Ki bākī hāl ile³⁴¹ ol ola bākī
 1293. Buları gayre vırmış gele lezzet Helāl ola aña cennet ü ni 'met
 1294. İrışmiş aña ilhām-ı ilāhī Gözüñ aç Hāk yolında olma şaşı

³³⁴ Yine düşerdi' ara yırdede perde: Kimine Ara Yırde Düşerdi S.

³³⁵ Kimi: Seni S.

³³⁶ Kimi'ukbī: Geni Ukbā S.

³³⁷ İrmış idi: Girmış S.

³³⁸ Yanında: Katında S.

³³⁹ Kılur zirā kamuya himmeti ol: Zirā Kamuya Kılur S.

³⁴⁰ Dünyā āhiret ehline haramdır. Ahiret ise dünya ehline haramdır. Keşfu'l-Hafa 1314.

³⁴¹ Hal ile: Hal ile S.

1295. Ödeki hulle için gayre virdün
 1296. Helâl ola mı pes saña bu cennet
 1297. Çü işitmiş anı zühhâda varmış
 1298. Dimiş aña çü bildün ise şahı
 1299. Dilün kılmış o zühhâduñ işini³⁴³
 1300. Komış cenât-ı 'âşık olmuş anlar
 1301. Dilerse seyr ider cennât u hûrî
 1302. Ödeki anuñ çün hulle kılama
 1303. Gel imdi sende virdünse talâkı
 1304. Ki bâkî şah ile bâkî kalasın
 1305. Erenler virdi anuñ çün talâkı
 1306. Olaruñ iştriyâkı anda yıydı
 1307. Umup 'avret bigi³⁴⁶ erden naşibi
 1308. İlaç ide saña ta er olasın³⁴⁷
 1309. Anasın dillere tohum me 'ânı
 1310. Toğa ol ma'rifetden çok 'ameller
 1311. Velî 'âşık neki 'Âşık olalar
 1312. Hidâyet bulalar şıdk u şafâdan
 1313. İlâhî gönlümüz andan ayırma
 1314. Koyacak halkuñ üstüne kıyâmet
- Anuñ eli ile cennete girdün³⁴²
 Çü görmedüñ Hakkın yolında muhnet
 Hakkı çün kulluk itmiş Hakk'a irmiş
 Dilegil âfv iderem her günâhı
 Bırakmış 'ışka anlaruñ içini
 Helâl olmuş buña cân u bedenler
 Dilerse görür anlar dağ u nârı
 Şahınşâhı koyıp gayrını bulma
 Kıo gitsün şanmağıl cennât-ı bâkî
 Dü- 'âlem mülkine sultân olasın
 Cihânda kim kala şah ile bâkî
 Senüñ gönlün için yanmada³⁴⁵ idi.
 Kılınca ister dürdü ki tabîbi
 Vücûduñ mülkine sürür olasın
 Bulalar andan ol şah-ı cihânı
 Gide dillerdeki ceng ü cedeller
 Meşâyih yolına şâdık olalar
 Göñül ayırmayalar Muştafâ'dan
 İşümüzi anuñ şer 'inden irme
 İrişdürsün bize andan şefâ 'at

Beyân-ı Sırr-ı Atâk-ı Ma 'nevi

1315. Gelün ey cân ile söz dinleyenler
 1316. Kaçup dünyâ hisâbın terk idenler
 1317. Alanlar ma'nî yüzünden haberler
- Me 'ânı defterin öz dinliyenler
 Göñülde şah-ı 'ışkın berk idenler
 Şalanlar 'ışka hem cân-u cigerler

³⁴² Girdün: İrdün S.

³⁴³ İşitü: Suçını S.

³⁴⁴ Onuñ zatından başka herşey yok olucudur. 28 Kasas 88.

³⁴⁵ Yanmada: Yabanda S.

³⁴⁶ Bigi: Gibi S.

³⁴⁷ Olasın: Olinca S.

1318. İderdün Hâk yolında kılıp ikdām Şeri ‘āt buyurgından nice ahkām
 1319. Eger cān u diliyle dinleyesin³⁴⁸ O sözden nice sırlar añlayasın
 1320. Şeri ‘ātde kılın kim kılsa āzād Olur mirāsı anuñ dimiş üstād
 1321. Eger ol kul ölürse öninde Veli komaz kamaz ise sañında
 1322. Eger kavmı kalursa mālī vırmez Ol āzād idene nımeti ırmez.³⁴⁹
 1323. Gel imdi añla bu sözden me ‘anı Cedelden geçüben ko imtihānı
 1324. Çü bildün ‘ilm ileñdün yā hisābın Bırak anı oku nefsün kitābın
 1325. Ki nefsün saña yoldaş olıcakdur Bu dünyā mālī bunda kalacakdur
 1326. Özünüñ kılmadın ‘akıl hisābın Yabandağınun okur mı kītābın
 1327. Vücūduñda gör imdi kul olan kim Akıp āzād idüp iylik kılan kim
 1328. Nedür mirāsı kimdür akrābāsı Olar olmasa³⁵⁰ kimdür velāyesi
 351 قال الله تعالى زين للناس حب الشهوات من النساء والبنين
 والغناطير المقنطرة من الذهب والفضة والخيل المسومة
 1329. O kul nefsün dūrür kim zār u murdār Olupdur dünyā elinde giriftār
 352 قال الله تعالى خذوه فغلوه ثم الجحيم صلوه
 1330. Ma ‘aşı zinciri ile tutulmuş Başı aşğa odlara atılmış
 1331. Gözi bağı velīkin görmez anı Şanur ol tamuyı firdevs-ı sānı
 1332. Zebāniler aña olmuş muşāhib Kılur düşmānların üstine gālīb
 1333. Gözi yok düşmānın doston şanur ol Anuñ yalan sözine inānur ol
 1334. Başın baturduğı murdāra bunda Degilmidür cehennem odı anda
 353 قال الله تعالى ان الذين يأكلون اموال اليتامى ظلما انما ياكلون في بطونهم نارك
 1335. Harāma itdüren ol nefsi mā’ıl Zebāniler degilmidür³⁵⁴ ey gāfil
 1336. Oğıl kız hem saña düşmān degil mi Yoluñ urup gözün örten degil mi
 1337. Bu nefsün kalmış iken şöyle mağbūn³⁵⁵ Hâk anı cennet ile aldı şatun

³⁴⁸ Dinlayesin: Dinleyesiz S.

³⁴⁹ Ol āzādı idene nımeti ırmez: 1322 Ö’de yok s.

³⁵⁰ Olmasa: Kalmasa S.

³⁵¹ İnsanlara: Kadınlar, oğullar, yüklerle altın ve gümüş yığınları salma ve güzel atlar , davarlar ve ekinler, aşırı sevgi ile bağlanmış bu gibi şeyler çok ziynetli gösterilmiştir. 3 Ali imran 14.

³⁵² (Zebanilere şöyle denilir) Tutun onu hemen bağlayın onu! Sonra cehenneme atın onu! Sonra On yetmiş arşın zincire vurun onu! 69 Hakka 30-31-32.

³⁵³ Yetimlerin mallarını haksız yere yiyenler, karınlar dolusu bir ateşten başka birşey yemiş olmazlar.

4 Nisa 10.

³⁵⁴ Degilmüdür: Gelmiyedir S.

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِثَمَنِ الْجَنَّةِ³⁵⁶

1338. Virip idi bu nefse hüküm-i kur'ân O bildürdi nedür cennât u yârân³⁵⁷
 1339. Nedür düşmen aña hem dostı kındür Yanacak yanmayacak kankı kındür
 1340. Didî Mâlikdürür hem saña düşmân Dahı oğlun kızındur şâkın andan
 358 قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ هِيَ أَرْجَاؤُكُمْ وَعِلَادُكُمْ كَمَا خَفَاكُمْ³⁵⁸
 1341. Şular kim gitdi gönülden gümânlar Buları kodi uçmak aldı anlar
 1342. Çözüp benden Hâk âzâd etdi anı O bildirdi aña sevdü ziyânı
 1343. Ticâret kıldı bunlar Hâk yolında Zirâ³⁵⁹ işşı kamu bunlar dillü dilinde
 1344. Bilürleri çü işşısın her işüñ Yarağın yazda kılurlardı kışuñ
 1345. Beyân iderler idi her ziyânı Kamuya dırler idi kılmak anı
 360 وَقَالَ تَعَالَى يَا مَعْشَرَ الْمُنَافِقِينَ إِنَّمَا تَكُونُونَ كَلِيبًا يُقَرَّبُ شَأْنُهُ إِلَى الْمَعْرِفَةِ³⁶⁰
 1346. Velî neki düşerlerdi içine Şol işüñ kim işidenler içine
 1347. Girü dermânın isterlerdi anuñ Bilürlerdi eminse her ziyānuñ
 1348. Bu haliyle geçürürlerdi'ömri Gehî māl işşı hâce gâh-ı cimri
 1349. Şuña kim irdi ol Hâkdan'inâyet İrişdi aña bir ehl-i hidâyet
 1350. Didî aña niye terk-ı revân gezersin Koyup sultân işin nefsuñ düzersin
 1351. Murâdına bu nefsuñ kimse irmez Anuñ ardında hod kul şâhı görmez
 1352. Eger cennet olursa³⁶¹ anuñ murâdı Bire irmez iki okıdı adı
 1353. Saña hod ata dâvâdur dilü cân 'Amel cenet biri 'avret biri oğlan
 1354. Zirâ toğdı 'amel nefsuñden iyi yâr Âli virdi saña cennet ü gülzâr
 1355. Bırı 'avret³⁶² biri oğlan degil mi Saña ansız bular zindan³⁶³ degil mi
 1356. Saña nefsuñden oldı bu'alâyık Kî perde düşdi iş bunca 'avâ'ık³⁶⁴
 1357. Gider nefsuñi gitsün külli yoldan Sürer atasın ü dâvâsın ilden

³⁵⁵ Magbun: Mazbun S.

³⁵⁶ Allah müminlerden canlarını ve mallarını kendilerini cennet vermek üzere satın aldı. 9 Tevbe 111.

³⁵⁷ Yârân: Nîrân S.

³⁵⁸ Ey iman edenler eşleriniz ve evlatlarınızla size düşman olanlar vardır. 64 Tegabün 14.

³⁵⁹ Zirâ: Ziyân S.

³⁶⁰ İyiliği emreder, kötülükten sakındırırlar, namazı kılarlar, zekatı verirler. 9 Tevbe 71.

³⁶¹ Olursa: Olursa Da S.

³⁶² 'Avret: Oğlan S.

³⁶³ Zindân: Mıhnet S.

³⁶⁴ 'Avâ'ık: Balâyık S.

1358. Kır ol oğlanları kim pāk olasin O şāhuñ işüñde Hāk olasin
 1359. Hem itme ‘avretine mühribānı Ko olsun ol iş gide küllī fānī
 1360. Senüñ genc hānuñ ol şāha ulaşsun Vücūdun küllī ‘aşkına dolaşsun
 1361. Zırā ol pādīşāh-ı azādsın sen Bu genc andan dürür şanma ki senden
 1362. Anı işitdi geçdi varlığından Yudı el cān u gönül tarlığından
 1363. Şifātı³⁶⁵ dökübeni kodı zātı Cihetsüz gördi anda bī-cihānı
 1364. Hemān ol gencimiş gördi özinde Dilinde söyleyen gören gözinde
 1365. Çün oldı fānı oldı müşgili hāl Kī benüm diyen imiş çeşm-i ahvāl
 1366. Gel imdi sen dahı ahvāl gözi ko³⁶⁶ İki bakmağı her yirde girü ko
 1367. Yir ü gökde biten her iş anuñdur Sen anı şanma kim cān ü tenüñdür
 1368. Veli her birine bir iş başını Varupdur şāha kim örte³⁶⁷ işini
 1369. Kimesne bilmeye işini anuñ Tuta perde gözini cism ü cānuñ
 1370. Yolında bunca yıl sürünmeyince Gönülden perdeler arınmayınca
 1371. Niçeler yolda döndi bunca kanı Benümdür iş diyüben virdi cānı
 1372. Birisi dahı görmişken bu hāl Alur üstine andağı vebālı
 1373. Düşer izine anuñ anlamaz yol Dimez kim kanda vardı ol delü kul
 1374. Benimdür diyüben bunda virür cān O cānun yolına hem kayar imān
 1375. Belā bunlara ahvāl gördügüçün Hāk işine benüm ad virdügüçün
 1376. Ko benliği sen imdi kırm bulasın Kamu varlık anuñ digin³⁶⁸ bilesin
 1377. Uyasın Aşıka fānı olunca Cemī ‘ī varlığıñ işden kalınca
 1378. Gele bu varlığına yokluk³⁶⁹ andan Yuya kendüligün nām u nişāndan
 1379. İlāhī benliği getürme dilden Yu gider ma ‘nısın hem cān u dilden
 1380. Kī ‘uşşāk işiginde Hāk olavuz Yunup himmetlerine pāk olavuz

Beyān-ı Sırr-ı Eymān-ı Ma ‘nevī

1381. Taşurdu ‘ışk odı yine haberler Kebāb itmek için cān ü cigerler

³⁶⁵ Şifātı: Şifātın S.

³⁶⁶ Gözi ko: Gözin Yu S.

³⁶⁷ Varupdur şāha kim örte işini: Virüpdür Ol Şah Örtür S.

³⁶⁸ Anuñ digin: Anuñ Digin S.

³⁶⁹ Gele bu varlığına yokluk: Yokluğa ki Varlık S.

370

حَافِظُ اللَّهِ تَعَالَى أَنْ الذِّنَّ يَشْفُرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَآيَاتِهِمْ شَحْنًا قَلِيلًا

1382. Kim artura yoluñda cedd ü cehdi' Aña ol şāh ile evvel ki'ahdı³⁷¹
 1383. O'ahdı şanmaya anı cihāna Yoluñda qalmaya hem başa cāna
 1384. Kim ol 'ahde bu gūn irtihādur Şanur' mısın anı şanmak revādur
 1385. Pes ol dünyā için cehd iylemek ne Varup şeytān ile āhd iylemek ne
 1386. Buyurdı çün bize ehl-i şerī 'āt Hidāyet ehline oldur tarīkat
 1387. Kim anda içerse toğrı girmek çün Ataşu buyruğın tutmağ için
 1388. Ol andun üstine tırmak gerekdür O yolda baş u cān virmek gerekdür
 1389. Eger and içse kim hiç virmeye yol Ataşu buyruğın tutmaya ol
 1390. Anuñ keffāretin virmek gerekdür Söziñ tırtup yola girmek gerekdür
 1391. Anuñ³⁷² keffāreti kim kıla üstād Yoluñda hem ide ol bir kul āzād
 1392. Hem on miskin tıyura ni'metine³⁷³ Ya donada oları hil'atına
 1393. Eger anları bulmaz ise ol kul Pes oruc tıta üç gün geçile yol
 1394. Şerī 'āt hükmini bildünse ey yār Tırtup ol hükmi sen gel hālike var
 1395. Nedür hālıkdeki anda gele imdi Anuñ hükmi'nicedür diñle imdi
 1396. Ol andı soñra bozduğun nedendür Başun şeytāna düzdüğün nedendür
 1397. İdüben anuñ ile 'ahd-ı şānı Kılup evveldeki 'ahde gümānı
 1398. Nedendir bātıla andan bil imdi Anuñ keffāreti kaydın kıl imdi.³⁷⁴
 1399. Ki ta kıla saña ol 'ahd-ı evvel Ledün'ilmī ile her müşgili hāl
 1400. Ol oldur kim elest diyecek Hāk Belī diyenler oldılar iki şāk

375

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِذَا حَذَرَكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَسْطَفَهُمْ عَلَى الْخَلْقِ

1401. Biri Allah³⁷⁶ ile āhd itdi anda Kıl kulluk kılup ide cān-ı zinde

³⁷⁰ Hākikat şuki Allah'a olan ahitlerini ve yaptıkları yeminleri bir kaç para mukabili satanlar yok mu? İşte onların ahirette hiç nasibleri yoktur. Ali imran 77.

³⁷¹ Aña ol şāh ile evvelki'aklı: 1382, 1383, 1384 Ö'de yok s.

³⁷² Anuñ: Budur S.

³⁷³ Nîmetine: Nîmetiyle S.

³⁷⁴ Anuñ keffāreti kaydın kıl imdi: 1398 Ö'de yok s.

³⁷⁵ Hem de Rabbin, Ademoğullarından ellerinde zürriyetlerini alıpta onları kendi nefislerine şahid tutarak: 7 Araf 172.

³⁷⁶ Biri Allah: Birisi Allah'la S.

قال الله تعالى ان عبادي ليس لك عليهم سلطات الا من اتبعك
377 من الغاوين

1402. Birisi nefse düşdi' kodı cehdi' Varup şeydân ile bir gitdi 'ahdı
1403. Zirā 'ahdı Hakk'a bu şöññ anda Degüldi ihlās ile qaldı yabānda³⁷⁸
1404. Başūret gerçi yola varmaz idi Yani nefsinı yoldan ırmez idi
1405. Pes ol 'ahdı bozar anda kim ol 'Aṭāya ak olup vermeye hiç yol
1406. Nebiledür ata bunlalar ey yār Olaruñ şer 'ı kıldı bunları var
1407. Biri and içdi kim buyruk³⁷⁹ göre ol Atası gitdügi yola gide ol
1408. Pes ol anda olar dā'im gerekdür Ata buyruğına kâ'im gerekdür
1409. Ki ata yille toğrı yol varalar Konup menzilde çok 'ışret süreler
1410. Elinden nakdı almadın harāmı Eminlige giçüp düze nizāmı
1411. Ve illā nakdın ala nefs-ı mekkār Gire mismil cihāna çıka murdār
1412. Şu kim unıtdı evveldeki 'ahdı Tutup şeyṭān işine itdi cehdi
1413. Yine evvelkisin bulmak gerekdür Şoññ keffāretin kılmak gerekdür
1414. Ol evvel 'ahdı bulınca³⁸⁰ muhakkak Şımaduk baña kılur anı ol Hakk
381 قال النبي عليه السلام الثائب من الذنب كمن لا ذنب له
1415. Şoññ³⁸² keffāretin kılur ise ol Açıla kendü nefsinden aña³⁸³ yol
1416. Gel ol keffāreti sen diñle imdi İşidüben yolunu añla imdi
1417. Yoli añlamasun işüñ hebādur Hebā iş 'akıla hod nā-sezādur
1418. Eger 'ahd-ı ezelden ṭuta geldüñ Cihānuñ nakdını sen öte geldüñ
1419. Çü varlık buldı anlar mālā qalmaz Oruc keffāreti bunlara olmaz
1420. İşit keffāretin yolda kalanuñ O keffāret ile elin alanuñ
1421. Koyup nefsi vü terk idüp dil ü cān Olar bulmuş iken derdine dermān³⁸⁴
1422. Bu dünyā sevgüsi anı kıldı muhcüp Koyup maḥsüp dünyā oldı maḥcüp
1423. Gerek aña ki nefsi göñli cānı O sevgüden boşalda gele fāni

³⁷⁷ Azgın olanlardan sana uyanların dışında kulların üzerinde senin asla bir hükmün yoktur. 15 Hicr 42.

³⁷⁸ Degüldi ihlās ile qaldı yabanda: 1403, 1404, 1405 Ö'de yok s.

³⁷⁹ Buyruk: Buyrukunda S.

³⁸⁰ Bulınca: Bulıca S.

³⁸¹ Günahlarından tevbe eden hiç günah işlememiş gibidir. Keşfu'l-Hafa 944

³⁸² Şoññ: Dönüp s.

³⁸³ Nefisten aña: hakk'a s.

³⁸⁴ Olar bulmuş iken derdine dermān: 1420-1426 beyitleri arası Ö'de yok s.

1424. Olaruñ şavmı şāha dönmesidür O nefs cān u dil erişmesidür
 1425. Ol oruc göre nefs ü cān u dildür Ki hubb-lı dünyā tolar envār
 1426. O varlıklarıyla-yola gelenler Dönüp tecrīt ile şāhı bulanlar
 1427. Gerek āzād ide bir kuli bunlar Ya on miskin tıyura dōke hūnlar
 1428. Ya anları tınatup örte'aybı Ki āna bildüre Hāk 'ilm-ı gaybı
 1429. Nedür miskin nedür hūmı bıl anı Daḥı āzād olan kimdür bıl³⁸⁵ anı
 1430. Nedür bu hāl içün miskine hıl 'at Bulup gidermesine eyle himmet
 1431. Ol on miskin saña hissi kōmış Hāk Beşi zāhır beşi bāṭın muḥakkāk
 1432. Olaruñ hūmı bunda 'ilm ü 'ibret O'ilm ile bular kıpuda 'izzet
 1433. O'ilmı olmasa kı ac olur ol Varup kapulara muhtāc olur ol
 1434. Kapular çirkefinden toldurur kāk Akıdur gönile katrān u zerd-āb
 386 قال الله تعالى من وراءه جنة ويسقى من ماء صديد يتجره ولا
 1435. Gel on hissi nedür bır bır gör imdi نکاد پیغمده و پاشیه الموت من کل مکان و ما هو بعیت Nedür her bırıñuñ aşı sor imdi
 1436. Biri görmekdürür gözindeki nūr Dü-ālem nakşını ger ola destūr
 1437. Anuñ aşı nedür anlağıl ey cān Ki gönül derdine iriše dermān
 1438. Ol oldur kim bakasın evliyāya Gözüñden yol ola nūr-ı Hūdāya
 1439. Anuñ zirā³⁸⁷ yiridür mazhār-ı Hāk Mukayyed yüz görünmedi çü muṭlak
 1440. Mukayyed iyledün çün kāl ü hāl Mukayyedden görürsün ol cemāl
 1441. Gör ol peygāmberi atdığı toprak Sen atduğıñ benimdür didi ol Hāk
 388 قال الله تعالى و ما رمیت اذ رمیت و لكن الله رمی
 1442. Eger andan görindi gözlere ol Bıl andan kim açuğımış āna³⁸⁹ yol
 1443. Hem andandur işi yine evliyanuñ Sen ansuz şanma kim ḥaz ala cānuñ
 390 قال النبي عليه السلام اذا حببتك عبدك سمعتك بصرو ولأنه و يبك
 1444. Eger anı koyup gayre gidesin Kıpulara gözi muhtāc idesin
 1445. Aka gönölüne zerd-ābı olaruñ Gele ḥaşıyyetü çirkin hūlāruñ
 1446. Yine³⁹¹ şeytānı 'ahde düşesin sen Giçince niçe meyller³⁹² aşasın sen

³⁸⁵ Bıl: Kıl S.

³⁸⁶ Yutmaya çalışacak ta boğazından geçiremeyecek her tarafından ona ölüm gelecek. 14 İbrahim 17.

³⁸⁷ Anuñ zirā: Zırā Anuñ S.

³⁸⁸ Attığın zamanda sen atmadın lakin Allah attı. 8 Enfal 17.

³⁸⁹ Açuğımış āna: Hākka S.

³⁹⁰ Bir kulu sevdiğim zaman onun işiten kulağı gören gözü konuşan dili ve tutan eli olurum.

1447. İkincisi kulak işitdügüdür Kulakdan göñile yol gitdügüdür
 1448. Nedür hunı anuñ dahı bil ey cān Kelañ-ı evliyā ma ‘nā-yı Kur’ān
 1449. Anı koyup kulluk gayrın tutarsa Me ‘ānı gencini pula şatarsa
 1450. Tola göñli deñiz yine nice set Kaçan tevbe şuyı arıda heyhāt
 1451. Üçinci tatuben³⁹³ ol nı ‘meti sen Bulardan almak olmuş lezzeti sen
 394 قَالَ اللَّهُ تَعَالَى كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ
 1452. Anuñ hunı helälidur ta ‘āmuñ Anı yersen ola cennet maķāmuñ
 1453. Ve illā karnuñ od tıdurasın Saña düşmānlarını güldüresin
 1454. Bu döndüncisi cismın toıduğudur O cisme ıssı şovuk koyduğudur
 1455. İrı yumşak ağır yeynı ne kim var Göñül deryāsını ol kıur ızhār
 1456. Nedür işi anuñ dahı gör imdi Aña göre anuñ soñın³⁹⁵ şor³⁹⁶ imdi
 1457. Ol ol kim gıyesin³⁹⁷ tanuñ helālın Yatasın bile hātunuñ helālın
 1458. Eger anı koyup gayrın tutasın Anuñla cānuñı oda atasın
 1459. Beşinci dürli kōhuyı³⁹⁸ tuyuben Kōhu³⁹⁹ almakdurur her nesneden sen
 1460. Budur hūbına lutf ehlin bilesin Hidāyet kōhusın andan alasın
 1461. Anı koyubanın çirkin hūlaruñ Kōhusuñ alur isen gide‘āruñ
 1462. Üzilesin çü dünyāda hayādan İrağ olasın anda evliyādan
 1463. Çü⁴⁰⁰ işitdün o beş zāhir maķāmın Gel añla bātunuñ dahı kelāmın
 1464. Anuñ dahı işi nedür āşı ne Aşın bulmayacak bulur başı ne
 1465. Bıl anı kim oları toılıyasın Varup uçmak içinde yaylıyasın
 1466. Biri gördüğünün yazar hayālın Biri dün gün görür anuñ cemālın
 1467. Birisi ma ‘nısın okur bularuñ Biri okıyanın şaklar bularuñ⁴⁰¹
 1468. Birı terkīb ider ma ‘nā vü şüret Kim andan eglene bir niçe şiret⁴⁰²

³⁹¹ Yine: Gıne S.

³⁹² Meyller: Yıllar S.

³⁹³ Tatuben: Tātubenı S.

³⁹⁴ Şize kısımet ettiğimiz hoş rızıklardan yiyin. 2 Bakara 57.

³⁹⁵ Soñın: Hunın S.

³⁹⁶ Şor: Vır S.

³⁹⁷ Gıyesin: Tutasın S.

³⁹⁸ Kōhuyı: Kōkuyı S.

³⁹⁹ Kōhu: Koku S.

⁴⁰⁰ Çü: Çün s.

⁴⁰¹ Bularuñ: Olaruñ s.

1469. Ol anı evvelkinüñ aşı budur kim
 1470. Hayālinden gıdermeye oları
 1471. Ki ta görine nakşından bularuñ
 1472. Eger anı koyup yoldan iderse
 1473. Dün ü gün ol hayālāta uya ol
 1474. Hevā-yı ışk işin şandurabilsin
 1475. O demde bu hevāyle vire cān
 1476. Ol iki şöñrağına⁴⁰⁵ hem budur hūn
 1477. Buların çınlayı⁴⁰⁶ saklaya anı
 1478. Ki terkīb ide anı ol merākīb
 1479. Düşer terkīb iden hūnı yirine
 1480. Zirā fikr eylemekdür anuñ aşı
 1481. Eger terkīb idüp ider ise yol
 1482. Koyuben yolu kıla fikr-ı fāsıd
 1483. Eger bu ünnek⁴¹⁰ hānın viresin
 1484. Yimek içmek kuşūr u hūr u gilmān
 1485. Velī nakşında kalursın cemālūñ
 1486. Tıyırduñ gel tonat bunları ey yār
 1487. Nedür hūnı bil imdi her birinūñ
 1488. Aña göre gele hıl'at bulara
 1489. Faķırūñ evveli şol görmegündür
 1490. Yu gıtsün kendinden varlığın⁴¹¹ anuñ
 1491. Ki nūr-ı Haķ ide ol göze hıl'at
 1492. İkincisi işitmedür kelāmı
- Ola'aşıkıların nakşına Hākim
 Taleb kıla olar dahi⁴⁰³ hūları
 Cemālī nūrī ol perver-gārūñ
 Varup nā-mahremūñ nakşın yazarsa
 Hevāya düşüben 'aşkı kıya ol
 Süre şöñ vaktına⁴⁰⁴ dek anı bu bilsin
 Koyup islāmuñı terk ide imān
 Kulluklardan nedür gör kim gelür ün
 Çıkara ol hazīneden yılanı
 Ola kamu işinde fikr şanup
 Çü yanlış ma 'nadan inkār arına⁴⁰⁷
 Ki fikr ile tıya her bir kumaşı⁴⁰⁸
 Çürük nakşı ile yanlış mey'i⁴⁰⁹ ol
 O hażretde kumaşı ola kāsıd
 Bunuñla cennet-i nefse varasın
 Saña mahkūm ola cennet ü rıdvān
 Gec andan ger tālib kılsın kemālūñ
 Ki uryānı tıyırmaq ar ola ar
 Ki tonın alasın yirlü yiriniñ
 O hażretten ola'izzet bulara
 Anuñla toğrı yola girmegündür
 Vücūdı kalmasun nām u nişānuñ
 Anuñla göre anı bula raķmet
 Yu anı kalmasun resm-i nizāmı

⁴⁰² Siret: Siret s.

⁴⁰³ Dahi: Dağı s.

⁴⁰⁴ Vaktına: Vakta s.

⁴⁰⁵ Şöñrağına: Şöñrağına s.

⁴⁰⁶ Çınlayı: Çınların s.

⁴⁰⁷ Çü yanlış ma 'nadan inkar arına: 1479 1480 Ö'de yok. s.

⁴⁰⁸ Kumaşı: nafi s.

⁴⁰⁹ Çürük nakşı ile yanlış mey i ol: 1480 Ö'de yok s.

⁴¹⁰ Ünnek: Ünün s.

⁴¹¹ Varlığına: Varlığın s.

1493. Gele hıl'at işitmek nūr-ı Hāk'dan
 1494. Ücincisi dımagün tatmasıdır
 1495. Yu anı kim bulasın lezzeti sen
 1496. Yuya gönlündeki şek ü gümānı
 1497. Auñ dördüncisi ten bildüğüdür
 1498. Gec andan kim saña hıl'at vireler
 1499. Anuñ beşincisi koḥular almak
 1500. Ger andan ölme kaydıyla mükedder
 1501. Çü zāhir cismünün tanın işitdün
 1502. Gel işit bātınuñ daḥı bilesin
 1503. Şu biri kim yazar idi ḥayālī
 1504. Yu mahvolsun gidernaḫş-ıḥayālī⁴¹⁴
 1505. Ne gördün ise ḡayrūn şüretinde
 1506. Senüñ ḥālūñ ne ayruḡa yaparsın
 1507. Şol anı kim biri saklardı ma'nī
 1508. Yü gıtsūñ anları kim levḥ-ı mahfūz
 1509. Me'āniyi sen andan okıyasın
 1510. Şu bir kim şürete ma'nī görürdi
 1511. Yü gıtsūn andan daḥı cünbişinden⁴¹⁸
 1512. Kimin yakubanuñ kimin yapasın
 1513. Veli bunları yumaḡ yokdur elde
 1514. Kı 'aşḡ ile yuya varlığın anuñ
 1515. Bu ṭanları gıyürürsün⁴¹⁹ temāmet
 1516. Veli ḡayret dūrür keşfinde ḡalmaq

- İşidesin kelāmı her varakdan
 Acı tatlu dıyu⁴¹² ḥükm itmesidür
 Yiyesin ḡayb āşından ni 'meti sen
 Gele dilüñden esrār-ı me 'ānı
 İri yumşak dıyüben bulduğıdur
 Kılıc kesmeye ger pek pek uralar
 Arasında veli koḫuyı⁴¹³ bulmaq
 Ki ire her nesneden buy-ı muḡber
 Eger ol ṭanlaralā'ık iş itdün
 Yuyasın bātınuñ anuñla yāsın
 Birī görür idi andan cemālī
 Göresin gördüğün ayn-ı cemālī⁴¹⁵

- Hemān vaşfuñ dūrür 'arīf ḡatında
 Ḥayāla düşüben yoldan şaparsın
 Birī ol ma'nīyi okırdı ya'nī
 Görübanuñ ide gönlünü mahfūz⁴¹⁷
 Nice ma'nilerüñ nakşın yuyasın
 Oları cem' idüben iş virürdi
 Taşarruf bulasın günin işinden
 Nice 'aşilerüñ boynun çapasın
 Gerek teslīm ola cān u gönülde
 Göresin göz ile gide gümānuñ
 Saña ḡaşıl ola keşf-ı kerāmet
 Şuñ ister bu yolda fānī olmak

⁴¹² Dıyu: Dıyüp s.

⁴¹³ Koḫuyı: Koḫusı s.

⁴¹⁴ Ḥayālī: Ḥayālūñ s.

⁴¹⁵ Cemālī: Cemālūñ s.

⁴¹⁶ Mūmin mūminin aynasıdır.

⁴¹⁷ Mahfuz: Mahzuz s.

⁴¹⁸ Cünbişinden: Varlığından s.

⁴¹⁹ Gıyürürsün: Gıydürürsēñ s.

1517. O keffâret diyü kıl sun kıl âzâd
 1518. O kıl kendü vücûdî düşürîpdür⁴²⁰
 1519. Çü varlık, oldu aña kulluk gerekdür
 1520. Bu yolda pes vücûdın kıl sun âzâd
 1521. Varup bâkî ola ol şâh ile ol
 1522. Gel imdı sen dahı aña nâşîbün
 1523. Kî sen 'ahdini koyup gitmiş iken
 1524. Virüp idi senün derdine dermân
 1525. Ger işüñde bulur ise kusûr
 1526. Şîfâtuñ varlığından yürisün tün
 1527. Eger terk idesın külli vücûd
 1528. Yolında pes niçün kaşır olasın
 1529. Eger 'Âşıkdan istersen naşîhat
 1530 Kî varlık mevci külli perdelerdür
 1531. İlâhî perdelerde koma cânı
 1532. Kî dergâhuña biz bizsiz varavuz
- Şalarsa ger bekâ mülkine bünyâd
 Fenâ isteyenün varlık işidür
 Yolu yoldaş murdârluk⁴²¹ gerekdür
 Ne yol kıl sun ne yoldaş ne irşâd
 Nice mîskînlere ol göstere yol
 Kî yek ister seni senden hasebün⁴²²
 Varup şeytân ile 'ahd itmîş iken
 Zî in 'âm zîhi lûtf zîhi ihsân
 Saña in 'âm ider hûr u kusûr
 Kerâmât keşf ider saña hûn
 Dügünine elünden gele⁴²³ cûd
 Anuñ in 'âmını şatır olasın
 Kî varlığını kim budur tarîkat
 Kılur mı perdelerde ol kî erdür
 Bu cân üstündeki nâm u nişânı
 Varup lûtfuñ ile lûtfuñ görevüz

Beyân-ı Sırr-ı Hadd-i Zîna'-ı Ma 'nevî

1533. Gelin ey bülbülün zârın görenler
 1534. Dilersenüz bulasız gülistânı
 1535. Şerî 'âtda bilin ne olsa zâhîr
 1536. Şerî'ât suçlarına had komışlar
 1537. Kîşi red olsa tâ ölince maqbûl
 1538. Velî ol taş ile yunmaz vücûd
 1539. Şerî 'ât ehlidür kim olsa zâni
 1540. Tanıklar dört ola sekiz⁴²⁶ müzekki
- Anuñ gülzârına gönül virenler
 Gönül den giderün kibr ü gümânı
 Hâkîkat hükmüne olur mezâhîr
 Hâkîkat suçlarına red komışlar
 Kıla ta 'na ide nefsinî maqtûl
 Eger kılmaz ise yolda sücûd
 Suçın ısbât idüp⁴²⁴ görürler⁴²⁵ anı
 Kî işde kiminün kalmaya şekki

⁴²⁰ Düşürîpdür: Virişüpdür s.

⁴²¹ Murdârlık: u hem yolluk s.

⁴²² Hasebün: Habîbün s.

⁴²³ Gele: Kıla s.

⁴²⁴ İdüp: İdeler s.

⁴²⁵ Görürler: Görüp s.

1541. Ola ol 'aķıl ü balıĝ müselmān Dahı evvel ki bula şart-ı ihşān
 1542. O duru  tururken ırkeĝin anu  Taş ile öldüre ĥalkı zemānu 
 1543. Dişisini beline dek gömeler Taş ile öldür p toprak yumalar
 1544. Şerı 'atda bu işu  ĥaddı budur Giders n bu işi kimde ki budur
 1545. Gel imdı bu şanıĝdan⁴²⁷ a la ma'n  Ned r bu iş s l k ehlinde ya 'n 
 1546. Ne erd r bu işu  i indek  bil Ya ne'avret d r r andan ĥazer k l
 1547. Tanuĝları ned r bunu  bu yolda M zekk  bunlara kimd r bu ilde⁴²⁸
 1548. Buları taşlıyuban evvelden⁴²⁹ kim Bulara toĝru yol ⁴³⁰ bulduran kim
 1549. Eger'aşıklara a san  ulaĝu  Bilesin almıř⁴³¹ şolu  u saĝu 
 1550. B l imdı kim ba a geld n ci āna M selm nken gel p d şd n g m na
 1551. Zir  evvelde n r-ı p k id   sen Ne  b ateş ne b d u H k du  sen
 1552. Mu  al f em rler yoĝıdı sende  ek p bir ĝamz  id   seni bende
 1553. Ne cism  ne tabı ' t ne'an şır Sa a olmuş idi H k n r ⁴³³ n şır
 1554. Diled  kim  ıla H k seni c m  ' Bulasın her ci etden'ilm-ı n f 
 1555. Ne ĥaşıyyet var ise cism i inde Ola her birin    s r s nde
 1556. Bu cism ile m rekkeb ola ol n r Anu  ile olasın beyt-ı ma'm r
 1557. Bulasın sende her sun 'ı tem met Anu  ile  ılasın ist k met
 1558. Yaratdı kend  l tfundan felekler  od  anlarda bir nice dilekler
 1559. O l tfun pertevin  ıldı'an şır Olaru  terk bi ne oldu n şır
 1560. M rekkeb oldu geldi andan mev lid Mev lid  zre bir nice fev ' d
 1561. Biri ma'den biri ĥayv n bularu  Neb t olmuş birisi hem bularu 
 1562. Bu u an cem  id p cismin yaratdı Bu cism    stine ismin yaratdı.

⁴²⁶ Sekiz: Sekizi s.

⁴²⁷ Sanıĝdan: S fatdan s.

⁴²⁸ M zekk  kimd r bunlara bu ilde: 1547  'de yok.

⁴²⁹ Evvelden:  ld ren s.

⁴³⁰ Yol : Yolu s.

⁴³¹ Almuş: ımuş s.

⁴³² Her doĝan  ocuk islam fıtratı  zerine doĝar . Keş 'l-Hafa 1990.

⁴³³ Hak nur : Nakdı s.

⁴³⁴ Emrolunduĝum gibi dos doĝru ol. 11 Hud 312.

1563. Felekler cismüñe pes ata oldu 'Anāşır hem aña menzilin aldı
 1564. Bu cismüñ ol ikiden oldu hāşıl O nūr ile bu şehriñ oldu kāmıl
 1565. Bu şer 'içinde kılmadı hiç eksük Emānet anuñcün oldu aña yük
 435 قال الله تعالى لا عرضها الامانة على السموات والارض والجبال
 1566. Ezel nūrın şular kim tuta geldi Yolına ne aña ne ata geldi.
 1567. Bu cismi dahı nūr itdi temāmet Budur bendi olar çıkdı selāmet
 1568. Şular kim ata ana işin açdı 'Anāşır deñizi başından açdı
 1569. Ağardur çünkü toprak yatmak ister 'İbādetini arda atmak ister.
 1570. Yıl ismüñ ister andan her cihete Gerek kim cismini ədlara ata
 1571. Gün oldu hevā od ile tanış Anuñ eli ile kılmak diler iş
 1572. Şu hod mī'ıl dūrür dāim inişe Açar turmadın andan eksük işe
 1573. Oduñ haşıyyetı yandırmak oldu Her işini küle döndürmek oldu
 1574. Göñül hod dā'ima dönmezdür işi Gehi ağmak gehi inmekdür işi
 1575. Bu ata aña çün anlara irdi Ezelden olmuş islāmın tevirdi⁴³⁶
 1576. Kimi naşrānī oldu kim yahūdī Mecūsi oldu terk itdi sūreti
 437 قال النبي عليه السلام كل مولود يولد على الفطرة الا لام شأ اجواه
 يهودانه او ينصرانه او يمجسانه
 1577. Şuña kim irdi Haq'dın' ilm-i kāmıl O gördi kim yok⁴³⁸ işlerinde hāşıl
 1578. Bu ata aña kultureğin bırağdı Kamu varlıklarını oda yağdı
 1579. Dil ü cān atasını oldu tālib Gezüp her yerde ister idi ārib
 1580. Meed irişdi aña evliyādan Alan aldı çıkardı her belādan
 1581. Didi aña nedür hālūñ ey miskin Bu deryāyā taluben mest ü ğamgın
 1582. Anuñ talgaları başuñdan aşmış Bu sevdā yile 'aqlun yolu şaşmış
 1583. Etek düzmiş senüñ cismüñ anasın Dilerler kim seni oda yanasın
 1584. Gel anlaruñ sen işitdin gec imdi Dil ü cān atası işin aç imdi
 1585. O gerçek atanuñ şerbetini iç Olar besledügi nefsi iki biç

⁴³⁵ Biz emaneti göklere yere ve dağlara arz ettik, Onlar, onu yüklenmeye yanaşmadılar. 323 Ahsab

72.

⁴³⁶ Tevirdi: Yitürdi s.

⁴³⁷ Her doğan çocuk islam fitratı üzerine doğar, sonra babası onu ya yahudi, ya Hristiyan veya Mecusi yapar. Keşfu'l-Hafa 1990,

⁴³⁸ Yok: Yoğ s.

1586. Saña ‘aql irdi çün balıg olasin
 1587. İştıdı tutdı elin oldı müselmān
 1588. Ol er düşdi buna bu aña ‘avret
 1589. Açıldı nefsi toğdı gönli andan
 1590. Bularda çün bulındı şart-ı ihsān
 1591. Zinā bunlarda gör nedür gel imdi
 1592. Zināsi erün izhār-ı kerāmet
 1593. Habibe çü yola lā ‘ık degildür
 1594. Vilāyet tahmını pes gayre saçdı
 1595. ‘Anāşdur aña ol dört tanuqlar
 1596. Te‘ayyun haşşiyet var her birinde
 1597. Sekiz dahı bular oldı tenāmet
 1598. Uru тұrurken anı oldı bālīk
 1599. Uralar taş ile nefsi ölince
 1600. Halā’ık şol şifātıdur anuñ kim
 1601. Riyāzāt ile üzlet terk-i dünyā
 1602. Uru тұrurken olduğı budur kim
 1603. Zırā ol Hāk yolunda тұrmuş idi
 1604. Çün ola nefsi ola yine kâ’im
 1605. Veli zāhır olur ise kerāmet
 1606. Erün bildün zināsın gel gör imdi
 1607. Ol oldur kim olan sırt-ı nihānı
 1608. Pes ol gönül kodı çiftini vardı
 1609. Nice kılusñ ol ayruk inkıyadı
 1610. Buña dahı anāşır odı şahid
 1611. Pes aña vācib oldı kim gömeler
 1612. Tevāzu ‘taş ile kibrin şayalar

Müselmān oluban rahmet bulasın
 Anuñ gönline çift itdi dıl ü cān
 Ol aralıkda toğdı bunca şöhet
 Görindi setri anuñ cān u tenden
 Zinā iderse bunlar terk ider cān
 Tanıqların müzekkisin bil imdi
 Hala’ıklar gözine bite hācet
 Aña çift olması balık degildür
 Zinā kıldı Hākikat sırrın açdı
 Bu işi ol kişiye ol konuqlar
 Bular kılurlar olmuş nefsi zinde
 Bularuñla olur mı istikāmet
 Kī taşlaya o yerdeki halā’ık
 Özi ol ma ‘şiyetden kurtalınca
 Zebuñ idüp olar nefsi Hākım
 O nefsi öldürüp kılur muşaffā
 Öliceğ nefis işinde ola kâ’im
 Niçe nefis ehline kim urmuş idi
 İşinde olmaya gāfletle⁴³⁹ nā’im
 Diluñ yog iken olur ehl-i⁴⁴⁰ ta’āt
 Nedür āvret zināsın bır şor imdi
 Koya şeyhi diye ayruğa anı
 Zina kıldı vü sırrın gayre virdi
 Çü şeyhünden üzıldı ı ‘tıkādı
 Kī Hākki kodı gayre oldı ābid
 Bile dek üstine taşlar yuyalar⁴⁴¹
 Yine⁴⁴² özini toprakda koyalar

⁴³⁹ Gāfletle: Gāfletde s.

⁴⁴⁰ Ehl-i: ‘aynı s.

⁴⁴¹ Yuyalar: yumalar s.

⁴⁴² Yine: Gine s.

1613. Düşe şeyhūñ ayağına yine ol Kî gözin açibanūñ göstere yol
 1614. Gel imdi göñlüni sen ğirre⁴⁴³ virme Gözüñü şeyhūñ⁴⁴⁴ gözünden ayırma
 1615. Kim oldur gözlerūñe mazhār-ı Hāk Hākķı ister isen sen şeyhuña bak
 1616. Hākķı bātıldan ol seçdi saña çün Anı koyup niçün olduñ diger⁴⁴⁵ gün
 1617. Girü andan diledürdü kî dermān Yuya küfrūñ bulasın kāmīl imān
 1618. Eger ‘ışkdan alurisen haber sen Kō şeyhuñ yolına cān u dil ü ten
 1619. Gide bunlar ara yirden kıala ol Anuñla açıla Hākdan yaña yol
 1620. İlāhī cān-ı şeyhuñ hıdmetinden Ayırma dahı gönli himmetinden
 1621. Kim ol himmet atıyla yol varavuz Yüz ağardup yol işin başaravuz
 1622. Gelün ey derde dermān istiyenler Gönülde kāmīl imān istiyenler
 1623. Ma ‘āşidan dil u cānı yuyanlar Gönül yüzini toprakda kıoyanlar
 1624. Çü bildünüz zinānūñ haddini siz Gerek hamruñ⁴⁴⁶ dahı haddin bilesiz
 1625. Uyuben nefse haddin geçmeyesiz Kadeh şeytān elinden içmeyesiz
 1626. Çü şeytānūñ elinde yüzli şular İçinde ol şunuñ şeytānı hūlar
 1627. Ölüm haddine kıodunuzsa cānı O şudan içüben virmek imāni
 1628. Hevādan oldu çün nefsūñ şuvadı O şudun lezzeti cismāni adı
 1629. O lezzetde bu cānı pāk idüñ siz Yüzi gözi eşikde hāk idüñ siz⁴⁴⁷
 1630. Yine zahmuñuza merhem urasız Ağarduban yüzünüz yol varasız
 1631. Şerī‘ātda eger hamr içse bir kıul Aña seksen ağaç had kıodılar yol
 1632. Zinā kılduñ disen bir mahzına hem Yine seksen ağacdur ana merhem
 1633. Eger uğurlıķı ma ‘lūm olursa Sağ elin kesünüz⁴⁴⁸ gerbir kıılursa
 1634. İkincisinde şol ayağını hem Keseler kim ola derdine merhem
 1635. Şol elin vire üçincide ol hem Keseler kim başın hem ola⁴⁴⁹ ebkem
 1636. Eger yine kıılursa bula ta‘zır Başından ol işi yuyınca taşdır⁴⁵⁰
 1637. Eger olur ise yolda harāmı Tuta anları ol yerün imāmı

⁴⁴³ Ğirre: Ğayre s.

⁴⁴⁴ Şeyhūñ: Şeyhuñ s.

⁴⁴⁵ Diger: Dider s.

⁴⁴⁶ Hamruñ: ğayruñ s.

⁴⁴⁷ Yüzi gözi eşikde hāk edin siz: 1629, 1630, 1631 Ö’de yok s.

⁴⁴⁸ Kesünüz: keseler s.

⁴⁴⁹ Keseler kim başın hem ola: Şag ayağı dururdur döncüde yol s.

⁴⁵⁰ Taşdır: takdır s.

1638. Sağ elin şol ayagın kese anuñ
 1639. İki tanuğ ile hüküm ide hâkim
 1640. Okuduñuz ise nefsuñ kelâmuñ
 1641. Bu suçlar hâluñuza yazlu bir bir
 1642. Kişinüñ üstine kâlî vü hâlî
 1643. O tanıklar olur pes aña anlar
 1644. Nedür hamır görüñ imdi bu hâluñ
 1645. Ki içüp hamrı hadde düşmeyesiz
 1646. Ol oldur kim virüp şeyhe irâdet
 1647. Koyup anı diye sırrını gayre
 1648. O gayruñ sözlerini yazsa⁴⁵² kalbe
 1649. Düşer gönline ol gayruñ gümânı
 1650. O sucından içer sarhüş olur ol
 1651. Ol evvel içmiş idi tatlu şerbet
 1652. O tatlu şerbeti hamr itti ol iş
 1653. Özine kıldı eliyle dinî târ⁴⁵³
 1654. Bunun haddi bu oldu pes yolından⁴⁵⁴
 1655. Ve illa had aña nâr-ı cehennem
 1656. Eger sen anuñ⁴⁵⁵ añladuñsa hâlin
 1657. Ya hâlî kişî mü'min kardeşine
 1658. Zinâ çün çıkmak oldu sırr-ı gayre
 1659. Bu hâlî kişî mü'min kardeşine
 1660. Varup nâ-mahreme yoldaş olur ol
 1661. İrer ta'na taşı başına anuñ
 1662. Otaşlar çün olur ol kula hâddi
 1663. Koyup kendüyi er dimeye gayrı
- O yolda kan idenin aş aña
 Kim ol hadler olarak ola lâzım
 Düzüñ aña göre hâlüñ nızâmuñ
 Düzüñ anı kim açıla aña sır
 Haber virür bu yolda her vebâlı
 Añunla bilünür sūd u ziyânlar
 Nedür haddi bul yolda ol vebâlün
 Varup içenlere baş koşmayasız
 Çeke⁴⁵¹ Hâk yolında çok riyâzât
 Zinâ kılur işi irmezdi hayre
 İçer hamrı döner sağ işi kalbe
 Tolar kalbe sürer andan İmânı
 Halâ'ık ta 'nasına düş olur ol
 Aña şeytân işitti buldı mihnet
 Ol işden pes görindî nice yañlış
 Eger dömezse andan ola murdâr
 Ki bunca yañlışın bitdi'elinden
 Kı suç nicesi anda pes eger kem
 İşit zânı dime gün gör vebâlin
 Dîse indün diyi gelür başına⁴⁵⁶
 Kim itdiyse anı irmedi hayre
 Dîse itdün diyi gelür başına
 Bu yolda müdbîr ü kulmaş olur ol
 Gelür mihnetleri her bir gümânüñ
 Bu işi añlayan geçmeye hâddi
 Anuñ şer işlere dönmeye hayrı

⁴⁵¹ Çeke: Çekerken s.

⁴⁵² Yazsa: yazmasa s.

⁴⁵³ Özine kıldı eliyle dinî târ: Eliyle kıldı özine dünyayı s.

⁴⁵⁴ Bunun haddi bu oldu pes yolından: bu suçun haddidür ta'm halâyık s.

⁴⁵⁵ Eger sen anuñ: Harman sen s.

⁴⁵⁶ Dîse indün diyi gelür başına: 1857 Ö'de yok.

1664. Dilinde saklıya her dem sözini Yüz üstüne sürtünmeye⁴⁵⁷ özini
1665. Çü bildün sökmegün haddını ey yār Gel uğrılıktan dahı görenler var
⁴⁵⁸ قال النبي عليه السلام هل يحب الناس على وجوههم اذ على مناخرهم الا حصايا السنم
1666. Bu yolda uğrı kimdür aña imdi Anuñ haddı nicedür diñle imdi
1667. Ol oldur kim bu hāl ala dilden Ben irdim diyü anı şata elden
⁴⁵⁹ قال النبي عليه السلام كلوا من بكم ولا تأكلوا من دينكم
1668. Vire salūs olup dünyā kumāşın Döke itler ögine bişmiş āşın
1669. Ol aş işitdugi ‘ılm işleridür Ol işler nefsinuñ cünbüşleridür
1670. Ol işuñ yımeyi hāl itdügidür Olan gitdugi yola gitmesidür⁴⁶⁰
1671. Çü hālından ırağ oldı ol ayık Anuñ hālını itler oldı lâ’ık
1672. Pes aña iş kıldı haddı lâzım Anuñ üstine kâl u hāl Hâkim
1673. Ezelden olmuş idi iki yüzlü Biri görünürdi yüzün biri gızlü
1674. Taşında var idi uçmak sıfatı İçinde tamuluk olmuşdı zâtı
1675. Varurdu ol sıfatla evliyâdan Alurdu ‘ilmî esrâr-ı hūdâdan
1676. Gelüp şatar idi dünyaya anı Alurdu dünyâyı vırüp imâni
1677. Bırağurdu nebînuñ buyruğunu Tutardı buyruğundan ayruğunu
1678. Şağ eli şağ ayağı anda yidi Şol eli şol ayağı bunda yidi
1679. Zirā şağ işleri cennet işidür Sol işleri bu dünyā cünbişidür
1680. Çü ‘arz oldı imâma bir kez ol hāl Şağ elin kesdi açmadı aña kâl
1681. Aña söz açduğından olur idi Şatardı yine mağbûn kalur idi
1682. Sözi işitmedi pes kesildi eli Veli eski sözi söylerdi dili
1683. İkinci ‘arz olunca⁴⁶¹ sol ayağın Giderdi dünyâdan yıkdı tarağın
1684. Kararın komadı dünyâda anuñ Kî şeyhî olmaya şek ü gümānuñ
1685. Halā’ık göñlüne ekmeye şekler Bu yolda olmaya zâyî emekler
1686. Yine olurdı dünyâyı satup sır Egerçi bulamazdı tırıcak yir
1687. Üçünci ‘arz olunca gıtdı sol el Alırmaz dünyâyı kalur muâttal

⁴⁵⁷ Sürtünmeye: Sürtmeye s.

⁴⁵⁸ İnsanların yüzüstü veya burunlarının sürtülerek cehenneme atılması dillerinin tuzağından dolaydır.

⁴⁵⁹ Şağ elinizle yiyiniz ve dininizi yemeyiniz.

⁴⁶⁰ Gitmesidür: gıtdügidür s.

⁴⁶¹ Olunca: olıcak s.

1688. Veli vardı gine ehl-i Hakk'a Korusalusluk iderdi bu halka⁴⁶²
 1689. Egerçi dünyaluk aldirmaz idi Veli özin işün den irmez idi
 1690. Şu maksuda ki birgün irişe el Bulam dünyayı kalmayam mu⁴⁶³ attal
 1691. Çü dördinci 'âyân oldu o cāna Ayağın kesüben atdı yabana
 1692. Kesildi çün sağ ayağı kaldı çumruk Ne yirde kalsa yidi⁴⁶³ yirdi yumruk
 1693. Pes sandan sonra işi oldu takrîr Meger andan yuya ol işi takdîr
 1694. Bilenden düşdi çün elden ayakdan Meger gerçeklik ire aña Hakk'dan
 1695. Döne Hakk'dan yaña isteyü hālî İre himmet aña hal ide kālî
 1696. Gözine görine⁴⁶⁴ sırr-ı imāmuñ Diye tut dilünü ki arta makāmuñ
 465 قال النبي عليه السلام من صحت سيا
 1697. Bırak yalanı hem gec gerçeginden Cihānuñ alan kılından beginden
 1698. Bulup begler begini şād olasin Cemî-i kaygudan āzād olasin
 1699. Eger olur ise sâbit kadem ol Açıla göñli gözinden çıka yol
 1700. İre himmet çöze her bend ü bağın Vire İsā san⁴⁶⁵ at elin ayağın
 1701. Tuta Hakk kudretiyle tutduğunu Ata Hakk buyruğıyla atduğunu
 466 قال الله تعالى وما رميت اذ رميت ولكن الله رمى
 1702. Dügünüñ aña cennet oldu dā'im Her işde ola ilāh ile kâ'im
 1703. Çü bildüñ yolda uğrı cünbişin sen Harāmınuñ dahı aña işin sen
 1704. Ol oldur kim ola taşu müselmān İçinde olmaya erkān-ı imān
 1705. Sülük ehli çekeriken emekler Ala sırrın aña göñline şekler
 1706. Gönül olmuş iken Hakk yola müştāk Kıla yolına münkir şeyhına ak
 1707. Tutup tarāc ide ahuñ kumaşın Anı yoldan çıkarup kese başuñ
 1708. Kiminüñ yagmalayup varını ol Dirî salı vire kim bula bir yol
 1709. Helāk itdüğü göñlin bozduğıdur Erinden ı'tıkāden üzdüğüdür
 1710. Kumaş olduğu nefse takduğıdur Rıyāzātın vö zühdüñ yakduğıdur
 1711. Bulardur bu yoluñ deccālî bunda Ki kıldı bunları şeytāna bende

⁴⁶² Korusalusluk iderdi bu halka: 1688, 1689, 1690 beyitler Ö'de yok s.

⁴⁶³ Kalsa yidi: Kılta anı s.

⁴⁶⁴ Gözine Görine: görine gözine s.

⁴⁶⁵ Kim susarsa kurtulur. Keşfu'l-Hafa 2/258.

⁴⁶⁶ Atığın zamanda sen atmadın lakin Allah attı. 8 Enfal 17.

1712. İmām anları pes tutmak gerekdür Yol üstünden olar gönmek⁴⁶⁷ gerekdür
1713. Ki ta Hâkdan meger açıla yollar Ticâret kıla anda cān u diller
1714. Anuñ kan idenin aşmak gerekdür Çerisin iblisün başmak gerekdür
- ⁴⁶⁸ قال الله تعالى يوسوس في صدور الناس
1715. Ki ta bu gönülde öldürmeye ol Cihāna fitnesin taldurmaya ol
1716. O māl iletenüñ yılca tarağın Kesüp şol elinü hem şol ayağın
1717. Sağ elin kesdüğü ol açmayasız Ki andan söz aluben bulmaya yüz
1718. Varup şeytān ile düzedüben iş Rıyāzāt ehline kılmaya teşvîş
1719. Odur şol ayağın kesdüğü anlar Ki dünyāda karar itmeye bunlar
1720. Yuyup idinmeye dervîş oları Olar öğretmeye çirkin huları
1721. Rıyāzāt ehline kılmaya kümrah Gide kamusı yoldan kala ol şāh
1722. Meger bunlara Hâk ola me'ādın Döneler ta vire elin ayağın
1723. El alup kamusun böyle yideler Kadem başup yola toğrı gideler
1724. Pes eğlendi bu hulardan ne kim var Kamu buldı biri bulmadı fīmār
1725. Ol oldur kim çıkardı kulu yoldan Helāk itdi alup varını elden
1726. Pes ādem iblisı oldu o murdār Ki kulu Hâk yolından kıldı nızār
1727. Gel imdi sen olara olma fabîş Ki kılmayalar işde dürli cünbiş
1728. Gönüle vesvese kılmaya anlar Ekip'akl üstine dürli gümānlar
1729. Zırā'ışk işine'akl eli irmez Olar hod'aklı koyup işka girmez
1730. Pes ol hālile'ömri sevdi anlar Niçeleri bu yoldan'ırdı anlar
1731. Yarın bağlayuben çün zar olalar Bulardan kamusı pazar olalar
- ⁴⁶⁹ قال الله تعالى قال اني برئ منك اني اخاف الله رب العالمين
1732. Dilersün sende güninüñ nizāmın Gönül levhine yaz'āşık kelāmın
1733. Cemî 'î fitnelerden dūr olasın Meşāyih sohbetine nūr olasın
1734. O sohbette bizi ey Hâk ayırma Yaramaz⁴⁷⁰ fitnelerle⁴⁷¹ yoldan irme
1735. Ki tā şeytān işine düşmeyevüz Bakup ehline yoldaş⁴⁷² olmayavuz⁴⁷³

⁴⁶⁷ Gönmek: gitmek s.

⁴⁶⁸ O insanların göğüslerine vesvese verendir. 114 Nasr 4-5.

⁴⁶⁹ Hani o insana: 'İnkâr et' dedi de insan inkâr edince: 'Ben senden uzağım çünkü ben alemlerin rabbi olan Allah'tan korkarım' demişti. 59 Haşr 16.

⁴⁷⁰ Yaramaz: Çürük s.

⁴⁷¹ Fitnelerle: Fitneler ile s.

Beyân-ı Sırr-ı Cihâd-ı Ma'nevî

1736. Gelüñ ey Hâk yolında cehd idenler Güzâtiyla gâzâya âhd idenler
 1737. Şehâdet menzilin Hâk'dan bilenler O yolda cân virenler baş alanlar
 1738. Ol ilde nice gence tuş olanlar Ğanimed mâlıyla hoş olanlar⁴⁷⁴
 1739. Ğâzânidüğini gel diñle İmdi Bu sözden kendü hâlün añla İmdi
 1740. Kişi kılmasa nefsinün gâzâsın Bilemez kendünün yoldan azâsın
 1741. Segirdip baş kesüben kan döker ol Hâkikatde hû özi bilmedik⁴⁷⁵ yol
 1742. Pes anlar yolda olmuştur harâmı Kı cemi 'ide helâl u harâmı
 1743. Olanı dünyâda gâzî sanursın Velî dergâha varsan utanursın⁴⁷⁶
 1744. Gel İmdi añla ahkâmın gâzânunı Tıyasun anı kim haz ala cânunı
 1745. Nice farz olduğun anun göresin Anun hükmi ile dirlik süresin
 1746. Şerî'âtta gâzâ farz-ı kifâye Olup geldi kamu yohsul ü bâya
 1747. Ki'anlarun biri kolsa gâzâyı Kamusından gide hük-m-ı hüdâyı
 1748. Kamu kılmasalar'âşî olalar O hazretde yarın odlu olalar⁴⁷⁷
 1749. Velî islâma küffâr oldı⁴⁷⁸ gâlip Kamuyla farz olur kim yarak alup
 1750. Ğâzâ kıla o yolda terk ide cân Ki kurtıla olardan ehl-i imân
 1751. Eger küffârı lusse⁴⁷⁹ ehl-i imân Ğanimet mâlını cem'ide sultân
 1752. İki atluya virür bir⁴⁸⁰ yayğa O ni'met bahş olur şayruya şağa
 1753. Hişâr itse olanı ehl-i imân Kesip yandura andan bağ u büstân
 1754. Ki harb ehli ferâgatlar bulalar Yıyüp içübeni râhat olalar
 1755. Ğâzânun bildün ise aşgarından Haberdâr ol hem anun ekberinden
 481 قال النبي عليه السلام رجعنا من الجهاد الا صغر الى الجهاد الا كبر
 1756. Ğâzânun ekberi nefsun dedür uş Kı cânı mest idendür cânı⁴⁸² ser-hoş
 1757. Bil İmdi bu gâzânun şükri kim Bu şük⁴⁸³ üstüne hem baş eri kim

⁴⁷² Yoldaş: yoldan s.⁴⁷³ Olmayavuz: şaşmayavuz s.⁴⁷⁴ Ğanimed mâlıyla hoş olanlar: 1738 Ö'de yok s.⁴⁷⁵ Hâkikatde hû özi bilmedik: Özi hod bulmaduk s.⁴⁷⁶ Utanırsın: uvtanırsın s.⁴⁷⁷ Olalar: kalalar s.⁴⁷⁸ Oldı: olursa s.⁴⁷⁹ Lussese: bassa s.⁴⁸⁰ Virür bir: Vire andan s.⁴⁸¹ Küçük cihattan büyük cihadı dönüyoruz.⁴⁸² Cânı: 'aklı s.

1758. Hem aña bunların sultânı kanda Ki kıldı her birin bir işde bende
 1759. Bulara harb iden küffârı hem bil Nedür yurdu o mevzu' dan hâzer kıl
 1760. O küffâr şükri⁴⁸⁴ hâlini diñle Nice farz olduğın üstüne ekle
 1761. Olur mı şehriñ üstüne musallat Kılursa hâlûñı külli muhabbet
 1762. Ya varup kendü yurdunda kalur mu Harcın virmeye râzı olur mu
 1763. Hışâr ider bisin yurdunda anı Alur mısın olardan baş u cânı
 1764. Oda urur mısın bûstân u bağın Söyündürür mısın külli çerâğın
 1765. Kı ta ortaya anda ehl-i îmân Ya anlar cem' olup ola müselmân
 1766. Gel imdi' bil buların hâlini sen Ki koyasın o yolda cân ile ten
 1767. Ezelden kâdir ü kayyûm ü dâne Yaratdı cânı mülkinde tûvâna
 1768. Taşarruf mülk içinde aña virdi O mülkün şükriñ katıya virdi
 1769. Anuñ üstüne kıldı 'ışk-ı Hâkim Kim anuñ hâlini ol ala 'âlim⁴⁸⁵
 1770. Pes oldu bu gazâyâ baş eri cân Buların üstüne 'ışk oldu sultân
 1771. Bu cânuñ şükriñi bir bir aña Çü hâlûñdür yine cânıyla diñle
 1772. İşitmek tuymağ görmek vü tanımak Koçulamak yürimek çekmek atmak
 1773. Diliyle söylemek 'aklıyla almak Me 'ânı bahırına fikriyle dalmak
 1774. Nice bunuñ gibi şük⁴⁸⁶ bu cânâ O Hâk guşdı ki gelmeye gümâna
 1775. Gümâna gelenüñ hem çala boynın Yürüyüp göstere hem 'ışk oyunın
 1776. 'Anâşırda yaratdı aña şehri Ki anuñ cismanîyetden ola behri
 1777. Hâkkuñ bir surfini ola haberdâr Kı şükriñ kılmayanı⁴⁸⁷ kıla murdâr
 1778. 'Anâşır dört muhalif cisimdi çün 'Anâdan komadı ger dün ger gün
 1779. Bu aralıda oladı nefis⁴⁸⁸ zâlim Bu cümüñ mülkine ol oldu Hâkim
 1780. Muqabil düşdi cânâ mülkin aldı O leşker arasına fitne şaldı
 1781. Hevâyı bekledi kaldı muqabil Bu cânuñ 'ışkına hem⁴⁸⁹ dil tuta dil
 1782. Bularda 'ışka beñzer cünbiş ide Bu leşker arasında çok iş ide

⁴⁸³ Bu şükri: leşker s.

⁴⁸⁴ O küffâr şükri: kâfir leşkeri s.

⁴⁸⁵ Âlim: 'âlim s.

⁴⁸⁶ Şükri: leşker s.

⁴⁸⁷ Kılmayanı: bilmeyeni s.

⁴⁸⁸ Nefs: oldu nefsi s.

⁴⁸⁹ hem: kim s.

1783. Bunı gördi bu leşker yandı özi İki yüzlü göründi döndi yüzi
1784. Zirā her nesneler kim müştehîdür⁴⁹⁰ Cehennem hendeki hūn-ı hevādur
1785. Cehennem bularuñ içinde gizlü Anuñçün oldu anlar iki yüzlü
1786. Şu nesneler urur bu leşkere gam⁴⁹² Anuñ içinde cennet gizlüdür hem
1787. Nice dönmeye bunlaruñ bız ey cān Meger Hāk'dan ire anlara dermān
1788. Odur mānı kodı Hāk evliyāda Olardan gayride gelmedi ada
1789. Bulunca anı kāfir oldu gālīb Şadı cān leşkerin oldu muşāhib
1790. Unutdurdu dinin kamasına ol Hevā ilinde açdı anlara yol
1791. Gözi bakdurdı nā-mahrem yüzine Kulağı açdı 'āsiler sözine
1792. Veli öğretdi⁴⁹³ küfür fitne yalan Çıkardı ham gönülden nūr-ı imān
1793. Ele virdi kılıc kıldı harāmı Kebürler başı 'āsiler imāmı
1794. Segirtdüirdi ayıkları o yolda Yidürdü ağıza kanlar o ilde
1795. Tonatdı gövdeye katrān u dūnlar Koñulatdı dımağa rīm ü hūnlar
1796. Veli ol kāl'ada var idi bir er İşinde cust ide halkında server
1797. Kanunuñ var idi ana r'ukādı Aña kılmaz idi kimse'inādı
1798. Anuñ tanışıgınsuz yoğ idi iş O leşkerde eger yaz u eger kış
1799. Adı 'aklıydı ol ilde ol erüñ Bilür idi kamu işin bularuñ
1800. İki yüzlü idi ol dahı anda Bırısı cānlıydı bırısı tende
1801. Adı ākl-ı ma 'ādıydı o yüzden Adı ākl-ı ma 'aşadlı⁴⁹⁵ bu yüzden
1802. Gelündi ververe nefsuñ dilinden Hevāya gönderürdi anı elinden
1803. Gelürdü hem ana ilhām-ı cānuñ Söziñi 'ışka bildürürdi anuñ
1804. Şuña irürdü ilhām-ı ilāhī Yazıldı cānına kim olmaya şahı
1805. Vücudun leşkerini aldı küffār Basup öldürmek ister sizi⁴⁹⁶ murdār

⁴⁹⁰ Müştehîdür: müştehîsin s.

⁴⁹¹ Cennet hoş olmayan şeylerle kuşatılmıştır. Cehennem ise hoş olan şeylerle kuşatılmıştır. Buhari Rikak 26.

⁴⁹² Şu nesneler urur bu leşkere gam: nesne kim bu leşkere urur s.

⁴⁹³ Veli öğretdi: Dili söyletdi s.

⁴⁹⁴ Gömlekleri katrandandır ve yüzlerini ateş kaplamaktadır. 14 İbrahim 50.

⁴⁹⁵ Aşadlı: idi s.

⁴⁹⁶ Sizi: sanı s.

1806. Ğazā kılup işüñ kılūña⁴⁹⁷ teftiş
 1807. Bu ilhāmı özinden ‘akla sordı
 1808. O ‘ışk ol dem bu hālī imdı teftiş⁴⁹⁸
 1809. Velī gördiki zālīm leşker almış
 1810. Meded ir gördi aña evliyādan
 1811. Hemān sâ‘at ki leşker cāna kōndı
 1812. Sıdı nakusını zūnnar çözdı
 1813. Şıdı nefsi bırakdı kāl ‘asına
 1814. Bu ‘akl eliyle kāgıd yazmak ister
 1815. Ki kılur cānla baş vakt namāzı
 1816. Oruc tutup vire her dem zekātı
 1817. Ki ta koyalar anı dirlik ide
 1818. Çü irdı bu haberler ‘ışk-ı cāna
 1819. Dıdı cāna bunı iden du‘ādur
 1820. Anuñ sözine sen aldanma zūnhār
 1821. Ferāğat yok saña ol olmaıınca
 1822. Çün irişi aña işkuñ kelāmı
 1823. Yüzin düşüben ister ‘ışk erini
 1824. Bilüp düşdi o şehrüñ üstine ol
 1825. Oda yandurdi nefsüñ bağlarını
 1826. Azığın yağmaladı kesdi nehrin
 1827. Temāmet leşker ile tutdı nefsi
 1828. Ne‘akl u fehmi nā-tedbīr-ı cismi
 1829. Nebīden çün istedi ol haberler
 1830. Bulardan sızdı ol genc-i ilāhī
- Çü farzü’l’ayn oldu saña ol iş
 Ol aldı hem elinden ‘ışka viridi
 Kuşandı tiz ğazāya itdi cünbiş⁴⁹⁹
 Yaluñuzın bu cān āvāre kalmış
 Çerī düzdi olar dahı du‘ādan
 Çözüldi bundağınuñ dahı bendi
 Özını her bırın cana dürdi
 Hevā başladı nefsinüñ yāsına
 Özün her dem⁵⁰⁰ harāca dönmek ister
 Namāzında kıla her dem niyāzı
 Kıla haccın ağarda hem berātı
 Nice itlerle müdebbirlik ide
 Getürüp anları atdı yabana
 Du ‘ā issine var kim muktedādur
 Ki kâsd ide seni öldüre murdār
 Anuñ gencin basup sen almayınca
 Bırakdı toprağa nāmūs u nāmı
 Ki yağmalada nefsüñ hayberini
 Kōmadı kimesneye kaçmağa yol
 Sızdurdı‘ışk odına yağlarını
 Tağıtdı aldı tarāc itdi şehrin
 Bularuñ ile oda atdı nefsi
 Çü‘ışk irdı o dem bozdı tılsımı⁵⁰¹
 Rıyāzātıyla inceldi tamarlar
 Öger dillü dilince pādişāhı

⁵⁰² وَالنَّبِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَجْرِي بَيْنَ أَيْدِيهِمْ

⁴⁹⁷ Kuluna: kılana s.

⁴⁹⁸ Teftiş: teftiş itti s.

⁴⁹⁹ Cünbiş: cünbiş itti s.

⁵⁰⁰ Dem: dā‘ım s.

⁵⁰¹ Çü‘ışk irdı o dem bozdı tılsımı: 1828 Ö’de yok s.

⁵⁰² Şeytan Ademoğlunun kanında dolaşır. Keşfu’l-Hafa 1578.

503 قال الله تعالى وات من شئني الا يسبح بحمده

1831. Temāmet leşker ile tıtdı nefsi Bularuñ ile oda atdı nefsi⁵⁰⁴
 1832. Bu cān anladı kim çün gitse perde Hemān ol olar imiş kamu yirde
 1833. Anuñ işkında varlığını virdi Anuñ ile anuñ vaşfına irdi
 1834. Ğaza vü sulh u ğāzī cenk bir sır⁵⁰⁵ Fenā buldı kamuşı kaldı ol bir
 1835. Pes anuñ iki sehm olmuş naşibi Boyayık cāna bir virmiş habibi
 1836. Zirā ol gösterendür hem görendür Nice miskinlere himmet virendür
 1837. Henüz bu⁵⁰⁶ görmek içinde müdebdeb Meger anuñ ile ola müretteb⁵⁰⁷
 1838. Gel imdi al kamulardan du'ayı Kim anuñla bulasın muḳtedāyı
 1839. Du'ā ehlin katunda kıla temyız Anuñla añlayasın anda yol iz
 1840. Zirā şıdkuñ ile şıddık u zındık Du'ā kılma kabul olurdu tahkık
 1841. Çü teslîmiyle şıddıkuñ olar tebdil Didi şeyhuñ nedür yağı nedür il
 1842. Pes andan sonra temyız oldu vācib Bulışın her du 'āya olma rāgıb
 1843. Anuñçün 'Aşık ister olmemāti⁵⁰⁸ Kim⁵⁰⁹ ol gördi⁵¹⁰ aña hem ol^{atāfi}⁵¹¹
 1844. Yayak komadı atlandurdu yolda Anuñ çün yürür işi her göñülde
 1845. Bizi o himetün atından ey hak Ayıruben işümüz kılma muğlak
 1846. Dü- 'ālemdede yolumuz iyle āsān İrür bi-çāreler derdine dermān

Beyān-ı Sırr-ı İmān-ı Ma'nevî ve küfr-i ma'nevî ve harāc-ı ma'nevî ve irtitād-ı mahevi
 ve diğeri Bağı Ma'nevî

1847. Gelün ey gönli yüzün⁵¹² pāk idenler Özini Hāk yolunda Hāk idenler
 1848. Yürüyüp derde dermān isteyenler Göñül küfrine İmān isteyenler
 1849. Bilün şer'a nedür küfr ile imān Ne vech ile olur mü'min müselmān

⁵⁰³ Hatta hiçbir varlık yoktur ki onu hamd ile tesbih etmesin fakat siz bunların tesbihlerini anlayamazsınız. 17 İsrā 44.

⁵⁰⁴ Buların ile oda atdı nefsi: 1831 Ö'de yok s.

⁵⁰⁵ Ğazā vü sulh u ğāzī cenk bir sır: 1834 ğāzī sulh u cenk her s.

⁵⁰⁶ Henüz bu: Bu henüz s.

⁵⁰⁷ Meger anuñ ile ola müretteb: 1837-1843 arası Ö'de yok s.

⁵⁰⁸ Nemati: hümāyı s.

⁵⁰⁹ Kim: Hem s.

⁵¹⁰ Ol gördi: ırgürdi s.

⁵¹¹ Atāfi: 'atayı s.

⁵¹² Yüzün: göñül yüzini s.

1850. Neden cā'ız olur kāfir harācı Nedür islāmūñ ana ihtiyācı
1851. Koyup islām⁵¹³ mürted olına bir kul Gelüp peygambere inānmasa ol⁵¹⁴
1852. Ne vech ile bulur imānı anlar Bilün kim yuyasız kimde gümānlar⁵¹⁵
1853. Şerī 'ātde odur kāfir ki bir kul Gelüp peygambere inanmasa ol
1854. Dürüst oldı harāc almak olardan Ki gāziler düzeler raht-ı cevşen
1855. Me 'ādın olalar islāma anlar Huzūr ile 'ibādet kıla bunlar
1856. Velī mürtedūñ⁵¹⁶ almak yok harācı Zırā ol tatlu işin kıldı acı
1857. Ne dürlü vech ile oldıysa kāfir O yönden kıla ol islām-ı zāhir
1858. Şerī 'āt hükmin aña bildüreler Eger tutmaz olursa öldüreler
1859. Şerī 'at hükmini bildünse ey yār Ol imānından anlaruñ haberdār
1860. Olar imānı şol vātın bulalar Ki peygamber sözün gerçek bileler
1861. Zekāt u şavm u hacı kıla⁵¹⁷ anlar Kāmu dürlüp⁵¹⁸ namāza gelse anlar
1862. Görinür taşlarından nūr-ı imān Bil anı kim kılasın derde dermān
- 519 ^{عليه السلام بنى الاسلام على خمس شهادة ان لا اله الا الله فان محمدا عبده ورسوله واقام الصلوة وابىع الزكاة}
^{رمضان وحج البيت من استطاع اليه سبيلا}
1863. Bu mü'minlere yağı kimdür⁵²⁰ aña Olaruñ hālını cānıyla⁵²¹ dññle
1864. Ki anlaruñ⁵²² kumaşı gözleyesin İmānuñ leşkerini izleyesin
1865. Ol anlardur ki imāma oldı cānib⁵²³ İlin tağayyūr ne oldı mu 'ādın
1866. Düzüp leşker çü düşdi şehre anlar Diler kim ala ilden behre anlar
1867. İmāma vācib oldurur ki evvel Kıla bunlar dahı her şüphe-ı hāl
1868. Ye illā anlaruñ habs ide mālın Kıtāl idüp göstere kıl u kālın
- 524 ^{قال النبي عليه السلام الرياء فنظرة الاخلاص}

⁵¹³ Islām: islāmı s.

⁵¹⁴ Gelip peygambere inanmasa ol: Haracın olmaya var mı anın yol s.

⁵¹⁵ Bilin kim yuyasız kimde gümānlar: 1852-1853 Ö'de yok s.

⁵¹⁶ Mürtedün: mürtedden s.

⁵¹⁷ Kıla: kılsa s.

⁵¹⁸ Dürlüp: haqdır s.

⁵¹⁹ İslam beş şey üzerine bina edilmiştir. Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in onun peygamberi olduğuna şhadet etmek, namaz kılmak, zekat vermek, Hac etmek, ve ramazan orucunu tutmaktır. (İmam Nevevi Kırk Hadis S. 39).

⁵²⁰ Kimdür: kimdür yağı s.

⁵²¹ Cānıyla: 'ışkıyla s.

⁵²² Anlaruñ: anlardan s.

⁵²³ Canüb: hayrın s.

⁵²⁴ Riya ihlāsa bir köprüdür.

1869. Eger tevbe kılur ise alalar Ve illâ tecerrüd müflis⁵²⁵ kılalar
1870. Çü bildüñ şer ‘uñ aḥkāmın gel imdi Bu sözlerden Niçe esrâr ol imdi
1871. Nedür küfr-ı Ḥakîkat nedür îmân Bil anı kim kılasın derde dermân
1872. Yine dirler ḥarâc ehl-ı Ḥakîkat Nedür almasına anuñ ṭarîkat
1873. Kime lâzım olur virmek ḥarâcı Ya kimindür ḥarâca ihtiyâcı
1874. Hicâbıdur kuluñ küfr-i Ḥakîki Ki cān gözine göstermez ṭarîkı
1875. Bu yolda olan kişiler ola⁵²⁶ maḥcûb Ki aña yüzün göstermedi⁵²⁷ maḥbûb
1876. ‘İbâdetidür⁵²⁸ añun ol ḥarâcı Ki rûhuñ vardur⁵²⁹ aña ihtiyâcı
1877. Eger üstüne olmaz ise gâlib Yaraḡ düze anuñla anda olup
1878. Başa ıhlâsile nefsuñ riyâsın Kâṭup ıhlâsa şerûñ⁵³⁰ giymeyesin
1879. Zirâ kork ıricek gözilisine⁵³¹ Gider ṭurşu döner oḡıl balına
1880. Eger cāna ire nefsuñ riyâsı Döner ıhlâsa gider jeng ü pası
1881. Ol ıhlâsa irür iksîr-ı ‘ışkuñ Anı gevher düzedür pîr-ı ‘aşkuñ
1882. Olar dünyâ düninde şeb çerâḡ ol Yolunda maḡsadu yolda yaraḡ ol
1883. Kâranuda alur ele⁵³² çerâḡı Bılür anuñla kimdür aña yaḡı
1884. O pîrûñ ḥimmet atıyla çapar ol Kâmu düşmânlaruñ boynın çapar ol
1885. Gider düşmen olur ‘âlem münevver Görür göñli bu yolda kimdürür er
1886. Bılür kı’ol nefsuñ esrârın bilendür İşin topraḡunun⁵³³ gevher kılandur
1887. Yapuşur berk⁵³⁴ etegin kıomaz elden O yir ‘ışkına geçer kâl u kılden
1888. Yanar ol ‘ışk ile külli’ vücdı Irür ol pâdişāhuñ ana cûdı
1889. Kılur cānuñ gözine ‘ayn-ı⁵³⁵ ızhâr Ezelde yolda ne kim müşkili var
1890. Aña ḥâsıl olur îmân aynı Hicâb olmaz gözine dünyâ zeyni
1891. Ḥakîkat ehlinüñ oldur îmânı Ol îmâna götürmezler⁵³⁶ gümânı

⁵²⁵ Müflisi tecrid: tecrid ü müflis s.

⁵²⁶ Bu yolda olan kişiler ola: kafır olan nefsi s.

⁵²⁷ Göstermedi: göstermedi yüzünü s.

⁵²⁸ İbadetidür: ‘ibadetdürür s.

⁵²⁹ Vardur: vardur ruhun s.

⁵³⁰ Şerî: ‘ışkın s.

⁵³¹ Zira kork ıricek gözilisine: korku ıricek göz ü yilîne s.

⁵³² Kâranuda alur ele: çün ele aldı s.

⁵³³ Topragunun: topraḡ iken s.

⁵³⁴ Berk: bunuñ s.

⁵³⁵ ayn-ı gaybın s.

⁵³⁶ götürmezler: götürmezler s.

1892. Veli' götürüben mürted olursa Çıkup şeyhi gözinden dūr⁵³⁷ olursa
 1893. Varup şeytān ile yoldaş olur ol Hakkā andan açamaz kimesneye yol
 1894. Eger mürşid tölarsa cümle'ālem Kimesne uramaz derdine merhem
 1895. Meger şeyhi elinden ola dernān Anuñ küfrin yine ol kıla imān
 1896. Zırā mürted nice çıkarsa dinden Aña⁵³⁸ girmek gerekdür yine andan
 1897. Sebep oldı aña çün redd-ı inkār Kabul olmak gerekdür kılup ıkrār
 1898. Eger ıkrār iderse yolına ol Gire göñline şeyhüff iline yol⁵³⁹
 1899. Ve illa göñli dönmezse arınmaz Hidāyet nūrı üstünden görünmez
 1900. Haracı nefse beş⁵⁴⁰ bildüñ namāzı Bulınca anuñ ile kār-sāzı
 1901. Çü mürtedüñ⁵⁴¹ harāc olmadı cā' ız Pes anuñ katline olmadı cā' ız⁵⁴²
 1902. Nice virür ise nefsün harācın Yitürmez Hakk yolında ihtiyācın
 1903. Ya dönmekdür Hakkā olmak müselmān Ya virmekdür bu yolda cān u imān
 1904. Eger bildünse mürted kimdür anda Gör ehli bağye kım⁵⁴³ Hakkimdür anda
 1905. O şoldur kım tuya esrār-ı şāhı Velī irişmedin emr-i ilāhī
 1906. Cemā 'at vire irşād itmek için O mürşidler yolına gitmek için
 1907. 'İbādet şehrinin tārāc ide ol Nice mü'minleri⁵⁴⁴ muhtāc ide ol
 1908. Kī şeyhine gerek⁵⁴⁵ anuñ imānın Şakınup def'ide küllü gümānın
 1909. Ve illā örte keşfin ala gencin İlāc idüp sağılada gizlü rencin
 1910. Eger tevbe iylese vire kazanc Ve illā katl idüp def'ide renc
 1911. Nedür bildünse imān-ı Hakkāikat Anı istemege oldur tarikat
 1912. Öte gün⁵⁴⁶ şeyhün elden kıomayasın Anuñ 'ışkın göñülde yumayasın
 1913. Getürsün işine anuñ imānı Yuyasın göñül içinde gümānı
 1914. Dönüp yolında mürted olmayasın O şāhuñ işiginde kul olasın

⁵³⁶ Götürmezler: göstermezse s.

⁵³⁷ Dūr: red s.

⁵³⁸ Aña: gine s.

⁵³⁹ İline yol: ola maqbül s.

⁵⁴⁰ Nefse beş: nefis imiş s.

⁵⁴¹ Mürtedün: ki mürtedden s.

⁵⁴² Cāz: hāciz s.

⁵⁴³ Kim: bağı ne s.

⁵⁴⁴ Müminleri: mü'minlerün s.

⁵⁴⁵ Ki şeyhine gerek: İmāma pes gerek s.

⁵⁴⁶ Öte gün: Kī etegin s.

1915. Anuñ gönüñde çün makbûl olasın
 1916. İki 'âlem⁵⁴⁸ murâdı bite senden
 1917. Uyasın 'Âşıka bulup imâni
 1918. Kim ol imânuñ ol sermâyesidür
 1919. Ol imâni ilâhî irme gözden
 1920. Ki her işde aña yoldaş olavuz

O şâhuñ işigünde kul olasın⁵⁴⁷
 Kimi cân aldı⁵⁴⁹ kimi bedenden
 Koyasın Hâk yolında baş u cânı
 Bu dünyâ terk-i evvel pâyesidür
 Sapıtmaya⁵⁵⁰ izimüz uyduğı yüzden⁵⁵¹
 Anuñ hâlı ile hâldaş olavuz

Beyân-ı Sırr-ı Lakıyt-ı Ma 'nevî

1921. Me 'ânı bahrına tıldı yine cân
 1922. Çü gevher isteyenler bağliya sâf
 1923. Atadur Hâkdan gevher-i şinâsa
 1924. Hala'ık üzre çün himmet şala ol
 1925. Götüre toprak üstünden yetimi
 1926. Dimişler şer 'içinde ehl-i islâm
 1927. Ol ol kim bir kişi islâm ilinden
 1928. Gerek kim tuta ol şer 'uñ kelâmın
 1929. Eger'âciz oluben korsa anı
 1930. Ki ta kâfir eline düşmeye ol
 1931. Zîrâ kâfir bilürse anı anda
 1932. Velî mü'min bulursa yine⁵⁵² mü'min
 1933. Getüren anı bulmasa yarağın
 1934. Ki bir mü'min kapusına düşe ol
 1935. Eger kâfir bıraka mescide anı
 1936. Eger kâfir dahı anı bulursa
 1937. Bırakılan yir içün ola'alim
 1938. Şerî 'ât hükmini bu vech ile bil
 1939. Nedür hâlünde gel bul ol yetimi

Ki gevher çıkara er bahr-ı ummân
 Cevâhir katmasını bile şarrâf
 Ki meyl iylemeye cism-i libâsa
 Cevâhir kande bulursa ala ol
 Bile ol arada dürr-i yetimi
 Bunun misline beñzer nice ahkâm
 Ki bir oğlan gele anuñ bilinden
 İde tanlarını vire ta 'âmin
 Kosun şunda ola mü'min mekânı
 Me'âsı ehli aña bulmaya yol
 Olur kâfir düşer küfr ile bende
 Ki zîrâ⁵⁵³ bildürür imân ü emîn
 Yine mescid kıla anuñ turağın
 Anuñ ışkıyla kaynayup pişe ol
 Mekânı aña hüküm ider imâni
 Benimdür diyüben da'vâ kılsa
 Anuñ islâmına hüküm ide Hâkim
 Dil ü cân ile gel sırra nazar kıl
 Pula şatmasın ol dür-ı yetimi

⁵⁴⁷ O şâhuñ işigünde kul olasın: 1915 Ö'de yok s.

⁵⁴⁸ Ki'âlem: Dû-gününün s.

⁵⁴⁹ Kimi cân aldı: eliyle s.

⁵⁵⁰ Sapıtmaya: Sapıtma s.

⁵⁵¹ Yüzden: izden s.

⁵⁵² Yine: gine s.

⁵⁵³ Ki zîrâ: Zîrâ aña s.

1940. Nedür eş ton aña iste bul anı
 1941. Ve illâ ko anı bır camîa sen
 1942. Eger kılur isen yirin kilisyâ
 1943. Yetîm olan senüñ gönlün dürür ki
 1944. Ayırdı ışık elinden aldı anı
 1945. Olurken cân ana âb'ışk aña ced
 1946. Çü oldı ellerinden nefsi-î zâlim
 1947. Yetim oldı hacı-ı küffâr elinde
 1948. Anuñ âşı idî ilm-i ilâhî
 1949. Beden mülkine düşdi 'ışk ile cân
 1950. Eger oldun ise sünni müselmân
 1951. Tanuñ bulduñsa alduñ ise âşın
 1952. Ve illâ şöyle yine ac u 'uryân
 1953. O câmı 'gönlü dürüevliyânüñ
 1954. Bırak eşigine toıansuñ andan
 1955. Anuñ âksı rıyâzât u'ibâdet
 1956. Kıla çün kim 'ibâdet bula îmân
 1957. İrer Hâk varlığından aña hıl'at
 1958. Vücûdı mülkine sultân olur ol
 1959. Dahı küffâr eşigine girilmez
 1960. Eger yirinden alunsa çıplağ u ac
 1961. Eger kâfir izinden ol yetîmi
 1962. İmâmet mezhebîdür ol külliya
 1963. Senüñ gönlündeki ilmüñ hû varı
 1964. Mübâh eyler alur gönlü ki elden
 1965. Dilinden sen anı'arîf şanursun
 1966. Dil işi hod bu yolda pul işidür
 1967. Olar pul ile isterler ma 'âşı
 1968. Olaruñçün yaķar mâluñ o nırân

Bulmazsan bulanlardan al anı⁵⁵⁴
 Ki mü'minler kıla yirini gülşen
 Düşe küffâr eline ola tersâ
 Olupdur nefsi elüñ üstine Hâkim
 Yetîm itdi bırakdı aña gümânı
 Aña hâk kapusunda yoğ idi red
 Kapusından anı red ide Hâkim
 Ne ton u tay ne eş suvar elinde
 Anuñ tonı vü envâr-ı şâhı
 Bırakdı anı nefse ac u 'uryân
 Götür nefsi eşiginden anı ey cân
 Düzet şer'ile anuñ me'âşın
 Bırak bir camîa kim bula dermân
 Ki gözgîsidür esrâr-ı hüdânüñ
 Görünsün âksı anuñ cân u tenden
 Me'âşiden tahâret terk-ı'âdât
 Görine anda kim tonana 'uryân
 Bulur ol kapuda hem tâc-ı 'izzet
 Kı derdüne dermân olur ol
 Eger da 'vîde kılursa virilmez
 Kiliseye barıksan şöyle muhtâc
 Şatar geçmez bula dürr-ı yetîmi
 Ki o mezhebde şogıldı nice deryâ
 Degıldür ol denizün bir bınarı
 Şatar 'arîf sözünü saña dilden
 O dergâha varıcak uştanursun
 Pul içün mi'iyler şol kim kişidür
 Kökürtü zift olur anuñ kumaşı
 Cehennemde kökürt ü zift ü katrân

⁵⁵⁴ Bulmazsan bulanlardan al anı: 1939-1962 beyitleri arası Ö'de yok s.

1969. Sen aldun ise gönli nefis elinden Yemiş iste aña 'uşşak elinden
 1970. Gele kış yemişi andan yaz gününde İre yaz yemişi andan kış dününde
 1971. Bulur idi nice kim anı meryem Kılur idi nice dertlere merhem
 555 قال الله تعالى قال يا مريم اني لك عند الله عوون عند الله
 1972. Acu çıblak kapuya düşdi günden Riyāzāt odı ile bişdü günden
 1973. Hāk aña virdi rızk-ı bî-hisābı Anı kıldı cemālinüñ nikābı
 1974. Anıñçün geldi rūhu 'llāh andan Dirî kıldı ölüp gitmiş iken ten
 1975. Eger olursan ol işi k de bende Dirî kılasın ölmüş cam sende
 1976. Dîl-i Āşık gibi hayrān olasın Niceler derdine dermān olasın
 1977. İlāhî kamular derdine dermān İrişdür kim yine dirlik bula cān
 1978. Anuñla ola yolda 'ışka tālīb Diger gün ölmeyeler yolda kalıp

Beyān-ı Sırr-ı Luḡta'-ı Ma 'nevi

1979. Gel ey 'ilm-i ilāhî isteyenler Anuñla sırr-ı şāhî isteyenler
 1980. Yok ol üstine kim nice cevher Düşüp yatur ayağ altında ebter
 1981. Niceler gevheri yolda yitürmüş Sa 'adetlü kişi yirden götürmüş
 1982. Bilürsün sende gevherler bahāsın Kulak dut kim bulasın muntelhāsın
 1983. Dir ehl-i şer'olar kim yol eridür Tama 'dan habbe dünyādan beridür
 1984. Oluñ yolda gözleri açıkdur Yitük bulsan götürmek hayr-ı çokdur
 1985. Bu halka anı bildürmek gerekdür Kim ıssın bulur ise virecekdür
 1986. Pes andan sonra bir yılın zamānuñ Kığırda bulmak için ıssın anuñ
 1987. Ve illā vire dervişe ol anı O yükden kurtıla cismiyle cānı
 1988. Şerî 'āt hükmünü aldunsa 'ālim Hākikatde bil imdi yol eri kim
 1989. Yitük kimdür hem anuñ issi kimdür Bulınmasa olar ol kime yimdür
 1990. Ne mecmu'dur ki 'arz ola ism anuñ Ne yıldur k'anda hıfz. farz ola anuñ
 1991. Tanık dutduğun alurken yirinden Ne halk idüğün aña hem anuñ sen
 1992. Ki zāyı 'kılmayasın ol kumaşı Bulup yidüresin ehline āşı
 1993. Kulluk tut bunları kim diñleyesin O sözden kendü hālün añlıyasın
 1994. O yol şoldur ki geldün kamu andan O yolca varacağuz yine bundan

⁵⁵⁵ Ey meryem, bu sana nereden geliyor? derdi Oda: Allah tarafından. 3 Ali imran 37.

كما نال الله تعالى كما بدأكم تعودون

556

1995. Veli gelmege 'ışk oldu kılavuz Anıñ çün anladuğ gelmekligi uz

557 قال عليه السلام كنت كمنز مكفيا فاجتتات اعرف فخلقت الخلق لاعرف

1996. Bu dünyā tolmışına irdi çün cān Tāleb kılur ki bula āb-ı hayvān

1997. İrışüp hıızr elinden içe arı Hevāya beñzedi 'ışkuñ nişānı

1998. Nişān oldu bu cism anlara anlar Bunuñla buldılar nām u nişānlar

1999. Bu zulmetde bular çün buldı keşret Dilediler ki ire nūr u hidāyet⁵⁵⁸

2000. Buları kurtara bu keşbetinden İçeler āb-ı hayvān şerbetinden

2001. Bılürlerdi ki hıızr elindedür ol Şorarlardı anuñçünher löke⁵⁵⁹ yol

2002. Hıızr zulmet içinde sırr-ı şāhı Ki cāna içürür 'ilm-i ilāhı

2003. O zulmetden çü hayran oldu anlar Her ireni hıızırdan sandı anlar⁵⁶⁰

2004. Niçeler dir idi üş āb-ı hayvān Virürdi zehr-ı katil kim ala cān

2005. Bu 'ālem zulmet içre kalmış idi Eyü yavuz kamu pir olmuş idi

2006. İrışdı lutf, bunlara kılavuz Buları da 'vet itdi aña düpdüz

2007. Nebiler hem veliler tırmış idi O hayretde aña⁵⁶¹ yüz urmış idi

2008. Nikāb aldı anuñ lutfına bunlar Kim irişe bulardan dürlü hunlar

2009. Nübüvvet 'ilmini anlara virdi Oluñla bu halkı şer'a sürdi

562

قال الله تعالى وانزلنا اليك الكتاب بالحق مصدقا لما بين يدينا
من الكتاب ومهيئا عليه ما حكم بينهم بما انزل الله ولا تتبع اعداءكم مما جاءكم من الحق

2010. Velāyet 'ilmini bunlara virdi Bu halk anuñ ile ol şāha irdi

2011. O yol yine aña varmak yoludur Yidüp ilten o yola lutf elidür

2012. O yolun zāhiri oldu şerī 'āt Niçe kım bātını oldu Haqikat

2013. O yol erenleri aña girendür Anuñ içinde varlığın virendür⁵⁶³

2014. Yitük o yolda 'ilm-i enbiyādur Dahı esrānı 'ilm-i evliyādur

⁵⁵⁶ Sizi önce o yarattığı gibi yine ona döneceksiniz. 7 Araf 29.

⁵⁵⁷ Ben bilinmeyen bir hazineydim. Bilinmeyi diledim. Bir takım kimseleri yarattım onlara kendimi bildirdim ve onlar da beni bildiler. Kefü'l-Hafa 2/132.

⁵⁵⁸ Hidāyet: vahdet s.

⁵⁵⁹ Löke: yaña s.

⁵⁶⁰ Her ireni hıızırdan sandı anlar: Hıızırdan sandılar her iren anlar s.

⁵⁶¹ Aña: kamu s.

⁵⁶² Sana da bu kitabı (Kur'an'ı) hak ile indirdik o, kendinden önceki kitapların tasdikçisi ve muhafızıdır. Onun için sende aralarında Allah'ın indirdiğiyle hükm et. 5 Maide 48.

⁵⁶³ Anuñ içinde varlığın virendür: 2013 Ö'de yok s.

2015. Yol üstüne bu genci dökmüş anlar Kî götüre bu yolda anı bunlar
 2016. Velî tanıklarıyla götüreler Ki alup işlerine yitüreler
 2017. Eger issine virmezlerse anı Ödeyeler ol işde ol ziyânı
 2018. Tanuklarıyla yirden olmasa hem Hıyānet⁵⁶⁴ görine andan eger kim
 2019. Tanıklar himmet ırür zaḥmeti Ḥaḳ Kî bunlarınladur her iş muḥaḳḳaḳ
 2020. Şular kim lâ'ıḳ-ı rahmet degıldür Olar hem kâbıl-ı himmet degıldür
 2021. Olardur ol ki kıılır 'ilm tekrār Velî ma 'nāsın anuñ kıılmaz ikḫār
 2022. Dilindedür olaruñ lafz-ı kur 'ān Göñüllerinde yokdur nūr-ı imān
 2023. Okıduğı o kūrānlara la 'net Kıpudan redd ider anları himmet
⁵⁶⁵ قَالَ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ رَبِّ تَالِ الْغُرَاتِ وَالتَّوَاتُ يَلْعَنُهُ
 2024. Yitüklerin tanuklar ile anlar Çü almadı göre andan ziyānlar
 2025. Bu gencün şāḫıbı bilüñ ki tende Kimi taşra durur kimisi sende
 2026. Olardur taşradagı ola tālib Saña öğrenmek ola 'ilm-i vācib
 2027. O sendeki şıfātıdır ki bu genc Aña irse özüñe irmesin renc
 2028. Bu gencüñ işi bunlardur vir anı O yoldan kırtulup çeke ziyānı
 2029. Ve illā ger bunı ğayre viresin Göñül bigi hemān yükin göresin
⁵⁶⁶ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى مِثْلَ النَّفْسِ حَلَوُا الثَّوْبَ ثُمَّ لَمْ يَحْلُوهُمَا كَمِثْلِ الْحَمَارِ يَحْمِلُ لِسْفَارًا
 2030. Düñü bu genci ger yolda bulasın Anı bir yıl kığırt issin bulasın
 2031. Ve illā sen anı dervīşe virgil Vebālın ol yüküñ üstüñden ırğıl
 2032. O yol 'ömrüñ gūnidürür temāmet O yolda bu yitük sende emānet
 2033. Olinca tütuben tırmaḳ gerekdür O genci ehline virmek gerekdür
 2034. Ḥarāmiye kılic virmeksin olmaz Zirā anlar anı Ḥaḳ yire çalmaz
 2035. Bulursuñ ehlini vir gir şevāba Bulamazsıñ anı yazğıl kitāba
 2036. Kî senden şonra şunlar ola dervīş Anuñla yol varup bile nedür iş
 2037. İre dervīşe senden şonra gencüñ Döne sağlığa merhem bula rencüñ
 2038. O mecma 'ehli sūnnet şöḫbetidür Kî 'ilm-i Ḥaḳ evlāduñ ḥasretidür
 2039. Anı anda kığırt 'ömrüñ varınca Götür derdi saña dermān⁵⁶⁷ irince

⁵⁶⁴ Hıyānet: Cınāyet s.

⁵⁶⁵ Nice Kur'an okuyanlar vardır ki Kur'an onlara lanet eder.

⁵⁶⁶ Kendilerine tevatr yükletildikten sonra onu taşımayan kişilerin durumu ciltlerle kitap yükletilen eşçğin durumuna benzer. 62 Cum'a 5.

2040. Kî anuñ ile⁵⁶⁸ hem-derd olasın Yola merd-âne gir kim merd olasın
 2041. Eger 'Aşık dilin añlarsan ey yâr Kumaşı ehline 'arz iyle zinhâr
 2042. Kî hor olmaya ol nâ-habs⁵⁶⁹ elinde Düşe ehline gevher 'ışk ilinde
 2043. İlâhî kılma nâ-habsa⁵⁷⁰ muşâhib Bizi kim olavüz işkuña rağıb

Beyân-ı Sırr-ı Âbî-k-ı Ma 'nevî

2044. Ol ehl-ı kahr ile hor olmayavuz Kapuñdan dün ü gün dūr olmayavuz
 2045. Gönül deryâsı'ışka yine taldı Cevâhır ma 'deninden gevher aldı
 2046. Kenâra gelsün ol gevher bilenler Dîl ü cânın virüp şatun alanlar
 2047. Kî cân u dildürür anuñ behâsı Kındurabileler⁵⁷¹ gevher şınâsı
 2048. O deryânuñ o yelin talışından⁵⁷² Taşı cevher şanur gönli pasman
 2049. Egerçi mevcîle bir niçe gevher Düşüp toprağa kalmış şöyle ebter
 2050. Çü toprakda anuñ kadri bilinmez Anı götürmege tâlib bulunmaz
 2051. O deryâdan⁵⁷³ sen uylama gel imdi Ne ma 'densin ne gevhersin bil imdi
 574 قال النبي عليه السلام الناس معادن كمعادن الذهب والفضة
 2052. Kulluk tut şer 'uñ aḥkâmın bilesin Anuñla gevheri sende bulasın
 2053. Kaçarsa hâcesinden⁵⁷⁵ bunda bir kul Şerî'âtda anı tutmağdurur yol
 2054. Tutup sultâna iltemek gerekdür Kim anuñ hafzına ol yigirekdür
 2055. Eger va 'de kılursa issi ücret Tutanlara ki vire māl u ni 'met⁵⁷⁶
 2056. Temam ikrârını virmek gerekdür Kul andan hâceye⁵⁷⁷ irmek gerekdür
 2057. Gel imdi dirledünse hükm-ı şer'î Bu sözün aşlına vargıl ko fer'î
 2058. Kaçan kul hâceden gör kankısıdur O kaçmak kapudan kimüñ hüsîdür
 2059. Tutup sultâna ilten kimdür anı Ya kangıdur ol sultânuñ zamânı

⁵⁶⁷ Dermân: dertli s.

⁵⁶⁸ İle: sen s.

⁵⁶⁹ Na-habs: nâ-cins s.

⁵⁷⁰ Na-habsa: talışadan s.

⁵⁷¹ Kındurabileler: Kıy'amelden bilcler s.

⁵⁷² Talışından: nâ-cins s.

⁵⁷³ O deryadan: na-cinse s.

⁵⁷⁴ İnsanlar altın ve gümüş madenleri gibi madendirler.

⁵⁷⁵ Hâcesından: hocasından s.

⁵⁷⁶ Nîmet: hıl'at s.

⁵⁷⁷ Hâceya: hocaya s.

2060. Daḥı issi kîmdür ol kuluñ kime sāl Getürenlere virür hıl‘at u māl
2061. Ne va‘dedür ki evvel andan oldu Getürenler anuñ üstine geldi
2062. Umarlar ḥāceden ol va‘de anlar Egerçi andan ḡanīdūr cān u tenler
2063. BİLürken bunca lutfin ḥācenüñ⁵⁷⁸ kul Görenler niçün ister kaçmağa yol
2064. Bunuñ esrārını bilmek dilersüñ Bu ma ‘niden ḥaber almak dilersüñ
2065. Kulluk tut cān ile aña ḥaber sen Ki ma‘nīsinden alasın ḥaber⁵⁷⁹ sen
2066. Ol oldur kîm murādın cism ü cānı Diledi kîm açā genc-i nihānı
2067. O gencüñ kuflına ‘ışk oldu miftāh O ‘ışk ile vücūda geldi ervāh
2068. O şāhuñ kulluḡında tırdı bunlar Ol işüñde kamu baş kodı anlar⁵⁸⁰
2069. Anuñ ‘ilmi bulara ḥūndı anda Anuñ lutfi bulara tırdı anda
2070. Anuñ ‘ışkı bulara sākī idi Bular ol şerbetiyle bākī idi
2071. İki bin yıl daḥı geçdi bu ecsām Yir edildi kamu bağladı endām
2072. İrādet ile oldu kîm bedenler Ola ervāha ālāt u şanlar⁵⁸¹
2073. Dilersüñ añıylasın bu lisānı Yu gitsün kendüligünden nişānı
2074. Bunuñla işleye her işleri cān Karar idüp bu mülke ola sulṭān
2075. Bularsuz hiç yogıdı ülfet-ı tam ‘İnād ehli idi aşıl her endām
2076. Şu od ile ne vaktiden barışdı Ya yıl toprak ne vaktiden karışdı
2077. Buları tutmuşdı kudret-i Allāh Kıluben üstine cānı şāhenşāh
2078. Hem ol cāna komışdı ‘akl-ı nā’ib Ki dün gün şāh ile ola muşāhib
2079. Bu aralıkda çün tedbīr ide ol Kı ta ḥükmin bularuñ bir ide ol
2080. Çü bunlar cāna o hem alet oldu Bulardan cān ile hem şohbet oldu
2081. ‘Aqıl anları pes dā’im giderdi Tağılmasun diyü tedbīr iderdi
2082. Vatan sevgüsün o tende pes ol cān Bulara düzilüp terk itdi imān
- 582 قال النبي عليه السلام حب الوطن من الايمان
2083. İrişdi cānlara Hakdan ināyet Duṭuñ diyü ki bulasız şefā ‘at
- 583 قال الله تعالى توبوا الى الله ايها المؤمنون لعلكم تعلمون

⁵⁷⁸ Ḥācenüñ: ḥocanuñ s.

⁵⁷⁹ Ḥaber: güher s.

⁵⁸⁰ Kodı anlar: urdı bunlar s.

⁵⁸¹ Olar ervāha ālāt u şanlar: 2073 Ö’de yok s.

⁵⁸² Vatan sevgisi imandandır. Keşfu’l-Hafa 1103.

⁵⁸³ Ey müminler hepimiz Allah’a tevbe edin ki kurtuluşa cresiniz. 24 Nur 31.

2084. Beden tedbîr yolını almış idi O sed ardında cānlar kalmış idi
 2085. O buyruk bunları göcürmek ister Otağdan aşırı geçürmek ister
 2086. Yayak cıblak bular h̄od azığı yok Kaçan bil esirdürür günde şovuk
 2087. Zirā ışk ü'ibādet yok bularda Şovukluk cehl-ü fitne çok bularda
 2088. Egerçi bildiler tağ ardı cennet Velî geçmek o tağdan ulu ni 'met'⁵⁸⁴
 585 قال الله تعالى وامامن خاخي مقام ربي ونسي النفس عن المولى فان الجنة هي المأوى
 2089. Zirā terk-ı hevādur yolu anuñ Odur dünyāda tohmı her belānuñ⁵⁸⁶
 2090. Velî cennetde oldıgın o rahmet Şuñā kim çekdi bundadur o miñnet
 2091. O şāhuñ hürmetin terk itdi bunlar Dönüben kaçmağa yüz tutdı bunlar
 2092. kaçan arduca şaldı enbiyāyı Me 'ādan kıldı olara evliyāyı
 2093. Bulara hıl 'at-ı rabbānî virdi Hidāyet'ılmini harāclık buyurdi
 2094. Kodı 'ışk odını bunlara sultān Kî ola kamusı hükmüne fermān
 2095. Didi kim kılsa ol fermān anuñdur Ezelden ta ebed ferman⁵⁸⁷ anuñdur
 2096. Dahı va 'detdi bunları bulara O seden geçirüp alup gelene
 2097. Kuşūr u hūr u gılman-u şehādet⁵⁸⁸ Dahı aşilere andan şefā 'at
 589 قال الله تعالى والسابقون السابقون اولئك المقربون
 2098. Dahı şunlara kim bunlara uydı O şāhuñ lutfunı kullara toydı
 2099. Rızāsın vağe kıldı hem na'imî Dahı def'itsün nār-ı cehennemî
 590 قال الله تعالى والذين اتبعوهم باحسان رضي الله عنهم ورضوا عنه
 واعلم جنات تجري من تحتها الانهار خالدين فيها ابدا
 2100. Bu en'am ile çün kim irdi bunlar Yıkıldı sedler vü açıldı günler
 2101. İrişdi h̄un-ı'ılmi enbiyānuñ Oluşdı ton-ı'ılmi evliyānuñ
 2102. Şulara kim hidāyet ırmış idi Başına tāt-ı devlet urmış idi
 2103. Bularda gördiler hükmünü 'ışkuñ Tutuşdurmak duru h̄od-din-ı 'ışkuñ

⁵⁸⁴ Nı 'met: mihnet s.

⁵⁸⁵ Her kim Rabbinin makamından korkmuş ve nefsinı boş heveslerden men etmiş ise 79 Naziat 40

⁵⁸⁶ Odur dünyada tohmı her belanun: 2089, 2090 Ö'de yok s.

⁵⁸⁷ Dermān: devrān s.

⁵⁸⁸ Kusur u hur u gılman-u şehadet: 2097 sonra gelen ayet Ö'de yok. s.

⁵⁸⁹ İmānda en ileri geçenler de ileridirler. İşte onlar dereceleri en yüksek olanlardır. 2 Bakar 18 (Bu ayet Ö'de yok).

⁵⁹⁰ Muhacir ve Ensar'dan islam'a ilk girenlerin birincilerine ve iyi amellerle onların ardınca gidenlere gelince: Allah onlardan razı oldu onlarda Allah'tan razı oldular ve Allah onlara altlarından ırmaklar akan cennetler hazırladı içlerinde ebedi olarak kalacaklar. 9 Tevbe 100

2104. Hemân dem varlığını 'ışk a virdi O ĥod külli vücūdın oda urdı
 2105. Gözin açdı vü gördi kalmadı sed Ezelden ĥod kapuda yoğ idi red
 2106. Yiyüben enbiyānuñ ĥunlarını Griyüben evliyānuñ ĥenlarını
 2107. Yapuşdı cān u dil bunlara virdi Bularuñ ile ol dem şāha irdi
 2108. Şefā'at kıldı bunlar şucın anuñ Yerin issi geldı her ziyānuñ
- ⁵⁹¹ قال الله تعالى اولئك يبدل الله سيئاتهم حسنات
2109. Şular ışitmedi fermān-ı 'ışkı Bulımadı olar dermān-ı 'ışkı
 2110. Kõdılar küfr ile sed üstine sed İrişdi bunlara red üstine red
 2111. Çeker buyruk oları kim geçe sed Yıkar sedler öñine çok irür red
 2112. O buyruğ ile red içinde anlar Yudurlar⁵⁹² kahr elinden rīm ü ĥunlar
 2113. Çü geçmedi olar ol toğı bunda Zabāniler geçüre yarın anda
- ⁵⁹³ قال الله تعالى انه كان لا ياتنا عنيل ساروغه صعودا
2114. Gel imdi sen bu sözden añla ma'nı Ne kuldansın cihān içinde ya 'nı
 2115. Kaçandan mı kabul idübeni red Geçenden mi olaruñ 'ışkına sed
 2116. Eger kaçduñ ise işüñ şekāvet Eger geçdüñ ise bulduñ sa 'ādet
 2117. Olar deryā-yı vahdet adı⁵⁹⁴ gevher Bırakma anı sen⁵⁹⁵ toprakda ebter
 2118. Kulak toprağına irdi olardan Nice gevher velkin almaduñ sen
 2119. Pes ol gevher yine toprakda kaldı Gönül kuşı hemān āvāre oldı
 2120. Bırakdı gevheri öğrendi adın Segirdüp gevher ister her yañadın
 2121. Saña gevher gerekse gevheri al Bu yolda nāmusı nāmı oda şal
 2122. Senüñ şıddıkuñdurur senden gevher O gevherden alur şıddık olan er
 2123. Kelāmı kim irişdi reh-nümādan Tutar anı geçer çün ü çerādan
 2124. Varur şıddık ile yoldaş olur ol Nice gerçeklere kuldaş olur ol
 2125. Gel ey 'Aşık komağıl şıdkı elden Giderme 'ışk odını cān-ı dilden
 2126. Ki bunlaruñladur hāluñ nizāmı Bularuñla başarsın külli ĥāmı
 2127. İlāhı bizi bunlardan ayırma Hevāsı ile nefsüñ yoldan irme

⁵⁹¹ Allah onların kötülüklerini iye çevirir. 25 Fukan 70.

⁵⁹² Yudurlar: Yuşarlır s.

⁵⁹³ Hayır, çünkü o, bizim ayetlerimize karşı inatçı kesildi. Ben onu dimdik sarpa sardıracağım. 74 Müdessir 16-17.

⁵⁹⁴ Vahdet adı: mevci s.

⁵⁹⁵ Anı sen: sen anı s.

Beyân-ı Sırr-ı Mefkûd-ı Ma 'nevi

2128. Gelin ey nefsinüñ hâlin bilenler Anı düzmeklige himmet kılanlar
 2129. Ki düzmeyince nefsüñ hâlini siz Bulmazsız meşayih yolını siz
 2130. Güneş gibi o yol gerçi mu'ayyen Yaraqları felek gibi müzeyyen
 2131. Veli nefsüñ hevâsı ile gözler Tutulmuşdur göremez görklü yüzler
 2132. Şifâtından gözi açmak gerekdür Dönüp zâtın iki biçmek gerekdür
 2133. Ki yolın anlayasın evliyânüñ Yuvasız resimin nâm u nişânüñ
 2134. Geçe mülküñize hükmi olaruñ İre sırrı olar dağı hûlaruñ
 2135. Nice kim didiler ehl-ı şerî'ât Belürsüz olma oldur tarîkat
 2136. Anuñ mālın taşarruf kılmayalar Dahı anuñ 'avretin almaya Jar
 2137. Anuñ hıfz iylese mālını kâdı Taşarruf kılane ol olma râzî
 2138. Ki ta akrânı anuñ olmayınca Anuñla mevki ma'lûm olmayınca
 2139. Ki zirâ ölicecek bile gelenler Anuñ öldüğünü bilür bilenler
 2140. Pes anuñ öldüğüne hüküm ideler Ayırıp 'avretin şöñin güdeler
 2141. Kılalar kısmet anuñ mālını hem Virüp borcın göreler hâlini hem
 2142. Eger bildünse hükmi hâli şorgıl Belürsüz kimdürür mülkünde görgil
 2143. Anuñla toğiben bile olan kim Ya anuñ üstine buyruk kılan kim
 2144. Nedür mālı nedür ehli bil anuñ Nedür borcu şöñin kısmet kıl anuñ⁵⁹⁶
 2145. Ol oldur kim ezelde nefis gelmeden Senüñ nefsüñ vücûda geldi şoldan
 2146. Ki zirâ 'aql-ı küllün şöhydı ol Aña da şol tarafdı açdı hem yol
 2147. Pes anuñ merkezi cismânı oldı Ne layıkça özine anı buldı
 2148. Ne kim cismânli ise şol gelüpdür Zirâ rûhânîye muhtâc olupdur
 2149. Zâ'if sust u cismânî işinde Aña muhtâc olur her cünbişinde
 2150. Çü buldı merkezin nefis urdı tahtı Düzetdi aña göre raht u bahtı
 2151. Şu toprak od u yıl oldı müşâhib Olaruñ işi nefis oldı râğib
 2152. Yiliyle esdi her sevdâya sende Odiyla yakdı 'aklı çekdi bende
 2153. Yitüben toprağıle şöyle mürde Akuben şu ile her bir çamırda
 2154. Yitürdi nefsü oldı belürsüz Ne el kaldı tutar hod görür göz
 2155. Giderdi kendüzinden ad u şanı Belürsüz iyledi nâm u nişanı

⁵⁹⁶ Nedür borcu şöñin kısmet kıl anuñ: 2144 Ö'de yok s.

2156. Ol adı kim aña virmiş idi Hāk Bırağıbanuñ oldu adı aḥmak
 597 قال الله تعالى ان عبادى ليس لك عليهم سلطات الا من اشيىءك من العباد
2157. Aña rızık helāl olmuş idi çift Bırağıdı oldu ḥarāmūñ üsütne kıft
2158. Göñül atayıdı aña yaluñuz Bırağıdı ḥıdmetin oldu belürsüz
2159. İstemek görmegü tutma ‘u tutmak Kūḥulamak aña kardaş idi Hāk
2160. Tutup kapmak bularuñ her birisi Bile toğuben olmuşdı çerisi
2161. Bırağıdı bunları yerinde gıtdı Bularuñ her biri ardunca yıtdı
2162. Unutdurdı bularuñ her birini⁵⁹⁸ İşin ki iderdı yirlü yirini⁵⁹⁹
2163. Kulağıñ yolına çün kodı dāmı İşitmesin gıderdı Hāk kelāmı
2164. Göre mihr urdı yolın görmez oldu Damağı bozdı nesne yirmaz oldu
 600 قال الله تعالى صم بكم عسى لكم يرجعون
2165. Mühürledi dili Hāk dimez oldu Ağızı tutdı tatlu yenmez oldu
2166. Buruydu küre-i od bilmez oldu Burunı tutdı koḥu almaz oldu
2167. Mühürledi eli Hāk yirden almaz Ayağı bağladı Hāk yola gelmez
2168. Bular bu ḥāl ile āvāre oldu Yaluñuzuñ göñlü bî-çāre oldu
2169. Ne göz var kim göre bu göz nızāmın Ne kulak var işide Hāk kelāmın
2170. Ne ağız var ki yiye ḥün-ı cennet Ne gövde var ki giye ṭon-ı cennet
2171. Ne burun var ki koḥulaya rahmet Ne ayak var ki yolda kıla ḥıdmet
2172. Ne el var kim tuta elin evliyanuñ Yüz urmak oldu pes dermānı anuñ
2173. Şu dil irdi aña rahmet nāşibi Taleb kıldı bu ḥālīyle ḥabibi⁶⁰¹
2174. Ne تنها yüzün⁶⁰² urdı pādīşāha Meded ır gördi bu her bir günāha
2175. Dīlīnūñ ḥimmeti virđi aña yol⁶⁰³ Ki kadı olup ol ḥāle aça yol
2176. İrişdı gördi kim göñlü⁶⁰⁴ yaluñuz Şıfāt-ı nefis ile olmuş belürsiz
2177. Velī başdaşları⁶⁰⁵ kılmış yirinde Görinür işi anuñ her birinde

⁵⁹⁷ Azgın olanlarda sana uyanların dışında kullarım üzerinde senin asla bir hükmün yoktur. 15 Hicr 42.

⁵⁹⁸ Birini: birine s.

⁵⁹⁹ Yirini: Yerine s.

⁶⁰⁰ Onlar sağdırlar, dilsizdirler, kördürler. (Hakka'da) dönmezler. 2 Bakara 18.

⁶⁰¹ Taleb kıldı bu ḥālīyle ḥabibi: 2173 Ö'de yok s.

⁶⁰² Ne تنها yüzün: ten ü yüz s.

⁶⁰³ Aña yol: ele yol s.

⁶⁰⁴ Kim göñlü: göñlü kim s.

⁶⁰⁵ Velī başdaşları: tağ taşları s.

2178. Tamâ hırş u hased bencilile inkâr Anuñ eseridür her yirde kim var
 2179. Bular kalmış velîkin issi gitmiş Varuben atınuñ yurdını itmiş⁶⁰⁶
 2180. Didi göñleki bunlar olmayınca Senüñ zâtuñ belürsüz kalmayınca
 2181. Anuñ öldüğüne hükm itmek olmaz Çün anuñ ad u şanuñ kimse bilmez
 2182. Göñül ider yine kılmak gerekdür Bu işi pes andan bilmek gerekdür
 2183. O himmetdür bular çün kim sökeldür Bularuñ külline tevbe eceldür
 607 قال النبي عليه السلام التائب من الذنب كمن لا ذنب له
 2184. Buları korcu itmek ol Hakk'a kim O nefis ölmegine hükm ide Hâkim
 2185. İşitdi bunı çün⁶⁰⁸ aña yapuşdı Anuñ 'ışkı odı cāna sepüşdı
 2186. Oda yandurdı anuñ varlığını Unutdurdı kanunuñ varlığını
 2187. O nefsün kılmadı ıkrarı çün kim Anuñ öldüğüne hükm itdi Hâkim
 2188. Añu şöñini teftiş⁶⁰⁹ itdi gördi Kāmu 'avretlerin ayruğa virdi
 2189. Aña rızık helâl olmışdı 'avret Çün aldı anı gayre virdi himmet
 2190. Anuñ mālı riyāzāt ü ibādat Bırağuben anı tutmuşdı 'ādet
 2191. Bular kalmışdı hālinde mühmel Kābul olmayuben söyle mu'attal
 2192. Bularuñ taş kulluk içi envār Anuñla kıldı hak gencini ızhār
 2193. Çü oldı nefsi himmet oldı hâkim O hod olmuş idi işinde 'alim
 2194. Pes anuñ kullığı borca virdi Anuñ envārını göñüle sürdi
 2195. Göñül oldı anuñ⁶¹⁰ ile münevver Ayān oldı gözine her ne kim var
 2196. Nazar kıldı vü gördi nefsi ölmüş Şifāt āzād olup kendüye gelmiş
 611 قال الله تعالى وما رميت إلا رمية ولكن الله
 2197. Atar Hāk buyruğıyla atduğunu Tutar Hāk emri ile⁶¹² tutduğunu
 2198. İşitdüğü kulluklar Hāk kelāmı Düzetdüğü hem eller Hāk nizāmı
 2199. Bu gözler gördüğü anuñ cemālı Buvarlık itüğü anuñ visālı⁶¹³
 2200. Bu ağız çiyneüğü hūn-ı cennet Burun kohuladığı bûy-ı rahmet

⁶⁰⁶ Yurdını itmiş: yurdan unutmuş s.

⁶⁰⁷ Günahlardan tevbe eden hiç günah işlememiş gibidir. Keşfu'l-Hafa 944

⁶⁰⁸ Bunı çün: çün göñül s.

⁶⁰⁹ Teftiş: ide s.

⁶¹⁰ Göñül oldı anuñ: anuñ ile göñül oldı s.

⁶¹¹ Attığın zamanda sen atmadın lakin Allah attı. 8 Enfal 17.

⁶¹² Emri ile: buyruğıyla s.

⁶¹³ Bu varlık itüğü ahuñ visālı: 2199 S'de yok s.

2201. Ayaklar yürüdüğü yolu anuñ Bu diller söyledüğü kâlî anuñ
 2202. Hemân sa ‘ât gönül kim anı gördi Vücuduñ varlığın ol şâha virdi
 2203. Virildi kendüye yokluk berâtı Kolu mahv oldu kaldı hoca zâtı
 614 قال النبي عليه السلام اذا حبيت عبد كنت معه وبصره ولانك وبيك
 2204. Gel imdi sen dahi o göğü düşür Belürmez⁶¹⁵ nırde oldu nefsüñi gör
 2205. Şuda mı kaldı ya toprakda anı Ya od yıldı mı görünür nişanı⁶¹⁶
 2206. Yüz ur dergâha ir gör hîmet-i er Kî kılasın ol⁶¹⁷ mülküñe server
 2207. Bulup nefsüñe kurtarasın andan Görine nûr-ı Hâk cân u bedenden
 2208. Karanulukda gümrâh olmayasın İşüñle redd-i dergâh olmayasın
 2209. Nâşihat gerçeğin ‘Âşıkdan iste Özün yâd u kıluben olma haste
 2210. İrişdür himmeti işüñi sağ it Gider nefsi işüñden yüzi ağ it
 2211. İlâhî bizi kurtar nefs elinden Yüzümüz taze kıl işküñ yolından
 2212. Kî işküñ odı ile nûr olavuz Ma‘âşî şohbetinden dūr olavuz

Beyân-ı Sırr-ı Şirket-i Ma ‘nevî

2213. Yine bahrı ma‘ânî cûşa geldi Anuñ mevcî, velî hâmuşa geldi
 2214. O dilden bu dile gevher saçıldı İrişün olmağa kim genc açıldı
 2215. İrişenler o gence dutdı rahtı⁶¹⁸ O raht içinde buldı mülk-i bahtı
 619 قوله تعالى واذا رايتك ثم رايتك نعيمًا ملكا كبيرا
 2216. O genci almayanlar kaldı‘uryân Kopa hem ac u çıplak mest u hayrân⁶²⁰
 2217. Şu günde ki unıda aña gencin Bırağa hamlîn bulmaya rencin
 2218. O gencüñ taşı ‘ilm-i enbiyâdur İçi esrâr-ı kalb-i evliyâdur
 2219. Kulluk tut diñle ‘ilmin enbî yānuñ Dutasın sırrın andan evliyānuñ
 2220. Şerî ‘ât ehliidür kim olsa ortak Ol ortaklık dūrüst olmadı muṭlak
 2221. Anuñ ser māyesi nakd olmayınca Gümüş altun ile ‘akd olmayınca

⁶¹⁴ Ben bir kulu sevdiğim zaman onun işiten kulağı, gören gözü ve tutan eli olurum.

⁶¹⁵ Belürmez: belürsüz s.

⁶¹⁶ Ya od yıldı mı görünür nişanı: 2205 Ö’de yok s.

⁶¹⁷ Kî kılasın ol: kıla seni s.

⁶¹⁸ Dutdı rahtı: düzdü rahtın s.

⁶¹⁹ Ve orada nereye baksam bir nimet ve pek büyük bir mülk görürsün 76 İnsan 20

⁶²⁰ Kopa hem ac u çıplak mest u hayrân: 2216, 2217 Ö’de yok.

2222. Geçer pul dağı cā'ız 'ağd içinde Zîrā olda şayılur nağd içinde
 2223. Olardan⁶²¹ ġayrısı cā'ız degildür Tuta hükmini şer 'uñ şol ki kuldur
 2224. İrişdi ise 'ılmi enbiyānuñ Bu sözden aña sırrın evliyānuñ
 2225. Nedür artuqları bunlaruñ aña Nedür altun gümüş cān ile diñle
 2226. Nedür aqçe firenti hem nedür pul Buları bil ki 'ılmün ola maqbul
 2227. Al imdı sen bu sözlerden ma 'anı Müzeyyen kıl aña cism ü cānı
 2228. Eger qalsın nedāmet bulmayasın Bu gün gencünü žāyı ' kılmayasın
 2229. Eger kılmazsan itdün genci žāyı ' Hem olduñ sen senün hayırına māni '
 2230. O gencün hānesi çünküm açıldı İyü yavuz ne kim varsa seçildi⁶²²
 2231. İyüsün al anuñla her kumaşuñ Ki bişe aşuñ duzıyla her kumaşuñ⁶²³
 2232. Varuben almasuz dirlik bulasın Yiyüp içüp anuñla hoş olasın
 2233. Hazīnuñ kangısı nedür kumaşuñ Anı bil⁶²⁴ kim iradilen bişe aşuñ
 2234. Tonanup toyasın hācet yirinde Kuyu varken o Hākkuñ⁶²⁵ her birinde
 2235. O genc oldur ki virdi şāh-ı 'ālem Seni o genc ile kıldı mükerrerem
 2236. Dü- 'ālem varlığında her ne kimvar Yaratdı sende kıldı gencin ızhār
 2237. Veli had kodı kim anı bilesin⁶²⁸ O hod içinde genci harc idesin
 2238. O hod 'ömrün giyindürür⁶²⁹ muqarrer Ne artar ne eksilür şöyle muqarrer⁶³⁰
 2239. Senün 'ömrün o gence olmuş hazīne O gencün varlığı tolmış içine
 2240. Cihāna gelmedin haznün mühürlü Vücūduñ gencinün tumarı dürlü

⁶²¹ Olardan: bulardan s.

⁶²² İyü yavuz ne kim varsa seçildi: Bu beyitten sonra gelen ayet Ö'de yok. s.

⁶²³ Kumaşın: ma 'aşuñ s.

⁶²⁴ Anı bil: Bil anı s.

⁶²⁵ Hākkuñ: halkuñ s.

⁶²⁶ Onlardan her birinin o gün başından aşan bir işi vardır. O gün yüzler vardır ışıldar. 80 Abs. 37-38.

⁶²⁷ Andolsun biz Ademoğullarını üstün kıldık. 17 İsrā 70.

⁶²⁸ Bilesin: güdesin s.

⁶²⁹ Giyindürür: gümürür s.

⁶³⁰ Ne artar ne eksilür şöyle muqarrer: 2238'den sonraki ayet Ö'de yok. s.

⁶³¹ İleride biz onlara hem ufuklarda, hem nefislerinden ayetlerimizi öyle göstereceğizki... 41 Fussiret 53

2241. Anuñla yogıdı anda şat u bāzār Ne bāyı ‘ var idi ne hod hurīdār
2242. Çü emr-i Hāk irişdi bunda geldüñ Anuñ tumārını elüñe alduñ
2243. Açıldı gencüñ öñinde kumaş Kim anuñla düzesin her ma ‘aşı
2244. Gör imdi gencüñ içinde neler var Kim anuñla düzesin⁶³² derde fīmār
2245. Gümüş altun firentu aķçe vü pul Hazīnende tolu ger şağ ü ger şol
2230. Hazīnün kapisınaçdı anlar Aralık dağı kalbı seçdi anlar
- 633 قَالَ اللَّهُ تَعَالَى الْيَوْمَ اكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَارْتَمَعْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا
2231. Geçer yüzlü seni elüñe virdi Ticāret ehlini katuña dirdi
- 634 قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَهْلُ الدِّينِ ادْكُمُ عَلَى الْبِجَارَةِ تُنْجِيكُمْ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ
2232. Didi gencüñ ile kamu işüñ düz Eger artuķ aluben geri ü göz
2233. Veli arka yiründürsün işünde Bir iki artuķ bulasın cünbişüñde
2234. Yigirmi yidi artuķ gele şundan Ki yaluñuz tutasın bir işi sen
- 635 قَالَ تَعَالَى يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَهْلُ الدِّينِ ادْكُمُ عَلَى الْبِجَارَةِ تُنْجِيكُمْ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ
2235. Veli sermāyen altun aķçe vü pul Gerekdür kim ola bu aķd-ı maķbūl
2236. Geçer hālīş gerek kim vire hāşıl Şoñ ucunda anuñ olmaya müşkil
2237. Pes ol sarrāfa sen sormak gerekdür Bularuñ ma ‘nīsın görmek⁶³⁶ gerekdür
2238. Gümüş kankıya altun kankısıur Anı işletmesi kimün hūsıdur
- 637 قَالَ اللَّهُ تَعَالَى فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْذِنُ سَاعَةً وَلَا يَسْتَعْرِضُونَ
2239. Hazīnünde firentu aķçe vü pul Nedür her birisinün ma ‘nīsın bul
2240. Saña altun olan imān-ı gaybı⁶³⁸ Kim inşdukde örter küllü ‘aybı
2241. Veli kıymetlüdür gizlü gerekdür Berādı üstine yazlu gerekdür
2242. Berāt andan koben külli⁶³⁹ ‘ameldür Anuñla arınan mekr ü⁶⁴⁰ cedeldür

⁶³² Düzesin: kılasın s.

⁶³³ işte bugün sizin için dininizi kemale erdirdim, üzerinizdeki nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak islama razı oldum. 5 Maide 3 (Bu ayet Ö’de yok).

⁶³⁴ Ey iman edenler sizleri acıklı bir azapdan kurtaracak bir ticaret göstereyim mi? 61 Saf 10.

⁶³⁵ Cemaatle kılınan namaz, tek bir şahsın kıldığı namazdan yirmi yedi derece daha fazladır. Kefşu’l-Hafa 1615.

⁶³⁶ Buların manısın görmek: Anun ma ‘nasına varmak s.

⁶³⁷ Her ümmet için takdir edilmiş bir ecel vardır. Ecelleri gelince ne bir an geri kalabilir ne de bir an geri gidebilir. 7 Araf 34. (Bu ayet Ö’de yok).

⁶³⁸ Gaybı: ‘aynı s.

⁶³⁹ Berāt andan koben külli: Berāta ıkrāndur ol ı ‘ıkaduñ s.

⁶⁴⁰ Anuñla arınan mekr u: Kim ol ıkrār ile bilıhdı aduñ s.

2243. Eger şek katmaz isen ol ĩmāna İrüşdüre seni hür-ı cināna
 641 قال الله تعالى ان الذين امنوا وعملوا الصالحات لهم جنات تجري من تحتها الانهار
2244. Gümüş andan görinen pes ‘ameldür Ki cennet ni ‘meti aña bedeldür
2245. Zirā rüşendürür ne ki⁶⁴² gümüşün Aña beñzedi hālı zāhır işüñ
2246. Riyā katılmaz ise ola maqbül Geçe qahrı açar Haq’dan⁶⁴³ yaña yol
2247. Veli çün buldı ol darb-ı şāhı Elel vırmezler aña mülk ü cānı
2248. Kıyāmet günü ol görülmeyince O şāhuñ sikkesi örülmeyince
 644 قال الله تعالى يا ايها النفس المطمئنة ارجعي الربك طيبة مرضية
2249. Eger bildünse altunun gümüşün Fırentu aqçenüñde gel gör işin
2250. Fırentu ma ‘nısı ĩmān-ı gaybı Kı kaldırdı hicābı sildi ‘aybı
2251. Göze göz gördün ol inandığını Tıutup ‘ışkı odına yandığını
2252. Çü geldi saña ‘ılme gitdı inkār Elel oldı senüñde külli bazar
2253. Hayāle sürmez iseñ gördüğün sen Diken gide mekānuñ ola gülşen
2254. Gül aqçesi nedür anuñ⁶⁴⁵ bil ey cān Şol işlerdür ki kıtur derde dermān
2255. Kimiler kırtarur tıtsaq şeşer ol Dilerse günde pek pek bil eşer ol
2256. Anuñ bāzārı pes dā’im eleldür Ki ider dermānı qande muhaldur
2257. Bu iş bu halk içinde olduğı çün Ferinti kıymetinden oldı ol dün
2258. Pes anuñ aqçeye beñzedi işi Ki işsine elel getüre işi⁶⁴⁶
2259. Ger istedür ece tutmasa bu işler Tınada bunları yidüre aşlar
2260. Çü bildün aqçesini gör nedür pul Ol oldur kim söz ola halka maqbül
2261. Nāsīhat söylye çün kim alalar Niçeler sözlerinden yol bulalar
2262. Velı gitdügünce tıtmaya anı Temiz iylemeye sevdü ziyānı
2263. Söziyle yuduğı için dilde pası Ulaşa anar ol tere bahāsı
 647 قال النبي عليه السلام الدار على الخير كناعله وناعله في الجنة

⁶⁴¹ O kimselerki iman etmişler ve iyi ameller işlemişlerdir. Muhakkak onlara altından ırmaklar akan cennetler vardır. 85 Buruc 11.

⁶⁴² Ne ki: rengi s.

⁶⁴³ Haq’dan: Haq’dın s.

⁶⁴⁴ (O gün Allah şöyle buyurur) Ey Rabbina itaatkar olan nefis! Sen Rabbine, hem sen ondan hoşnut olarak hem de o senden hoşnut olarak dön! 89 Fecr 27-28.

⁶⁴⁵ Gül aqçesi nedür anuñ: İhyası anuñ nedür s.

⁶⁴⁶ Getüre işi: getirür aşsı s.

⁶⁴⁷ Hayırda çığır açan yapmış gibidir. Onu yapanda cennettedir. Keşfu’l-Hava 1282.

2264. Eger mālın katılmazsa sözinde Tama 'olmaz ise göñli gözinde
2265. Çü saçduñ nakdunı bildüñ sayusın Kumaşuñ anuñ ile al eyüsin
2266. Eyüsi ol ki bir təcir bulasın Anuñla nakdunı ortak kılasın
2267. Biri yigirmi yidi ola nakduñ Bunuñ üzre kılasın külli aqduñ
2268. Virüp nakdunı alsun birine bir Yigirmi yidiyle kaçan ola⁶⁴⁸ bir
2269. Saña pes lāzım oldı cünbüşünde Ki bir ortak bulasın her işünde
2270. Velī ola ol ortağun mubaşşır İşinde himmeti olmaya kāsır
2271. Ki gitse nakduñ arta her kumaşun Toyına açlaruñ çün pişe aşuñ
2272. Bil imdı ol mubaşşır kimler oldı Tıcāret iyliyen 'ālimler oldı
2273. Bu nakduñdan gümüş altun gidersin Okıyup 'ilmi hem a 'māl idersin
2274. İmām ile cemā 'atı bul anda 'İbādeti' anuñ ile kıl anda
2275. Eger akçe firenti işledesin Gerek nefsuñ ağacın işledesin
2276. Bulasın şunlar kim añlıya iş Anuñ ile kılasın işe cünbiş
2277. Ki bir ma 'nī duyüben kāl içinde Tereddüd kılmayasın hāl içinde
2278. Eger nakduñ içinde pul tutasın Gerek kim sözi ehline şatasın
2279. Ki işidüp sözi kılmaya inkār Varup kâfir olup olmaya murdār
2280. Eger bunları koyup nakdını sen Virüp gayr ile kılsuñ aqdını sen
2281. Gide nakduñ hazinüñ ola tārāc Acu çıplak olasın gayre muhtāc
2282. Şu günde kim ata oğıldan kaçınmaz Yarakşuzın saña kim yol açmaz
- ⁶⁴⁹ قال تعالى يوم يفر المرء من أخيه وأمه وأبيه وصاحبته وبنيه
2283. Azık ol yolda 'ilm ü enbiyādur Yarak esrār-ı kalb-i evliyādur
2284. Gerekdür kim yarak azık göresin Olaruñla dürişüp yol varasın
2285. Ki yoldaşsuz yola gitmek haṭādur Yol içinde olar çün reh-nümādur
2286. Gel ey 'Aşık yaraklaruñ unıtma Yola girüp olardan gayrı⁶⁵⁰ gitme
- ⁶⁵¹ قال النبي عليه السلام الرخيخ قبل الطريق
2287. Ki nakduñ elden almaya harāmı Şeyātın nefsuñ olmaya imāmı

⁶⁴⁸ Kaçan ola: kaçan olar s.

⁶⁴⁹ O gün kişi kaçır: Kadeşinden, anasından, babasından, eşinden ve oğullarından. 80 Abs. 34-35-36.

⁶⁵⁰ Gayrı: ayrı s.

⁶⁵¹ Yoldaşsuz yola çıkmayınız. Keşfu'l-Hafa 1397.

2288. Harāmiden bizi sen sakla ey Hāk İrüşdür rahmete kıl yüzümüz ak

Beyān-ı Sırr-ı Vakf-ı Ma‘nevî

2289. Ki hâzretde varup makbûl olavuz İşigünde dün ü gün kul olavuz
 2290. Gel ey nefsi murādın terk idenler Koyup şüretleri ma‘nî gidenler
 2291. Cihānuñ mülkin esbābın koyanlar Özinüñ varlığından el yuyanlar
 2292. Şatup varlıkların cāmî yapanlar O cāmî‘den Hākka doğru şa‘anlar
 2293. Şerî ‘âtda tonuñ⁶⁵² ahkāmı vakfı Ki bir cenneti bulasın ‘arş-ı şakfi

⁶⁵³

فَالْأَبْنَى عَلَيْهِ السَّلَامُ حَقَّقَ الْجَنَّةَ عَرْشِ الرَّحْمَنِ

2294. Bilüñ ahkām-ı vakfı kim kılasız Dükenmez hayr ile bākî kalasız⁶⁵⁴

فَالْأَبْنَى عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا مَا تِ الْإِنْسَانُ انْغَطَّ عَنْهُ عَمَلُهُ الْأَمْسَ ثَلَاثَةَ صِدَقَاتٍ جَدِيدَةٍ أَوْ عِلْمٍ يَنْفَعُ بِهِ أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ⁶⁵⁵

2295. Ol ol kim mülkinî vakf itse bir kul Şatup bağışlamak yokdur anı ol
 2296. Anı cāmî ‘kılan görmek gerekdür Yolın mülkinden ayırmak gerekdür
 2297. Ki ta yol bula halkuñ varı anda Girüp Hāk buyruğına ola bende
 2298. Namāzı kılalalar idüp niyāzı Niyāzından olalar⁶⁵⁶ kār-sāzı
 2299. Yolın ayırmāsalar mescid olmaz ‘İbâdet ehli gelüp aña tolmar
 2300. O mescid yapana hayrı ulaşmaz Çün ol şer ‘işine gerçek tuşmaz
 2301. Gerek pes aña bir yol kim göreler Hākka kulluk kıluben yüz uralar
 2302. Gerek bir dahı mihrâbı müzeyyen Kim ol cāmî ‘de ki ola müzeyyen⁶⁵⁷
 2303. Ve illā hâne beñzedürsün⁶⁵⁸ anı Zirâ urulmadı cāmî‘ nişanı
 2304. Olanlar çevresinde hâne muhtâc Kimi şağır şalar kimi sığırtmac
 2305. Gerek ta ‘yın ideler bir imāmı Ki cāmî ‘iyleye anda hâs u‘āmî
 2306. Kıla anlara vaktında namāzı Olaruñ çün ide nâz ü niyāzı
 2307. Ki cāmî‘anda olmaya mu ‘atıl İçi issüz ü kapısı mukâffal
 2308. Bil imdi hükmi-ı şer‘î vakf içinde Tutâ hükmi ‘akıl olan başında

⁶⁵² Tanuñ: tutuñ s.

⁶⁵³ Cennetin en üst makamı Rahmanın arşıdır.

⁶⁵⁴ Dükenmez hayr ile bakı kalasız: 2294 b. Ö’de yok s.

⁶⁵⁵ İnsan öldüğü zaman amelleri ondan kesilir. Ancak üç tanesi hariç devam edin sadaka, kendisinden istifade edilen ilim, salih evlat. (Muhtaru’l e hadisin Neveviyye S. 16 No:126.)

⁶⁵⁶ Niyazından olalar: da bulalar s.

⁶⁵⁷ Müzeyyen: mu‘ayyen s.

⁶⁵⁸ Beñzedürsün: ler s.

2309. Hākīkat hükmini anlaya andan Şular kim el yudı cān u bedenden
 2310. O hükmi diñlesün cāna kıyanlar Koyup varlığını ‘ışka uyanlar
 2311. Nedür mülki nedür vakfı işitsün Aña göre bu menzilde iş itsün
 2312. Nedür bahşış nedür şatun ol işde Ki cā’iz olmadı ol yaz u kışda
 2313. Nedür cāmi ‘ki vakf içinde oldı İmām ol cum’a hākın düze geldi
 2314. Nedür mihrābı anda ol imāmuñ Ki aña kıtur namāzın has u ‘amuñ
 2315. Dilersen añlıyasın bu kelāmı Gider gönülün içinde has u ‘āmı
 2316. Ten ü تنها kulluk tut ma’nīsın al Gümān ile gel inkāruñ oda şal
 2317. O mülk oldur ki saña virdi hālık Anuñla iyledi kendüye ‘āşık
 2318. Yüz ü gözler dil ü eller ayaklar Ağız burun tutaqlar vü kulaklar
 2319. Velī bu mülk içinde kodı bir şāh Başüret şāh bulmağı ‘abd-ı dergāh
 2320. Kı zirā Hākdan alurdı haberler Bu mülk içinde kılurdı eserler
 2321. ‘Akl virdi bu şāha adıanda Zirā bu mülki ol bağladı bende
 2322. Taşadduk⁶⁵⁹ kıldı mülküñ her yemişin Pes añladı yemişlerüñ her işin
 2323. Nazar kıldı yüze kim nūr-ı imān İşünde secdeden virmiş o seccān
 660 ثَالله تعالى سيماع في وجوههم من اشر السجود
 2324. Anı nā-mahreme kılmışsın izhār Karamış rengi olmuş hāl-ı Hāk’dur
 2325. Nazar kıldı göze kim nūr-ı Hāk’dur Anuñ ‘ilminden ırmış bir sabak’dur
 2326. Ki şüretde tuya envārını ol Vire ‘akla anuñ esrārını ol
 2327. Sen olmuşken yüklemişsin sabıkdan Görüp seçmeyüben bātılı Hāk’dan
 2328. Velī gördi ki şāhuñ elçisidür Kelamın söylemek anuñ hūsidur
 2329. Sen aña yazuben nefsün şıfātın Unutdurmuşsın ol şāhuñ berātın
 2330. Anı gördü ki gözsüze taş olmuş Yapışan gözleyin hālı hoş olmuş
 2331. Sen işinden götürmüşsin ol eli Virürsün gözsüze kim yite yolu
 2332. Nazar kıldı ayaklara ki gelmiş Yola gitmege lıkin bunda kalmış
 2333. Çü bakdı ağıza kim hāne gelmiş Şanursın sen anı kim hūne gelmiş
 2334. Burun gelmiş ki ala bunu sa ‘ādet Kāhularsın anuñ ile necāset
 2335. Tudak gelmiş ki ağza bağlaya ol Yalana vü harāma virmeye yol

⁶⁵⁹ Taşadduk: Taşarruf s.

⁶⁶⁰ Yüzlerinde secdelerin eserlerinden dolayı nuranilik vardır. 48 Feth 29.

2336. Sen açarsın anı dā'im harāma Me'ādın kıluben yaflış kelāma
 2337. kulağ gelmiş ki kur'ân aňlayasın Kelāmın evliyānuñ diñleyesin
 2338. Sen anı gıybete yoldaş idersin Leş etin yiyene kıldaş idersin
 2339. Çü gördi bunları ol 'aql-ı kāmıl قال الله تعالى ولا يغيب بعضكم بعضا ايحب احركم ان ياكل لحم احبه ميتا فكرهتوه⁶⁶¹
 2340. Bu mülki vakf kıldı pādişāha İrürdü merhem andan her günāha
 2341. Ki anuñ ni'metini yiye kullar Gönül bāstānına açıla yollar
 2342. Rücü itdi Hakkuñ mülkine geçdi Bu işlerden hevāsı külli uçdı
 2343. Pes anıñ şonra anı şatmak olmaz Bağışlayup yabana atmak olmaz
 2344. Ki şonun naqdı zāyi 'kılmayasız Ol işde çok nedāmet bulmayasız⁶⁶²
 2345. Zirā şer' ehlidür ki ol pāyāndan İki nev' ile olur aňla ey çün
 2346. Anı şatmak bu kim Hakkdan iresin Anuñla dünyānuñ naqdın vıresin
 2347. Bağışlamak anı levh ü la'ibdur Müselmāna bu işler ki 'ayıbdur
 2348. Çün oldı vaktı ol 'akluñ muqarrer قال الله تعالى انما الحياة الدنيا لعب ولهو⁶⁶³
 2349. Dilerse bāg u cennet yelesün ol Anuñ oldı o dem cennet ü kevser
 2350. Veli cāmi'yirin bilmek gerekdür Dilerse yiri cāmi'eylesün ol
 2351. Bu halkı aña göndermek gerekdür İmāmın cāmi'ün bulmak gerekdür
 2352. Yiri ol cāmi'ün gönül evidür Yönin mührāba döndürmek gerekdür
 2353. Anuñ halkı şifātuñdur temāmet Ki Hakk kulluğı ol yolda kavīdür
 2354. İmāmı cāmi'ün pes evliyādur Dutarsa Hakkā bulasın selāmet
 2355. Anuñ mührābı şeyhı himmetidür Koyup nefsi aña ölmek⁶⁶⁴ revādur
 2356. Eger olmasa himmet kıla muhtāc O himmet kamuya Hakk rahmetidür
 2357. Bilinmeye āhur mı yohsa cāmi' Gehi sığırlara gehi sığırtnāc
 2358. Tamā hısk ü hased tola içi anuñ Çü olmadı bu halka kimse mānı '
 Niteni⁶⁶⁵ olmaya sūd u zamānuñ

⁶⁶¹ Hiç biriniz ölü kardeşinizin etini yemeyi sever mi? Demek ondan tiksindiniz. Öyle ise Allah'tan korkun. Muhakkak ki Allah tövbeleri kabul edicidir, çok esirgeyicidir. 49 Hucurat 12.

⁶⁶² Ol işde çok nedamet bulmayasız: 2344, 2345 Ö'de yok s.

⁶⁶³ Dünya hayatı bir oyun ve eylenceden ibarettir, iman eder de takva sahibi olursanız, Allah size ecrini verir.

⁶⁶⁴ Ölmek: uymak s.

⁶⁶⁵ Niteni: Nişanı s.

2359. Yolu ol cāmı⁶⁶⁶ ūñ şıdkūñdurur kim
 2360. Ol olmasa kapu bağılu kalurdi
 2361. Çü şıdkūñ mülkūñ⁶⁶⁷ ilinden seçildi
 2362. Ki ta vaşfuñ imāma ir göresin
 2363. Tıyasın ‘aşıkuñ esrārını sen
 2364. Dil ü cānı o yolda vakf idesin
 2365. İlāhî varlığımız kılma perde
 2366. Alalmaz el bizi ir gör cehāle⁶⁶⁶

Bu halkı mescide ol kıldı Hâkim
 O cāmı ‘de imāmı kim bulurdi
 Saña gaybuñ kapuları açıldı
 O gördüğün sen anda göresin
 Göresin anda ‘ışk envārını sen
 Koyup varlığını andan gidesin
 Hicāb ardında bizi koma yirde
 Ki anda düşürevüz⁶⁶⁷ kālî hāle

Beyān-ı Sırt-ı Buyū ‘-ı Ma ‘nevî

2367. Ey bazırgān-ı ‘ışk-ı lem-yezel gel
 2368. Kumaşı kim virür ise⁶⁶⁸ revādur
 2369. Anuñ təcirleri işka uyandur
 2370. Nedür cāna niçün cān ü dil imdi
 2371. Virürsün cānuñı pek cān alasin
 2372. Zı-dermānı ki derdi derde dermān
 2373. Ne kıymetlü kumaşı kim dü- ‘ālem
 2374. Eger bilmek dilersen ol kumaşı
 2375. Gör ol şer‘işini bāzār içinde
 2376. Ki ta aña göre hāluñ bilesin
 2377. Eger bāzār ide şer ‘ile bir kul
 2378. Ki ta cā’iz ola bāzārı anuñ
 2379. Şatılan alınan ger olmasa māl
 2380. O bāzārı gerü bozmağ gerekdür
 2381. Eger altun gümüş biri birine
 2382. Odur ki ola elel⁶⁷⁰ bāzārı anuñ

Kumaş ister isen benden haber ol
 Ki cān u diller aña kim bahādur
 İrüp bāzārına cāna kıyandur
 Kayıkma anlara tiz gelgil imdi
 Çekersün derdi pek dermān alasin
 Dü- ‘ālem Hakkı andan umar ihsān
 Anuñ derdin kılur derdine merhem
 Şer‘i ‘āt muṭbahından iste aşı
 Bilanı kim ne işler var içinde
 Viresin nakdunı gevher alasin
 Gerek kim mālı mālā degşüre ol
 Bile nedür işi sūd ziyānuñ
 Olur bāzārı bātıl müşkilü’l hāl
 Oları māl ile düzmek gerekdür
 Şatılsa hüküm-i şer ‘ı ol zerine⁶⁶⁹
 Harām olmaya anda varı anuñ

⁶⁶⁶ Cehāle: cemāle s.

⁶⁶⁷ Düşürevüz: degişürevüz s.

⁶⁶⁸ Virür ise: ne virürsen s.

⁶⁶⁹ Zerine: varına s.

⁶⁷⁰ Ola elel: ele ola s.

2383. Eger bişen virürse müşteri nakd
2384. Biri cinsi biri nev'ı kumaşuñ
2385. Biri sermāye mıkdarını bilmek
2386. Biri kande virecegin dimekdür
2387. Ya bu şart üstine tırmak gerekdür
2388. Ya virilmezse aldugın vire ol
2389. Eger 'aybın görürse müşteri anı
2390. Mdöne virdüğini ödede andan
2391. Gel imdi hükm-ı şer 'ı tıydun ise
2392. Satup almağı kı zih⁶⁷¹ kumaşuñ
2393. Şatılan alinan nedür bu dilde
2394. Nedür altun gümüş bu ilde ey yār
2395. Bu bāzāruñ içinde kanķı dur māl
2396. Nedür 'aybı kumaşun kım göreler
2397. Tāleb kıl ma'nīsınıñlayasın
2398. Zirā hālūñdurur kamu ser-ā-ser
2399. Ol altun himmetidür evliyanuñ
2400. Gümüş seki bu yolda kalb-ı tālīb
2401. Gönēl virilse pes himmet eleldür
2402. O şart ile olan bāzārı añla
2403. O ma'nā buña Hāķ seni yaratdı
2404. Virüp mālı vü kıl atdı kumaşı
2405. Kí ta itmeyesın kıluna inkār
2406. Bu şartuñ evveli sermāye virmek
2407. Saña virmedi ol cism ü cānı
- Sekiz şart ile cā'iz olur ol'aķd
Biri vaşfi bıraķdurdı ma 'āşuñ
Biri sermāyesi hem elel olmak
Biri hem kātınuñ kadyın bilmekdür
Kumaşı üstine virmek gerekdür
Eger ol müşteri tutarsa maķbūl
Vire issine çekmeye ziyānı
Geçe anuñ ile sūd ziyāndan
Dil ü cān ile 'ışka uydun ise
Bu bāzār ile düz cānuñ ma'āşın
Şatan kımdür alan kımdür bu ilde
Kí elel ola anuñ ile bāzār
Ya hāl içinde nedür ol sekiz hāl
Anuñla anı issine vireler
Eger cān ile hālūñ dınleyesin
Kılursun ma'nısın hāle beraber
Kí olmuşdur kamu'uşşāķı anuñ
Kí her balıķ anı olmağa rāģīb
İrür himmet şulara kım muħaldur
Ne yırde bulunur hāmını dınle
Bu bāzārı senūñle anda atdı
O sekiz şart ile bişürdü āşı
Kumaşı viresın çün kılduñ ikrār
İkincidür gūñuñ vaķtını bilmek
O cān içideki sırr-ı nihānı
- قَالَ اللهُ تَعَالَى السَّيِّئُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَىٰ وَرَبِّنَا
قَالَ اللهُ تَعَالَى قَالُوا جَاءَ أَجْلُكُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَأْذِنُونَ
قَالَ اللهُ تَعَالَى قَالُوا جَاءَ أَجْلُكُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَأْذِنُونَ

⁶⁷¹ Zih: dünyā s.

⁶⁷² Ben sizin Rabbiniz değilmiyim? Evet rabbimizsin 7 Araf 172.

⁶⁷³ Her ümmet için takdir edilmiş bir ecel vardır. 7 Araf 34.

2408. Dimedi mı tütügil maşşere dek Viresin hâşılun anda gelicek
 2409. Üçüncü şartı sermâyen hisâbı O 'ömründür ki yazıldı kitâbı
 2410. Bir nev 'i biri kadırdür anuñ Biri adıdur iletsin⁶⁷⁴ mekânun
 2411. Anı külli senün elüñe virdi Getür hâşıl diyü andan buyurdi
 675 قال الله تعالى وادعوا الصلوة وادعوا الزكاة وادعوا الله لفرطها حسنا
 2412. Birisi hâşılun cinsı dimekdür Birî vasfı ile kaydın yimekdür
 2413. Saña bildürmedi mi ol namâzı Namâz içindeki nâz u nıyâzı
 676 قال تعالى فاعبدوه مخلصين له الدين
 2414. Namâzuñ didi hem adlarını ol Dağı her birinün vaktlerini ol⁶⁷⁷
 678 قال النبي عليه السلام يا ايها الناس صلوا حصصكم وصوروا شئركم
 2415. Olar kudse varuben 'arz olasin Kâmuilar 'arz içün anda gelesin
 2416 O şartlar ile geldi varlık andan Ki hâşıl iltesin dergâhına sen
 2417. Anasın hâşıl iltmedin gör imdi Dağı ne iylük etdi bir şor imdi
 2418. Ezelden ne 'atâ kim saña geldi⁶⁷⁹ Yine cennet⁶⁸⁰ virüben şatun aldı
 681 قال الله تعالى ان الله اشترى من المؤمنين انفسهم ولهم اجر كبير
 2419. Sen anuñ buyruğınada itersin Varup nağduñı şeydâna şatarsın
 2420. Virüben nağduñı murdâr alursın Anuñla bey'unuñ bātıl kılursın
 2421. Bay 'i bozmağ oldı hükm-i kur'an Ki nağduñ getüre cennet ü rıdvân
 682 قال الله تعالى اولئك الذين اشتروا الضلالة بالهدى فاعربوا
 2422. Bozarsuñ bātılı Hâk ola bazar Cınân u hür ola saña hürîdâr
 2423. Ya varup hâşılun kaydın göresin Ya nağdın yine issine viresin
 2424. Velî hâşıl virürsün çok ola iş Hisâbı külli hâlı ola teftiş

⁶⁷⁴ İletsin: iltilen s.

⁶⁷⁵ Namazı kılın zekatı verin. Allah için güzel bir borç takdim edin. 73 Üzemmil 20.

⁶⁷⁶ Onun için dini olan halis kılarak hep ona yalvarın. 40 Mümin 65.

⁶⁷⁷ Dağı her birinün vaktlerini ol: 2414 sonra gelen hadis Ö'de yok. s.

⁶⁷⁸ Ey insanlar namazınızı kılınız, ramazan orucunuzu tutunuz ve Rabbinizin evini hac ediniz ve nefislerinizin hoşuna giden mallarınızda zekat veriniz ki, Rabbinizin cennetine hesapsız ve azapsız olarak giresiniz.

⁶⁷⁹ Geldi: kıldı s.

⁶⁸⁰ Cennet: uçmak s.

⁶⁸¹ Allah müminlerden canlarını ve mallarını kendilerine cennet vermek üzere satın aldı. 3 Tevbe 111

⁶⁸² İşte onlar hidayet karşılığında sapıklığı satın almışlardır. Alışverişleri kendilerine kazanç sağlamadığı gibi doğru yolu da bulamamışlardır. 2 Bakara 16.

2425. Rıyā ihlāş vü her birdürlü eksük O yolda yol erine kamusu yük
 2426. Zirā varlıkdurur 'aybı kumuşuñ Kıo varlığı ki 'aybı gide işüñ
 2427. O şāha lā'ık işden kim kıala hāl Bulalar 'aybuñı müşkil ola hāl⁶⁸³
 684 قال ابي عليه السلام سبحانك ما عبدك حقاً عبادك
 2428. Ne ki alduñ ise 'ömrüñ güninden Ödedeler anı ol bu güninden
 2429. Pes ol naqdı yine issine virmek Kamu işden sarı ol ola yigrek
 2430. Virür isen naqdı gide gül setdüñ Kıbul ola o şāh önünde reddüñ
 2431. Çü bilmezlik ile çok yük getürdün O şāh eşigine eksük getürdün
 685 قال الله تعالى اما عرضنا الامانة على السموات والارض والجبال
 2432. Pes aña vir yine varlığın anuñ Ki maḥv ola senüñ nām u nışānuñ
 2433. Cemālına anuñ sensüz baķasın Kime uğrar isen anı çaķasın
 2434. Anuñla nūr ola küllü vücüduñ Anuñla ola ruku' uñ vü sücüduñ
 2435. Mu 'amıl ola bu bāzār içinde Saña şunlar ki derdi var içinde
 2436. Anuñ derdi ola kamuya dermān Götüre küfrini 'arz ide imān
 2437. Kamu yirden irişe⁶⁸⁶ bû-yı rahmet Kamu yüzden göre dındar u cennet
 2438. Gide tā' cıl el el ola çü bāzār Sa'ādetlü kişi ola hüridār
 2439. Gel ey 'āşık sen ol va'deye küyme Kumāşı cennete virene uyma
 2440. Ki ta cennet ola nār-ı cehennem Ura derdüñ kamu dertlere merhem
 2441. İlāhî bize lutfun itme⁶⁸⁷ te' cıl Bu cāna rahmetüñi iyle tā' cıl⁶⁸⁸
 2442. Ki andan cān u cismi nūr idevüz Çerağ olabanuñ andan gidevüz

Beyān-ı Sırr-ı Keffālet-i Ma 'nevî

2443. Gel ey bāzār 'ışkı şālîh idenler Anuñla yüzlerini ağ idenler
 2444. Payanan ile tutanlar işini Yarağıyla bişürenler aşını
 2445. İşüñ evvelde soñı korkusından Üzilen dünyānuñ çirkin hūsından
 2446. İşüñüze tutuñ⁶⁸⁹ muḥkem payandan İki nev' iyle olar aña ey cān⁶⁹⁰

⁶⁸³ Bulalar aybunu müşkil ola ha: 2427'dan sonra gelen hadis Ö'de yok s.

⁶⁸⁴ Ya Rabbi sana layıkı ile ibadet edemedik.

⁶⁸⁵ Biz emaneti göklere, yerlere arz ettik onlar onu yüklenmeye yanaşmadılar. 33 Ahzab 72.

⁶⁸⁶ İriş: ire aña s.

⁶⁸⁷ İtme: kılma s.

⁶⁸⁸ Tā' cıl: tehçil s.

2447. Birisi borclunun nefesine olmuş Birisi hem anuñ mālına gelmiş
 2448. O burcuñ vaktı yeticek pes issi Ya malın istiye andan ya nefsi
 2449. Eger mālı vadı olmasa anuñ Nice ödeye ol seng ü ziyānuñ
 2450. Çü şer'ahkāmını bildüñ bu işden Meşâyıh yolına ko cān ile ten
 2451. Ki' anuñ sırrını añlada cāna Göñül ta düşmaya andan yabana
 2452. Şu dem'ışkı ezel kim sırrı çıdı Kāmunuñ cānını taşra bırağdı
 691 قال عليه السلام كنت كذا مخفيا فاجبته ان اعرف فخلعت الخلق لا عمن
 2453. Ta'ayyün buldı rûhı enbiyānuñ Zuhūra geldi andan evliyānuñ
 2454. Pes andan şöñra varlık buldı gayrı Bularuñ ile kıldı anda sırrı
 2455. Ara yırde buları buldı anlar Her işde pes mukaddem bildi anlar
 2456. Buları gördi mālı şöñreti çok Sa'adetlü işüñde şöñreti⁶⁹² çok
 2457. Şulara anda 'arz oldı emānet Kāmusı üstine oldı temāmet
 693 قال تعالى اما عرضنا الامانة على العوان ولا مضى والجبال
 2458. Emānet bilmegün ma'nā⁶⁹⁴ kılmak 'İbādetüñ varın kendüye ölmek
 2459. Yüki çekmege ücret umdı bunlar Eli vırmege elçi oldı bunlar
 2460. Oları vırmedı hāğ va 'de kıldı Kim ol yükleri her kim aldı geldi
 2461. Aña cennāt u'ömri cāvidānı Virem kıla anuñla zindegānı
 695 قال تعالى ان الذين امنوا وعملوا الصالحات لهم جنات تجري من تحتها الانهار
 2462. Şular kim ol bunı yolda bırağdı Cehennem odına öziñi yağdı
 2463. Yarağlayam aña nār-ı cehennemı Bula anda olar kahr-ı ilāhı
 696 قال الله تعالى اما اعتدنا للكافرين سلاسل واغلالا وسعيرا
 2464. Bular bu ve vech ile aldı yabandan Ki Hāğdan 'ır göre cennāt u rıdvān
 2465. Eger yolu bütün alursa bunlar Cemāli cennetini göre⁶⁹⁷ anlar

⁶⁸⁹ İşinüze tutuñ: tutuñ işinüze s.

⁶⁹⁰ İki nev'iyle olar anla ey can: Kı malı çok ola hem bula ersan s.

⁶⁹¹ Ben bilinmeyen bir hazineydim bilinmeyi diledim bir takım kimseleri yarattım. Onlara kendimi bildirdim ve onlarda benibildiler. Keşfu'l-Hafa 2-132.

⁶⁹² Şöñreti: devleti s.

⁶⁹³ Biz emaneti göklere yere ve dağa arz ettik. Onlar bunu yüklenmeye yanaşmadılar. 33 Ahzab 72.

⁶⁹⁴ Bilmegün ma'na: ma'nısı bilmegü s.

⁶⁹⁵ O kimselerki, iman etmişler ve iyi ameller işlemişlerdir. Muhakkak onlara altında akan cennetler vardır. 85 Buruc 11.

⁶⁹⁶ Çünkü biz kafirler için zincirler demir halkalar bir de cehennem hazırladık.

⁶⁹⁷ Göre: göstere s.

2466. Bular ol zāta oldılar payandan Bu işde kim göreler cān u cānān
⁶⁹⁸ قال النبي صلى الله عليه وسلم كما ترون النعم لئلا البدر
2467. Zirā ma'nāyı cennet uçdur anda İrür her kul yine⁶⁹⁹ oldıysa bende
2468. Olaruñ biri zātı cennetidür Birisi anuñ sıfatı cennetidür
2469. Biri fi'line olmuşdur mezāhir Egerçi ol kamu yirlerde zāhir
2470. İşi cennetleri nefsün işidür Şıfatı cenneti kalbün işüdür
2471. Bu can uçmak zātı cennetidür Bular küllisi anuñ rahmetidür
2472. Payandan oldı anlar her birine Kim ilte bunları yirlü yirine
2473. Temam⁷⁰⁰ iten yüki anlardurur kim Vücūdı 'ālemine oldı Hākım
2474. Kamusın virdi ol şāh-ı cihāna Dahı söz kalmadı nām u nişana
2475. Anı var iyledi irdi şıfatı Şıfatından bakuben gördi zātı
2476. Bular zātına olmuşdur payandan Bular çıkdı çü irdizāt-ı rahmān
2477. Veliler gide anda hem nebiler Ne yirde kaldı ecsād u şabīler
2478. Şular kim göñli bağı tutmuş idi Anuñ ile göñüller utmuş idi
2479. Velī cānına irmedükde eli O cāna açmadukda kimse yolu
2480. Yoluñ selāsenin iltıdı pādīşāha İrişdi rahmet andağı günāha
2481. O rahmet irdi'yudı göñli zātın Anuñ ile anuñ gördi şıfatın
2482. Şıfatından alur idi haberler İrer idi dü-'ālemde eserler
2483. Olar öñüñce olmuşdı payandan Çün irdi'genç bunlar çıkdı andan
2484. Şular ki etmişdi nefsi müsülman Tıuyırmışdı oları hūn-ı kurān
2485. Anuñ ile kılurlardı'ibādet Dü- 'ālemde bulurlardı selāmet⁷⁰¹
2486. Yoluñ sülsin itdi nefsile anlar Pes issi geldı andağı ziyānlar
2487. Zirā şehvetde anlar kalmış idi Ma'āşı deñizine talmış idi
2489. Velī cān u dil ile irmedi el Pes olmadı olaruñ müşkili hāl
2490. Ma 'āşı zulmeti' çün kim özledi Anuñ nefsi 'ibādete zorladı⁷⁰²
2491. Giderdi zulmet irdi nūr-ı kur'an İrişdi hūr-ı cennet Hākdan ey cān⁷⁰³

⁶⁹⁸ Ayın ondördünde ayı nasıl görüyorsanız rabbinizide öyle göreceksiniz.

⁶⁹⁹ Her kul yine: kul her neye s.

⁷⁰⁰ Temam: Bütün s.

⁷⁰¹ Selāmet: se'ādet s.

⁷⁰² Zorladı: düzüldü s.

⁷⁰³ Ey cān: ihsān s.

704 قال الله تعالى فخلو من بعدهم خلف اضعوا الصلوة واسمعوا الشواك

2492. O ihsāna pâyanda neydi bunlar Çü geldi issi oldı her ziyānlar
 2493. Şular kim iltmediler yüki anda Kōdılar kendülerini yabanda
 2494. Belā vü miḥnet ile mest ü ḥayrān Cehennemde yanarlar zār u giryān
 705 قال الله تعالى ان طعم الجنة لا يطعم الا طعم الاطعم كاللحم يغلى في البطون
 2495. Gel imdi çün getürdüñ sen emānet Bütün ir gör yüki bulgıl se‘ādet
 2496. Çeken eksük yük çün bende rahmet Şu kimsedür kim ola dūn-ı hımmet
 2497. Seni ḥod Ḥak kerāmetlü yaratdı Melā’ikden sa‘ādetlü yaratdı
 706 قال تعالى و علم ادم الا سماء كلها ثم عرضهم على الملائكة
 2498. Yürü sekene bütün menzıl başına Ne aldandun bu cennātuñ işine
 2499. Gönül bağlandı yolın aldı sedler Meger ire saña Ḥakdan mededler
 2500. Şarāb-ı ‘ışk ire kudret elinden Geçüre gönül ki maḥluk elinden
 707 قال الله تعالى و سقيهم من شرايا طورا
 2501. Ne cennāt olana⁷⁰⁸ ḥod kuşūrātı Bula anları çün kim ire nūrı
 2502. Varup ‘āşık gibi ḥayrān olasın Niçe bir nefsile giryān olasın
 2503. İlāhî bizi kılma nefse yoldaş Anuñ kıldaşlarıyla kılma kıldaş
 2504. Ki gele rahmetün merhum olavuz Meşâyıl şoḥbetinde mum olavuz

Beyān-ı Sırr-ı Havāle ‘-i Ma ‘nevī

2505. Yine‘ışk-ı ezel deryası taşdı Anuñ āşār-ı mevcı başdan aşdı
 2506. Çerāğın istiyeñ gelsün kenāre Kî nūr ile dōne leyli nehāre
 2507. Velî kılmasuñ anuñla kanā‘at Tıtuşsuñ kim bula nūr-ı sa‘ādet
 2508. Şu günde kim gide ayruk çerāğı Düzedede her kıl kılma kendü yarāğı
 2509. Kimesne virmiye kimesneye nūr Cekile ortalık yirlerine sūr
 709 قال الله تعالى يوم ترضى المؤمنين و المؤمنات بسعي نورهم

بين ايديهم و بايمانهم بطريقكم

⁷⁰⁴ Sana atalarından bozuk bir nesil, onlara halef oldu ki bunlar, namazı bıraktılar ve şehvetlerinin peşine düştüler. 19 Meryem 59.

⁷⁰⁵ Şüpesiz o zakkum ağacı, çok günahkarların yemeğidir. Pota gibi kakınlarında kaynar. 44 Duhan 43-44-45.

⁷⁰⁶ Allah: Ey Adem bunlara onların isimleriyle haber ver dedi. Bu emir üzerine Adem onlara isimleriyle onları haber verince:... 2 Bakara 31.

⁷⁰⁷ Rableri onlara temiz bir içecek içirmiştir. 76 İnsan 21.

⁷⁰⁸ Olana: kılana s.

2510. Diğer ol nûrı virmiş ola bir kul
 2511. Aķuben kimsenüñ odını şatun
 2512. Havâle olmuş ola buna borcu
 2513. Bunuñ mişlı gibi ehl-i şerî'ât
 2514. Ol oldur kişi üstündeki' borcu
 2515. Kabul itse anı borc issi câ'ız
 2516. Velî olsa üçinüñ ittifâkı
 2517. Gide ol kişinüñ şer' ile borcu
 2518. Velî zâyı olursa aña ol māl
 2519. Anuñ zâyı 'lîğı üçdürlü ey yār
 2520. Biri üstine elin m'üflis olmak
 2521. Bir-i hükm iylemek iflâsa kaçdı
 2522. Biri yüz olduğına borca ey yār
 2523. Pes ile olsa ol māl issi borcu
 2524. Bu hükmün sırtı ile gel aña hālün
 2525. Nedür virgü anı yüz eyliyen kim
 2526. Anı üstine alan kimdür ey yār
 2527. Nedür ol yüz olanlar müflis olmak
 2528. Ya kaçdı hükm iflâsına anuñ
 2529. Neden kılar yüz olduğı ise inkār
 2530. Tanıklar ol işün kimdürür hem
 2531. Salınan yirden alasin o mālı
 2532. Bularuñ hālını gel bir bir aña
 2533. Şu vaktın kim yaratdı seni ol Hāk

- Kimesne gıybetin kılmağıle ol
 Anuñ olmuş ola hālı diğer gün
 O gaybuñ⁷¹⁰ kim yogıdı yolda hārcı
 Getürmiş hükm göstermiş tarikat
 Şalup ayrukdan itse ada hārcı
 Kimesne olmadı bu hükme hāciz
 Giderseler ara yirden nifākı
 Ol üstine olan ödeye hārcı
 Yine salan kişi ödeyedür hāl
 Oķı kim kılasın rencüne tımār
 Anuñ iflâsını şer' ile bulmak
 Eger māl isside olmasa rāzı
 Tanuķ bulmayuben kılmaķdır inkār
 Şalandan istedüp ödede hārcı
 Nicesi irüşür gör haķķa yoluñ
 Nice olur olan ol gence Hākım
 Bil anı kim kılasın derde tımār
 Yine ol māl o borc issine gelmek
 Nedendür bil ki ref'ola gümānuñ
 Tanıklar olmaduğ içündür ey yār
 Bilanı kim bulasın derde merhem
 Tanuķ ısbat idüp üstine hālı
 Çü senündür kamu 'ışķ ile diñle
 Saña va'd eyledi cenātı muṭlak

⁷¹¹ قال تعالى ان الذين آمنوا وعملوا الصالحات لهم جنات تجري
 من تحتها الانهار ذلك الفوز الكبير

⁷⁰⁹ O gün mümin erkekleri ve mümin kadınların önlerinde ve sağlarında nurları koşuyor görürsün (Onlara şöyle denilir): Müjde bugün size.... 57 Hadid 12.

⁷¹⁰ Gaybuñ: gayruñ s.

⁷¹¹ O kimselerki iman etmişler ve iyi ameller işlemişlerdir muhakkak onlara altından ırmaklar akan cennetler vardır. 85 Buruc 11.

2534. Havāle kıldı anı enbiyāya Didi varsuñlar anlar reh-nümāya
 712 قَالَ اللهُ تَعَالَى قُلَانِ كُنْتُمْ تَحِبُّونَ اللهَ فَاتَّبِعُونِي يَحْبِبْكُمْ اللهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ
2535. Hemān andağı benim kudretimdür Olar virdüğü benim ni 'metimdür
 713 قَالَ اللهُ تَعَالَى اِنَّ الذِّنَّ بِمَا يَجْعَلُكَ الْغَايِبُ يَجْعَلُ اللهُ يَدُ اللهِ فَوْقَ اَيْتَمٍ
2536. Kabûl itdüñ o demde ol kelāmı Olar dahı ki düze ol nizāmı
2537. Pes oldı virgüsi anlarda anuñ Olarsa çeşmesi sırt-ı nihānuñ
2538. Olara yapışan buldı necâtı Bu zulmetde içüp âb-ı hayâtı
2539. Yitürdi Hakkı anları koyanlar Varup şeytânile nefse uyanlar
2540. Taşın gördi olar pes enbiyānuñ Kıyās itdi özine hālın anuñ
2541. Yimek içmek tana'um gördi olarda Bile şandı özindeki hūlarda
 714 قَالَ اللهُ تَعَالَى وَفَالُوا مَا رَأَى الرَّسُولُ بِأَكْلِ الطَّعَامِ وَبِشَرِّ فِي الْأَوَاقِ
2542. Tamâ hırş u hâsedle habbe dünyā Bular itmiş idi'13 Hâkdan müberrā
2543. Buları dahı sandı Hâkdan ayru O zât gönüllerin iyledi' şayru
2544. Eger ol şayru yakılmazsa timār O şayrulukdan'16 ola şöyle bīmār'17
2545. Anuñ timârı gönlin bulmağ oldı Olaruñ dahı hükmin almağ'18 oldı
2546. Buluben gönlini'19 tutmasa buyruğ Bili eksilmeye başından ayruğ
2547. Tutarısa hükmini bulmazsa kalbin'20 Kaçan degşüresin ol şağa kalbin
2548. Velî gönlin bilip hükmini'21 korsa 'İbâdetinden anuñ eli yürse
2549. Şızurda kalbini'22 tamuda anuñ Halâş olup gide külli ziyānuñ
2550. Pes andan şonra yiri ola cennet İre rahmet aña çün gide mihnet
2551. Zamanında olar virdi naşibi Olarda gördi isteyen habibi
2552. Olarda şonra nöbet evliyāya İrişdi kim vire yohsula baya

⁷¹² Deki: Eğer siz hakikaten Allah'ı seviyorsanız bana uyun ki, Allah da sizleri sevsin ve suçlarınızı bağışlasın. 3 Ali imran 31.

⁷¹³ Muhakkak ki sana biat edenler ancak Allah'a biat ederler Allah'ın eli (Kudreti) onların elleri üzerindedir. 48 Feth 10.

⁷¹⁴ Bir de: Bu peygambere ne oluyor? Yemek yiyor, çarşıda yürüyor... 25 Furkan 7.

⁷¹⁵ Bular itmiş idi: buları eyledi s.

⁷¹⁶ O şayrulukdan: hastalıkdan s.

⁷¹⁷ Bīmār: mumrdar s.

⁷¹⁸ Almağ: görmek s.

⁷¹⁹ Buluben gönlini: O şâhı bilmeyip s.

⁷²⁰ Tutarısa hükmini bulmazsa kalbin: buyruğı bilmezse Hakkı s.

⁷²¹ Hükmini: ahkâmı s.

⁷²² Kalbini: cismini s.

2553. Anı kım aldı şer ‘ı enbiyâdan İrişdi evliyâ sırrı hüdâdan
 2554. Zirâ anı havâle kıldı anlar Didi andan istesün bizden anlar
 2555. Şu va ‘de iyliyen bâkî ezeldür Anuñ ihsânı dâ’im lem-yezeldür
 2556. Mezâhir fânî ise zâhır oldur Kamu ihsâna dâ’im kâdir oldur
 2557. Çü hatm oldu o dürlü enbiyâdan Ol ihsânı pes itsün evliyâdan
 2558. Nebiden zâyî olmadı emânet Çü anlar kılmadı aña hıyânet
 2559. Zirâ gelmedi anlardan kebâ’ir Hıdâyet nûrını olmadı sâtır
 2560. Velinuñ Niçesin azdurdı şeytân Görindi nicesinden küfr-ı isyân
 2561. Kimisi yoldan azdı müflis oldu Anuñ imânın iblis elden aldı
 2562. Kimisi iyledi ol Hakk’a inkâr Tanukların yitürdüğü çün ey yâr
 2563. Tanık ‘ilm ü ‘amel olmuşdı anda Yitürdü oldu çün şeytâna bende
 2564. Anı şeytân ki bende takdı⁷²³ muhkem Pes inkâriyledi ol gence ol dem
 2565. Kimi müflis olup yitürdü ma ‘nâ Hemân kaldı dilinde dürlü da ‘vâ
 2566. O da ‘vâ ile Hakk’dan buldı lezzet Anuñ iflâsına hüküm itdi himmet
 2567. Ol üç vech ile anlar kıldı zâyî ‘ Nâşıblüye veli olmaya mânı ‘
 2568. Zirâ yüz iyliyen bâkî gânidür Anuñ ihsânı iylik ma ‘denidür
 2569. Bularda zâyî oldıysa emânet Şalandan istesün yine inâyet
 2570. İrişdüre yine derdine dermân Ki anuñ işidür kullara ihsân
 2571. Gelimdi anları sen ayru görme Uyup nefse gönül şeytâna virme
 2572. Ki cennât ü nâ ‘îm anlarda gizlü Berât u hak gönüllerinde yazlu
 2573. Olaruñ gönülüne çünki giresin Berâtı okıyup gence iresin
 2574. İçerüden içerüsün tıyasın O serden yapuşup ‘ışka uyasın
 2575. Anuñ ‘ışkı getüre anuñ nikâbın Oda yandura hem külli hicâbın
 2576. Gide gayrı kala ol şâh u‘âlem Ne‘âlem var ne esmâ vü ne âdem
 2577. Gel ey‘âşık sen ol şâha taleb kıl Ki yaña perdeler hâl ola müşgil
 2578. Bilesiz‘ilmini perdevüz andan Ne yirden gökden ne in ü âmedden
 2579. İlâhî‘ilmüni sen kıl kılavuz Kim anuñ ile esrâruñ tıyavuz
 2580. Yoluñ her dürlü işinden bilevüz Aña göre saña kulluk kılavuz⁷²⁴

⁷²³ Bende takdı: şeytânı tutdı s.

⁷²⁴ Aña göre sana kulluk kılavuz: 2580 Ö’de yok s.

Beyân-ı Sırr-ı Edeb-i Kâzî-ı Ma 'nevî

2581. Yine cüş iyledi deryâ-yı vahdet Getürdi taht-ı hikmet tâc-ı 'izzet
 2582. Ki ta gönül ola ol tahta Hâkim O hikmetden ola esrâr-ı 'âlim
 2583. Şifâtın cāmî 'a cam ' eyleye ol Oları 'adlı ile toylaya ol⁷²⁵
 2584. Halâ'ık andağı 'adlı göreler Anuñ aḥkāmına gönül vireler
 2585. Okıyup bileler erkân-ı İmān Tutuben olalar seni müsülman
 2586. Niçe kim şer ' içinde kaḍı olan Hükümet töhmetine râzı olan
 2587. Gerek kim 'adil ola her işinde Şerî 'ât görine her cünbişinde
 2588. Getürmek ile fisk ola sâ 'î Şahâbiye hem ola ittibâ 'î
 2589. Ola hem 'ilm içinde ictihadı Ki ḥalkuñ ola añâ ı 'tıkadı
 2590. Kıla hükmını ol cāmî ' içinde Kimesne olmaya māmî ' içinde
 2591. Ki her ḥâcetlü göre ḥâcet anda Olaruñ sağ işi düşmiye bende
 2592. Eger zühdi koyup fıska aç a yol Hükümünden düşüp mağrur ola ol
 2593. Eger bildüñ ise bunda şerî 'ât Bil imdi kim nedür sırr-ı Ḥakîkat
 2594. Ol oldur kim yarattı seni ḥālîk Kim olasıñ anı görmege 'aşîk
 2595. O genci almayalar kaḍı 'uryān Koya hem ac u çıplak mest ü ḥayrān
 2596. İşinden bilesin anuñ cemālın Tadeb iylesesin dâ'im visālın
 2597. Seni mecmûâ kıldı her işinde Ki gözgü ide 'ışkı cünbişinde
 2598. Düzdü zāhiruñ cismānilerden Bezetdi bātınuñ rūḥānilerden
 2599. Görindi varlığında niçe bunlar Pes andan yek cihet olmadı bunlar
 2600. Kimi zāhır kimi bātın bularuñ Bulardur ma 'deni dürlü ḥūlaruñ
 2601. Şu od yıl toprak oldu zāhirinde Görindi pes 'adâvet her birinde
 2602. Kimi kaçmak kimisi yatmak ister Kimi yakmak kimisi akmak ister
 2603. Niçe bunuñ gibi emr-i muḥālîf Bularuñ her birinde ola şârif
 2604. Görindi bātınından nice ezdād Kimi evlād kimi⁷²⁶ ābā vü ecdād
 2605. Kimi 'ilm ü kımandan toğmuşa 'mal Kimi cehl ü kim andan olmuş aḥvāl⁷²⁷
 2606. Pes oldu şehr içinde nice da'vâ Ki görindi bularda dürlü⁷²⁸ ma 'nâ
 2607. Tama ' hırs u ḥased zerḳ u ri'yalar Ğazab necl ü cedel dürlü⁷²⁹ ḥatālar

⁷²⁵ Oları adlı ile toylaya ol: 2583 b. Ö'de yok s.

⁷²⁶ Kimi: u kim s.

⁷²⁷ Kimi cehl ü kimi olmuş aḥvāl: 2605 b. Ö'de yok.

⁷²⁸ Ki göründü bularda türlü: görünmedi hiç birinde s.

2608. Bular cehlũñ kim oğlı kimi⁷³⁰ tornı Bularuñ kamusınuñ tamu ornı
 2609. Hevā olmışdı cehlũñ atası Dilerdi bunları oda atası
 2610. Rıyāzāt zühed ü ihlās u ‘ameller Temelluk meskenet mekr ü⁷³¹ cedeller
 2611. Bular ‘ilmũñ bilenden oldı hāşıl Anuñçün oldı bunlar ‘ıška mā’ıl
 2612. Atası bunlaruñ ‘ilm-i⁷³² ilāhī Diler idi bulara taht-ı şāhı
 2613. O şehrün içi fitne tolmış idi Şanasın kamusı yoğ olmuş idi
 2614. Pes ol şehre gerek bir ulu kādı Kim ol fitnelere olmaya rāzı
 2615. İşinde müctehid hükminde ‘ādıl Nazarda zāhid vü ‘ilminde ‘āmil
 2616. Kamusun yük-cihet kıla bularuñ Kese aşlını ol çirkin hūlaruñ
 2617. Pes ol Hāk bunlara gönderdi kalbı Ki fāzıllık kıla döndüre kalbı
 2618. Şıza ‘ışkıyla her kalbı ola şāf Yönün ol şāha dönüp iyleye⁷³³ şāf
 2619. O şol gönüldür kim cemi ‘ola ol Teveccüh kıluben teftiş ide ol
 2620. Parakende gönül olmaya kādı Hākkuñ buyurduğına ola rāzı
 2621. Çü irdi cāmi ‘a kondı ol ulu Pes oldı memleket hükmiyle dolu
 2622. O cāmi ‘yek-cihet olmakdur ol dil Hākkuñ yolında kim hāl ola müşkil
 2623. Aña her bir taraftan açdı kapu Ki her yañdan ola⁷³⁴ aña tapu
 2624. İşinde ta ki şatluk⁷³⁵ kılmaya ol Gelen davaçılara bulmayup yol
 2625. Özine ‘ışkı sultān etdi ol dem Ki anuñ ile ola işi muhkem
 2626. İşine iyledi hem ‘aklı nā’ib Ki ol yolda ola hükmiyle⁷³⁶ sā’ib
 2627. Ne geldi ise her bir kapulardan Halā’ıkdaki ef ‘al u haberden
 2628. Şu kim ‘ışk ehli idi kondururdu Hevā ehlini yoldan döndürdü
 2629. Kapu açdı bu gözleruñ yolına Nazar kıldı gelenleruñ diline
 2630. Şu kim toğru nazardur aldı anı Şu kim egri nazardur şaldı anı
 2631. Kulluklardan gelenleri çü gördi Nazar kıldı yılanın taşra sürdi
 2632. Ağızdan gelenuñ gördi kelāmın Helālın kodı vü sürdi harāmın

⁷²⁹ Dürütü: u küfr ü s.

⁷³⁰ Oğlı kimi: kimi kim s.

⁷³¹ Mckr-ü: terk-ı s.

⁷³² Atası bularuñ ‘ilmi: ‘ilmũñ ol ‘ışk-ı s.

⁷³³ İyleye: bağlaya s.

⁷³⁴ Yañdan ola: yaña döne s.

⁷³⁵ Şatluk: yañlıs s.

⁷³⁶ Hükmiyle: hükmi-ı s.

2633. Nazar kıldı hem anlaruñ işine
 2634. Cehennem'âleti kılmış özini
 2635. Yudu ellerini tevbeyle andan
 2636. Alıqlarını bâtl yirden⁷³⁷ urdı
 2637. Aña göre kıyas it her bir işi
 2638. Yaramazlarını taşra bıraktı
 2639. Dirildi 'ışk ile bağladı şekler
 2640. Veli'âkıyla nâ'ib kılmış idi
 2641. İki yüzlü idi ol zâlim anda
 2642. Bedendeki yüzi çün fitne şaldı
 2643. Hevâyidi ol işuñ adı anda
 2644. Aña 'ışkuñ tonın giydürdi ol yüz
 2645. Gönül içinde kondurdi anı ol
 2646. Anı meyl itdüre bu şühedâya
 2647. Gönül ne dūrür anuñ hilesine
 2648. 'İbâdetine karışdı riyûlar
 2649. 'İbâdât ile düzdi ya 'nî leşker
 2650. 'Akl nûruyla ol nefis oldı nâm
 2651. Gönül kaçısı bir gün 'ışka irdi
 2652. Didi ey şâh-ı 'âlem her kapudan
 2653. Kamusı kaçuben nefse virildi
 2654. Hükümet kılmaz ol dem 'adl ile ben
 2655. Meded kıl bize kim nefsi basavuz
 2656. Çerinuñ nâ'ibi hod kendü didi
 2657. Tonın giymişdi 'ışkuñ gelmiş idi
 2658. İştidi gönül 'ışkı aytdı ol dem
 2659. Nazar kıldı çerisine temâmet
- Hevâ yüzinde dürlü' cünbişine
 Pes ol kande göre şahuñ yüzini
 'İbâdet nûrı göründi bedenden
 Hıdâyet yolına 'ılmıyle düzdi
 İyüsin aluben bişürdi aşı
 İyülerin kamusun 'ışka yakdı
 Ara yirde hiç iş kalmadı ebter
 Anı işinde toğru bulmuş idi
 Biri cāniyledı biri bedende
 Yaramaz işleruñ birin aldı.⁷³⁸
 Yürürdi fitnessi cān u bedende
 Ki anuñ kıssasını görmeye göz
 Ki nefsuñ işine andan bula yol
 Tetar kıl diyüben sun '-ı hüdâyâ⁷³⁹
 Ya didi bir nice gün bilesine
 Şevâp adında kıldı çok hatâlar
 Ki nefsuñ işlerini kıla ebter
 Taşı bişdi veli kaldı içi ham
 Temâmet leşkerin katına virdi
 Yaramaz işleri sürdüm tapudan
 Güvisinden benüm vaktım irdi
 Sözi yaratmaz oldı cān ile ten
 Çerilerin⁷⁴⁰ tutup başın kesevüz
 Didilerdi ki 'ışkı tağıdaydı
 Veli gönül evini almış idi
 Anuñ sözünü gerçek şandı ol dem
 Çü gördi bulmuş anlar istikâmet

⁷³⁷ Alıqlarını batıl yirden: ayaklarını yoldan s.

⁷³⁸ Yaramaz işleruñ birin aldı: 2642, 2643 b. Ö'de yok s.

⁷³⁹ Tetar kıl diyüben sın- 'ı hüdâya: 3645-3651 beyitler arası Ö'de yok s.

⁷⁴⁰ Çerilerin: Çerisiyle s.

2660. Hevâ 'ışkuñ tonunda yuduğın ol Bilimedi kuşandı yüridi ol
 2661. Çü nefis ile beraber oldu leşker Kuşadı kal'asın halkın ser-â-ser
 2662. Hevâ nefsün tonına girdi ol dem Bu âklun nâ'ibin bağladı muhkem
 2663. 'İbâdetsız anı gönderdi nefse İki yüzün dahı döndürdi nefse
 2664. 'Akıl nefsün katından gımez oldu Kıyâmet fikrin ayruk itmez oldu
 2665. Göñül kâdisiña içürdi hamrı Anuñla oldu fâşık şaydı emri
 2666. Çü ma 'zül oldu ol ldem tahdan indi Çerimüñ varı külli nefse döndi
 2667. Göñül 'ışkuñ eşigini bıraktı Varup nâçâr oluben nefse bağıdı
 2668. Egerçi şâh işini bilür idi Münâfık dirligini kılur idi
 2269. O nefsün şerbetiyle oldu şayru Hükümetden ırağ vü şâhdan ayru
 741 قال الله تعالى في غلوعهم مرضى فزادهم الله مرضا ولم يعبأ بهم
 2670. Tağıldı leşkeri nefsün katından Meded istedi ol Hâk hazretinden
 2671. İrüşdürdi aña himmet veliden Kaçan kurtuliser hayber 'âliden
 2672. İrişdi tutdı bağladı hevâyı O göñle kıldı ol dem reh-nümâyı
 2673. Didi nefsün çerisin kal 'a alduñ Anuñla kendüzünü oda şalduñ
 2674. O nefsün nâ 'ibidür hubbe dünyâ Sen aña iyledün 'ilmüñ yağma
 2675. Çeri düşüruben 'ilmüñ katına Bile getürün anı hazretine
 2676. O leşkerde yalunuz hubbe cennet Olursa gösteriser dürlü miñnet
 2677. Bu iş hod kamu 'ışyānuñ başıdur Çerisidür o kim şeytān işidür
 742 قال النبي عليه السلام حب الدنيا يش كد خطيئة
 2678. Gel imdi sevgüyü yine bir iyle Yapuş 'ışk odı ile al bir iyle
 2679. Başasın nefis ilin tārāc idesin O gizlü gencini ızhār⁷⁴³ idesin
 2680. Göñül işitdi himmetden nâşihat Yapışdı tutdı ahkām-ı şerî 'ât
 2681. Me 'âşî işlerine tevbe kıldı Açıldı yolu ol dem 'ışkı buldı
 2682. Yüzün toprağa urdı 'ışk önünde 'İnāyet kıl diyü işün sañuñda
 2683. Götürdi yüzünü taprakdan anuñ Didi terk eylegil nām u nişānuñ
 2684. Çıkar 'aklı niyabeten oda yak Hevānuñ nām u nāmūsın⁷⁴⁴ ite tak

⁷⁴¹ Kalplerinde bir hastalık vardır ve Allah da hastalıklarını artırmıştır. 2 Bakar 10.

⁷⁴² Dünya sevgisi bütün hataların başıdır. Keşfu'l-Hafa 1099.

⁷⁴³ İzhār: ıhrāc s.

⁷⁴⁴ Nām u numasın: nāmūsın nāmın s.

2685. Olar kıldı saña bu ser-güzeşti Segirtdürdi elinde bağ u deşti
 2686. Kabûl iyledi 'ışkuñ sözini ol Oda yandurdi külli özini ol
 2687. Ne 'aklı kaldı ne ĥod ĥubbe dünyā Ne kendü kaldı ne ĥod dürlü sevdā
 2688. Temāmet varlığından çün arındı O şāhuñ varlığı anda görindi
 2689. Dilinde söylen gözünde⁷⁴⁵ gören ol Ayakda yürüyen elde tutan ol
 2690. Selīm oldu özi her dürlü uşdan Ne sağlık şayruluk ne yaz u kışdan
 2691. Şu günde buldı Hākdan menfā'at ol Ki kimse bulmaz idi iylüge yol
 746 قال الله تعالى يوم لا ينفع مال ولا بنون الا من اتى الله بقلب سليم
 2692. Gel imdi kılduñ ise göñli kādī Hevā yoldaşlığına olma rāzī
 2693. Çü göñli soñ ucu hem 'azl ider ol Helāk iyleyüben andan gider ol
 2694. Yapoş himmet etegin koma elden Çıkarma 'ışk odın cānu göñülden
 2695. Ki ta der-bend-i nefse düşmeyesin Anuñla toğru yoldan şaşmayasın
 2696. Gel ey 'aşık bu gün 'ışkı bırakma Varuben nefsuñ ocağını yakma
 2697. Kı kahr odı irüşüp yanmayasın O tahtdan 'azl oluben inmeyesin
 2698. İlāhī bizi sen kıl nefse Hākim Ki mazlumuñ yolın olmaya zālīm
 2699. Anuñla kılmayavuz yoldan ayru Ma 'āş derdi ile göñli şayru
 2700. Hüdāya cümlemize kıl'ınāyet Bize şıḥḥat virüp göster hidāyet

Beyān-ı Sırr-ı Şehādet-ı Ma 'nevī

2701. Yine 'ışk-ı ezel esrārı çıkdı Ma 'ānı gencini taşra bıraḳdı
 2702. Cevāhir istiyenler gelsuñ imdi Ālī bildügin andan alsuñ imdi
 2703. Velī göñül getürsüñ sun'a anda Taşiben kılmaya cevre⁷⁴⁷ yabanda
 2704. 'Arzusuz düşmeye nā-cins eline Varup şatılmaya küffār iline
 2705. Zirā nā-cins anuñ kadrini bilmez Ma 'ānı cevherin bir pula almaz
 2706. Şatar küffāra olduğı bahāya Anuñla 'āş olur evliyāya
 2707. Yaraḳ idinür ol dem kāfir anı Anuñ ile yıkar dīn ü imānı
 2708. Göñül gelse şıgar esrār-ı şāhuñ Hemān- mevcı taşar derd ile āhuñ

⁷⁴⁵ Söyleyen gözünde: söyleyen gözde s.

⁷⁴⁶ O günde ne mal fayda verir ne de oğullar ancak Allah'a selim bir kalp ile varan başka. 26 Şuara 88.-89.

⁷⁴⁷ Cevre: cevher s.

748 قال النبي عليه السلام لا ييسغني ارضي ولا سحابي ولكن ييسغني قلبه وحشي

2709. Tanuklar virür ol mevc-i ilâhî Dahı gönüldeki esrâr-ı şâhı
 2710. Gelüben her bir himmet erine O gönli getirür anuñ cevrine ⁷⁴⁹
 2711. aña göre kıılır ol aña himmet Bulur ol himmet ile tâc u ‘izzet
 2712. Pes ol tanıklar ile gelmeyince Anuñ hâlatı işbât olmayınca
 2713. Hidâyet ehli tutmaz anı makbûl Gözin açmağa olmaz kimse meşgûl
 2714. Şerîâtta bañ a kim ola da’vâ Tanıklar gösterür dâvâda mañâ
 2715. İki tanuk ile şâbit olur ol Olarda er kişi olsa bilür ol
 2716. Eger ‘avret olursa ol tanuklar Gerek ol ikisine bir dahı er
 2717. Ki işidile anlaruñ kelâmı Görine arıda hâlûñ nizâmı
 2718. Olaruñ her biri ‘âdil gerekdür Şerî ‘ât ‘ilimle ‘âmil gerekdür
 2719. Dahı sözleri da ‘vâ ile hem bir Gerek kim şaymayalar anı tez vir
 2720. Bu vech ile ‘ayân olur ise iş Gider da ‘vâ yunar gönülde teşvîş
 2721. Ve illâ olur ol da’vâ-yı muṭlak O da ‘vâ ile iş olmak muḥakkak
 2722. Gel imdi aña sen bu sözden ma ‘nâ Nedür tanıklar u ya kankı da ‘vâ
 2723. Eri kankı bularuñ kankı ‘avret Ya bu tanıklara nedür ‘adâlet
 2724. Tanuklar da’vâya nice müvâfık Gerekdür kim olar da’vâ-yı şâdık
 2725. Ol oldur kim muḥabbet-nâmesin Hâk Dü‘âlem üstine kıldı muḥakkak
 2726. Buları gözgü kıldı yüzine ol Muḥabbet kıluben kendüzine ol
 2727. İlâhî sen bize olgıl kılavuz Bize senden yaña kim varavuz
 2728. Anuñ ‘ışkıyla bunlar cünbiş oldu ⁷⁵⁰ Kimi toğru kimisi eğri oldu
 2729. Ezelden ne yaña açıla bunlar Anu ‘ışkıyla bile geldi bunlar
 2730. Velî toğru giden döndermez ⁷⁵¹ anı Ne yirüne virür andan nişânı
 2731. Neye ivdiyse anda aña ivdi Neyi sevditse anda anı sevdi
 2732. Olar pes kıldılar da ‘vâ-yı ‘ışkı Dahı gösterdiler ma ‘nâ-yı ‘ışkı
 2733. Şular kim yolda yolın şapdı anlar Anlar ‘ışkında kıran kapdı anlar
 2734. O ‘ışkıuñ cur’âsıñ tutardı anlar Anuñçün adını dönderdi anlar

⁷⁴⁸ Yer ve gök beni kaplamaz fakat mümin kulumun kalbi beni kaplar.

⁷⁴⁹ Cevrine: cevherine s.

⁷⁵⁰ Oldı: irdi s.

⁷⁵¹ Döndermez: tondurmadı s.

2735. Kimi 'ilm vü kimi cehl oldı adı Kimi hırs vü kim necl oldı adı
2736. Zirā her işde varduru muhabbet Anuñçün issi kılur añıa rağbet
2737. Düñ ü gün ol işe issi dürişür O 'ışk ile ol iş başa irişür
2738. Kamusı dir kı iyılık var işinde Dimez ki yañlış iş var cünbişinde
- ⁷⁵² قال الله تعالى كل حزب بما لديهم فرحون
2739. Velī maḥlūk issinüñ ardı yokdur Anuñçün 'ışkınüñ rengi tonuğdur
2740. Bu ḥāl içinde bunlar zār u giryān Yürürken isteyüp derdine dermān
2741. Olara virüpdı Ḥaḳ enbiyayı Kı kıla her birine reh-nümāyı
- ⁷⁵³ قال الله تعالى والي شعور اخاهم صالحا قال يا قوم اعبدوا الله ما لكم من اله غير
2742. Çü bunlar kıldı da 'vā-yı nübüvvet Kı kamusıyla iyleye uḥuvvet
2743. Tanıklar anladı anlardan anlar Kim ayrıla o gerçekden yalanlar
- ⁷⁵⁴ قال الله تعالى قال ان كنت جئت بآية فانه من ان كنت من الصادقين
2744. Bunlar bilürdı kim şer'a tanıklar İki olmak gerek ki olmaya ebter
2745. Dahı hem zāhır ü bātın muṭābık Gerek hem ola da 'vāya müvāfık
2746. Dahı olmak gerek'adlıyle meşhūr Gerekmez ki şifātı ola mustūr
2747. Pes anuñ⁷⁵⁵ bātınñ 'ilmiyle düzdı 'İbādet nüshāsın ḥasbıne⁷⁵⁶ yazdı
2748. Biri'ilm oldı anuñ biri a 'māl Pes andan zāhır oldı nice aḥvāl
2749. Bular çün oldılar 'ālemde meşhūr Kimesne dımedı ol ḥāle destūr⁷⁵⁷
2750. Bularuñ 'ilmi günden revīş oldı Hem a 'māl ile 'ālem gülşen oldı
2751. Anı görenlerüñ kalmadı sekkī Pes añı ḥācet olmadı müzekkī
2752. Olar kim görmedi anlarda söz yok Nice görsün çü başlarında göz yok.
- ⁷⁵⁸ قال الله تعالى صم بكم عسى تسمع لا يرجعون
2753. 'Amelden virdı Ḥaḳ her mu 'cizātı 'Amelden açdı hem zāt u şifātı
2754. 'Amel 'ilmüñ bular ma 'nāsı oldı Bu da 'vāyı bular taşhīḥ kıldı

⁷⁵² Her fırka da kendi ellelrindeki şeyle sevinmektedir. 23 Mümin 53.

⁷⁵³ Semut kavmine de kardeşleri Salih'i gönderdik 'Ey kavmin' dedi. Allah'a kulluk edin. Ondan başka ilahınız yoktur. 7 Araf 73.

⁷⁵⁴ Firavun dedi. 'Eğer bir mucize getirdiysen ve eğer doğru söyleyenlerden isen onu göster' 7 Araf 106.

⁷⁵⁵ Anuñ: anlar s.

⁷⁵⁶ Ḥasbıne: cismine s.

⁷⁵⁷ Kimesne demedi ol ḥāle destūr: 2749 S'de yok s.

⁷⁵⁸ Onlar sağırdırlar, dilsizdirler, kördürler, (Hakka da) dönmezler. 2 Bakara 18 (Bu ayet Ö'de yok).

2755. Riyā sem ‘a arınmışdı ‘amelden
 2756. Bularda zāhir oldı pes ‘adālet
 2757. Çü şābit oldı hūkmı gıtdı da ‘vā
 2758. Pes er tanıķ şu ‘ılm ile ‘ameldür
 2759. Bıl imdi ‘avretini pes bularuñ
 2760. Çü er yirinde düşdi bize anlar
 2761. Bizüm ‘ılm ü ‘amel anlara ‘avret
 2762. Nedür da ‘vāmız imdi gör bu işde
 2763. Ol oldur kim dirüz bız ümmet oldu
 2764. Bu da ‘vāya gerekdür pes tanuķlar
 2765. Olaruñ lafzı ma ‘nāsı müvāfık
 2766. Mavāfık olmasa lafz ile ma ‘nā
 2767. Bularuñ lafzı pes ‘ılm ü ‘ameldür
 2768. ‘Amel ma ‘nāsı aksām-ı kerāmet
 2769. ‘amel ‘adlı bu kim çünkim bulasın
 2770. Kī ta hārc olmaya bunlar işünde
 2771. Velī çün bu tanuķlar ‘avret oldı
 2772. Şefā’at ider anlaruñ aña er
 2773. İre maķşūdına dil gide da ‘vā
 2774. Göresin kamu sözlerde söz anuñ
 2775. Ne söz kalmuş ne yüz kalmuş arınmış
 2776. Çü bildüñ Hāķķı ko du ‘āy⁷⁵⁹ dilden
 2777. Kī da ‘vā ile hiç menzil alınmaz
 2778. Ara yirden o hāķ irilmeyince
 2779. Bu gözler anı göre mi şanursın
 2780. Çü maħlūķuñ gözi vü özi fānı
- ‘İlim hem yanmışdı her cedelden
 Yırışdı ger kılurlarsa şefā’at
 Görindı da ‘vāsından nice ma ‘nā
 Kim anı kılmağa anlar muħaldür
 Düz anlaruñ hūsı ile hūlaruñ
 Getürdi göñlümüze hān-ı tanlar
 Kī anlardan alur her biri lezzet
 Kim anı bız kıluruz yaz u kışda
 ‘İnāyet ırdı şāhib himmet olduk
 Şalāh eli işinde uyanuķlar
 Olar da ‘vāmıza niçün muṭābık
 Hāķikatde kabul olmaya da ‘vā
 Sen anı şanma kim cehl ü cedeldür
 ‘İlim ma ‘nāsı aksām-ı kerāmet
 Ara yirden özüñi yok kılasın
 Bu ‘ayb ile kıluben ikilikde
 Buları er tanuķ taşhīhi kıldı
 Kılurlarsa ola hālī münevver
 Ne da ‘vā kim öziyle küllī’ ma ‘nā
 Göresin kamu yüzlerde yüz anuñ
 Dü- ‘ālmede hemān ol Hāķ görünmiş
 Yola gir kıl ne kim gelürse elden
 O şāhuñ zātı hāķuyula bilinmez
 Vücūduñ defteri dūrılmeyince
 Bu eller aña ire mi şanursın
 O pes kande göre evvel nişāni

⁷⁶⁰ قال الله تعالى لا تدركه الابصار واعو يدك لا تبصر

⁷⁵⁹ Duāyı dilden: bırak du ‘vayı s.

⁷⁶⁰ Onu, gözler idrak edemez. Fakat o bütün gözleri ihata eder. O bütün incelikleri bilir. 6 Enam 103.

2781. 'İnāyet ırmeyince varlığından Yumayınca vücūduñ yarlığından
 2782. Gel ey eşik sözi bunda ko imdi Vücūduñ varlığından al yu imdi
 2783. Kı dāvādan geçüp āzād olasın Yeni varlık buluben şād olasın
 2784. İlāhî bizi da 'vāya bırakma O dāvādan cehim odına yakma
 2785. Ki 'ışk odı bizi nust ide ya 'nī Ne da 'vā görine andan ne ma 'nī

Beyān-ı Sır-ı Vekālet-ı Ma 'nevī

2786. Çü açıldı yine dil gülüstānı Ele gelmek için verdi nihānı
 2787. Kohusı irdi anuñ her damağa Seçildi bülbül gül düşdi ağa
 2788. Kulak tut imdi bülbül zārına sen İresin ta anuñ gül-zārına sen
 2789. Dimağūñ çün ola andan mu 'atтар Gele her zerreden bū-yı mu'anber
 2790. Zi gülzār kim anuñ gülleri şolmaz O gülşende dīken teşvīşi olmaz
 2791. O bağıñ gölgesi saña yakınca Budakları irür göñül bakıncaç
 761 قال الله تعالى وداسبقه عليهم ظلالها وذللت قطوفها ثلها
 2792. Göñül ne⁷⁶² ister ise hāzır anda Murād-ı nefis için yılma yabanda
 763 قال الله تعالى وفيما ما تشتميه للنفس وثلث الامين وانشم فيمخلالوت
 2793. Emekler fānī vü hāzır dilekler Saña müştāk olup hūr u melekler
 2794. Vekīl-i mutlak irdi cānuña çün Şakın olma anuñla bey '-ı meğbūn
 2795. Ki nağduñ viribenüñ od olasın Kumaşun yandurup müflīs kalasın
 2796. Zirā anuñ taşarruf var elinde Ne kılursa kılur maluñ elinde
 2797. Niçe kim didiler ehl-i şerī 'āt Vekīl iylemege oldur tarikat
 2798. Taşarruf vire mülkinde vekile Ne kılursa ol işde olda kıla
 2799. İki dürlü dürür olda muhakkak Mukayyed birisi vü biri mutlak
 2800. Şerī'āde o mutlak oldurur kim Anı mālūñ kıla her işe Hākim
 2801. Kimin yapar işe kimin yıka ol Kim iş tutmazsa Hakkından çıka ol
 2802. İşinde her işi ola müselleme Ne kim kılursa kıla iş eger kem⁷⁶⁴

⁷⁶¹ Üzerlerine cennet gölgeleri sarkmış ve meyveleri bol bol önlerine konmuştur. 76 İnsan 14.

⁷⁶² Göñül ne: Ne göñlün s.

⁷⁶³ Altın tepsilerle kadehlerle üzerlerine dönüp dolaşıyor. Orada nefislerin hoşlanacağı ve gözlerin lezzetleneceği bir şey vardır. 43 Zuhur 71.

⁷⁶⁴ Ne kim kılursa kıla iş eger kem: 2802 Ö'de yok s.

2803. İş issi kılmasa aña nizā 'ı Özinde vü işinde ola rā 'ı
 2804. Muḳayyed ol ki taḥṣis ide anı Ki bir işinde kıla zindegānı
 2805. Ḳoyup ğayrın tutarsa cā'iz olmaz İş issi rızānuñ her işin almaz
 2806. Gel imdı aña esrārı bu sözden Senüñ iyliklerüñ gör kanḳı yüzden
 2807. Nedür işler nedür anda vekālet Zarar ḳande ya ne yirde selāmet
 2808. Muḳayyed ḳandı anda kanḳı muṭlak Anı. bil kim işüñ ola muḳaḳḳaḳ
 2809. Ol oldur kim ḥaḳḳuñ gencine mi :ta Çün oldı 'ışk-ı geldi andan ervāḥ
 765 فَاذْبِ عَلَى السَّلامِ كُنْتَ كُنْتَ رَاضِيًا مَا جَبْتَهُ اَنْ اَعْرِقَ فَاخْلَقْتَهُ الْخَلْقَ لَاحِرَفَ
 2810. Yaradıldı bu cānlar oldı kâ'im Belı diyu benı kulluġa dā'im
 766 قَالَ اللهُ تَعَالَى السَّيِّدُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَى وَرَبِّ
 2811. Bezedi anlara bāzārı 'ışḳı Ki her yirden ala envār-ı 'ışḳı
 2812. Yaradı gökler ü yerler⁷⁶⁷ melekler Ḳodı her biri üstinde dilekler
 2813. Dilüñ aşārı 'ışḳı kim lem-yezeldür Ki maḥlūḳat ol aşāra maḥaldür
 2814. Buları ḳamu ol bāzāra şaldı Ne aldıysa bunlar andan aldı
 2815. Kimi derd aldı andan kimi dermān Kimi küfr aldı andan kimi imān
 2816. Görindi her birinde işi 'ışḳuñ Bilinmedi ne işdür aşı 'ışḳuñ
 2817. Bularuñ her biri bir işe düşdi Kimi uslandı kimi 'aḳlı şaşdı
 2818. Maḥallın 'ışḳuñ anlar bile aldı Anuñçün her biri bir işde ḳaldı
 2819. Maḥallüñ varı ḥod yoġ olıcaḳdur Hemān ol şāḥki bākı ḳalıcaḳdur
 768 قَالَ اللهُ تَعَالَى كُلُّ شَيْءٍ مَّا لَكَ اِلَّا وَجْهٌ لِّهِ الْحَكْمُ دَالِيهِ تَرْجِعُونَ
 2820. Ṭolaşan yoġ ise niçün nev'olar O bākı şāḥı anlar ḳande bular
 2821. Pes aña ḳarşu bir bāzār-ı bākı Düzetdi ki anda lutf ola sākı
 2822. Eger varur ise ṭoġru⁷⁶⁹ ana yol Ve illā içe ḳahrı şerbetin ol
 2823. O bāzārı bilüñ şatluḳ düzetdi Ḳamu yimüşlerüñ yirden gözetdi
 2824. Yaraġın ḳıldı anda her ma 'āşuñ Bahāsın seḳdi anda her ḳumaşuñ

⁷⁶⁵ Ben bilinmeyen bir hazineydim bilinmeyi diledim. Bir takım kimseleri yarattım. Keşfü'l-Hafa 2/132.

⁷⁶⁶ 'Ben sizin Rabbiniz değilmiyim?' dedi. Onlarda: 'Rabbimizsin şahid olduk' dediler. 7 Araf 172.

⁷⁶⁷ Gökler ü yerler: yerler ü gökler s.

⁷⁶⁸ Onun zatından başka herşey yok olucudur. Hüküm yalnız onundur ve ancak ona döndürüleceksiniz. 28 Kasas 88.

⁷⁶⁹ Varur ise ṭoġru: ṭoġru varur ise s.

2825. Virūñ fānileri bākī aluñ dir O bākī evde siz bākī kaluñ dir
 770 قال تعالى ما عندكم ينفد وما عند الله باق
2826. O bākī lutfuñ oldur bahāsı Ne kim ölürse nefsuñ hevesi
2827. O yolda korku ile terk idesiz Yüzi ağarduben andan gidesiz
 771 قال الله تعالى وامامن خاف مقام ربه ونسي النفس عن السوى
2828. Şekavāt meyl dinidür behāsı Şu kahrūñ kim bulunmaz müntehāsı
 772 قال الله تعالى فامامن طغي واشتر الحيو الدنيا فان الجحيم من الموطأ
2829. O bāzārı bular bilmek gerekdür Kumaşını şatun almak gerekdür
2830. Çü bilmedi bular⁷⁷³ issi ziyānı Kırınmadı gözi kim göre anı
2831. Bulara kılmag için reh-nümāyı Vekil muṭlak etdi enbiyāyı
2832. Ki göstere bulara mu 'cizātı O bāzāruñ nedür dibā sıfātı
2833. Bular kesbin virüp şatuñ alalar O kesbūñ mülkine bākī kalalar
2834. Getürdiler kamu Hāḡdan berātı Beyān itmek için her bir sıfātı
2835. Dahı her bir sıfātuñ ta kumaşı Ki düzeler aña göre ma 'aşı
2836. Buları gör: di üç nev' oldı anlar Seçildi aradan sevdü ziyānlar
 774 قال تعالى وكنتم ارجاءا شلتة
2837. Zirā bunlar vekil-i muṭlak oldı Hāḡkuñ külli işi bunlara geldi
2838. İşi üç dürlidür ol pādīşāhuñ Birisi intikāmı her günāhuñ
 775 قال تعالى ان الله عزيز ذو انتقام
2839. Biri mü'minlere kılmak 'atayı Vekil itmek birisi enbiyāyı
2840. Ol üç bölük bu üç işi çü gördi Gönül her birisi birene virdi
2841. Vekil olmaklığı biri buradan Kabul etdi üzildi hayr u şerden
2842. Kadem başdı çü ol tutdı bu yolu Vekil-ı muṭlak oldı ol resūl
2843. Kim ālī vire her hükmin o şāhuñ Göre izinde sırtın pādīşāhuñ
2844. Kimünūñ tālī'ın meşhūr ide ol Kimini kapudan merdūd ide ol

⁷⁷⁰ Sizin yanınızdaki tükenir Allah'ın yanındaki ise tükenmez. 16 Nahl 96

⁷⁷¹ Her kim de Rabbinin makamından korkmuş ve nefsini hoş nefeslerden men etmiş ise... 79 Naziat 40.

⁷⁷² Ve dünya hayatını tercih etmiş ise 79 Nazihat 38.

⁷⁷³ Bilmedi bular: bular bilmedi s.

⁷⁷⁴ Siz de üç sınıf olduğunuz zaman. 56 Vakıa 7 (Bu ayet Ö'de yok).

⁷⁷⁵ Şüphesiz Allah mutlak galiptir. İntikam sahibidir. 14 İbrahim 47.

2845. Özinde sâbit ola ta takarrüb İş issinden bulmaya hep te'evvüd
 2846. Didi Hâk varlığıñ komağ gerekdür Özüñden külli el yumağ gerekdür
 2847. Kî ta bu menzile sen inşesın O mürşidler işine qarışasın
 2848. Cemî 'î varlığın ol yola virdi Oları kendünüñ kalbinde gördi
 2849. Olaruñ işin işledi yirinde Göründi işi Hâkkuñ her birinde
 2850. Kimine virdi dünyā kîme'aklı Kime keşf itdi envār-ı tecellî
 2851. Niyâbet kıldı kâmil mürşid oldı Oları isteyen bunuñla buldı
 2852. Çün oldı nice mü'minlere sâbık Na 'îm-ı cennet oldı aña lâ'ık
 776 قال الله تعالى والسابقون السابقون اولئك المقربون في جنات النعيم
 2853. Aña bî-vaşıta Hâk virdi âdâb Edeb bula kim olsa aña aşhâb
 777 قال النبي عليه السلام لا ينسى فاحسن ناديس
 2854. Velî öğretti ol âdâb-ı 'ışkı Muşâhib kıldı hem aşhâb-ı 'ışkı
 2855. Biri ol vekîlün 'ışkına akdı O lutfuñ 'ışkına gönül bıraktı
 2856. Olar dañı vekîl etdi resûlî Mukayyed iyledi lîkin o yolu
 2857. Didiler bize Hâkdan cennet iste Kî dünyā gönlimüzi etdi⁷⁷⁸ haste
 2858. Pes istendi olardan 'ilm-i şâfi 'İbâdeti müretteb kalbı şâfi
 779 قال الله تعالى ان الذين امنوا وعملوا الصالحات لهم جنات النعيم
 780 قال الله تعالى ان الذين امنوا وعملوا الصالحات لهم جنات النعيم
 2859. Bilüp kıluben oldılar müselmân Olara virdi Hâk Cennât u rıdvân⁷⁸⁰
 2860. Ğanîmet buldılar anuñla anlar İki 'âlemde raḥat yol varanlar
 2861. Birisi şol 'azâbı aldı şâtun Virüp fiskın anuñcün oldı mağbûn
 2862. Didi anlar vekîle uş işümüz Geçer tuğyân ile yaz u kışumuz
 2863. Didi buña ne elden gelse itsüñ Bu vech ile işümüz bunda bitsüñ
 2864. Didi Hâk anlara virüp cehennem Tutuben bağlayup anları muḥkem
 781 قال الله تعالى فيومئذ لا يعذب عذابه احد ولا يوشى وشاؤه احد

⁷⁷⁶ İmanda en ileri geçenlerde ileridirler. İşte onlar dereceleri en yüksek olanlardır. Onlar Na'im cennetlerindedirler. 56 Vakıa 10-11-12.

⁷⁷⁷ Rabbim beni terbiye etti terbiyemde güzel oldu. Keşfü'l-Hafa 164.

⁷⁷⁸ gönlimüzi etti: etü gönlimüzi s.

⁷⁷⁹ Fakat iman edip salih amel işleyenlere gelince onlar için na'im cennetleri vardır. 31 Lokman 8. Sağcılar onlar ne uğurludurlar onlar dikensiz sedir ağaçları salkım salkım muzlar uzamış bir gölge... 56 Vakıa 27-28-29.

⁷⁸⁰ Olara virdi Hâk cennet u rıdvân: 2859 Ö'de yok s.

2865. Çü dilerdi bular mihnet bulalar	İki 'âlemde gelürdi belâlar
2866. Gel imdi sen vekâlet iste andan	Ki şâhı göresin cân u bedenden
2867. Cemi 'î işleri işlene sende	Hiç işi kalmaya senden yabanda
2868. Varup cennetlere aldanmaz nehâr	Ya tamu isteyüben olma murdâr
2869. Ki 'âşık gönli bigi şâd olasın	Cemi 'î kaygudan âzâd olasın
2870. İlâhî sen bizi kayda bırakma	Mukayyedler adıyla cânı yakma
2871. Ki kaydı koyuben sultân olavuz	Kimine ten kimine cân olavuz

Beyân-ı Sırr-ı Da'vâ-yı Ma'nevî

2872. Ma 'ânı genci gösterdi yine yüz	Çulluk tut kim ola bir gevheri yüz
2873. Kılurduñ da 'vâ ile dost renci	Ko da 'vâyı bulasın gizlû genci
2874. Görindî müdde'î gönül yüzinde	Çanuk teşvîşî kalmadı özinde
2875. Gönül yüzünden ac imdi nikâbı	Göresin kalmaya aklun hicâbı
2876. Şerî'âtde niçe kim olsa da 'vâ	Çanuklar gösterür da 'vâda ma 'nâ
2877. Kişinüñ müdde 'âsı el virince	O da 'vâda muraðele girince
2878. Hemân sâ 'at ki maksûd ola hâşıl	Ne çanuk kaldı ne da 'vâ-yı müşkil
2879. Velî da 'vâ iylese tunı günden	Etegin tuta ol tunuñ yabandan
2880. Ya da 'vâ kılsa berâtı binenden	Şu kimse kim yapuşmışdur o yandan
2881. Ya da 'vâ kılsa artlaşan sulardan	Ki binmiş ata iriken eyerden
2882. Getürse her biri süre çanuklar	İşinde cüst yolda uyanuklar
2883. Olaruñ issi binen ü giyendür	Yapışup şanma kim kaygısı nedür
2884. Eyerde kime hüküm itdi şerî 'ât	Hem anı artışından bil hakikat
2885. Gel imdi gir bu hükümün sırrına sen	Koduñsa Hâk yolunda cân ile ten
2886. Nedir da 'vâ nedür ma 'nâ bu yolda	Çanuklar ma 'nâya kimdür bu ilde
2887. Ne çanlar ol ki biri giymiş anı	Biri yapuşuben virür nişanı
2888. Ya çankı atdur olkım piri binmiş	Biri tutmuş benüm diyü sevinmiş
2889. Eyerdekiye çankıdur olaruñ	Ya kimdür ardına binen bularuñ
2890. O ma 'nâ 'ışkıdur ol pâdişahuñ	Ki dermânıdur ol çamu günâhuñ

⁷⁸¹ Artık o gün Allah'ın ettiği azabı kimse edemez. Ve onun vurduğu bağı kimse vuramaz. 89 Fecr 25-26.

2891. O 'ışkı kaması da 'vā kırlar
 2892. Görünmese zirā 'ışkuñ nişanı
 2893. Muhabbet tanığı 'ilm ü 'ameldür
 2894. O 'ilm ile 'amel üç dürlü oldu
 2895. Ol oldur kim kamu bildiler anı
 2896. İkinci baş erenler menzildir
 2897. Şu 'ilmidür o kim keşfe erişdi
 2898. Üçüncisi şudur kim anı bunda
 2899. O şol 'ilm ü 'ameldür irdi Hākdan
 2900. Anuñ 'ilmiyle bildi bildüğünü
 2901. Neye kim irdi ise aña irdi
 2902. Giderdi aradan küllü hicābı
 2903. Görindi yirde gökde varlığı anuñ
 2904. Tanukları bilüp aksamını sen
 2905. Şular kim kıldı da 'vā-yı muhabbet
 2906. Getürdiler aña imān-ı gaybı
 2907. O tanuñ pes etegin tutdı anlar
 2908. Giyenüñdür dedi ol tanları Hāk
 2909. Giyen tonı olardur ki ola fānı
 2910. Baka tonın giyüben ola bākī
 2911. Binen ol atı hem şunlardurur kim
 2912. İrüp 'alemdede işler düzmege ol
 2913. Ol arzūya bular yasdanda dīvār
 2914. Canān u hūr anuñ lutfi nişanı⁷⁸²
 2915. Şular kim istedi keş ü kerāmet
 2916. Anuñ çün kıldılar 'ilm ü 'ameller
 2917. İre binenüñ oldu pes ol atı
 2918. Olanıñ oldu pes gerçek tanuklar
 2919. Muhabbetde tok olan nesne olmaz

Velī anı tanuklardan bilürler
 Açılmaz anda esrār-ı nihānı
 'Adāvet tanığı mekr ü cedeldür
 Birin mü' minlerüñ kaması kıldı
 'İbādet ile virdiler nişanı
 Anı kıldı şu kimse kim velīdür
 'İlimleri kerāmete karışdı
 O hāsuñ haşı kılar cān u tende
 Cemālın açdı aña her durağdan
 Anuñ sun 'ıyle kıldı kıldığını
 Neyi kim gördi ise anı gördi
 Cemāl açıldı çün gitdi nıkābı
 Yudi āşarını nām u nişānuñ
 Gör imdi da' vānuñ aḥkāmını sen
 Velī istediler cennetde 'ışret
 Hem örttiler 'ibādet ile 'aybı
 Ya ol atun o yanuñ yatdı anlar
 Ol atı hem binenüñ didi muṭlak
 Anuñ 'ışkında kalmaya nişanı
 Şarāb 'ışkına ol ola sākī
 Anuñ kudretleriyle ola Hākım
 Niçe düzilmiş işi bəzmaga ol
 Kanı işi yakanda kıldı gülzār
 Divārī eşmeyen bula mı yarı
 Ol at ardına binüp buldı lezzet
 Pes irüben ol atdan çekdi eller
 Ol ardında andan aldı himmeti
 Kalanı karnı toklar gözi saklar
 Velī irür serāda kuru kalmaz

⁷⁸² Nişanı: divānı s.

2920. Gel imdi sen buları arda şalgıl
 2921. Kim ola 'ışkunūn sende sebātı
 2922. Kara göllükdedür āsār-ı 'ālem
 2923. Vücūdūn varlığını 'ışkuña şat
 2924. Kî gözüñe ola 'ālem münevver
 2925. Zirā kevser resūl ırmağıdur kim
 784 ثارالله تعالى انا اعطيتك الكوش فصل لربك وانكر ان شانك هو لا بئر
 2926. Bize bi-çäre kalmışken ol irdi
 2927. Ol irişdürdi ol dem cāna cānı
 2928. Bize hazır Hāqīkat pes ol oldu
 2929. O kevser-ı sūret şer'idür anuñ
 2930. Ki cānuñ varlığın kurbān ider ol
 2931. Gel ey 'āşık o kevserden iç imdi
 2932. Kî ire luṭfı ırak olmayasın
 2933. Bizî kılma ilāhî yolda maḥcūb
 2934. Kî maḥlūkāt ile aldanmayavuz
 Muḥabbet kıl seni vireni alğıl
 Anuñla bulasın āb-ı hayātı
 Nice bulsuñ çıraksuz anı ādem
 'Amel-i'ilmile anı işbāt
 İçesin hıız elinden⁷⁸³ āb-ı kevser
 Aña ol fahr-ı 'ālem oldu Hākim
 O havz-ı kevserūñ şuyın içerdı
 Anuñla buldı 'ömr-ı cāvidānı
 Bulan'ömr-i bekā anuñla buldı
 Dahı ma 'nā hem esrār-ı cānuñ
 Yeni dirlik bulup andan gider ol
 Bekā bulup düğünini geç imdi
 Hiçāb ardında bağlu kalmayasın
 Yolu sed itme ger zıst ü ger hūb
 Olaruñ rengine boyanmayavuz

Beyān-ı Sırr-ı İkrār-ı Ma 'nevī

2935. Yine 'ışkuñ deñizi taşa geldi
 2936. Aña ıkrār idenler gelsuñ imdi
 2938. Ezel ikrārı iylemeye āşı
 2939. Zirā şer ' ile da 'vā kılsa bir kıl
 2940. Yürü nakd iyleyüp tart imdi anı
 2941. Eger yogisēde evvelde borcu
 2942. O söz üstine tanuk gelse kādī
 2943. Hāqkın virmege virüp kurtulanca
 2944. Eger fikri bilse⁷⁸⁵ anı koyalar
 Günüz mevci başdan aş geldi
 Kamu ḥacātı andan alsun imdi
 Şuna ki inkārıla togladı āşı
 Birinden nesne dilese aña ol
 Hemān borclu olup öder ziyānı
 O bir āks ile anuñ çıka ḥarcı
 Anı ḥabs ide ta kim ola rāzī
 Ya anuñ fikrini kādī bilince
 Ğına bulınca andan al yuyalar

⁷⁸³ İçesin hıız elinden: Bulasın hıız vire s.

⁷⁸⁴ Muhakkak biz ona kevseri verdik. Öyle ise Rabbin için namaz kıl ve kurban kes. Doğrusu ebter olan sana buğuz edendir. 108 Kevser suresi.

⁷⁸⁵ Bilse: bilinse s.

2945. Ğinā bulsa vire ikrārını ol Halaş olmaklığa andan bula yol
 2946. Bu aḥkāmūñ gel imdi sırrın anla Nedür ikrār evvel anı diñle
 2947. Hem ol ‘aks ile ikrār kim iylemiş O sözden olbelā başına yitmiş
 2948. Tanukları ol ıkrāruñ ol olmuş Kim ikrārına anuñ Hākim olmuş
 2949. Anı ḥabs iyleyen kiñdür bil anı Ya ol ḥabsuñ nedür nām u nişanı
 2950. Eger bilmek dilersen diñleyesin Bu sözden vaşf-ı ḥāluñ aňlayasın
 2951. Ol oldur kim bize evvelde ol Hāk Hitāb itdi kamu ervāḥa muṭlak
 2952. Diñlemeyem diyü size mürebbi Belī diyüp didi kamusı rabbı
 786 قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِذَا اخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ دَاخِلُكُمْ عَلَى أَنْفُسِهِمْ
 2953. Pes anuñ şükürine kıldılar ikrār Ki kamu şükürin anuñ kıla ızḥār
 2954. Şükür ḥarc itmek oldı her ‘atāyı Yirine kim aña andan ḥudāyı
 2955. Elin ḥarc ide kim anuñ tata ol Ayagın ḥarc ide kim yürige yol
 2956. Yolını görmege ḥarc ide gözi Diliyle gerçege ḥarc ide sözi
 2957. Yüzini secdeye ḥarc ide kim Dizini secdeden almağa kâ’im
 2958. Göñül fikrine ‘ılme ḥarc ide kim Hākuñ birligine ol ola Hākim
 2959. Riyāzātıyla şöyle yuya cānı Ki ne yirden bakarsa göre anı
 2960. Kamu varlığı şöyle Hāk yolına Kıla fānı kim ol bākı yolına
 2961. Eger ḥare itse buları yirine Kamu ni‘metler artup yol erine
 2962. Eger gayrıye ḥarc etse buları Tuta her birini çirkin ḥuları
 2963. Tağıla lezzeti kalmaya bunda Belā vü miḥnet ola işi anda
 787 قَالَ تَعَالَى وَذَرْنَا ذُنُوبَكُمْ لِنَشْكُرْكُمْ لَا يَزِيدُكُمْ دَلِيلُنَا كَيْفَ أَنْتُمْ أَنْتُمْ لِيْشْكُرْكُمْ
 2964. O şükr iden resüle uyān oldı Belī gerçeklik ile diyen oldı
 2965. Olar kurtıldı ol yoldan selāmet Varuban olmadın anda melāmet
 2966. Şu kim şükr itmeyüp tutdı hılāfin Şükürsüz umdı suçlarıñ me ‘afin
 2967. Belī ‘aksine didi anda anlar Anuñçün geldi anlara ziyānlar
 2968. Belī ‘aks olsa ma ‘nāsı ni ‘meddür Nefiye ḥorluğum küfre‘ālemdür
 2969. Pes ol aksını tutmadı Hākikat Belī didüñ diyu istedi tarikat

⁷⁸⁶ Hemde Rabbin Ademoğullarından, ellerindeki zürriyetlerini alıpta onları kendi nefislerine şahid tutarak: 7 Araf 172.

⁷⁸⁷ ‘Hatırlayınki Rabbiniz size: Eğer şükr ederseniz elbette size (Nimetimi) artıracığım ve eğer nankörlük ederseniz hiç şüpcsiz azabım çok şiddetlidir! diye bildirmişti.’ /4 İbrahim 7

2970. Didî Hâk bunlara kim sizi mağrûr Kim etdi⁷⁸⁸ ki etdi küfrüñ hâli meşhûr
 789 قال الله تعالى يا ايها الناس انك ما عركت بريك الكريم الذي خلقك فسويك فعداك

2971. Belî didüñdi sen hod⁷⁹⁰ ezelde Bu dergâha niçün geldüñ bu halde

2972. Pes ol suçlara kıldı bunda inkâr Her a 'zānuñ sucı yoğıdı 'zinhār

2973. Bir⁷⁹¹ a 'zāsın getürdi üstüne Hâk Tanıkluk virdi suc oldu muḥakkak

2974. Ne kim itdiyse her birisin bunda Tanıkluk virdiler ol şāh öñünde

2975. Dönüp a 'zāsın ol kaldı melāmet Ki ben isterdüm size selāmet

2976. Niçün hālünüze kıldınız ikrār Sizi kurtarur idi oddan inkār

2977. Didiler bizi Hâk söyletdi bunda Egerçi inkār düzmüşdür yabanda

2978. Selāmetlik diler misün bize sen Koyayduñ ḥak yoluna cān ile ten

2979. Bizi batıl yire yıldırmayaydun Bize düşmenleri güldürmeyeydün

792 قال الله تعالى ويوم يحشر الله الى النار فمهم يوزعون
 حتى اذا ما جاؤا ما شئور عليهم سمعهم فابصارهم وجلودهم بما كانوا يعملون

2980. Çü Hâk kādî idi anlara ol dem Buyurdi kim tütalar kamu muḥkem

793 قال الله تعالى خذوه مغلوله ثم الجحيم صلوه ثم في سلسلة ذرعا مسجون ذراعا فأسلكوه

2981. Cihānda oları ḥabs ideler Ödeyüp borcların andan gideler

2982. Şunūn kim borc 'ısyān idi yandı İricek nūra borçları ödendi

2983. Pes āna vireler cennet ü rıdvān Nā'im ü āb-ı kevşer ḥūr u gılmān

2984. Şular kim andahı⁷⁹⁴ kıldı fānī Bilindi fakr ezelde oldu cānı

2985. Zirā varlığı fānı kılmış idi Yenip dünyāda āzād olmuş idi⁷⁹⁵

2986. Gine nüks ile varlık geldüğinden İrişdi bu belāya cān ile ten

2987. Çü yanda ṭanunda varlık hicābı Gine oldu cemālınıñ niḳābı

⁷⁸⁸ Etdi: oldı s.

⁷⁸⁹ 'Ey İnsan! Seni yaratıp seni düzgün ve dengeli kılan İhsan'ı bol Rabbine karşı seni aldatan nedir?
 88 İnfitar 6-7.

⁷⁹⁰ Sen hod: hod sen s.

⁷⁹¹ Bir: her s.

⁷⁹² O gün Allah düşmanları toplanıp ateşe sevk olacaklardır. Nihayet oraya vardıklarından kulakları ve derileri neler yapıyorlar idiyse aleyhlerinde şahitlik ederler. 41 Fussiret 19-20.

⁷⁹³ (Zebanilere şöyle denir) Tutun onu hemen bağlayın onu. Sonra cehenneme atın onu. Sonra boyu yetmiş arşın zincire vurun onu. 69 Hak 30-31-32.

⁷⁹⁴ Andahı: anı dahı s.

⁷⁹⁵ Yemp dünyada azad olmuş ıdı: 2985, 2986, 2987 Ö'de yok s.

2988. Degil hür-ı nâ 'im anlara maksûd Gide'âbid 'ibâdet kıla ma 'bûd
 2989. Şunuñ kim işi küfrıdı dinı yok O yandugınca ola toprağı çok
 796 مارتعالی مانعوا النار التي وقودها الناس والحجارة اعدت للكافرين
 2990. Pes anuñ bunda irişmedi hâli Ödenmeye o yüklerüñ vebalı
 2991. Cihânda müebbed kıla anlar O da yanduruban sūd u ziyânlar
 2992. Gel imdı sen çün ikrâr ile geldüñ Anuñ nûrı ile imân bulduñ
 2993. Tamâmet varlığını şükre şarf⁷⁹⁷ it O şükr içinde 'ışkı bile derc it
 2994. Ki 'ışk içinde ola bu⁷⁹⁸ vucüduñ Görünmeye rükü 'uñ hem sucüduñ
 2995. Temâmet mahv oluban gide senlik Özüñe gelmeye zerrece benlik
 2996. Ola külli bu mahlûkât-ı fânî Ara yirde gide nâm u nişanı
 2997. Çü ğarķ ola o deryâda ne kim var Ne ikrâr istene senden ne inkâr
 2998. Eger aşıkdan alursun naşihat Budur 'aşıklara erkân' tarikat
 2999. Ki varlığın koyup mahv ola ol Aña anuñ ile andan bula yol
 3000. İlahi bize sen olğı l kılavuz Varup ğayru ki muhtâc olmayavuz

Beyânı- Sırr-ı Sulh-ı Ma'nevî

3001. Elimüz tutuna 'aciz kalmayavuz Varup ğayruna muhtâc olmayavuz⁷⁹⁹
 3002. Gönül âyinesi çün dökdi rengi Şifât-ı nefis ile sulh itdi bengi⁸⁰⁰
 3003. Çü yek renk oldu gözgü kıldı anı Yuyıp 'ışk-ı ezel nâm u nişanı
 3004. Bakanlar gözğüye añlaya hâlin Eger kırsa cevâbın u su'âlin
 3005. Anuñ âksinden irdi nice sözler Yazıldı deftere ta göre gözler
 3006. Anuñ bu nefis-ı cengin sulh ideler Sızurup 'ışk ile andan gideler
 3007. Ki ta cengüñ belâsın görmeyeler Tamuda cân-ı hapse urmıyalar
 3008. Niçe kim sulh iderse şer'ile kul Keser cengi ula şur iylüğe yol
 3009. Velî ol sulh-ı şer 'ı üçdürlü kılmış Biri da'viye ikrâr idüp⁸⁰¹ olmuş

⁷⁹⁶ Yok eğer bunu yapmazsanız, Ki hiçbir zamanda asla yapamayacaksınız o halde yakıtı insanlar ve taşlar olan ve kafirler için hazırlanan o dehşetli ateşten sakının. 2 Bakara 24.

⁷⁹⁷ Sarf: ğarc s.

⁷⁹⁸ Bu ola: ğarķ ola s.

⁷⁹⁹ Varup ğayruna muhtac olmayavuz: 3001 Ö'de yok s.

⁸⁰⁰ Bengi: cengi s.

⁸⁰¹ İdüp: idür s.

3010. Biri inkār idüpdür ⁸⁰² da ‘vāsına	Birisi tanımayup hūy u hūsine
3011. ‘İvāz virmekdürür kim kıoya cengi	Unutmaya erligi nām u rengi
3012. Gerekdür kim ‘ivāz nedür bileler	Temāmet cins-i ⁸⁰³ a ‘dādın bileler
3013. Ki ta sulhuñ şōñı düşmeye cenge	Münevver ağ işi dönmeğe renge
3014. Gel imdi añla sırrın bu kelāmuñ	Ne vech ile alur sing ü nizāmuñ
3015. Nedür da‘vā nedür sulh vü nedür ceng	Nedür bu ceng ile gönüldeki jenğ ⁸⁰⁴
3016. Hāk ⁸⁰⁵ inkār idüben sulh iden kim	Ya ıkrār ile sulh idüp giden kim
3017. Ya kimdür ⁸⁰⁶ tanıyuban sulh idenler	Bu sırdan añlasun ma ‘nā güdenler
3018. ‘İvāz kankı vü ⁸⁰⁷ sulh içinde ⁸⁰⁸ kim ol	Mu‘īn olmayınca yürünmez yol
3019. Ol oldur kim senüñçün şāh-ı‘ālem	Yaratdı cismüñi bir kal‘a muhkem
3020. Ki anuñ içinde ki genci bilmez	Yarıp isteseler dahı bulunmaz
3021. Bakan tutan yürüyen kimdür anda	Kim anuñ tahtına Hākimdür anda
3022. Göze göz kimse anı görmemişdür	‘Akıllar şubh nişānıñ virmemişdür
3023. Dimişler gerçi kim pek pek delā’il	Veli hāl iylememiş kimse müşgil
3024. Anuñ tırası bir şahrā kim anda	Bulunur cinsi ne varsa cihān da
3025. Anuñ iç yüzi tahtını nihāyet	Ki bulunmaz anuñ mülkine gayet
3026. O kal ‘āyı çekişir iki hākim	Biri ‘ādil o mülke biri zālīm
3027. Birisi dā’im anı yakmak ⁸⁰⁹ ister	Birisi dā’im anı yapmak ⁸¹⁰ ister
3028. Yapanuñ irse eli bulur nizāmı	Hoş olur dirligi bulur nizāmı ⁸¹¹
3029. Yıkānuñ irse gider şebātı	Bozulur hükmi ile her cihātı
3030. Birinin adı nefis olmuş biri cān	Birinüñ işi küfr ü birinüñ imān
3031. Bāşar ki cān anı gider me‘āşı	Teveccüh Hākka kıdur ⁸¹² külli āsı
3032. ‘İbādet ü teveccüh olur işi	Hidāyet üzre olur her me ‘āşı

⁸⁰² İdüpdür: idüben s.

⁸⁰³ Cins-i: cinsin s.

⁸⁰⁴ Nedür bu cenk ile gönül jenk: S’de yok s.

⁸⁰⁵ Hāk: Hāka s.

⁸⁰⁶ Kimdür: kankı s.

⁸⁰⁷ Vü: bu s.

⁸⁰⁸ İçinde: içindür s.

⁸⁰⁹ Yakmak: yapmak s.

⁸¹⁰ Yapmak: çapmak s.

⁸¹¹ Hoş olur dirligi bulur nizāmı: S’de yok s.

⁸¹² Teveccüh hakka kıdur: Hakka kıdur teveccüh s.

3033. Gehî nefsuñ o cāna irer eli Karışdurur o yolda külli hālî
3034. Muşalaṭ olur ol mülke temāmet Kōmaz bir zerre⁸¹³ anda istikāmet
3035. Alur mülkini anuñ külli elden Çıkarır hükmini ser-tā-ser elden
3036. Velî miftāh ile ol şahsuvāruñ Açulırmuş günizi ol diyāruñ
3037. Düşer hasret odı cānuñ içine Dünü gün zār ider bakıp suçına
3038. O hālîyle kılurken erdü āsı Getürdü ilçi bir gün hük-m-i şānı
3039. Ki nefis oldı o mülkü kıldı kāsıd Anuñla berrü bahrı oldı kāsıd
- 814 قال تعالى ظهر الفساد في البر والبحر بما كسبت أيدي الناس لينذعهم بعض الذي عملوا لعلهم يرجعون
3040. Yürî ol nefsi korḳut her belādan Kî cānile anı sulḥ idesin sen
- 815 قال الله تعالى يا أيها المدثر قم فانذر وربك فكبر وشيا بك فطير
3041. O mülküñ ücretin alḡıl bu cāna Kî olar yanmaya andan yabana
3042. Hemān sâ 'at kî ayrırdı⁸¹⁶ hük-m-i şāhı Olar dört dürlü tutdı anda rāhı
3043. Biri inkār itdi sulḥa virmedi yol Kabûl itmedi elçi sözini ol
3044. Biri ol Hākka inkārıyla kaldı Velî kurtulmagiçün sulḥ kıldı
3045. Biri tanımadı ol Hākka ol dem Velîkın iyledi ol sulḥı muhkem
3046. Biri kıldı o halka kıldı⁸¹⁷ ikrār Pes andan soñra sulḥı kıldı ızhār
3047. Bedel ne virdiler ol sulḥa imdi Kî cengi bunlaruñ eylüge döndi
3048. 'İvāz ne vechile oldı mu'ayyen Kî sulḥ andan dürüst oldı bedenden
3049. O cāna virdiler iç yüzden imān Kî ma 'lūm olmuşdı anda erkān
3050. Taşından virdiler ol beş nemāzı Namāz içindeki virdü niyāzı
3051. Dahı hem virdiler hacc u zekātı Oruc tutmağa virdiler berātı
3052. Diliyle kıldılar imānı ızhār Anuñ birliğine kıluban ıkrār
- 3053 Savısı bunlaruñ oldı mı 'avven Anuñcün cā'iz oldı cān u tenler
- 818 قال النبي عليه السلام بنى الاسلام على خمس شهادة ان لا اله الا الله
3054. Şular kim itdiler ol sulḥı inkār Ol inkar ile oldı şöyle murdār
- وان محمد عبده ورويه واقام الصلوة وابشأ الزكاة وصوم شهر رمضان وحج البيت

⁸¹³ Zerrecce s.

⁸¹⁴ Allah sizi yaratan sonra size rızık veren, sonra sizi öldüren, sonra sizi diriltendir. 30 Rum 41.

⁸¹⁵ Ey (örtüsüne) bürünen! Kalk uyar ve Rabbini yücelt ve elbiseni temizle. 74 Müdessir 1-4

⁸¹⁶ Ayrırdı: üirirdi s.

⁸¹⁷ Kıldı: evvel s.

⁸¹⁸ İslam beş şey üzerine bina edilmiştir. Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in onun peygamberi olduğuna şahadet etmek, namaz kılmak, zekat vermek, Hac etmek ve ramazan orucunu tutmaktır. (İmam Nevevi S. 39)

3055. Şular kî inkārla sulh itdi bunda Yüridi cānı merde nefsi zinde
 3056. Bulımadı olar şon demde imān Çü bulunmadı iç yüzinde erkān
 3057. Olaruñ yerleri kâfirden alçaķ Mūnafıklığı çün oldı muhakķak
 819 قال الله تعالى ان المنافقين في الدرك الاسفل من النار
 3058. Şular kım söylemeden itdi 'ah dı O sulh erkāmna hem kıldı cehdi
 3059. Tereddüd içlerini almış idi O hayret üzre anlar kalmış idi
 3060. Riyā ile kılurlardı 'ameller Bu yolda itmedin cenk ü cedeller
 3061. Riyā ihlāsa köpri oldı hūb⁸²⁰ kım Anı ihlāsa irişdürdi Hākim
 821 قال النبي عليه السلام الرياء قنطرة الاخلاص
 3062. Yadı ihlāşı göñlüñden gümānı Pes ol ihlās ile buldı imānı
 3063. Şular kım sulha ıkrār ile geldi Ol ıkrār añlaruñ göñlini aldı
 3064. 'Amel-i ihlāsla kılurken anlar Bırakdı 'ışķ odına cān u tenler
 3065. Tutuşdurdı oda ihlāsını ol Nikābı gitdi açdı Hāķķa yol
 3066. Ara yirden giderdi sulh-ı cengi Bırakdı ışķ adına nām u rengi
 3067. Çü nefis oldı aña irdi⁸²² kıyāmet Ne fışķ eglendi anda ne'ibādet
 823 قال النبي عليه السلام من مات فعد قامة قيامته
 3068. Şırāt-ı müstākımı geçdi anlar Yudı mā'-ı tahūra cān u tenler
 3069. Çü içürdi o şudan aña şākī Visāle degşürildi her firāķı
 824 قال الله تعالى وسقاهم من شربا طهورا
 3070. Olar arda bırakdı cism ü cānı Oda yandırıban hūr u cinānı
 3071. Nikābı koyuban gördi cemālī Ten ü cansuz cemāl-ı zū'l-celālī
 3072. Meşālhh kendü oldı her işinde Kimi tende görindı kimi cānda
 3073. Aña ıkrār iden buldı hālāşı Aña inkār idenler oldı . 'āsī
 3074. Aña teslīm idenler cān u cismi İrişdi gence def itdi tılsımı
 3075. Sen imān sulha ıkrār ile gelgil Meşāyih himmetinden himmet alğıl
 3076. Visāle degşürile her firāķuñ Olaruñla olursa ittifāķuñ

⁸¹⁹ Muhakķak ki mūnafıķlar cehennemin en alt tabakasındadırlar. 4 Nisa 145.

⁸²⁰ Hūb: çün s.

⁸²¹ Riyā ihlāsın köprüsüdür.

⁸²² İrdi: oldı s.

⁸²³ Bir adam ölürse onun kıyameti kopmuş olur.

⁸²⁴ Rableri onlara temiz bir içecek içirmiştir. 76 İnsan 21.

3077. Niçelere ire senden 'ināyet Niçe suçlara kılasın şefā 'at
 3078. Giresin şıdk ile 'āşık yolına İrişesin bu gülzārūn⁸²⁵ gülüne
 3079. Ala senden kamu bū-yı şafāyı Göresin anuñ ile Muştafāyı
 3080. İlāhī bizi ayırma şafādan İrağ iyleme nūri⁸²⁶ Mustafādan
 3081. Ki aña şıdk ile⁸²⁷ hemdem olavuz Qamular derdine merhem olavuz

Beyān-ı Sırr-ı Mazārebe-i Ma'nevī

3082. Gelün ey māl ile tācir olanlar Ticāret işine māhır olanlar
 3083. Bilenler māl içinde iş ziyānı Virenler her ticāretten nişānı
 3084. Qumaşın varına simsār olanlar Ticāret ehli ile yār olanlar
 3085. Hākikatde nedür görüñ⁸²⁸ ticāret Kī nefis atmaya varunızı⁸²⁹ gāret
 3086. Şerī 'atda bilürsin kişi naqdı Yeri ıssıya virüp kılsa 'aqdı
 3087. Bu 'aktduñ aşlı mālıyla emekdür O māluyula emek naqdın yemekdür
 3088. Birinden māl ü birinden emekler O vechile ola işşı yemekler
 3089. Dürüst olması anuñ oldı ey yār Kī gümüş ola altun ile⁸³⁰ bāzār
 3090. Yahud 'akçe firāntı pul ola ol Kī 'akduñ sıhhatınağöstere yol
 3091. Eger māl olmasa sermāye anda Bozılur işleri kalur yabanda
 3092. Gider sağ işi olur 'akd fāsıd Fesād iş hōd iki 'ālemde kāsıd
 3093. Vireler icrā mişlın işledene O 'akd içinde fāsıd 'akd idene
 3094. O sermāye virene ol harāmı Vireler kim düzah anuñla nizāmı
 3095. Kamusun kıla anuñla tasadduk O māl a andan olmaya ta'alluk
 3096. Ki ta qurtıla cānı ol belādan Rivāyetdür nice kim Mustafādan
 3097. Tasadduk ehlinüñ⁸³¹ ömrün uzadur Belāyı redd ider hālī düzedür
 3098. Rücū idüp Hākka çün vire mālī Düzile dirliği hōş ola hālī

⁸³² ما زال النبي عليه السلام الصدقة شرد البلاد وشريد العمر

⁸²⁵ İrişasın bu gülzārın: bu gülzārūn irişesin s.

⁸²⁶ Nūri: 'ışkı s.

⁸²⁷ Ki aña şıdk ile: şıdk ilc aña s.

⁸²⁸ Nedür görüñ: görüñ nedür s.

⁸²⁹ Varunızı: naqduñızı s.

⁸³⁰ Ola altun ile: altun ile ola s.

⁸³¹ Ehlinüñ: ehline s.

⁸³² Sadaka belayı def eder ve ömrü uzatır.

3099. Nice geçmiş 'ömür gele hesāba 'İbādet ile yazıla kitāba
⁸³³ قَالَهُ تَعَالَى أَوْلَتْكَ بِدِرَاسِهِ سِنَاتٌ حِسَابَاتٌ
3100. Hāk'a dönüp bırakmazsa hārāmı Kılalar yarın anda intikāmı
3101. Belālar üstüne artuk belālar Yüregi üstüne odlar şalālar
⁸³⁴ تَالَاهُ تَعَالَى تَالَاهُ الْمَوْفُوكَ الَّذِي طُلِعَ عَلَى الْإِفْئَادَةِ
3102. Kulağ aç sırrına hükmüñ gel imdi O sözlerden senüñ hālūñ al imdi
3103. Nedür sermāye anda kim münşārib⁸³⁵ Ki māl işletmege/ol ola rāğıb
3104. Nedür⁸³⁶ altun gümüş ü⁸³⁷ akçe vü pul Ki fāsıd olur ol 'akd olmasa ol
3105. O fāsıd 'akd idenüñ ücretine Olaruñ misli kim hem şöhetine
3106. Dilerseñ anlıyasın bunda esrār Meşāyih şöhetine kılma inkār
3107. Ol oldur kim cihān içinde ol Hāk Yaradı serü bir nazārı mutlak
3108. Ne alsañ şatsañ⁸³⁸ andandur temāmet Eger şihhat eger mevt ü sekāmet
3109. Biri⁸³⁹ cennet biri⁸⁴⁰ nār-ı cehennem Biri⁸⁴¹ derde biri⁸⁴² dertlere merhem
3110. Kamusı yoluña senden açılmış Giçitleri hem işüñden geçilmiş
3111. Niceler ol geçitden düşmüş anda Kimi zehre dolaşmış kimi kande
3112. Zirā gördi ki bir geçit geçilmiş Bilememiş ki aña ne açılmış
3113. Anuñ izin başa ol dahı geçmiş Kimi zehir kimisi şeker içmiş
3114. Neden oldu⁸⁴³ bulara bunca ahvāl Sunuñcün kim dilemişler ire māl
3115. Bilimemişler anda māl kanda Kimi irmiş kimi kalmış yabanda
3116. Cemi-'İ halk ile kılmış ticāret Niçeler gelmiş rıtmış anı ğaret
3117. Pes ol tācir gerek kim ola şarrāf Yaban taşın dürüben urmaya lāf
3118. Emek yemini kılup 'akd-ı fāsıd Kumaşı olmaya hāzretde kāsıd
3119. Komaya dünyāda kanuñ u bātil Aña düşenişi olmaya müşgil

⁸³³ Allah onların kötülüklerini iyiye çevirir. 25 Furkan 70.

⁸³⁴ Allah'ın tutuşturulmuş ateşidir. Öyle ki yüreklere işler. Hümeze 6-7

⁸³⁵ Münşarub: muzarib s.

⁸³⁶ Nedür: ne s.

⁸³⁷ Gümüş ü: Ne ya s.

⁸³⁸ Alsan satsan: Satsan alsan s.

⁸³⁹ Biri: eger s.

⁸⁴⁰ Biri: egen s.

⁸⁴¹ Biri: egen s.

⁸⁴² Biri: eger s.

⁸⁴³ Oldı: olmuş s.

3120. Anuñ üstine düşmeye vebâlı Şerik olmaya ide ne bu⁸⁴⁴ hâlî
 3121. Bil imdi kim nedür sermâye-ı dîl Kim anuñla ticâret ola hâsıl
 3122. Egerçi kim kamu bâzâr içinde Diken çör çöp gül ü gülzâr içinde
 3123. Kumaş nakd u gevher taş u toprak Hem işler ü yemişler ot yaprak
 3124. Velî sermâye akçe altun olmuş Aña satılmış ol kim şatun olmuş
 3125. Verürse bir kişi yaruya mālî Bulardan vire kim sağ ola hâlî
 3126. Ya olursa bulardan olsun anı Kim işinüñ irişmeye ziyânı
 3127. Nedür altun gümüş gel aña imdi Özünü bilmek için dinle imdi
 3128. Gümüş salîh ‘ameldür altun imân Kim anlardan bulunur derde dermân
 3129. Küşüf akçe firantı sırr-ı Hağdur Ki ‘âlem nakdı andan bir varakdur
 3130. Pulı⁸⁴⁵ nakdı bulanlaruñ kelâmı Ki sözden bitmedi hâlün nizâmı
 3131. Özünü anlara döndürmeyince Dönüp hazretde baş indürmeyince
 3132. Çü bildün işinüñ sermâyesini Koma ol nerdubanun pâyesini
 3133. Kî mirâcî hağa andan iresin Kadem basıp eger doğru⁸⁴⁶ gidesin
 3134. Eger māl issi olsan ger münşarib⁸⁴⁷ Bu gencün nûrına olgıl murağıb
 3135. Kî gencüne bulınmaya nihâyet Niçeler bulalar andan ‘inâyet
 3136. Çü sermâyenden açıldı saña yol Anı ortağa vir kim işlede ol
 3137. Kim işledirse anıbulâ hâşıl Saña dahı bir anca gele hâşıl
 3138. Anuñ hâşılâr eksilmeden hiç Sen anuñ işleddüğün bitmedin hiç

848

قال النبي عليه السلام من سئل حسنة فله اجرها واجر من عمل بها...

3139. Nedür ortağa virmek anı ey yâr O şoldur kim kılasın genc-i ızhâr
 3140. ‘İbâdet kılasın ‘ılmiyle dâ’im Olasın Mustafa şer’inde kâ’im
 3141. Koyuban dünyâda sulh-ı ‘ameller Götürüp oradan mekr ü cedeller
 3142. Ya öğredip bu halka kāmîl imân Ya açup gözlerin kim bula dermân
 3143. Ya bunları virüp hakkıyla bâzâr Ya yazup sözlerin ta kî ola tekrâr

⁸⁴⁴ Bu: o s.

⁸⁴⁵ Pulı: pul ol s.

⁸⁴⁶ Doğru: toğru s.

⁸⁴⁷ Münşarib: müzârib s.

⁸⁴⁸ Bir kimse güzel bir çıkâr açarsa o yolda giden insanların sevaplarının bir mislisi ona verilir. Riyazus Salihin, Müslim S. 165.

3144. Bu vechile olur ol genc-i ızhār
 3145. Ya virirse Hāk añā bilmedin sen
 3146. Bu sermāyen koyıp gayrın tutarsın
 3147. Gider⁸⁴⁹ ortaklığın ākd ola fāsıd
 3148. Saña pes vireler külli kazancı
 3149. Zirā anuñ⁸⁵¹ hem az durduñ cihānı
 3150. Bıraz durgun için miñnet göresin
 3151. Saña ire her azğın sağışınca
 3152. İçindeki ya⁸⁵² odın yigreşinüñ
 3153. Zirā çün‘ākıl –ı fāsıd kıldı bunlar
 3154. Rücü idüp dönerlerse hākā hem
 3155. Kí kamuñ bunlara dermān andan
 3156. Gel añladuñ ise bāzārūñ sen
 3157. Ol oldu kim saña sermāye virdi
 3158. Göñül yir eyledi senüñle yolda
 3159. Olaruñ ile gencüñ arta geldi
 3160. Oları koyıban gayr-ı mu‘āmıl
 3161. Açalar hālī hālın izliyene
 3162. Bu hālī istemeyen hāle iremez
 3163. Dil-ı ‘āşıkdan anlarlar kelāmı
 3164. Kumaşını ‘avāma şatmaya ol
 3165. Güherlerdir zirā esrār-ı fışkuñ
 3166. Dil ü cānuñ viren ala kumaşı
 3167. İlāhī bizi ol işden ayırma
 3168. Kim anuñ havāniyle⁸⁵⁵ mest olavuz

O gence her kim olursa hūrīdār
 Virür mislin saña bī-cān u bī-ten
 Varup şeytān ile başın çatarsın
 O hāzret de kumaşın ola kāsıd
 Hem üsteledüp ırak⁸⁵⁰ dağı genci
 Niçeler göñlüne ekdüñ gümānı
 Bıraz durduğunu için let göresin
 Bile her birinüñ yaz u kışınca
 Vireler kim yuğın çeke işinüñ
 Kamu yas oldu anlara düğünler
 Zahımlarına⁸⁵³ andan ire merhem
 Bu ‘āşī kullara ihsān andan
 Bu bāzār içre añla . yaruñı sen
 Ya senden aldı doğrı yola vardı
 Yuyıp āsār-ı nefsi şağda şolda
 Olar ‘aybuñı dā’im örte geldi
 İdinme kim işüñ olmaya müşkil
 Açalar yolu yolın gözliylene
 Parakende olan göz anı⁸⁵⁴ görmez
 Bile bāzār içinde hāşş u ‘āmī
 Güherlerin yabana atmıya ol
 Dil ü cānıyladur bāzār-ı ‘ışkuñ
 Kıyamayan yemeye bişmiş āşı
 Ğıdāsını anuñ göñlinden ayırma
 Varup uşşak ile hem dost olavuz

⁸⁴⁹ Gider: gider s.

⁸⁵⁰ ırak: ayruk s.

⁸⁵¹ Anuñ: analun s.

⁸⁵² İçindeki ya: İşünde ginc s.

⁸⁵³ Zahımlarına: zahımlarıyla s.

⁸⁵⁴ Anı: Yolu s.

⁸⁵⁵ Havāniyle: hūni ilc s.

Beyan-ı Sırr-ı Vedit 'at-ı Ma'neviyye

3169. Göñül gülzâr kıldı bûlbûlîn zâr Diledi kım kıla esrâr-ı ızhâr
 3170. Ne varsa gizlü gencinde emânet Diledi kım göre bir bir temâmet
 3171. Kamunun hâlini teftiş ide ol Aña göre senüñle iş ide ol
 3172. Beyân ide göresin gözlü genci Anuñçün çekesin sen dost renci
 3173. Bilesin kendüñi bunda temâmet Ecel irüp ırüşmedin kıyâmet
 3174. Emânet ne ise sende bilesin Anı saklayuben kulluk kılasın
 3175. Ki issine iledesin temâmet Olasın ol yük altında selâmet
 3176. Saña ol demde işşı kıla in 'âm Ki göñül kılmadıkdur vasfın a 'lâm
 856 قال النبي عليه السلام اعددت لعبادي الصالحين ما لا عين رأت
 3177. Şakın kim anı zâyî kılmayasın Odeyüben nedâmet bulmayasın
 3178. Şu günde kim bulunmaz şat u bâzâr Ne dostluk ne şefâ'at ne iş ü yâr
 3179. Niçe kım şer 'ile kónsa emânet Ödekdür kım kılar ise hıyânet
 3180. Anı kendüde şaklamak gerekdür Ya ehliden⁸⁵⁷ ki andan yigirekdür
 3181. Koyup ehlini gayre virse anı Hıyânet kırup ödeye ziyânı
 3182. Dünü gün şaklayıp hâlin göreler Ne vakt isterse ehline vireler
 858 قال الله تعالى ان الله يامرکم ان توددوا الی الامارات الی اهلها
 3183. Eger nehy itmese issi seferden Anı olup bile göçe huzurdan
 3184. Gör imdi kım nedür sende emânet Eger aña kılmıyasın sen hıyânet
 3185. Nedür ehlüñ ki anuñla gizleyesin Emânet ehli izin izliyesin
 3186. Gidesın anı zâyî kılmayasın Anuñ kadrını yeni kılmayasın⁸⁵⁹
 3187. Emânet varlığında emr-i Hâkdur Ki lutfından o şāhuñ bir durakdur
 3188. Saña ırübeni oldu adı cān 'Anāşır derdine ol kıldı dermān
 860 قال الله تعالى ويستغفونك عن الروح قل الروح من امر ربي
 3189. Öderdi kım muhālîf dürmüş idi Biri bir'üñ yolını urmuş idi
 3190. Anı cem' iyliyen ol emr-i Hâkdur Ve illā cem 'ī anlardan ırakdur

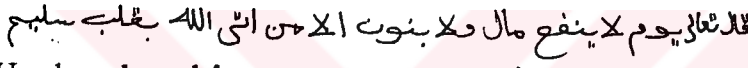
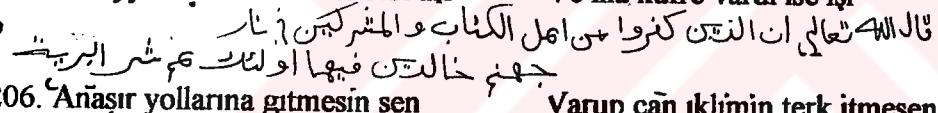
⁸⁵⁶ Salih kulların için gözlerin görmediği, kulakların duymadığı ve hiç bir beşerin hatırına gelmediği şeyleri hazırladı.

⁸⁵⁷ Ehlinden: ehlinde s.

⁸⁵⁸ Allah mutlak olarak şunları emr ediyor. Emanetleri ehline vermenizi... 4 Nisa 58

⁸⁵⁹ Kılmayasın: bilceyesin s.

⁸⁶⁰ Birde sana ruhtan soruyorlar: 'Ruh Rabbimin emrindedir'. 17 İsra 85.

3191. Anı cem 'iyle kim bî-ser olalar O şāhuñ birligin andan bileler
 3192. Anuñ cem 'iyetini sen tağıtduñ⁸⁶¹ Olaruñ her biriyle bile gitduñ⁸⁶²
 3193. O cān irer çağıruñca tutup yol Ki anları yine cem' eyliye ol
 3194. 'Anāşır zulmetinden nūrı söynür Hevālar odı ile içi göynür
 3195. Gider sağlığı irüşür seķāmet Unıdur zıkr ü tesbīhi⁸⁶³ temāmet
 3196. Çü hasta tatluyı acı şanur ol Gıdāsın terk ider nefse olur kul
 3197. Yıdūrür aña murdāri āşından Kıluben terbiyet yañlış işinden
 3198. Gör anı ehlin kōr vü ğayre varır ol⁸⁶⁴ Hevā-yı nefse uyan kande bulur yol
 3199. Emānet pes olur ol yolda zāyī' Kōmaz issine varmağa mūdāfi⁸⁶⁵
 3200. Ulaşmadı çü issine emānet Görindı pes aña senden hıyānet
 3201. O genci sen elüñden zāyī' itduñ 'Anāşır yolına alduñ bile gitduñ
 3202. Ödedürler o genci saña şol gün Ki gide māl işüñ ola diger gün
⁸⁶⁶
 3203. Ururlar oda varlığın temāmet Ağarınca oduñla ol emānet
 3204. Eger zātında aqlık⁸⁶⁷ kaldı ise Şoñ ucında imānı buldı ise⁸⁶⁸
 3205. Müeyyed kahr-ı mihnet oldı āşı Ve illā küfre vardı ise işi
⁸⁶⁹
 3206. 'Anāşır yollarına gıtmesin sen Varup cān ıklimin terk itmesen sen
 3207. Senüñ arduña düşmez idi ol cān Varup terk itmez idi anda imān
 3208. Saña pes vācib ol kī anı güdesin Eminlik yolına bile gidesin
 3209. Anı ehlüñ ile bile göresin Koyıp gidersen ehlüñe varasın
 3210. Kala ehlini katında ol emānet Kī ta kılmayasın aña hıyānet
 3211. Gel imdi ehli beytūñ añla kimdür Odur kim derdine cānuñ Hākimdür
 3212. Aña toğru yolu irşādı'düpdür O cān anuñla aşlın yād idüpdür

⁸⁶¹ Tağıtdun: tağıtsuñ s.

⁸⁶² Gitduñ: gıtsuñ s.

⁸⁶³ Tesbīhi: tesbīhin s.

⁸⁶⁴ Gör anı ehlin kōr ve ğayre varır ol: anı ehlini kōr ğayre vürir ol s.

⁸⁶⁵ Buldı ise: medāni s.

⁸⁶⁶ O günde ne mal fayda verir ne de oğullar 26 Şuara 88.

⁸⁶⁷ Aqlık: aylık s.

⁸⁶⁸ Son ucunda imānı buldı ise: 3205'ten sonra 5'de üç ayet var.

⁸⁶⁹ Kafirler, gerek kitap ehlinen olsunlar, gerek müşriklerden, muhakkak cehennem ateşindedirler. Orada ebedi kalacaklardır. Yaratıkların en şerlileri işte onlardır. 98 Beyyine 6 (Bu ayet Ö'de yok).

3213. 'Anāşır yolına ger sen gidersen	Uyuban nefse ehlüñ terk idersen
3214. Tiz ehl-i beytüñe ısmarla cānı	Ki terk itmeye ol yolda ĩmānı
3215. Getüre gönüñ gönşüz seni cānuñ	Tagılup yolda komadın ĩmānuñ
3216. Emānet issine hem sağ ulaşa	O sağlığıñe 'ışkına tolaşa
3217. Yine ol 'ışka nūr ola temāmet	Göre şāhı kopa çünküm kıyāmet
3218. Pes ol 'āşıkdan ayrılmaya bir dem	Çü ol urdı anuñ zahmına merhem
3219. Anuñ derdini tuta cān içinde	Dahı derd istiye dermān içinde
3220. İlāhı bizi kıl ol derde hemdem	Kim ol derddür kamu derdlere merhem
3221. Niceler derdine dermān olavuz	Niçe lıuţuf ile ihşān idevüz

Beyān-ı Sırr-ı 'Āriye-i Batnı

3222. Çün irdi gönlime Hāk'dan 'māyet	Diledi kim açar sırr-ı hidāyet
3223. O sırdan niçeler mest ola hayrān	Ulaşa 'ışk-ı şāha nūr-ı ĩmān
3224. Ki mü'minüñ aña 'āşık olalar	Cemālün görmege lâ'ık olalar
3225. İrişüp 'ışka taklıdı koyalar	Niçeler 'āriye tanlar giyeler
3226. Zırā 'āriyenüñ issi kendiser	Mukallidleri bir gün terk idiser
3227. Olaruñ tonı pes yine ⁸⁷⁰ virilür	Çü ton gitdi bunuñ 'aybı görünür
3228. Saña vācib bu kim aybuñ belāsın	O 'tonı sen saña şatun alasin
3229. Pes andan sonra ger anlar göçeler	Sözi yok kimsenüñ kim 'ayb açalar
3230. Şatun almazısen virmek gerekdür	Şerī'āt hükmini sermek gerekdür
3231. Zırā şer 'ıyle alsan 'āriye ton	Ol issinüñ olur alınca şatun
3232. Nedür bu sözde esrār-ı ilāhı	Bilürisen bulasın 'ışk-ı şāhı
3233. Ezel 'ışkı açā çün gönlüme	Ne 'āriye kala ne mülk-ı esbāb
3234. Nedür ol tanlar issi kimdür anuñ	Ki virmekligine Hākimdür anuñ
3235. Nedür mülk iylemek anı temāmet	Ki töhmetden ola başuñ selāmet
3236. Ol oldur kim seni Hāk şöyle'uryān	Cihāna virüpdü şūrde hayrān
3237. Ne dünyā var idi sende ne 'ukbā	Ne Mūsā var ide ne hod tecellı
⁸⁷¹ قال تعالى الم بجدك يثيحا ماوى ووجرت ضالا فهرى	ووجرت عامت فاعنى

⁸⁷⁰ Yinc: gene s.

3238. Şifât-ı lutfu kahr idi ezelde Nikâbı hem öñi oldu bu maḥalde
 872 ثار تعالى قد كان لكم اية في فتني الثغائن في ثقاتي
 سبيل الله واخرى كآخرة يرونها مثلهم راي العين والله
 يؤيد بنصره من يشارف في ذلك لعبرة لاولي الابصار
3239. Biri raḥmān ile raḥmān işinde Biri şeytān ile şeytān işinde
3240. Olaruñ çün düzetdi iki bāzār Birinüñ halkı yār u biri aḡyār
3241. Birinüñ ma ‘rifetler şöhetinde Birinüñ ma ‘şiyetler şöhetinde
3242. Çün irdi raḥmetinde saña envār Pes oldu ikisi dahı hūrīdār
3243. Söziñi her biri didürmek ister Aşını her biri yidürmek ister
3244. Zirā ḥaḡ seni dünyāya şalıncak İrişdüñ bunlara ac u yalıncak
3245. Bular her birisi kendü ma ‘aşın Kuşeyledi saña virdi kumaşın
3246. Dilince kıldı saña merḥāmetden ‘İbādetden kimi kim ma ‘şiyetden
3247. Dimez kimse kim işinde çeküm var Eger aḡyār ola ‘ālemde giryār
3248. Seni Ḥaḡ deftere kabul komışdı Kamu ad saña öğretüm dimişdı
- 873 بحالی و علم ادم الاسماء كلها ثم عرضهم على اهل الجنة فقالوا لا نكلم هؤلاء طغاة ان كنتم صادقين
3249. Bilündi çün özünde kabiliyyet Senüñle her birisi kıldı şöhet
3250. Özünde aşıl var idi her işüñ Sen idüñ ma ‘deni altun gümüşün
- 874 قال عليه السلام الناس معادن كمعادن النعم والفضة
3251. Kara boya vü şıblık hemçün sende Görinür işi anuñ cān-ı tende
3252. Gümüş altun yirî şıdk u sāfadur Bularuñladur ol kim iktidādur
3253. Gümüş altun çü ĩmān-ı ‘āmeldür Bular olmasına anlar mahaldür
3254. Bulımaz şıdkı olmayan ĩmānı Şafāsız kişi kılmaz zindeḡanı
3255. Kara boya ve şıblık cehl ü inkār Bularuñ aşlı⁸⁷⁵ şek-ı zandur ey yār
3256. Bulıcak mü ‘mini şıdk u şafālar Toḡarandan resūle iktidālar

⁸⁷¹ O seni bir yetim bulup da barındırmadı mı? Ve seni yol bilmez bulup da hidayete irdirmedi mi?

Ve seni yoksul bulup da zengin etmedi mi? 93 Duha 6-7-8. (Bu ayet Ö’de yok).

⁸⁷² Şüphesiz (Bedir muharebesinde) karşılaşan iki topluluktan sizin için iki işaret ve ibret vardır. Topluluğun biri Allah yolunda döğüşüyor kafirler müslümanları göz göre göre kendilerin iki misli görüyorlardı. Allah da gönderdiği yardımıyla dilediğini destekliyordu. Göreceğ gözleri olacaklar için elbette bunda apaçık bir ibret vardır. 3 Ali imran 13. (Bu ayet Ö’de yok).

⁸⁷³ Ve Ademe bütün isimleri öğretdim sonra da onları meleklerle gösterdi de: Haydın davanızda sadık iseniz, bana şunları isimleriyle birlikte haber verin dedi. 2 Bakara 31.

⁸⁷⁴ İnsanlar altın ve gümüş madenleri gibidir.

⁸⁷⁵ Aşlı: tohumı s.

3257. Şafā ehline mü'min şöhetinden
 3258. İricek şek-ı zan eline küffār
 3259. Yapışınca o kul bir eye muhkem
 3260. Çıkarur küfri mü'minler göricek
 3261. Zirā 'ārıyyeti ister kumaşı
 3262. Bular bu halle hayrān gezerler
 3263. Kimün tonına kılursa zarar ol
 3264. Zirā her kişi yolunda benüm dir
 3265. Bu hāliyle bular yol bulmak olmaz
 3266. Tanuñ birin şatun almayınca
 3267. Bahası cehl-ı küfrün şekk-ü zandu
 3268. Tapar cismine terk ider imānı
 3269. Küfür mülk oldu aña kise almaz
 3270. 'İbādeti imānuñ şol bahası
 3271. Eger şıdk u şafayı sen viresin
 3272. Gelüp kâfir kaçurmaya buları
 3273. Saña işletmiye münkirler işin
 3274. Çü mülk oldu aña islām-ı imān
 3275. Kimesne kılmaya üstüne gavğa
 3276. Olaruñ varlığın 'ışk odına ur
 3277. Ne küfr ü cehl ne 'ilm ü 'ibādet
 3278. Ne mülk-i 'ārıye kalmış ne tun ten
 3279. Hemān evvel hemān ahır ol olmuş
 3280. Nice aşıklar anda zār u giryān
 3281. Kamu varlığı ğark itmiş anda
 3282. İlāhi bize sen dermān irür kim
 3283. Bu cümle⁸⁷⁷ varlığı anda ğark idevüz

'Amel imān irür Hāk rahmetinden
 O şöhetden toğar cehl ile inkār
 Bular 'ārıye olur aña her dem
 Yıkar imānı kâfirler göricek
 Açılmayıcak andan kendü āşı
 İşinü gördü ki halka düzerler
 Urır ta 'ına taş tiz gösterir yol
 O yolda nicesi aña ni'am dir
 Tereddüdden özin kurtulmak olmaz
 Anuñ ilk mukarrer olmayınca
 Virür alır şu kim ehl-ı bedendür
 Bu hāle irgürür anı rahmānı⁸⁷⁶
 Görüp islām-ı küfrin yād kulmaz
 Ki ola şıdk u şafānuñ müntehāsı
 'İbādetü imān mülk'in göresin
 Katunda kıluben çirkin hūları
 Sañayidürmiye kâfirler āşın
 Oda ursun bulasın derde dermān
 Zirā mülkündürür ne olsa zibā
 Ki her yirden gözüñe görine nūr
 Göresin kamasın nūr-ı hidāyet
 Ne yir gök görünür anda ne sen ben
 Hemān bātın hemān zāhir ol olmuş
 Yürürken görmüş olmuş mest u hayrān
 Ne mürde dinülür anda ne zinde
 Olavuz mülkimüz üstine Hākım
 Cemālün görmege biz şüz gidevüz

⁸⁷⁶ Rahmānı: gümānı s.

⁸⁷⁷ Cümle: Cemi 'i s.

Beyan-ı Sırr-ı Hibe-i Ma'nevi

3284. Gönül yüzinden açıldı nikâbı İrîşti rû-be-rû 'ışkuñ hitâbı
 3285. Ki yaz gönüllere esrâr-ı şâhı O sözden anlasunlar toğrı râhı
 3286. Gönül gözün açın aňlaya sözden Ki aña rahmet-i Hâk kağı yüzden
 3287. Gelen bahşayışı komayn elden Ki da 'vâsı anuñ olmaya dilden
 3288. Dil ü cânın virüp evvel 'atâya Geçe vaklıqdan uyıp reh-nümâya
 3289. Olara uydura cismiyle cânı Ki ol şâhuñ olardur tercümânı
 3290. 'Atâ yolında şubh⁸⁷⁸ kılmaya takşır Anı bir gitmek içün kıldı tedbîr
 3291. Niçe kim şer ' içinde olsa⁸⁷⁹ bahşış Kılursa kabz idene oldurur iş
 3292. Anuñ üstine artura kumaşı Ol artuk hem aña ulaşı
 3293. Ne vire ol 'atâşçün 'ıvâzlar Atadan artuk olmaya 'arazlar⁸⁸⁰
 3294. Ya mülkenden çıkara ol kumaşı Ki elden almayalar bişmiş âşı
 3295. Bular alsa dañi issi almak olmaz Dönüp anda tasarruf kılmak olmaz
 3296. Biri alsa virenden vü alandan Rücû' işi ki götürile andan
 3297. Çü bildüñ ise şer 'uñ hükmün sende Gel imdi gör bu hükmün sırrı kanda
 3298. Nedür bahşış viren kindür alan kim O bahşış üstüne buyruk kılan kim
 3299. Rücû 'itmek nedür andan bil imdi Anuñ tedbirini bir gün kıl imdi
 3300. 'İvâz kağıdurur ol bahşışe hem Ki bahşış anuñ ile ola muhkem
 3301. Ya arturmak nicedür ol kumaşı Ki dönmeye kılan kişi ol işi
 3302. Ya mülkenden çıkarmak nedür anı Ki dönmeye bulınanuñ nişanı
 3303. Ya ikiden birinüñ olması ne O bahşış dönmedin kurtulması ne
 3304. Ol oldur kim saña imānı ol Hâk Dili ile bağısladı muhakkak
⁸⁸¹ قال تعالى آمنوا بالله ورسوله
 3305. Sebeb olmadın arada garazlar Virilmedin ol imānla 'ıvâzlar
⁸⁸² قال النبي عليه السلام كنت كمنز مخفيا ما جئت ان اعرف فلعلقت الخلق بعرو
 3306. Kabul idübeni oldun müsülman Göründi ten sıruñda nūr-ı imān

⁸⁷⁸ Subh: Hiç s.⁸⁷⁹ Olsa: giyse s.⁸⁸⁰ 'Arazlar: garazlar s.⁸⁸¹ Allah'a ve Resulüne iman edin. 57 Hadid 7.⁸⁸² Ben bilinmeyen bir hazincedim, bilinmeyi diledim birtakım kimseler yarattım onlara kendimi bildirdim ve onlarda beni bildiler. Kefû'l-Hafa 2/132.

883 قال تعالى امن الرسول بما انزل اليه من ربه والمؤمنون كل امن بالله وملكوته وكتبه ورسوله لا يفرق بين احد من رسله

3307. Gerekdür kim saña tedbir idesin 'İvâz virüp anı takrîr idesin
 3308. Kim anuñ ile muhkem ola îman Elinden almaya şon demde şeytân
 3309. 'İvâz a'mâlî şalihdür taşuñda Sa'âdet var ise senüñ başında
 3310. Kılâsın taki yine almayalar Kâbulunda zağalluk kılmayalar⁸⁸⁴
 3311. Eger kılmaz isen yokdur kabuluñ Kâpudan reddür işi her fuzüluñ
 3312. Fuzûluñ başı şeytân bağıdur⁸⁸⁵ Kim anuñ işi dâim kibr ü kindür
 3313. Muşallat kılur anı Hâk tebârek Anuñla şom olur vaqt-ı mübârek
 3314. Şu vakti kim ulaşdurur o şâha Urur merhem cerâhat-ı günâha
 3315. Ya arturmağdurur tedbiri anuñ Ki dönmeye yine issi ol âtânüñ
 3316. Anı arturması kim bula taḥkîk O taḥkîk üstüne iyleye taşdıḳ
 3317. Süre taklidi çün kim ola 'âlim Vücûdî 'âlemine ola Hâkim
 3318. Aña göre kıla anda 'âmeler Sürile dilden inkâr ü cedeller
 3319. Çü taḥkîk ola bir kuluñ îmanı Viren ḥâşâ ki andan ala anı
 3320. Ya şeytân ola üstüne muşallat Kıla şon demde vaqtini muhabbet
 3321. Ya mülkinden çıkarmağdur anı ol Ki bulunmaya andan almağa yol
 3322. Ol oldur kim ola îmanı gaybı Öziyle ara yirden zann⁸⁸⁶ zeyni
 3323. Fenâ bula gönülde 'ilm-i ḥadis Ola cânı huzur 'ilmine vâriş
 3324. Çıka gönli anuñ mahluk ilinden Yazıla ma'rîfet ḥalîk elinden
 3325. Taşarruf kılmıya gönül ol iş de Ne kılursa kıla yâd u bilişde
 3326. Pes ol îmanı yine almaz issi Çü ol kuluñ belâsına yok ussı
 3327. 'Akıl verdi çü kendi varlığından Fenâ buldı vücûdî yarlığından
 3328. Anuñ üstinedür teklîf-i şer 'i Şorulmaya pes andan aṣl ü fer 'i
 3329. Meger ihsân ire aña 'akl-ı külden Yine şer' üstüne ḥalîk o kuldân
 3330. Meded kılıcak aña nûr-ı rahmân Niçe yoldan ilede anı şeytân

⁸⁸³ Peygamber Rabbinden kendisine neyi vermiş ise onların hepsine iman etdi. Müminlerde onların hepsi Allah'a onun meleklerine, kitaplarına ve peygamberlerine iman ettiler. 2 Bakar 285.

⁸⁸⁴ Kılmayalar: bulmayalar s.

⁸⁸⁵ Şeytân bağıdur: şeytân-ı la 'indür s.

⁸⁸⁶ Zann: ḥalîk s.

3331. Ya ölmekdür birisi 'akıdenün Ki bozılmaya aḥkāmı bozanuñ
 3332. Viren ḥod ḥay u kayyūm-ı ebeddür Göñül maḥsūdı Allāhüs-ṣameddür
 3333. Pes olmaḥ ol kula lāyıkdur imdi Kim anuñ viṣāline'āşıkdur imdi
 3334. Fenā bulsın kim ire nūr-ı mutlak Bile kim yir ü gök tolu imiş Ḥaḥ
 887 مَالِ اللَّهِ عَالِيَاتِ اللَّهِ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
 3335. Ne mü'min kalmış anda ne imānı Bozulmuş kamunun nām u niṣānı
 3336. 'Aṭā ile rücu 'olmuş bir anda Hemān ol ṣāh olmuş her bir anda
 3337. Ne almaḡ u ne satmaḡ u ne ḥācet Ne şayruluk ne ölüm var ne şihḥat
 3338. Ne üşik var ne 'ışkı var ne şevkı Ne esrārı ne vecdi var ne zevkı
 3339. Meger ire yine Ḥaḥ'dan 'ināyet Baḥa ṭonı ile vire sa 'ādet
 3340. O ṭon ile ṭorup ol ola bākī Şarāb-ı 'ışkı ile ola sākī
 3341. İlāhī bizi ol ṭondan ayırma Sa 'ādetin başumuzdan ayırma
 3342. Kim ol ṭon ile bir devlet sürevüz Kamu taleblere ni 'met virevüz

Beyān-ı Sırr-ı İcāre-i Ma'nevī

3343. Yine kıldı göñül seyrān-ı 'ummān Ki ola mevcūānun gevher-eṣṣān
 3344. Şu gevher kim anı görmege ücret Virilür taht-ı devlet tāc u 'izzet
 3345. Görürler kendüzin aña virürler Anuñ esrārını andan görürler
 3346. Zirā özini kılmayınca teslīm Kimesne itmedi ol sırrı ta 'līm
 3347. Çü teslīm itdi gitdi hükmi anuñ Taḡıtdı gayretinī'ad u şanuñ
 3348. Gerekse şeyḥi şatılmaḡa şalsuñ Gerekse virsūñ anı ücret alsuñ
 3349. Nedür ücret gör imdi şer' içinde Oḳı aşluñ bilesin fer' içinde
 3350. Ol ücret menfe'at tatmaḥdur⁸⁸⁸ anda Ki kalmaya alan kişi yabanda
 3351. Ki ayruk mülk ile ḥācet göre ol Hem ol ḥācetde ṭoḡru yol vara ol
 3352. Yol oldur kim ola işinde 'ārif Her işi olmaya şer 'a muḥālif
 3353. Virürise bir evüñ issine ücret Kim ol evüñ içinde göre ḥācet
 3354. Şu şan 'atdaki dünyāda ḥālel var Ol ev içide anı kılmaya anlar
 3355. Eger ḡayrın koyup tatarsa anı Yıkılsa öderissine ziyānı

⁸⁸⁷ Şüphe yok ki Allah herşeye kadirdir. 2 Bakara 20

⁸⁸⁸ Tatmaḥdur: şatmaḥdur s.

3356. Vücūdūnda nedür mülkūñ gör imdi Anı kim ücrete virdi şor imdi
 3357. Ne evdür ol kim issi aldı ücret Saña virdi anı kim beyte hâcet
 3358. Ne şan'atdur o kim her kimki kıldı Divârı ol evüñ andan yıkıldı
 3359. Nedür ücret ki issi anı yazdı Evüñ neffin anuñ üstine dürdi
 3360. Ol oldur kim seni Hâk kıldı cāmi ' Kõdı mülkünde esbâb u münâfi '
 3361. Didi anuñla gir iylik kılasın Ol iylikden birine õñ bulasın

⁸⁸⁹ قال تعالى من جاء بالحسنة فله عشر أمثالها

3362. Eger Hâk yolına tutar'sen yüz Bulasın her birisine yedi yüz
 3363. Dilersen kıla anı bî-nihâyet Kim anuñ lutfına olmaya gayet

⁸⁹⁰

قال الله تعالى مثل الثمن ينفقون اموالهم في سبيل الله كمثل حبة

اسبغة سبع سابل في كل سبلة مائة حبة والله يضاعف لمن يشاء والله واسع عليم

3364. Akıl gördiki bu âyâtı inmiş İki vechiyla ma 'nâsı görünmiş
 3365. O ma 'nānuñ birisi az biri çok Tenakuz ma 'nâsi Hâk sözde hū yok
 3366. Nazar kıldı bu söze anladı hād Ki biri Hâk yolu ile mukayyed
 3367. Dimiş yanı şu kim yolda kılalar Birine yidiyüz mişlin vireler
 3368. Eger Hâk diler ise kütliya anı Şuña dek kim bulunmaya nişanı
 3369. Birisinde eg'ılmış söyle mutlak Hemān iylük dimiş ol yirde ancak
 3370. Hâkkuñ yolında olması yok anda Anuñçün kalmış anuñ biri anda
 3371. Taleb kıldı pes ol yolu dil u cān Ki birne bî-nihayet kıla ⁸⁹¹ ihsān
 3372. Kılavuz istedi ol yola Hâk'dan Çün anı anlamadı nefis ile ten
 3373. Zirā gördi niçeler yolda kalmış ⁸⁹² قال الله تعالى اعدوا الصراط المستقيم صراط الذين انعمت عليهم غير المغضوب عليهم ولا الضالين
 3374. Dalâletden özini kurtarımaz Giderem dir yola lîkin gidemez
 3375. Virüp idi Hâk aña evliyâyı Ki gelüp ideler derde devâyı
 3376. İrişdi ol cāna bunlardan ⁸⁹³ 'inâyet Ki ayruşduralar Hâk'dan hidâyet

⁸⁸⁹ Kim ki iyilik ile gelirse ona o iyiliğin on katı verilir. 6 En'am 160.

⁸⁹⁰ Mallarını Allah yolunda harcayanların misali bir tohuma benzer ki yedi başak bitirmiş her başakta yüzer tane mevcuttur. Allah dilediğine öyle veya daha ziyade kat kat verir. 2 Bakar 261

⁸⁹¹ Kıla: ire s.

⁸⁹² Bizi doğru yola, kendilerine nimet verdiklerinin yoluna ilet. Gazaba uğrayanları ve sapıklarınkine değil. Fatiha 7.

⁸⁹³ Ol cāna bunlardan: bunlar ol cāna s.

3377. Didiler sedlerüñ yakmak gerekdür Bu varlığı koyup çıkmak gerekdür
 3378. Ki ta Hâk varlığını sen bulasın Anuñ ile ana kulluk kılasın
 3379. Yolında nefis korusan birine ön Yaraklamış senüñ çün şöyle mevzün
 3380. Sekiz uçmak biri nefis ü biri cân O bir nefis olmasına kılur ihsân
 3381. Gönül virsün yolına göstere yüz O bir gönle tecelliden yidi yüz
 3382. Eger yolunda hem cânı viresin Nihâyetsiz tecelliye iresin
 3383. Niçe kim yolda mālın virse bunda Birine yidi yüz Hâk virür anda
 3384. Dilerse anı kat kat ide ol Hâk Zirâ kur'ân ile oldu muhakkağ
 894 قال تعالى والله يضاعى لمن يشاء والله دا ح عليه
 3385. Çü nefsün gitmeyince yol açılmaz Yol içinde iyü yavuz seçilmez
 3386. O yolun evveli pes ondan oldu Yidiyüz biri andan sonra geldi
 3387. Gönül virmeyicek göstermez ol yüz Ne bir ne on ne yüz ne hod yidi yüz
 3388. Gönül virdün çün açıldı saña yüz Bulasın ol birüne sen yedi yüz
 3389. Gönüller kim anuñ yolunda hayrân Okur her birisi evsaf-ı rahmân
 3390. Senüñ bigi⁸⁹⁵ Hâk işi ellerinde Anuñ esrâr-ı kamu dillerinde
 3391. Me'âdın olı ben saña işünde Senüñ ile biledür⁸⁹⁶ cünbişünde
 3392. Kamunuñ gönli olmuş külli⁸⁹⁷ fânî Hâk işinde komış⁸⁹⁸ nâm u nişânı
 3393. Görünmiş her birinden bir tecellî Senüñ esrârını kılmış tesellî
 3394. Zirâ müşidlerin ma'zunisin sen Gönüler aluben nefsüne andan⁸⁹⁹
 3395. Çekesin anları himmetlerine Fenâ bulalar idüp 'ışk erine
 3396. Bu cân gitmeyicek komaz hisâbı Anı sağıncı ırgürür nikâbı
 3397. Virürsün cânı sağışca⁹⁰⁰ giçesin Anuñ 'ışkı şarâsından içesin
 3398. Yuyasın varlığın, nâm u nişânüñ Göresin kim kamu varlıklar anuñ
 3399. Ki olmuş⁹⁰¹ hâzretinde mest ü hayrân Baña anı gerekdür zâr ü giryân

⁸⁹⁴ Allah dilediğine böyle veya daha ziyade kat kat verir. Allah ihsanı bol olan hakkıyla bilendir. 2 Bakara 261.

⁸⁹⁵ Bigi: gibi s.

⁸⁹⁶ Senünile biledür: Senüle biledü s.

⁸⁹⁷ Olmuş külli: gönli yolda s.

⁸⁹⁸ Komış: yumuş s.

⁸⁹⁹ Gönüler aluben nefsüne andan: 3394, 3395 Ö'de yok. s.

⁹⁰⁰ Sağışca: sağışdan s.

⁹⁰¹ Olmuş: yürümiş s.

3400. Anı sevmiş adın birnesne dökmiş⁹⁰² O nesne varlığını oda yakmış
 3401. Görür bilmez velî gördüğünü ol Geçer 'ömri temāmet bulamaz yol
 3402. Bu hayretden dilerseñ kırtulasın Gerek kim varlığıñ oda şalasın
 3403. Yunuben kıldı anuñ ola muṭlak O muṭlakda görine Ḥaḳ muhaḳḳaḳ
 3404. Hemān işitdi cān işbu hesābı Kamusun virüp açıldı hicābı
 3405. Görindi yirde gökde varlığı anuñ Yudı âşarını nām ü nişānuñ
 3406. Alıp bi-vasıta anuñ kelāmın Düzer oldı düğüninün nizāmıñ
 3407. Velî dünyā nizāmından bu 'ālet Gerek oldı ki kıla cāna hıdmet
 3408. O şāh eydür kamusun baña virdüñ Anı virmek ile vaşluma irdüñ
 3409. Al anı yine benden eyle 'ālet Eger virür ise ol oda ücret
 3410. Budur ücret aña kim cān u başı Koyasın bakmayasın yola şaşı
 3411. Bu iş benden dürür dimeyesin sen Çü virdüñ cānı geçdüñ hem bedenden
 3412. Düzesin zāhirdeki⁹⁰³ hükmi şer'î Ki ḳalbün dağınun⁹⁰⁴ ol ola fer 'î
 3413. Gönülden muṭlaḳa himmet kılasın Ḳamu gönülleri da 'vet kılasın
 3414. Kimisi luṭfa düşe kimi ḳahra Ḳamu vaşfınla'ik aña behre
 3415. Hemān ol cān işitdi vü yüz urdı Beli diyü benin ol 'ahde ṭurdı
 3416. Ḥazīne kıldı cism adın öñünce Ki yağmaladın düşmeye rence
 3417. Ḥarāmı çünki göre ḥasmin anuñ Bilmeye bu cism içre ismin anuñ
 3418. Bu viran içre ol genc ola medfun Haramı alıben olmaya⁹⁰⁵ magbun
 3419. Ḥarāmsı bu gencün ehl-i dünyā Ki anlaruñ degil maḳsūd-ı 'ukbā
 3420. Hemān ol genc ni tārāc iderler Anı kendüzlerinden ac iderler
 3421. Bu ḥāle anlaruñla el ḳatarsa Ol evüñ gencini alup şatarsa
 3422. Deleler yıḳıla bünyādı anuñ Yüki üstüne düşe ol ziyānuñ
 3423. Çeke yapınca ol yolda belāyı Eger ol derde bilürse devāyı
 3424. Eger bilmezise ḳala mu 'aṭṭal İşi ola anı 'ālemde mühmel
 3425. Anuñ mühmelliği dünyāda bu kim Gider genci olursa levs ü mübrim
 3426. Bu durur āḥiret muhmelliği hem Ki kizbiyle olur yeri cehennem

⁹⁰² Dökmiş: takmış s.

⁹⁰³ Zāhirdeki: zāhirünc s.

⁹⁰⁴ Dağınun: ḳalbünde kinuñ s.

⁹⁰⁵ Olmaya: kalmaya s.

3427. Gel imdi bildüñ ise gizlü genci
 3428. Kim anuñ harc anda olacaktır
 3429. Ve illâ bunda harc olan gidiser
 3430. İşünse başını bunda diyeler
 3431. Cehennemde çekesin her belâyı
 3432. Eger imān ile gitdünse bundan
 3433. Mutāhhir olibanuñ kurtula cān
 3434. Veillā küfrüñ ile zār olasın
 3435. Sen ey ‘aşık bilürsen sağla genci
 3436. İki ‘ālemde yüzi ağ olasın
 3437. İlāhı bizi hacletden ırağ it
 3438. Ki hacletden varıp utanmayavuz

- Anı harc itmekiçün çekme renci
 Ki hāşılları bākī kalacaktır
 Giden genç anda saña pes nidiser
 Acup lutfi seni kahre koyalar
 Meger er göre Hak derde devāyı
 Şıza‘işyānuñ anda cān-ı tenden
 ‘Ināyetden irişe derde dermān
 Ezel murdār ebed murdār olasın
 Gidüp çekme anuñ yolında renci
 Evin issine sağ virüp gidesin
 Irışdür lutfunı hem işi sağ it
 Sürilüp kahr odına yanmayavuz

Beyān-ı Sırr-ı Kitābet-i Ma ‘nevî

3439. Gönül simurgı çünküm kıldı seyrān
 3440. ‘Akıl tedbirini mülküñ unıtdı
 3441. Görindi gözlerine sırr-ı cānān
 3442. Kanı dil kim ala mestin kelāmın
 3443. Zirā mest⁹⁰⁶olmıyandan genc alınmaz
 3444. Çün açıldı elüñ kim şāh olasın
 3445. Ecel irişmedüñ nağdı viresin
 3446. Yine kul menziline düşmeyesin
 3447. Nice kim şer’ içinde hâce kulu
 3448. Aña bir müddeti komak gerekdür
 3449. Anı dürlüdür ol müddet komaklık
 3450. Biri oldur ki vaktin iki hālın
 3451. Birisi ol ki hem zikr ide müddet
 3452. Ödenmese o günde mālı anuñ
 3453. Ya ol günden irişmezise behre

- Günüz kafa irdi ‘akıl ile can
 Temāmet leşkerüñ cānuñ tağıtdı
 O kıldı ‘aklı mest cānı hayrān
 Düze aña göre hālın nızāmın
 Ma ‘arīf tohmı dillere saçılmaz
 Virüben⁹⁰⁶nağduñı āzād olasın
 Gönül āzād olup andan viresin
 Varup kulluk odına bişmiyesin
 Kesim kesse anuñ üstine mālı
 O maluñ kadrini demek gerekdür
 Filān vakte degin virgil dimeklik
 Günine kismet iylemeye mālın
 Da⁹⁰⁶hi mālı günine kıla kismet⁹⁰⁶
 Yine kullığa döne hālı anuñ
 Yine kul olması‘arz ola şehre

⁹⁰⁶ Da⁹⁰⁶hi mālı günine kıla kismet: 3451 Ö’de yok s.

3454. Aña dün virdügi şayılmaz anuñ Çü kaydını kayırmadı kalanuñ
 3455. Kayırma⁹⁰⁷ kayını vaktinde borcun Bulaydı ıssısını külli harcuñ
 3456. Kayırmadı o harcuñ⁹⁰⁸ kıldı žäyi ‘ Pes aña virdigi olmadı nafi ‘
 3457. Anuñ kullığına hükmi ide kâdi Eger olmazsa dañi aña razi
 3458. Taleb kılıcağız ol hükmi-i haşmi Buyuralar tuta evvelki resmi
 3459. Pes işlerde tasarruf kılmaya ol Açılmayınca işinden aña yol
 3460. Gel imdi sen bu sırruñ hükmin⁹⁰⁹ anla O kul kimdür bu hükmi içinde diñle
 3461. Nedür mālī ki ol kul virse anı Özi azād olup geçmez ziyānı
 3462. Nedür müdet o mālā ‘ahd içinde Kim anı gizleyeler ceht içinde
 3463. O müddetden ön ol mālī vireler O vaqt olmadın issine vireler
 3464. Ödeyüben anı azād olalar Tasarruf bulubanuñ şād olalar
 3465. Ololdur kim bu ‘ālemden⁹¹⁰ seni Hāk Aña kulluğı çün düzdi muḥakkak
 911 قال تعالى وما خلقت الجن والانس الا ليعبدوني
 3466. Velī tertibüne ḥāluña bakdı Vücuduñ üstine⁹¹² rahmet bıraḫdı
 3467. Zirā mülküñ ‘anāşırdan mürekkeb Cihetleri geñez olmaz müretteb
 3468. Bu ḥāliyle bular cāna yapışmış O cānuñ nūrı bunlara yetişmiş
 3469. Ne bellü cāna varup nūr olurlar Ne bellü nūr içinden duī olurlar
 3470. Bu ḥāliyle geñez kulluk kılınmaz Zirā bunlarda bir yünlük bulunmaz
 3471. Kerem kıldı bulara şāh-ı ‘ālem Ki soñ ucı ulalar cāna hem dem
 3472. Çü süretten bular azād olalar Varup cān iklimine şād olalar
 913 قال الله تعالى لا يكلو الله نفسا الا وسعها لها ما كسبت
 3473. Tasarruf virdi bunlaruñ eline Ki yumşaklıgile vara yolına
 3474. Birazın vaktinuñ kullıga virdi Birazın nefsinuñ ḥāline sordı
 3475. Mekātib kıldı bunları temāmet Ki bunlar kılalar cāna ‘itā ‘at
 3476. ‘Ömür kodı bularuñ müddetini Ki anda kıla bunlar ḥidmetini

⁹⁰⁷ Kayırma: Kayırsa s.

⁹⁰⁸ Harcuñ: harcı s.

⁹⁰⁹ Sırrın hükmin: hükminin sırrın s.

⁹¹⁰ Ālemden: ‘ālemde s.

⁹¹¹ Ben cinleri ve insanları ancak bana kulluk etsinler diye yarattım. Zariyat 56.

⁹¹² Üstine: mülkine s.

⁹¹³ Allah hiç kimseye gücünün yeteceğinden öte yük yüklemez. 2 Bakara 286

3477. O h̄idmet bulara māl oldu anda Ki kılalar anı cān u bedende
 3478. Buları günde bişkez düşüre cān Hākkuñ kullıgına toğrı tura hān
 914 ^{صَلَاةٌ خَيْرٌ مِنْ صَوْمٍ شَرِّكُمْ} قَالَ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ
 3479. İmām ola bular aña uyalar Dileklerin kamu arda koyalar
 3480. Bu vaktiden ayru kılalar kumaşı Bu vechile alalar her kumaşı
 3481. Ecel yetince bu borcı vireler Ki ta āzād olup aña ireler
 3482. Ve illā yine kulluk ola işi Çü dünyāda anuñ bişmedi āşı
 3483. Gide elden taşarruf kala müflis Cehennem odı āşı işi iblis
 3484. Bu ‘ahdı h̄aceden⁹¹⁵ çün buldı bunlar O günden beş cemā’at oldu bunlar
 3485. K̄abul itdi birisi cān nemāzın Bırakmadı veli erkān nemāzın
 3486. Biri göñül namāzın tıtdı anda Veli gösterdi erkānın⁹¹⁶ bedende
 3487. Biri erkān içinde kıldı anı Bu sūret kullıgın kōmadı cānı
 3488. Biri kılmadı anı ‘ahdı üzre Görindi ‘aczi yolda cehdi üzre
 3489. Belī dimişiken biri bırakdı Yapışdı küfre cānın oda yakdı
 3490. Şular kim kıldılar cānuñ şalātın Olara virdi Hāk yokluk berātın
 3491. Çü yokluk kula vardı aña anlar Anuñ yolında koyup cān u tenler
 3492. O h̄ace gencini anlara virdi Olar āzād oluben Mışra irdi
 3493. Anuñla oldılar ol mışra sultān Zi bahşayış zihī lutf u zihī cān⁹¹⁷
 3494. Şular kim kıldılar göñül namāzın K̄abul itdi Hāk anlaruñ niyāzın
 3495. Olar āzād olup buldı kerāmet Virildi hem olara hūr u cennet
 3496. Taşarruuf kıldı buldı şatu bāzār Şatun aldı makāşıddan ne kim var
 3497. Asıp yütürler ise dünyāda⁹¹⁸ ol Dilerse cennet ü hūre açar yol
 3498. Şular kim kıldılar nefsuñ namāzın Veli anuñ açmadılar gizlü rāzın
 3499. Kayuben kulluğa cān u bedenler Taşarruf bulmadı dünyāda anlar
 3500. Veli öliceğiz āzād olalar Varup cennet içinde şād olalar
 3501. Şular kim virmediler bunda borcı Olaruñ zāyı⁹¹⁹ oldu ‘ömür harcı

⁹¹⁴ Orucunuzu tutunuz, namazınızı kılınız.

⁹¹⁵ H̄aceden: h̄ocadan s.

⁹¹⁶ Erkānın: erkānı s.

⁹¹⁷ Zihī cān: zi ihsān s.

⁹¹⁸ Yütürler ise dünyāda: yürterdilerse dünyāda s.

3502. Tūtop ol şāh anı olmaya ayruḳ Pes anuñ ‘aczone ḥūkm ide buyruḳ
3504. Şular kim kılmış idi bunda⁹¹⁹ ‘ahdi O yolda iyilemedi ced ü cehdi
3505. Çü ‘ahdını olar iyilemedi yād Cehennemde yanıp olmadı āzād
3506. O kullukda müebbed ḳaldı anlar Oda tutuşduruben cān u tenler
3507. Şuñ kim māl u ni’met virmiş idi O māl içinde ‘ışret şormuş idi
3508. Keşim bu beşden ayru anlara şol Ki‘ömr içinde bir kez ḥac ide ol
3509. Eger güci yeterse ḥacca anuñ Ḳıluben ola āzādı ḥudānuñ
3510. Velī ta‘yini yok ol ḥaccuñ anda Ne vaktün ḳılsa cānı ḳıla zinde
3511. Eger ḳılmazsa ḥaccı olmaz āzād Çün ol evvelki ‘ahda itmedi yād
3512. Daḥi hem biluñ üstine zekātın Vire ala Ḥaḳ’dan āzādlık berātın
3513. Eger virmezse göñli⁹²⁰ ḳılmaya şād Cehennemden ḳaçan ol ola āzād
3514. Daḥi oruç gidi ol⁹²² yılda bir ay قَالَ اللَّهُ تَتَكَلَّمُ بِمَا جَبَا عَنْهُمُ وَجَبَّ عَنْهُمْ هَذَا كَيْفَ تَسْمَعُ لَا تَسْمَعُ⁹²¹
3515. Tutarlarsa anı āzād olanlar Kim işleyeler anı yohsul u bāy
3516. Daḥi ḥūkmine ikrār ideler hem Oda yandırmadın cān ü bedenler
3517. Ger ikrār olmasa ḳurtulmayalar Varup āzād olalar şād u ḥurrem
3518. Gel imdi sen bulardan añla ḥālī Ṭamu’odından āzād olmayalar
3519. Ezelden çün bu ‘ahd ṭuta gelduñ Giçürme gaflet ile māl ü sālī
3520. Vir ol borcu kim andan genc olasin Anuñ naḳdını alup şatabilduñ
3521. Ya ol borcu ki ḳurtara kerāmet Varuben Mısrına sulṭān olasin
3522. Ya şol borcu ki āzād ide cānı Taşarruf bulasin hem ḥūr-ı necāt⁹²³
3523. Zekāt u şavm ḥacdan her ne kim var Cehennemden virüp ḥūr-ı cinānı
3524. Şalātu hem oda vaktında anuñ Oda ḳılup anuñ ḥūkmine ikrār
3525. Eger ödenmez ise bende borcuñ Ki bunlardur yolu ḥūr u cinānuñ⁹²⁴
3526. Çü bunda ‘ömürüñi zāyı ‘ḳılasuñ Çü yine gide naḳdın çıka ḥarcuñ
- Varup ol naḳdı sen ḳande bulasin

⁹¹⁹ İdi bunda: iken bozdu s.

⁹²⁰ Göñli: göñül s.

⁹²¹ (Bu malı toplayanların) Alınları yanları, sırtları, bunlarla dağlanacak işte bu nefislerinizin için sakladıklarınızdır. 9 Tevbe 35.

⁹²² Gidi ol: kesid olara s.

⁹²³ Necāt: cennāt s.

⁹²⁴ Ki bunlardur yolu ḥūr u cinānuñ: 3524 Ö’de yok s.

3527. Cehennem kulluğın vireler anda Şızuralar acını cān u tende
 3528. Eger imān ile gitduñ ise sen O nakduñ çıka hālīs od içinde
 3529. Ve illā cāna ırmeye 'ināyet Çü arınmadın aña ne şefā'at
 3530. Gel ey Āşık sen ol genci al imdi Turup cānuñ namāzını kıl imdi
 3531. Niçe tutsakları āzād idesin Vücūd-ı genci birle⁹²⁵ şād idesin
 3532. İlāhī bizi kıl ol mışra sultān Ki idevüz niceler derdine dermān
 3533. Ta 'allukdan kamu āzād olalar Senüñ in 'āmuñ ile şād olalar

Beyān-ı Sırr-ı İkrāh-ı Ma'nevī

3534. Açıldı gönlüme āşār-ı cennet Gülistānında irdi büy-ı cennet
 3535. Diler bülbüleri kim zār ide ol Makāmın⁹²⁶ anlaruñ gülzār ide ol
 3536. Gülistāna irenler hāz alalar Gelüp 'āşıklara hem-dert olalar
 3537. Egerçi ikrāhla her biri bunda Çekilüben olupdur nefse bende
 3538. İre himmet gide ikrāh-ı şeytān Kamunuñ ola gönli ābd-ı rahmān
 3539. Şerī 'ātda nice kim olsa ikrāh Ol ikrāh ile bir kul olsa gümrah
 3540. Zulüm gütse yolu bulmak gerekdür Yine şer 'üstine gelmek gerekdür
 3541. O ikrāhı ki şer 'içinde vardur Kulağ ur diñle⁹²⁷ anı kim nelerdür
 3542. Biri oldur ki bir miskini zālīm Tütüp⁹²⁸ ola anuñ üstine Hākim
 3543. Dögüp bağlamağ ile korkuda anı Ya habs itmekle ol nātuvānı
 3544. Zināya şurb-ı hamre yilteye ol Kaçup kurtılmağa hiç bulmaya ol
 3545. Helāl olmaz bunuñla anı kılmak Olaruñ buyruğı altında olmak
 3546. Biri oldur ki katlu kat ' ile anı O fışka yilteye kim ürke cānı
 3547. Ol iş itdürmedin kılmak gerekdür Rücū idüp suçın bilmek gerekdür
 3548. Ve illā kılmasa olur günāhkār Günāhkāruñ işi hāzretde murdār
 3549. Biri oldurki küfre yilte anı Döküp ya bağliyup ol nātuvānı
 3550. Bu işde virmediler küfre ruhsat Eger giderse dahi 'ırz u 'izzet
 3551. Biri oldur ki baş kesmek ile anı⁹²⁹ Ya el kesmek ile ol nātuvānı⁹³⁰

⁹²⁵ Birle: ile s.

⁹²⁶ Makāmın: Turuğın s.

⁹²⁷ Kulağ ir diñle: aç bir kez s.

⁹²⁸ Tütüp: Tütuben s.

3552. Özini korkıdub küfre süre ol
 3553. Diliyle korkuda söylerse küfri
 3554. Şerî 'ât anı cā 'iz görmüş andan
 3555. Velî söylemese olsa şehid ol
 3556. Bu sözlerden nedür esrârı cânın
 3557. Nedir zâlim ki bu yolda keser baş
 3558. Nedür küfri nedür fışkı olaruñ
 3559. Ol oldur kim teveccüh kılsa bir kul
 3560. Çeker anı kamu mahluğ ilinden
 3561. Aña düşmânlık ider dünyâ ehli
 3562. Geçerler ki işideler⁹³¹ ol fücûrî
 3563. Eger işlemez ise hâbs ideler⁹³²
 3564. Nicesi korkudurlar bir gör imdi
 3565. Biri ol kim seni yilter harâma
 3566. Halâ'ik ta 'nını farz ider anda
 3567. Ne dünyâ tarlğını gösterir ol
 3568. Harâm ol yolda izhâr-ı kerâmet⁹³⁶
 3569. Bulardan kocunup itmek harâmı
 3570. Biri ol kim dileyeler kerâmet⁹³⁹
 3571. O 'âdet içre kim gönül olısar
 3572. Sana şavm vişâl olursa 'âdât
- O korku ile çok miñnet göre ol
 Gönülde bir gide imân u şükri
 Egerçi küfri göründi bedenden
 Anın rûhına Hâkdan açıla yol
 Gör imdi kim gide dilde gümânın
 Çeker mü'minleri fışka olur baş
 Nedür hükmi olar dağı hûlaruñ
 Açılır rahmeti Hâkdan aña yol
 Aña in 'âm ider 'uşşâk elinden
 Tutuben 'arz iderler küfr ü cehli
 Yolında bulalar bunca kusûrî
 Dögüp ya öldürüp andan gideler⁹³³
 Anuñ ahkâmını bir bir şor imdi
 Ki ya'ni cân u gönli tutar imdi⁹³⁴
 Harâmı özine 'arz ider anda
 Ki senden ol harâma iyliye yol
 3568. Harâm ol yolda izhâr-ı kerâmet⁹³⁶
 3569. Bulardan kocunup itmek harâmı
 3570. Biri ol kim dileyeler kerâmet⁹³⁹
 3571. O 'âdet içre kim gönül olısar
 3572. Sana şavm vişâl olursa 'âdât

⁹²⁹ Anı: andan s.

⁹³⁰ Nâtuvânı: nâtuvândan s.

⁹³¹ İşideler: işledeler s.

⁹³² İdeler: iderler s.

⁹³³ Gideler: giderler s.

⁹³⁴ Tutar imdi: tuta dama s.

⁹³⁵ Şeytan sizin fakir olacaksınız diye size kötülüğü emreder. Allah ise size kendinden size bir yarlıgama ve bir bolluk vad eder. 2 Bakara 268.

⁹³⁶ Kerâmet: o kerâmât s.

⁹³⁷ Tâ 'at: âdât s.

⁹³⁸ Kılur seni: seni kılur s.

⁹³⁹ Kerâmet: kerâmât s.

⁹⁴⁰ 'Adet: âdât s.

3573. Zārūretdür yane kılmak gerekdür Saña şavmı vişāl olmak gerekdür

⁹⁴¹ قال النبي عليه السلام الضرورات شبيح المحضورات

3574. Ki 'ādet ile koyasın oları Seni öldirmeye çirkin hūları

3575. Biri oldur ki küfre çeke anlar Eger kılmazisen ider ziyānlar

3576. Tūtop döküp seni tutsak kılalar Cemî'î hayruña mānî olalar

3577. Nedür küfri bu yoluñ gözle imdi Yol istersen yoluñ izle imdi

3578. Biri oldur kim senūñle ehl-i inkār Karışuben alalar senden esrār

3579. Muḥabbet kılıbanuñ aldanasın Olaruñ sevgüsini Haḫ şanasın

3580. Aña göñlü ki tiz virdü⁹⁴³ gümānı Yuya göñlün içindeki imānı

3581. Gümān ile çü sen yoldan şapasın Yarın hem anlaruñ ile kopasın

⁹⁴⁴ قال النبي عليه السلام الناس يحشر مع من احب

3582. Nedür dökmeḱ tūtmak seni bunlar Anı bil⁹⁴⁵ kim açıla saña yollar

3583. Olaruñ dökmesi ta'n itdügidür Olarun tūtması yol tūtdıgıdur

3584. O küfre seni çekseler ḥalā 'ik Bu yönlerden saña olmaya lâ'ik

3585. Olaruñla varuben baş çatasın Anuñla cânuñı nāra atasın

3586. Velî çekseler ol küfre gelüben Seni korḥuduben⁹⁴⁶ öldürmesinden

3587. Ya endāmuñ kesevüz diyübenün O küfri kılmaz iseñ uyubanuñ

3588. Dilersen zāhirüñ atasın anda Dilersen alasın kendü yiründe

3589. Velî varmadın olması yek olmuş Şerî'atde anuñ üsti ne gelmiş

3590. Ol ilde gör nedür yerinde ölmek Ya imān ile anda mı kesilmek

3591. Ol oldur kim ḥalā'ik sıḥḥātını Getüre dürmek içün 'ādetini

3592. Düze göñlüñ katında 'orf ü 'ādet Ki göñlüñ kıla anlaruñla şöḫbet

3593. Diyeler kim ya ol küfre varalum Ya gel bunda tūrup şöḫbet görelim

3594. Senüñ göñlünüñ anda mı şıfātı Kim anlarsuz yülimez ol sebātı

3595. Bu 'ādetden ya ündemek kesile Ya göñlüñ ḫayret ipinden aşıla

⁹⁴¹ Zārūretler harāmı mübah kılar

⁹⁴² 'Adet: adat s.

⁹⁴³ Göñlü ki tiz virdü: tiz virdi göñlüne s.

⁹⁴⁴ İnsan sevdiği kimseyle haşır olunur. (500 Hadis-i şerif tercümesi ve izahı, Ö. Nasuhi Bilmen No: 380).

⁹⁴⁵ Anı bil: Bil anı s.

⁹⁴⁶ Korḥutuben: korku tūben s.

3596. Kabul itmek yek oldu bu⁹⁴⁷ andan Kim ol küfre varasıncân ü tenden
 3597. Zirā inkār ehline açsa her ser Kılur şeyhine vü hâline münker
 3598. O şeyhüñ hümmeti kılur⁹⁴⁸ mededler Çekilür yolları üstüne sedler
 3599. Velî'âdet ile gönül olursa Ol inkār işlerinden kurtulursa
 3600. İre issi şifât himmet ol erden Dirilde vü geçüre varılardan
 3601. Gel imdi bildüñ ise bu kelâmı Meşâyıh şohbetiyle tut makâmı
 3602. Ki lutfundan saña ihsân ideler Kamu derdlerüne dermân ideler
 3603. Varup 'Âşık gbi 'âşık olasın Meşâyıh yolına şadık olasın
 3604. Bulasın 'ışk elinden lutf u ihsân Kılasın niceler derdine dermân
 3605. İlâhî bu gönül derdine dermân İrişdür rahmetünden lutf u ihsân
 3606. Ki ol ihsân ile devlet bulavuz Dü- 'âlem halkına himmet kılavuz

Beyân-ı Sırr-ı Hacr-i Ma'nevî

3607. Eyâ sâlik gel imdi anlağıl hâl Ki merhâle gönül olmaya meyyâl
 3608. Karar ide gönül vakti gelince O hâlün cânün esrârın bilince
 3609. Anuñ sırrın tıyup buyruk göresin O buyruk mücibince iş idesin
 3610. Zirâ sır anlamasan hâl içinde Taşarruf kılmak olmaz kâl içinde
 3611. Şerî 'atde nice olmasa balığ Ya ol 'akıl ya hūd⁹⁴⁹ zâd-ı fârig
 3612. Taşarrufda işidilmez kelâmı Zirâ kendülerün yokdur nızâmı
 3613. Delinün oğlunuñ geçmez talâkı Dahî ikrâr mâla hem'atâkı
 3614. Kulun ikrârı ger âzâd olursa Geçer mālında ger sözün bilürse
 3615. Talâkı lîkin ol dem vakı' olur Zirâ issi ziyânın kendü bilür
 3616. Gel imdi aña hükmün sırrını sen Nazar kıl gör bularuñ men '-i kanden
 3617. Bu yolda nâraside kimdür ey yâr Ya 'akıl olmayan kankı nigehtâr
 3618. Ya âzâd olmayın bunlarda kim bil Bularuñ sözlerinden ümmed⁹⁵⁰ hâsıl
 3619. Ya⁹⁵¹ olmadı bularuñ kola mesmu' Çü gelmedi bulara emr-i maqtu'

⁹⁴⁷ Oldı bu: bunı s.

⁹⁴⁸ Kılur: kılmaz s.

⁹⁴⁹ 'Akıl yahud: 'akıl ya ol s.

⁹⁵⁰ Ümmed: umma s.

⁹⁵¹ Ya: Zirâ s.

3620. O sır ol kim yaratmış ‘âlemi Hâk
3621. Biri âzād biri oldu mâ’zûn
3622. Şular kim hier olmuş kim dūrūrol
3623. Başūret gerçi işleri düz’ilmiş
3624. Ol âzād olan anlardur ki bunda
3625. Oda yandurıben külli hicābı
3626. Ta‘alluḡdan üzildi fārig oldu
3627. İki ‘âlemde anlar oldu âzād
3628. O mâ’zûn olan anlardur her işde
3629. Kılur ol kulları ehl-i kerāmet⁹⁵²
3630. Vücūdūndan olur olmadı âzād
3631. Bu yolda oḡluñ olan ehl-i telvīn
3632. Egerçi kim mülkden geçdi işi
955 قَالَ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِيُطْلِعَ الْمَلِكُ السَّوَاتِ مِنْ لَيْلٍ وَنَهَارٍ
3633. Zirā toḡdı iki kere vücūdı
3634. Toḡıben cismi raḥmāndan anuñ
3635. Mülküñden geçti līkin olmadı âzād
3636. Pes aña gelmedi emr-i ilāhī
3637. Egerçi çokdurur ilinde genci
3638. Taşarrufdan anı men ‘ide Hākim
3639. İştıme ye anuñ ikrārını hem
3640. Çü ol kendüzinüñ ḥālini bilmez
3641. Cehennem ehlini mü’mīn şanur ol
3642. Gerekdür kim anı düşüre Hākim
3643. Talaḡını iştıme ye hem anuñ
3644. Aña çift olmuş idi dünyā mālī
- Dahi beş dūrli kılmış ‘âlemi Hâk
Üçü maḥcūr olup hier ile meftūn
Biri oḡlan biri mecnūn biri kul
Hāḡīḡatde taşarrufdan üz’ilmiş
Yudı nām u nişānı cān u tende
Götürdi Hâk cemālinden niḡābı
Ne kim üstadı ise kendüde buldı
Kimi iḡtāb kim eshāb kimi evtād
Kim irer emri Hâk yad u bilişde
Görinür işlerinde hırak⁹⁵³ ‘ādāt
Velī kılur aña Hâk emri irşād⁹⁵⁴
Ki ḥālinde henüz olmadı temkīn
Velī dahi henüz bişmedi āşı
İrişdi pādīşahuñ aña cūdı⁹⁵⁶
Toḡup cān u dili nefsinden anuñ
Fenā baḡrında yunup olmadı şād
Yüridilmez elinde ḡūkm-i şāhī
Kılmaz anuñ ile dest-i renci
Olunca kendünüñ ḡāline⁹⁵⁷ ‘ālim
Zirā bilimedi bāzārını hem
Pes ikrārı dahi issine kalmaz
Gözi nūr ile küfri din şanur ol
Vücūdı mülkini almaya zālīm
Yudı aşlını hem nām ü nişānuñ
Bırakdı zūhd içinde cümle ḡālī

⁹⁵² Kerāmet: kerāmāt s.

⁹⁵³ Hırak: ḡark -ı s.

⁹⁵⁴ Velī kılur aña Hâk emri irşād: emr-i Hâk aña kılur irşād s.

⁹⁵⁵ İki defa doğmayan gaip âlemine giremez. (Suyuti Cami ‘us - Sagir s. 128).

⁹⁵⁶ İrişdi aña pādīşahın cūdı: 3633, 3634, 3635 Ö’de yok s.

⁹⁵⁷ ḡāline: işine s.

3645. Çün yakdı ‘ışk odına cism ü cānı Ne çifti kaldı kim terk ide anı
 3646. Hem āzād itdüğün tutmaya makbūl Çü mahv oldu özi pes kaniya kul
 3647. Temāmet yine varlık gelmeyince Göñüller aña teslīm olmayınca
 3648. Zirā āzād kılmak kulu bunda Kişi iyi olmuşken nefse bende
 3649. Çözüp⁹⁵⁸ bendini itmekdür müsülmān Özine gösterüp erkān u imān
 3650. İşitmeye anuñ sözini Hākim Çü bilmez kanda ‘ādil kanda zālīm
 3651. Anuñ mālın koya balığ olunca Temāmet kendinüñ hālın bilince
 3652. Pes andan sonra gencini eline Vire kim harç ola ‘ışkın yolına
 3653. O Hākim olki aña kıldı irşād Anuñ ‘ışkıyla kıldı aşlını yād
 3654. Dilü ‘uşşak ilinde ehl-i dünyā Ki aldı dünyeligi verdi ‘ukbā
 3655. Kalīlī alıban viridi keşiri Kula kul oldu unıtda emiri
 3656. Ne ‘aklı kaldı anuñ ne ma‘āşı⁹⁵⁹ مَا لَ تَعَالَى كُلُّ مَنَاعِ الرِّبَا قَلِيلٌ وَالْخَيْرَةُ خَيْرٌ لِّمَنِ اتَّقَى وَلَا تَظْلُمُونَ فَتِيلًا
 3657. ‘Ömür sermāyesin yabana dökdi Yabana dökdi elden bişmiş āşı
 3658. Pes aña gözlüler dünyāya ‘akıl Yirine eli⁹⁶⁰ birle diken ekdi
 3659. Egerçi nakdı çoğıdı ilinde Çü gafletten cehennem oldu hāsıl
 3660. Çü bilmedi özinüñ vaşf-ı hālın Velikin nesne yogıdı elinde
 3661. Eger bulayidi mülkinde genci Aña göstermedi hüküm issi mālın
 3662. Od üstine kazanayidi odlar Şatuñ alaydı anuñ ile renci
 3663. O gencile çün anuñ renc artıdı Getüreydi yüzine dahi odlar
 3664. Taşarruf virmedi kaldı mahcūr O hüküm-i issi anuñ genci örtüdi
 3665. Anuñ ikrārını işitmedi ol Cihāna geldi mest gitdi mahmūr
 3666. Zirā elde anuñ yogıdı genci Sözin gerçek yüzine tutmadı ol
 3667. Özine olmadı gayre kumaşı Çekerdi yok yire çok dürlü renci
 3668. Yavuz nefsi anuñ çün kim diridür Viren kişi ola yolında şaşı
 3669. Talākını kabul itmeye kādī Pes ol dünyāsının kaçan eridür
 3670. Talākı çün bu yolda terk-i dünyā Çü dünyā terkine olmadı rāzī
 Yideksüz hod yürüyemedi a’mā

⁹⁵⁸ Çözüp: Şaşıp s.

⁹⁵⁹ Dünya zevki ne de olsa azdır. Ahiret ise Allah’tan korkanlar için sırf hayırdır. Hem kıl kadar da zulme uğramazsınız. 4 Nisa 77.

⁹⁶⁰ Yirine eli: eliyle s.

3671. Yidekdür dünyā aña her işinde Niçe kosun anı her cübişinde
 3672. Şıfâtından meger gözin aç ol Yedeksüz yolını andan seçe ol
 3673. Kul āzād itdügi olmaya maqbûl Zirā kendü olubdur nefesine kul
 3674. Kanı kul kim ol āzādında anı Anuñla çıka oddan cism ü cāmı
 3675. Pes ol kıldı taşarrufdan bu yolda Hemān da'va dūrür olursa dilde
 3676. O kullar kim taşarruf yok elinde Olar kimler dūrür 'uşşāk ilinde
 3677. Oşol zühd ehliidür kim qaldı maḥcûb Çü kıldılar olar cenfet-i maṭlûb
 3678. O maṭlûbı koyuben geçmediler Gönül gözini yolda açmadılar
 3679. İyleyendeki genci görmediler Pes anlara taşarruf virmediler
 3680. Şu günden kim açıla sırr-ı pünhān Çürütmezlerse ire lutf-ı rahmān
 961 قال تعالى يوم تبلى السرائر محال من قوة فلا تاصر
 3681. Olinca anlar āzād olmayalar O gencile taşarruf bulmayalar
 3682. İşidilmeyen ikrār olaruñ Çü bulmadı olar naḥdını varuñ
 3683. Ne ikrār iyliyeler anı ḡayre Sözüñ yalanı ḥod irmedi ḥayre
 3684. Velī āzād olucaḡ geçe kālī Virile kendünüñ evvelki mālī
 3685. O 'ilmdür ki anı zühdinde ḡayre Beyān itmiş idi girmişdi ḥayre
 3686. Çü muṭlak oldı oldı bunda rahmet Taleb kılsa o ḡayre iri himmet
 3687. Götüre 'ilmi yüzinden niḡabı İrişe pādīşahuñ feth-i bābī
 3688. Kul āzād itmesi hem toḡri gelmez Zirā çok kul olur kim küli bilmez⁹⁶²
 3689. Velī virse ṭalāḡın ola mesmu ' Çü oldı bāṭıl işden nefsi memnu'
 3690. Gelür elden gelür⁹⁶³ ta terki-dünyā Taleb kılsa anuñla 'ukbā
 3691. Çü dünyā ḡahr evidür bālī acı Belāsı çok yüki āzādlu bacı
 3692. Eger terk iylese cennet vireler Ḳahırdan ḡurturup lutfā şaralar
 3693. Zirā emmārenüñdür ḥubbe dünyā Kosa anı ola bālī muşaffā
 964 قال الله تعالى مثل الجنة التي وعد المتقون فيها انهار من ماء غير آسن وانهار من لبن لم يتغير طعمه وانهار من نحر لذة للشرب وانهار من عسل مصفى

⁹⁶¹ Bütün sırların ortaya döküleceği gün O vakit ona ne bir kuvvet vardır ne de bir yardımcı. Tânk 9-10.

⁹⁶² Kul olur kim küli bilmez: kuludur kulı bilmez s.

⁹⁶³ Gelür: kılsa s.

⁹⁶⁴ Müttekilere Vad olunan cennetin durumu şudur: Orada bozulmayan sular, ırmaklar, tadı değişmeyen süttten ırmaklar, içine lezzet veren şarabdan ırmaklar vardır. 47 Muhammed 15.

3694. Velî cennetden âzâd olmaya ol Varıp ballar balını bulmaya ol
 3695. Bırağub bunda âzâd olmayınca Anuñ 'ışkı ile şâd olmayınca
 3696. Gel imdi gör bu beylũñ kankısısın Bularuñ kankısınuñ hem hũsısın
 3697. Bu kullardan mısın ki maz azad Koyup necâtı aşlın kılmağı yâd
 3698. Eger buldı olar necât u rıdvân Habıbsüz habıbe 'ayın-ı zindân
 3699. O nũr anı hicâbı gel geç imdi Hakkuñ ışkı şarâbını iç imdi
 3700. Ki suyına nũruñla her cehennem Senũñle ola cennetler mũkerrem
 965 قال النبي عليه السلام قال جنة جرياً موحى فان سويك قد اطفأ
 3701. Ya ol mecnuñ olanlar dönmesin sen Ki koduñ dünyelige cân ile ten
 3702. Anı bunda koyıben pâdişahâ Gõñılduñ gark oluben her günâha
 3703. Yüriyüp 'akluña kılsanız timâr Saña cennât-i hũriken hũridâr
 3704. Anuñ timârı 'ışık şohbetidür O şohbet şamuya Hâķ rahmetidür
 3705. Ya nâ-bâlig olanlar dönmesin⁹⁶⁶ ol İşinden bilmedi ger şağ u ger şol
 3706. Anuñçün irmez aña hũkm-i řāhuñ Ki dermānı ola her bir günāhuñ
 3707. Yüri řeyhuña 'arz it sırruñı sen Bilince her bir işuñ sırrı kandan
 3708. Ki telvini giçüp balıg olasin Kāmu derde devāsından bulasın
 3709. Ya şunlardan mısın kim özin řāhı Bulup terk iyledin tāc u külāhı
 3710. Anuñ destũr birle kulluķ itdũñ Ona buyruķ didiyse aña gitdũñ
 3711. Vücũdun ķo ki azādlık bulasın O kulluķ tōhmetinden kurtulasın
 3712. Eger azād olanlardan isen sen Irılma yine řeyhuñ himmetinden
 3713. Kim ol azād idũpdür cism ü cânı Niřāndan gösterüp ol bî-niřānı
 3714. Sen ey 'Āřık gel⁹⁶⁷ imdi olma maħcũr Ki olmaya saña Hâķ nũrı mestũr
 3715. Seninle ola külli şatu bāzār Ala senden eger yār u ger ağyār⁹⁶⁸
 3716. İlāhî rahmetũñi kılma mestũr Ki anuñla yirũmez tũr ola tũr
 3717. Mũnācātumuz ile řazretũñe İşũmiz lâyıķ ola rahmetũñe

⁹⁶⁵ Cehenem şöyle dedi: ' Ey mũmin geç çũnkũ senin nurun benim ateşimi sōndũrũr'.

⁹⁶⁶ Olanlar dönmesin: ol olandan mısın s.

⁹⁶⁷ Gel: Gel sen s.

⁹⁶⁸ Yār u ger ağyār: ağyār eger yār s.

Beyan-ı Sırr-ı Me 'zun-ı Ma 'nevi

3718. 'Ayān oldu dile sırr-ı nihānı	Anuñla buldı 'ömr-i cāvidānı
3719. Açıldı çeşmesi āb-ı hayātuñ	İç andan kim hāyāt oldu memātuñ
3720. İre gönölüne destūr-ı ilāhī	Elüñden işlene esrār-ı şāhī
3721. Bulasın kamu işlerde taşarruf	Saña her işde olmaya tekellüf
3722. Nice kim şer 'içinde oldu meşhūr	Ki bul hāceden ⁹⁶⁹ ger ola destūr
3723. Dürüst olur kamu bey'u şirāsı	Eger artuk olur ise ⁹⁷⁰ bahāası
3724. Eger bulurlar ise ğabnı fāhiş	Dimeyeler anuñ işini yañlış
3725. Cemī 'i Hākıları bundan alalar	Begeli ⁹⁷¹ töhmeti aña kılalar
3726. Anuñçün hācesi ⁹⁷² çekmeye töhmet	Anuñçün kılmayalar aña zahmet
3727. Vekīl itse işinde ğayrı ol kul	Vekāletde hem aña vardurur yıl
3728. Vekīl anuñ içün kılsa taşarruf	Tamām ola çekilmeye tekellüf
3729. Vekīlün şatup aldugün bileler	Hem anuñ aynına töhmet kılalar
3730. İşitdün ise hükmi sırrını bil	Gör imdi kim nedür mülkünde hāşıl
3731. Bu işde hāce ⁹⁷³ kimdür kolu kim	Ki destūr ile oldu işe ⁹⁷⁴ Hākim
3732. Nedür ol kul elinde satu bāzār	Kumaşına anuñ kimdür harīdar
3733. Nedür anuñ işinde ğabnı fāhiş	Ki kimse itmez anı bunda teftiş
3734. Ki destūr ile geldi hāceden ol	Hukuk istedüğine andandur yol
3735. Vekīli kimdür ol kulun işinde	Kim işün işler anuñ cünbişinde
3736. Ol oldur kim Hākkuñ gencinde āsar	Görindi gözgü içinde ne kim var
3737. Kimisi arkasın gözgüye virdi	Anuñ işin ne işitdi ne gördi
3738. Cihāna geldi ğāfil gitdi ğāfil	Ne ekdi ne götürdi bunda hāşıl
3739. Nebāt unsuru hayvān ü ma 'dın	Ki bunlar bilmediler din ü 'ayın
3740. Hem anda dañi ğāfil geliserler	Şon ucu yine toprak olısarlar
3741. Kimi döndi yüzün gözgüye bakdı	Veli göñlini ol cisme bırakdı
3742. Bu cism āsar-ı hod zulmet evidür	Kasāvetde kesāfetde kavīdür

⁹⁶⁹ Hāceden: hocadan s.⁹⁷⁰ Olur ise: olursa da s.⁹⁷¹ Begeli: Cemī 'i s.⁹⁷² Hācesi: hocası s.⁹⁷³ Hāce: hoca s.⁹⁷⁴ Oldı işe: işe oldı s.

3743. Göñül andan geçüp yolın göremez Kalur bunda makamına iremez
3744. Töppup cismine⁹⁷⁵ kimi kör kime ker Ki hayvânlardan⁹⁷⁶ anlar oldu ebter
 977 قال الله تعالى اولئك كالانعام بل هم اضل
3745. Bular getürdi hâşıl kızgûn odlar Getürdi yüzlerine dürlü odlar
 978 قال تعالى وامامني حفنة موارينيه مائة ماوية وما ادريك ما عيه نار حامية
3746. Şu işler kim getürmedügi yigrek Şu hâşıl kim götürmedügi yigrek
3747. Kimi ol gözgünüñ nûrına bakdı Temâmet varlığını oda yakdı
3748. Buhârı gitdi oldu nûr-muṭlak Görindi sırr-ı şâh ‘andan muḥakkak
3749. ‘Ayân oldu cemâli ü celâli Ki götürildi firâk ü⁹⁷⁹ visâlî
3750. Çü gösterdi bu vechi nûr-ı muṭlak Pes andan oldu tâlibler iki şak
3751. Kimi düşdi cemâle kim celâle Kâmu iş oldu bunlara⁹⁸⁰ havâle
3752. Birisi nazırdur ‘akl-ı küllün Birisi mazhârdur nefs-i küllün
3753. Pes anlar oldu anda ‘abd-ı ma ‘zûn Eger ıssı kıla ger kıla mağbûn
3754. Kimesne anlara dimez cüreti Şatıp alıp vire anlar ḥaşâtı
3755. Birinde işlenen lutfi işleridir ‘İbâdet ehlin anlar baş eridür
3756. Birinden işlenen kahrırdur anuñ Olardan işlenen lutfi⁹⁸¹ cihânun
3757. Ne vech iledür anlar diñle imdi Kõ cismi cañla gel añla imdi
3758. Ol ol kim emr-i ‘ışk-ı nûr-ı muṭlak Virür lutf ehline ol Hâk⁹⁸² alıcak
3759. Zirâ lutfi anuñ kahrından öñdin Pes aña ön virilmek oldu ayın
 983 قال النبي عليه السلام سبغتني رحمتي على غضبي
3760. O kahrun gözgüsi aña beraber Bu aña ol buña olmışdı manzar
3761. Görir bunı ki irdi buña buyruk Özün bu gözgüden görmedi ayruk
3762. O buyruk mabûdu emridür anda ‘İbâdet kıl diyü cân u bendende

⁹⁷⁵ Cismine: cisme s.

⁹⁷⁶ Ki hayvanlardan: Pes ol hayvandan s.

⁹⁷⁷ İşte bunlar hayvanlar gibidirler. Hatta daha da aşağıdırılar İşte bunlar gafillerin ta kendileridirler. 7 Araf 179.

⁹⁷⁸ Fakat farkları hafif gelen kimse o vakit kucağına sığınacağı anası haviyedir ve bildin mi haviye nedir? Kızgın bir ateştir. 101 Kari’a 8-10.

⁹⁷⁹ Firâk ü: firâkı vü s.

⁹⁸⁰ Kâmu iş oldu bunlara: bulara oldu kâmu iş s.

⁹⁸¹ İşleneñ lutfi: nur fışkı s.

⁹⁸² Hâk: Hâkdan s.

⁹⁸³ Rahmetin gazâbın geçti (Buhari tevhid 15, 22, 28, 55)

٩٨٤ قال تعالى فادعوا الله مخلصين له الدين تلويحاً انكاراً

3763. İbâdet idicek lutf ile bunlar Biliser⁹⁸⁵ kahr işin kılmaga anlar
 3764. Bulardan görünür 'ilm ü 'ibâdet Olardan görünür cehl ü dâlâlet
 3765. Velî yok işlerinde ihtiyârî Ol iş olmuş olara ıztırârî
 3766. Bularun gönli çün anlara bağı Dü nev ' oldı bularda şollu sağlu
 3767. Bulara dirgenip iki cemâ'at Umarlar her birisinden kerâmet
 3768. O lutf ehline işlense kerâmât Kılur aña uyân çok çok 'ibâdât
 3769. O kahr ehline işlense bu işler Kâmu fâsık olur aña bilişler
 3770. Zirâ görür olarda yok 'ibâdet Görinür işlerinde hırk-ı 'âdet
 3771. Bilimez kim bular meczûb olupdur 'İbâdet işi bunlardan kalupdur
 3772. Kerâmet bunların işindedür dir Ne yirlerse olarıñla bile yir
 3773. Vekâlet diler anlardan ol işde Kim işleye anı yâd u bilişde
 3774. Virü benüñ bularlar gabn-i fâhiş Zirâ ıssı yok anda yaz eger kış
 3775. Hemân fişk u dâlâlet küfr ü 'işyân Hidâyet ehline inkâr u hızlân
 3776. Nizâ'anlara yok likin işinde Çü Hâkimdür olar her cünbişinde
 3777. O mutlakdan hukûk istemeye kim Bular olmuş idi işine Hâkim
 3778. Ne kılurlarsa 'ahde bunlarıñdur Hâkikatde ziyân azgunlarıñdur
 3779. Zirâ bunlar 'akıldan geçmiş idi 'İbâdet menzilinden göçmüş idi
 3780. Ol azgunlar bulara uydı bunda Dâlâletden bıraktı anı⁹⁸⁶ bende
 3781. Ömür sermayesin bunda dökiser Cehennemde varıp miñnet çekiser
 3782. Zirâ bulsa vekîli gabn-ı fâhiş İderlerdi⁹⁸⁷ anıñ işini teftiş
 3783. Uyup şeytâna⁹⁸⁸ düşdi kâmu bende Çü aldandı bular şeytâna bunda
 3784. Varıp ödeyeler anda ziyânı Oda yanduruban cism ü cânı
 3785. Görine nûr-ı imân kurtulalar Ve illâ haps ile bâkî kalalar
 3786. O lutf ehline irenler görürler Kerâmeti aña gönül virürler
 3787. Bilürler kim kerâmetdür 'ibâdet Halâ'ık arasında hark-ı 'âdet

⁹⁸⁴ Kafirlerin hoşuna gitmesede siz dini yalnız Allah'a halis kılarak ona çağırın. 40 Mümin 14.

⁹⁸⁵ Biliser: girişür s.

⁹⁸⁶ Anı: cânı s.

⁹⁸⁷ İderlerdi: Kılurlardı s.

⁹⁸⁸ Şeytâna: meczûba s.

3788. 'İbâdet 'âdetâ olmuş muhâlif Kerâmeti bula o işde 'ârif
 3789. Halâ'îk şanma kim anı kılurlar Ya anuñ hükmini kamu bilürler
 3790. O bir işdür ki didi ma 'bednâk Anuñcün fahr-ı 'âlem şâh-ı levlâk
 989 حَدِّثْنَا الْغَدَسَ بِحَبْلِكَ فَأَعْبَدْنَاكَ حَقَّ عِبَادَتِكَ
 3791. Kılmayıcak anı fahr-ı 'âlem Pes andan yek kerâmet ne ola hem
 3792. Bu sırrı tıydılar lutfâ uyanlar Öñünde şonınuñ kaydın görenler
 3793. Velîkin gayre nisbet kıldı anı Bilenler anuñ ile bildi anı
 3794. O lutf ehline kıldı gayre nisbet Anuñla buldı Hâkdan tâc u 'izzet
 3795. O lutf ehli yüzine bakdı anlar Yürekler 'ışk edını yakdı anlar
 3796. Görindi gözlerine mazhârı halk Didiler 'âbid-i Hâk budur ancak
 3797. Kılanuñ 'âdet vü bunun 'ibâdet Çün oldı hark-ı âdet zıkr-i ümmet⁹⁹⁰
 3798. Vekâlet aldılar andan ol işde Ki işleyeler anı yaz u kışda
 3799. 'İbâdeti dünü gün kımadılar Muhabbetden gönüli yumadılar
 3800. Kıldılar Hâk yolında cism ü cânlar Kamu işşıya döndi her ziyânlar
 991 هَلْ اَللّٰهُ تَعَالٰى اَوْ لَنْتَ يٰيْهْدِيْهِ اِلٰهًا مِّثْلًا مِّمَّا تَحْسَبُ
 3801. Ularda ğabn-ı fâhiş bulmadılar Bularda irdi yolda kalmadılar
 3802. Gel imdi aña buñların hüsündan Ki saña rahmet-i Hâk kankısından
 3803. Eger kim olara kamu velîdür Olar dahı Hâkkuñ kudret elidür
 3804. Yoğ anların işinde ihtiyârı Olara kamu işler ızırârı
 3805. Eger 'ilm ü 'ibâdet ger dâlâlet Olarak kamusu nûr-ı hidâyet
 3806. 'İbâdet birine olmuş cibilli Yitirmiş birisi özini külli
 3807. Tekâlif şerâyı ' gitmiş andan Çü bilmedi ola işşı ziyândan
 3808. Senüñ 'akluñ biledür aña hâli Hilâf-ı şer 'ile çekme⁹⁹² vebâlî
 3809. Olaruñ hâline hem kılma inkâr Ki anlardan degildür her ne kim var
 3810. Olarda kahr-ı şâhuñ görinüpdür Anuñla niçeler kâhra dönüpdür
 3811. Dilerisen lutfi ehline dön Şeriât olsun işün dün eger gün⁹⁹³

⁹⁸⁹ Ey kusurdan münezzeh olan ma'bud sana layıkıyla ibadet yapamadık.

⁹⁹⁰ Ümmet: zi-kerâmet s.

⁹⁹¹ Ancak tevbe edip inanan ve faydalı iş yapanlar, işte Allah onların kötülüklerini iyiliklere değiştirecektir. 25 Furkan 70.

⁹⁹² Hilâfı şer ile çekme: şer'a uyup çekme s.

⁹⁹³ Şeriât olsun işün dün eger gün: 3811-3982 beyitleri arası Ö'de yok s.

3812. Hakkıñ lutfi ire andan muḥakkak Anuñ ile olasın nūr-ı mutlak
 3813. Ki bunlaruñ bulasın derdine em Aña göre kılasın zahma merhem
 3814. İlāhî gönümüz kılama muḳayyed Ki ire aña in ‘ām-ı muḥalled
 3815. Ol in ‘ām ile varup nūr olavuz İre rahmetleruñ magfur olavuz

Beyān-ı Sırr-ı Ğaşp-ı Ma ‘nevî

3816. Çün açıldı niḳābı dil özüñden İrişdi sırr aña rahmet yüzinden
 3817. Diler o sırrı kim izhār ide dil Rumüzından açıla nice müşgil
 3818. Kulak tutsuñ aña ḥālin bilenler Günüzin nefsi elinden alanlar
 3819. Ki ğaşb itdi gönül gencin aldı Anı ac bulıcaḳki oda şaldı
 3820. Getürsüñ anı ni‘met kâzısına Kâmusın kendüyi çirkin ḥüsına
 3821. Ki ala her nebî kim oldu maḡsûb Ala gire anuñla ‘ışk-ı maḥcûb
 3822. Şerî ‘âtde nice kim olsa ğaşb Getüre ḥükm-i şer ‘a anı tālib
 3823. Turursa aldugıñuñ ‘aynin vire ol Eger tırmazsa aña öldürür yol
 3824. Eger mişliyse mişlin virenüñ Ve illâ kıymetini şora anuñ
 3825. Virüben kıymetin kırtula andan Yuna ol ma‘şıyyet cān u bedenden
 3826. ‘Ayıblu kılar ise ol kumaşı Vire hem kıymetin düşmeye şası
 3827. Eger mişliyse mişlin vire hem Ki ta ola anuñ derdine merhem
 3828. Zağal kıatar ise altun gümüşe Şızura ḥāliş olup gele işe
 3829. Pes andan issine def ‘ide anı Ki ta ol nesneden kırtıla cānı
 3830. Nedür sırrı bu aḥkāmıñ bile yār Ki andanḥāşıl ola nice esrār
 3831. Nedür ğaşb anuñ ğaşb itdügi ne O himet tutıben ödeddügi ne
 3832. Nedür mişli olan ol ğaşb olanuñ Ya mişli olmayan kankıdur anuñ
 3833. Nedür kısmet ya mişli olmayana O maḡsubuñ vücūdın bulmayana
 3834. O ğaşb itdüğine hem kankıdur ‘ayb Bil anı kim gide gönlüdeki ‘ayb
 3835. Zağal kıatılması altun gümüşe Nedür bil kim düşesin ḥāliş āyişe
 3836. Ol oldur kim seni şāh-ı mükerrrem Yaratdı cismüñi bir şehr-i a ‘zam
 3837. O şehrüñ cānı kıldı yād-ı şāhı Ki saklaya ol ilde taht-ğāhı
 3838. O cān irdi o şehre oldu Hākim Mut‘olmadı aña nefis-i zālīm
 3839. Ara yirde a ‘dāvet oldu zāhir ‘Akıl cān işine olmışdı nazır

3840. ‘İbâdeti añâ viridi belgeler
 3841. Anuñ ardınca nefis urdı harâmı
 3842. Belgelerin temâmet elden aldı
 3843. Belgesüz elçi varımadı şâha
 3844. Zirâ çıplak gine varmağ idi iş
 3845. Dilemek idi leşkerigiri andan
 3846. Gelelerdi ol ağrunuñ Hakkından
 3847. O hâliyle o şâha irmedügi
 3848. Günâhuñ başı oldu olvelûd
 3849. Harâmı aluben gitdi ‘ibâdet
 3850. Her işinde ‘ayân oldu ma’âş
 3851. Harâmı aldugın üç dürlü tutdı
 3852. Bırakdı altun gümüş katdı kalbi
 3853. Biri yine ‘ayb itdi aldı elden
 3854. O şol ‘ilmi dürür ki kıl u kâlî
 3855. ‘Ayblu kıldı dahı şol şalvâtı
 3856. Ne bellü mü’mîn oldu ne hû kâfir
 3857. Göñül avâre yolda kalmış iken
 3858. Şuñâ kim irdi ilhâmı ilâhî
 3859. Kim oldur kamularuñ destekeri
 3860. Saña ‘ışkın koşa sevdâ yirine
 3861. Çün ol himmet bişüre saña âş
 3862. Kesip başını yoldan ire anı
 3863. Gele gidenlerüñ kamu yirine
 3864. Bilenler iltsin ol pâdişâha
 3865. Ol in ‘âmıyla çün câna iresin
- Ki ilte getüre andan dilekler
 Yoluñ derd-bendlerine kurdı dâmi
 Belgesüzin anı avâre kıldı
 O yolda uğradı çok çok günâha
 Haberlerin yekûn vermek idi iş
 Ki bulalar idi ol ağrı kandan
 Akıp ne aldıysa anuñ Hakkından
 O yoluñ vaşf-ı hâlin virmedügi
 Anuñ içün kıldı ol yolda alûd
 Teveccüh kılımadı tutdı ‘âdet
 Ki ummaz oldu ol işden halâş
 Birin divşürüp yabana atdı
 Riyâ oldu ‘amel şek tutdı kalbi
 Makasid yitdi anda kıl u kıldan
 Katup anda yitürdi vaşf-ı hâlî
 Ki nakdın özre olmadı sıfâtı
 Bular ahkâmı çünkim oldu şâfir
 Me ‘âşî yollarını almış iken
 Ki gine hâzrete ver olma şâhî
 Aña tut yüz bırak miri vezîri
 Ol irdüre seni himmet erine
 Harâmını tutup ala kumaş
 O hâl içinde gözün göre anı
 Harâmîlar gidip yoluñ erine
 İre gufrân anuñ her günâha
 Vizâret kayduban devlet süresin

⁹⁹⁴ Muhakkak ki münafıklar Allah’ı aldatmaya kalkışır fakat o onlara aldatmanın cezasını verecektir. Onlar namaza üçene üçene kalkarlar, insanlara gösteriş yaparlar ve Allah’ı pek az anarlar. 4 Nisa 142 (Bu ayet Ö’de yok).

3866. Ol ilhāmı ol idindi kulavuz Tazarru 'kıldı tutup hāzrete yüz
 3867. Didi ey hayret ehlinüñ delili Bu hayretde bırakma ben zelili
 3868. Bu hayretten elüm el kudretidür Haramiyledi bulmadan iridür
 3869. Hemân sâ 'at irişdi 'ışk-ı anuñ Bu kağusun seşdi cism ü cānuñ
 3870. Göñül beymālu yuyar anda oldı O himmet öñine kâziya iltı
 3871. Çün anı meclisi şer'a yitürdi Ana 'ilm ü 'amel tanuk getürdi
 3872. O nefsuñ gaşbını eyledi ibrāt Aña hüküm odı evvel terk-i lezzāt
 3873. İkinci İiaqları issine virmek O kim mişli dürür mişlin getürmek
 3874. Anuñ kim mişli yokdur kıymetini Virip almak velinüñ himmetini
 3875. Aña kim 'ayb idüpdür kıymetin hem Vire takım bula derdine merhem
 3876. Eger mişliyise hem gine mişlin Vire kim himmet anuñ örte 'aybın
 3877. Şol altun gümüşe kim kalb edibdür Olaruñ kıymeti ferri gidipdür
 3878. Yürürdi kim şızurup pāk ide ol Ki issine virilmege bula yol
 3879. O lezzet terk-i habşı ola anuñ Ki vire borçlarının cism ü cānuñ
 3880. O mişli olan şalvātı zekātı Ki terk itmeyüpdı nefsuñ şıfātı
 3881. Buyurdi mişlini virmege anuñ Ki ol nefis ödeye haqqını cānuñ
 3882. Şu 'ilmi kim aña çok kıl u kālı Katuben örtmiş idi vaşf-ı hālī
 3883. Aña kıymet buyurdi 'ışk-ı şāhı Ki gösterüp ödeye ol günāhı
 3884. Bulınur zirā bulardan mekâşid Hālel irip olmaz ise kāsıd
 3885. Şalāvāt kim kōdı ta 'dīl-i erkān Kılurken anı terk iyleyüp ihsān
 3886. 'Ayıblu kılmiş idi ol nemāzı Kabul olmayıben nāz u niyāzı
 3887. Aña hem silini kılmak buyurdi Budur dün anı dermānın kayurdi
 3888. Zirā şundaki saklanmadı ihsān Ri 'āyet olmadı ta 'dīl-i erkān
 3889. Görür gibi kılınmasa 'ibādet Rükünleri anuñ olmaz ri 'āyet
 995 قال عليه السلام الاحسان ان تعبد الله كأنك تراه فان لم تكن تراه فإنه يراك
 3890. Kabul olmaz ol kuluñ namāzı Kaçan işidilür nāz u niyāzı
 3891. Şol imāna ki katmışdı gümānı Çürimişdi anuñ ile imānı
 3892. Ya sol kulluğa kim kılıp haṭālar Aña katmış idi zerk u riyālar
 3893. Şızurdı anı pāk eyle kalbi Ki hāliş ola ayırtlana kalbi

⁹⁹⁵ İyilik Allah'ı görür gibi ibadet yapmaktır. Sen onu görmesen dahi o seni görür.

3894. Ödesen borclaruñı kırtulursın Ve illā hapsuñ içinde olursın
 3895. Şu kim cehd iyleyüp ödedi anı Halas oldu yudı şek ü gümānı
 3896. Göñül aldı anı düzdi belekler İletdi hāzrete buldı dilekler
 3897. Şu kim o haps içinde oldu ‘āciz Ödeyemedi anı kıldı ‘āciz
 3898. O himmet anı anda oda urdı Yanıp nūr oluben maksūda irdi
 3899. Zirā hapsi olaruñ terk-i lezzāt Ne ‘ādet kalur anda ne ‘ibādet
 3900. O hāliyle çü kıldı ‘aczin izhār O ‘acz irdi anuñ derdine tīmār
 3901. Nice kim ‘acziyle fahr-i ‘ālem Kemāle irdi buldı derdine em
- ⁹⁹⁶ قال عليه السلام سبحانك ما عرفناك حق معرفتك
3902. Velī ‘acizle bulan istikāmet Koyandur lezzeti nefsi temāmet
 3903. Ki ‘ışk odı irüben nūr olavuz Vücūd-ı şāh ile ma’mūr olavuz
 3904. Koya varlukları çün gide perde Güde kim varlık anuñ kām u yirde
 3905. Gel imdi gāsb-ı nefsi bildüñ ise Anuñ derdine merhem bulduñ ise
 3906. Yüz ur dergāha çok eyle tazarru ‘ Velikin himmetin eyle tevaḳku ‘
 3907. Kimiñişdüre saña himmetini Tuta nefsuñ ala ol lezzetini
 3908. Riyāzātıyla kıla ‘aczin izhār İre Hāḳ rahmetinden aña tīmār
 3909. Temāmet yanubanun nūr olasın Hāḳkuñ gufrānile maḡfūr olasın
 3910. Bizi o ‘acz elinden kırtar ey Hāḳ İre ‘ışkuñ olavuz nūr-ı muṭlak
 3911. Me ‘ādin cevherine kan olavuz Anuñla şāhib u ihsān olavuz

Beyān-ı Sırr-ı Şuf‘a-i Ma‘nevī

3912. Çü mevc urdı yanadur yası ‘ışkuñ Diler başdan aşā sevdası ‘ışkuñ
 3913. Ne şatılsa gerek kim tuta şuf‘a Dil ü cān ala kime virse rük‘a
 3914. Zirā olmuş durur pes yine ortak Ne kim varsa eger bātıl eger Hāḳ
 3915. O meşrebden kamu oldu vücūdı Aña kılar kamu varlık sücūdı
 3916. Kimisinüñ sucūdı ihtiyārı Kimisinüñ sucūdı ıztırārı
 3917. Gelen andan girü fānī olısar Hemān ‘ışk-ı ezel bākī kalısar
 3918. Vücūdı aña şatmaklık yek imdi Çü mülk anuñ ne aḡd/vüñe döndi
 3919. Ve illā gayre şatsan şuf‘ārı ol Hāḳikatde girü aña virür yol

⁹⁹⁶ Ya Rabbi seni hakkıyla bilemedik.

3920. Hemān sen ğayre şatduġuñ ħalur iş Ol işden nefse irer nice teşvîş
 3921. Şerî 'âtde nice kim mülk-i issi Şatarsa şuf 'âre erüñ olur aşş
 3922. Eger şuf 'a tutar ise o muhkem Bahāsın viribenüñ biş eger kem
 3923. Tarîķi şuf 'anuñ oldur ki talib O mülki almasına ola rāġib
 3924. Taleb kıla o mülki üç keret ol Ki bula müştediten almaġa yol
 3925. Biri işidicek şatusın anuñ Tanuķtu ne bāya aslın gümānuñ
 3926. Kim anuñ talib olduġı biline Niza 'eylemeye kimse yolına
 3927. Bir o mülkün istiyene vere ol Tanuķ tuta ki bula almaġa yol
 3928. Biri kādî katında isteye Hāk Kim anuñ da 'vāsı ola muħaķķaķ
 3929. Pes ol mülki aña hūkm ide bazı Eger olmazsa daħı issi rāzî
 3930. Çü bildüñ şuf 'a şer 'ini ey yār Hākikatde gel imdi gör ne kim var
 3931. Ne mülkdür ol ki issi şatdı anı Şefî 'î bildi şuf 'a tutdı anı
 3932. Ne meclisdür o kim işitdi talib Tanuķla tutup aña oldı rāġib
 3933. Gine mülk üstüne tanuķları ol Getürmeli nedendür anlaġıl yol
 3934. Tanuķları ya anuñ kādîsı kim Ki ol mülki şef 'a oldı Hākim
 3935. Dilersen anlayasın sırrın anuñ Gider sevgüsini zeyn-i cihānuñ
 3936. Ki dünyā sevgüsü ġaflet işidür Ne sır tuysun şu kim ġafil kişidür
 3937. Şerî 'ât yolu kim günden münevver Ol anda kimi göre kimisi ker
 3938. Pes anlara vilāyet sırrı kanda Çü ġafletden gönüllerinde
 3940. O sır oldur ki cism-i şāh-ı 'ālem Yaratdı varlġuñda mülk-i a 'zām
 3941. Ol evde nefsi cānı kıldı ortak Şatar anda biri bātıl biri Hāk
 3942. Velikin eyler 'ışķuñ cünbiş-i cān Ki nefş ehli ne kim şatarsa andan
 3943. Ala cān içüñ anı tuta şuf 'a Bahāsı içün aña sala rük 'a
 3944. Ki ta cem ' eyleye anuñ bahāsın Alup vire bahānuñ müntehāsın
 3945. Ki cānuñ eylemeye nefsuñ hevāsı Çü al vire bahānuñ müntehāsı
 3946. Tanuķlarıyla isbāt ide anı Ki ta ħalmaya kimsenüñ gümānı
 3947. İki dürlü yidi hem hāşıl anda Biri beñzerdi zehre biri ħande
 3948. O tatlu hāşılı cān almış idi Anu acısı nefse gelmiş idi
 3949. Anuñ tatlusı imān u 'ibādet Anuñ acısı küf ü cehl ü zellāt
 3950. Şatarsa cān o tatlu yile anı Bahā alubanuñ hūr u cinānı

3951. Anı şatun alurdu şāh-ı ‘ālem Kılıp cennāt ile cānın mükerrerem
 997 قال الله تعالى ان الله اشترى من المؤمنين انفسهم و اموالهم با تلم الجنة
3952. Tutarda nefis anı tiz şuf’a anda Bahā bulmaz kalurdi yidi yanda
3953. Zirā dünyā yidi nefsūn kazancı Fenāyiçün düzilmiş māl u genci
3954. O fānī bākīyā mil olmaz idi Anuñçün hūkm-i şer ‘ī gelmez idi
3955. Hem ol şuf ‘āya bulmazdı tanuqlar Tahāret ehli yolda uyanuqlar
3956. Zirā tanuq aña ‘ilm ü ‘ameldür O nefsūn işi hod mekr ü dağaldur
 998 قال تعالى وما خلقت الجن والانس الا ليعبدون
3957. Pes işbāt idemezdi şuf’āy ol Murāda irmeyüp gözledi yol
3958. Qabūli ol Hakkūn red olmaz idi Pes ol nefse yine mülk gelmez idi
3959. Velī nefis anı dünyālige şatsa Olacı haşşı ile oda atsa
3960. Alurdi dünyā halkı milki elden Virürdi müştēhāsın her maḥalden
3961. Tutarısa anı şuf’ā cünbiş-i ‘ışk Gör anda neyleridi verziş-i ‘ışk
3962. Bu ikisin tutardı tanuq anda Ki hūkmü kılmaya nefsūn bedende
3963. Getürürdi yine ‘ilm ü ‘ibādāt O mülk üstine tanuq anda işbāt
3964. Şorardı bunları himmet öñine Ki fitne olmaya işūn şonına
3965. Ki ta kādīlūk ide himmet-i er Alup mülkini nefsūn ola server
3966. Suvara tevbesi suyuyla anı Kamu işşıya döne her ziyānı
 999 قال الله تعالى يبدل الله سيئاتهم حسنة
3967. Çü nefis ol himmetūn hūkmūn gördi Kamu alduqların issine virdi
3968. Takazā kılar ol anuñ bahāsı Diledi hem bahānuñ muntehāsı
3969. Diledi çünbezenmiş hubb-ı şehvet Anuñ azādları hod ‘ayn-ı miḥnet
3970. Zirā milki ile malu ‘avret oğlan Saña rahat mı kor kim hoş ola cān
3971. Belāsı miḥneti çok balı acı Şunuñ kim aña vardur ihtiyācı
3972. Bahāsın virelüm biz hūr u cennet Ki bulasın iki ‘ālemde rahmet
3973. Nice kim Hāk beyān eyledi anı Bil anuñ ma ‘nisin terk it gümānı

⁹⁹⁷ Allah müminlerden canlarını ve mallarını, kendilerine cennet vermek üzere satın aldı. 9 Tevbe 111 (Bu ayet Ö’de yok).

⁹⁹⁸ Ben cinleri ve insanları ancak bana kulluk etsinler diye yarattım. 51 Zariyat 56 (Bu ayet Ö’de yok).

⁹⁹⁹ Çünkü Allah onların kötülüklerini iyiye çevirir. 25 Furkan 70. (Bu ayet Ö’de yok).

قال تعالى زين للناس حب الشهوات من النساء والبنين والعنابر المعطران من الذهب والفضة
والخيال المسومة والاعطام والحشر ذلك مكر الحيلة الدنيا دار له عندك حسن المآب
1000

3974. Çü himmet oldu ol dem nefse kâdî O şahuñ rahmetine ola rāzī
3975. O mülk-i 'ışka verip çekdi elin Götürdi töhmetin ü kıl u kâlin
3976. Ol anuñ işledi külli budagın 'İbâdet ile cennet kıldı bağın
3977. Çü nefis anladı ol verzişi anda Gelip kesb ile oldu aña bende
3978. Didi ey şāh-ı âlem cenneti sen Baña virdüñ alduñ milki-i beden
3979. Yürür kul ol nazardan baña ihsân Senüñ olsun yine cennât u rıdvân
3980. Hemân sâ 'at bağışlandı ona nūr O nūr ile tarağın eyledi tūr
3981. İrişdi çün Hakk'a dün gün münâcât Kāmu 'ıyd oldu aña vakt u sâ 'at
3982. Eger evvel 'ibâdet olmuş idi Anuñla hūr u cennât bulmuş idi
3983. Dañi olma seddi imân-ı ikrār 'Amel 'ilm olmasaydı hem ana yār
3984. Tanuklık virmeseydi şuf 'āsına Kōmayup nefsi ol çirkin hūsına
3985. Getürmeseydi anı himete ol O mülki almağa bulamadı yol
3986. Getüre miydi nefsi inkiyâda O nefis ire miydi bunca murâda
3987. 'İbâdet ile pes olmaz yaluñuz Aña himmet eri irişmeyevüz
3988. Zirâ şıdkıdur anuñ ol 'ibâdet O şıdkı himmet ider 'ayn-ı tâ 'at
3989. O şıdk irişmese himmet erine Söker cāhil diken eker yerine
3990. Olur küfre ve fiska itikâdı Kılmaz Hāk söze ayruk inkiyâdı
3991. Bu yola şıdk ile toğru gel imdi Erenlerden aña himmet al imdi
3992. Ki saña şıdk ola 'ayn-ı ibâdet Eger kılılmaz iseñ zühd ü tâât
3993. Velî cāhil kişiye olma yoldaş Ki zehri bal yerine vermiye aş
3994. İbadet ile kalma 'ışka yapış Ki ol bilür nice alacağın iş
3995. Ala seni¹⁰⁰¹ çeküp nefsüñ elinden Şıfât-ı şāf ola 'ışkuñ yolundan
3996. Yerin tūr iyleyüp kıla müselmān Görine gözlerine nūr-ı imân
3997. Gel ey 'Āşık bu esrârı duy imdi Yapuşup himmete 'ışka uy imdi
3998. Ki mülküñ üstine sultān olasın Ten içinde yürürken cān olasın

¹⁰⁰⁰ İnsanlara: Kadınlar, oğullar, yüklerle altın ve gümüş yığınları, salma ve güzel atlar, davarlar ve ekinler aşırı sevgiyle bağlanan bu gibi şeyler çok ziynetli gösterilmiştir. Halbuki bunlar dünya hayatının birer metaıdır. Varılacak yerin bütün güzelliği Allah'ın yanındadır. 3 Ali imran 14. (Bu ayet Ö'de yok).

¹⁰⁰¹ Ala seni: mülki s.

3999. İlāhî sen irişdür bize himmet O himmet hürmetine eyle hürmet
 4000. Kim anuñ nûr ile rahmet bulavuz Varuben hâzrete hürmet bulavuz

Beyân-ı Sırr-ı Kismet-i Ma 'nevî

4001. Göñül seyr iyledi bazar-ı 'ışkı Getürdi armağan esrâr-ı 'ışkı
 4002. Şunı kim kismet itmiş Hâk ezelde Velî komış anı her bir maḥalde
 4003. Göñüller aña tâlib olmağıçün Anuñla sırr-ı şâhı bulmağıçün
 4004. Taleb kıl sen daḥı ey tâlib-i Hâk Şunı kim saña¹⁰⁰² olmuşdur muḥakkak
 4005. İre dilden saña esrâr-ı anuñ Görine gözine envâr-ı anuñ
 4006. Ki kılmadın taleb irmedi maḥsûm Egerçi olmuşdı her ḥaşşa ma 'lûm
 4007. Niçe kim şer ' içinde mâlı kismet Talebden soñra kıtur ehl-i 'işmet
 4008. Velî kismet kılan 'adil gerekdür O 'ilm içindeki fazıl gerekdür
 4009. Ki kimse ḥakkını kılmaya zâyı ' Olaruñ ḥayrına olmaya mânı '
 4010. Mu 'ayyen bir kişi kılmaya Hâkim Eger ol yirde bir kaç olsa 'âlim
 4011. Velî anlar daḥı olmaya artuk Ki ücret kız olup örtülmeye Hâk
 4012. Naşib üstine vire ehl-i ücret Ki aralıkda bulunmaya¹⁰⁰³ töhmet
 4013. Çü bildüñ niçedür aḥkâm-ı kismet Al imdi seyrini bilmege himmet
 4014. Nedür mâlı anı kismet kılan kim O kismet kılan kim oldu Hâkim
 4015. Nedür ücretleri kismet kılanuñ Nedür 'ilmi nedür 'adli hem anuñ
 4016. Ya şirket anda niçüñ cā'iz olmaz Çü anlara kimesne ḥâciz olmaz
 4017. Neden ta 'yini cā'iz oldu anuñ Bil anları ki gide her gümānuñ
 4018. O sır ol kim yarattı 'âlem-i Hâk Cemi 'î kismetini kılda muḥakkak
 4019. Ecel rızık u 'amel 'ilm ü 'ibâde'l Kime imān kime küfr ü ḍalâlet
¹⁰⁰⁴ قَالَتِ عَلَيْهِ السَّلَامُ اَنْ خَلَقَ اَحَدَكُمْ يَجْمَعُ فِي بَطْنِ امَةٍ اَرْبَعِينَ يَوْمًا
 4020. Ezel-i kismet kamu andan oldu Velî bunda ḥalâyıkdan bilindi
 4021. Zirā düzdi nizām-ı 'âlemi ol Halife kıldı anda âdemi ol
¹⁰⁰⁵ قَالَ اللهُ تَعَالَى دَاوُدُ قَالَ رَبِّكَ الْمَلِكَةُ اِنِّي جَاعِلٌ فِي الْمَلِكِ خَلِيفَةً

¹⁰⁰² Saña: kismet s.

¹⁰⁰³ Bulunmaya: görünmeye s.

¹⁰⁰⁴ Sizden birinizin yaratılışı anne karnında kırk günde oluşur.

¹⁰⁰⁵ Ve düşünki rabbın meleklerle 'Ben yer yüzünde muhakkak bir halife yaratacağım'...2 Bakara 30.

4022. Ki her iş andan işlene bu ilde
 4023. Yaratdı gövdesini halka muhtâc
 4024. Pes ol şarfatları öğretti halka
 4025. Anı kim kısmet itmişdi ezelde
 4026. Kılamazdı velî anı taşarruf
 4027. Ki ta hâcetleri anuñ biteydi
 4028. Tonanaydı yaluñlar toyup acılar
 4029. Biri birine bunlar oldu muhtâc
 4030. Ol acdan niçe yirde oldu şirket
 4031. Egerçi kısmet olmasaydı Hakk'dan
 4032. Şerî 'ât hükm ile Hakk anı düzdi
 4033. Anuñ rezzaklığı tenden görindi
 4034. Yaratdı cânı gönli perdede ol
 4035. Cihāna virüpdü nūr-ı hidāyet
 4036. Ezelden olmuş idi gerçi kısmet
 4037. O nūr ile nebiler dāvet itdi
 4038. O nūra ortak olmuşdı kamular
 4039. Her ümmet Hakk'dan imān bulmaz idi
 4040. Çü lutf itdi taleb virdi bulara
 4041. O lutf ile çü imān hazzın aldı
 4042. Olup kısmet seçilmese iş anda
 4043. Hakk anda her birin kıldı kâ'im
 4044. Zirā meşhūr idi 'adli olaruñ
 4045. Kimine virdiler cennet naşibin
 4046. Şular kim oldılar cennetde hurrem
 4047. Olardan dahı hem hazz aldı bunlar
 4048. Velî bunlar belāyı bunda geçdi

Kimi gövdede kimi cân u tende
 Çağa çıplak başı tār u karın ac
 Ki ton ola¹⁰⁰⁶ ekine lokma halka
 Tutardı her biri kısmeti elde
 Birine kılmayınca ol telattuf
 Bunuñda rızkı nefesine yiteydi
 Bulaydı hem açık başlara taclar
 Gehi yaluñ gehi tok gehi aç
 Pes itmek lâzım oldu anı kısmet
 Bilinmezdi okunmasa sabakdan
 O rızkuñ şüphesin gönülden üzdi
 Anuñcün niçeler aña sürindi
 O perdeden açamazdı Hakk'a yol
 O nūr buldılar ehl-i 'ināyet
 Bulunmazdı eger olmasa dāvet
 O dāvetden niçeler lutf'a yitdi
 Taleb olmasa irmezdi umular
 Nebiler Hakkı dāvet almaz idi
 Ki maksūm irişe her bir hūlara
 Niçeler lîkin ince nesne kaldı
 Ten ü cân idemezdi cünbiş anda
 Ki olalar naşib üstine Hâkim
 Bilür idi naşibin her hūlaruñ
 Kimine virdiler miñnet naşibin
 Şular kim kaldılar miñnetde mülzem
 Anuñcün çok riyāzāt kıldı bunlar
 Varuban anda sağlık suyn içdi

1007

قال الله تعالى: وسقاهم من شربا طهورا

¹⁰⁰⁶ Ton ola: ola ton s.

¹⁰⁰⁷ Rableri onlara temiz bir içecek içirmiştir. 76 İnsan 21.

4049. Oları kim miḥneti añā kodılar O yirün lezzetinden el yudılar
 4050. Çü kısmet her nebî elde olındı¹⁰⁰⁸ O kısmet 'ilmi bunlara gelindi¹⁰⁰⁹
 4051. Ledün¹⁰¹⁰ 'ilmin olara virdi ol Hâk O 'ilmi kılmadı bir yirde ancak
 4052. Anuñla yandı çok yirde çıraqlar Anuñla yetdi her yolda yaraqlar
 4053. Olara virmedi ecr-i muşā'ī Ki ecre olalara her yirde sâ'ī
 4054. Naşiblüden naşibe göre ücret Olara virüben Hâk virdi 'izzet
 1011 قال النبي عليه السلام الدار على الخير كفاعله وفاعله في الجنة
 4055. Anuñ çün fahr kıldı ümmetine¹⁰¹² Resül-ı Hâk hüdādan hürmetine¹⁰¹³
 4056. Çü irürdi hüdādan da'vet-i 'ām Pes añā şuḥb¹⁰¹⁴ bir işde kılmadı ham
 4057. Mu 'ayyen kıldı anı hem ol işde Ki kısmet ol ide yād u bilişde
 4058. Zirā 'ālemde mişli gelmez idi O bildüğini kimse bilmez idi
 4059. Halā'ık da'vetine ümmet oldu Niçelere egerçi miḥnet oldu
 4060. O miḥnetden resūla irdi rahmet Anuñ çün çekdi çok dünyāda miḥnet
 1015 قال النبي عليه السلام ما أودى نبي مثل ما أودى
 4061. Velī añā göre buldı 'atālar Aña olmaya yine kıldı belālar
 4062. İcābet ümmeti uyanlar oldu Anuñ hükmine baş koyanlar oldu
 4063. Resül-ı Muşafā ol hāle baqdı Naşibi yerlü yerine bıraқdı
 4064. Naşibin 'aқıl ola namāzuñ Bıraқdı kim bula hazzın namāzın
 4065. Şular kim buldı hacca istitā'at Naşibin virdi kim kıla itā'at
 4066. Şuna kim ehl-i şurbdan olda sâ'im Tene'um virdi cennet içre dā'im
 4067. Şular kim hükmine anuñ kıldı ikrār Hâkkuñ cenetlerin kıldı hūridar
 4068. Şuñā kim Hâk yolında oldu fānī Yudı 'ışkı ile nām u nişānı
 4069. Aña gösterdi ol şāhuñ cemālin Gözinden yuyup imkānuñ ḥayālin
 4070. Kamuya hisseler andan saçıldı¹⁰¹⁶ Ezel kısmetleri andan açıldı

¹⁰⁰⁸ elde olındı: elinde oldu s.

¹⁰⁰⁹ O kısmet 'ilmi bunlara gelindi: pcs bunlara geldi s.

¹⁰¹⁰ Ledün: Vahiy s.

¹⁰¹¹ Hayra çağırın bunu yapmış gibidir. Bunu yapan da cennettendir. Keşfü'l-Hafa 1282.

¹⁰¹² Ümmetine: ümmetiye s.

¹⁰¹³ Hürmetine: hürmetiyle s.

¹⁰¹⁴ Şuḥb: her s.

¹⁰¹⁵ Benim sıkıntıya ma'ruz kaldığım gibi hiç bir peygamber ma'ruz kalmadı. Keşfü'l-Hafa 1282.

¹⁰¹⁶ Saçıldı: açıldı s.

4071. Şu ‘âlimler ki andan oldı vâriş Olara ‘arz olındı külli hadîş
 4072. Ki kısmet kılalar anuñ yirinde Görine işi anuñ her birinde
 1017 قال النبي عليه السلام العلماء ورثة الأنبياء
 4073. Mu‘ayyen olmadı anlar dahi hem Ki her yirde olalar derde merhem
 4074. Olarda kısmeti andan kılalar Naşiblü behre anlardan olalar
 4075. Çü saña irdi imān ü hidāyet Bil andan kim saña irmiş ‘ināyet
 4076. Ezelde kısmetüñ cennāt imiş bil O kısmet üstine dā‘im şükür kıl
 4077. Ki saña artura hūr u nā ‘iml¹⁰¹⁸ İrağ iyliye nefsünden cehimi¹⁰¹⁹
 4078. Süre taklidi ire ‘ilmi anuñ Döne ‘ayne yuna nām u nişānuñ
 1020 قال الله تعالى لمن شكرم لازيدنكم دلتى كفرتم ان عذابي لشديد
 4079. Sen ey ‘Āşık aña şükri çok eyle Anuñ nūrıyla cānı gönli toyla
 4080. Ki ‘ālemde ola hālun münevver Aduñ manşūr ola zātuñ muzaffer
 4081. İlāhī sen irüşdür bize nusret Ki bulavuz iki ‘ālemde rahmet
 4082. O rahmet nūr ı ile şād olavuz ‘Alāyıkdan geçüp āzād olavuz

Beyān-ı Sırr-ı M zāra‘a-i Ma ‘nevi

4083. Yine açıldı çün¹⁰²¹ genc-i ma ‘ārif Göñül esrārını añlaya ‘ārif
 4084. O sözlerden ola tohm-ı ma ‘ānı Kulluk toprağına ekdüre anı
 4085. Ki pişe ol ma ‘āniden ‘ameller Tutıla her me ‘āşidan haleller
 4086. Çü ‘ilm esrārına a ‘māl olavuz Toğa ol ma ‘rifetden düzene¹⁰²² düz
 4087. Şahih ola o yirde hem zāra‘at Çü tohmın ekdi¹⁰²³ vü bitürdi tā ‘at
 4088. Nice kim şer ‘uñ içinde firārī¹⁰²⁴ Bitürür yire eksün didi şāri ‘
 4089. Velī ehliyetiyle ‘ākidinüñ Ki bozulmaya aḥkāmı yüzünüñ
 4090. Hem anuñ müddetin dimek gerekdür Tohum kaydın bile yemek gerekdür

¹⁰¹⁷ Alimler peygamberlerin varisleridir. (İhya-i Ulum’id-Din C.1 S.60).

¹⁰¹⁸ Naim: na ‘imi s.

¹⁰¹⁹ Cehim: cehimi s.

¹⁰²⁰ Rabbiniz şöyle ilan buyurdu: And olsunki şükür ederseniz elbetteki size daha fazla veririm. Ve eğer nankörlük ederseniz haberiniz olsun ki azabım çok şiddetlidir. 14 İbrahim 7.

¹⁰²¹ Yine açıldı çün: Çün yine s.

¹⁰²² Düzene: birine s.

¹⁰²³ Ekdi: aldı s.

¹⁰²⁴ Firārī: müzarig s.

4091. Ki kankı cins olacaktur ekilen Anuñ yolına zahmetler çekilen
 4092. Hem ol tohum anı¹⁰²⁵ kimdür bileler Aña göre bu tedbiri kılalar
 4093. Dañi kütünü ol bir yoldaşınıñ . Beyân itmekdürür şartı işinüñ
 4094. Dañi işmarlamakdur yirüñ issi İkinciye yerden dilerse issi
 4095. Ki ta eküp getüre hâsıl anda Ulaşalar ne olsa fazıl anda
 4096. Şerî'âtde ekin ortakluğundan Haber bildüñse aña sırrını sen
 4097. Nedür tohum u nedür yer ü nedür iş İkinci kankısı ya kandıdur iş
 4098. Nedür bunlara ehliyyet bu işde Ki isteyesin anu yaz u kışda
 4099. Nedür müddet bularuñ¹⁰²⁶ san'atına Ki had ola ol işüñ zahmetine
 4100. Nedür tohumın beyân itmek bu yolda Ya tohum issin 'ayân itmek bu yolda
 4101. Nedür kısdı o tohum issi kişinüñ¹⁰²⁷ Ki anuñla üstine tura işinüñ.
 4102. Nedür teslimi ol bir issinüñ hem Bil anı kim her işüñ ola muhkem
 4103. Ol oldur kim bu mülküñ pâdişahu Yaratdı âdemi gösterdi râhi
 4104. Çü gönderdi anı çıplak piyâde Çemi'i ma 'rifetden gönli¹⁰²⁸ sâde
 4105. Dükeli nesnelerden gönli¹⁰²⁹ zâhil Veli her nesnenün 'ilmine kâbil
 4106. İrişdi bunlara 'ilm-i ilâhî Ki ekdi kim-işi kim oldı şâhî
 4107. Zirâ anlar zırâ 'at kılmadılar Ekinci bulup ortak olmadılar
 4108. Şurûtını anuñ istemediler Ekin vaktında kaydın yimediler
 4109. Ekin tohumın bulmadılar anda Biçin vaktında kaldılar yabanda¹⁰³⁰
 4110. Anuñ tohumı ma'ârif 'ilm u kurañ O tohumu hâsıl iden şıdık u imân
 4111. Şular kim buldılar imân u şıdık Delîl idindiler ol şıdka 'ışkı
 4112. Hem eglendi olara 'akl-ı kâmil Ki dünyâda ekinler biçdi hâsıl
 1031 ^{مَا لَيْسَ عَلَيْهِ السَّلَامُ النَّبِيُّ الرَّسُولُ}
 4113. Nâzar kıldılar ahvâluñ soñına Yeri iletdiler üstad öñine
 4114. Tohumlar hem anuñ sizden¹⁰³² didiler O tohumuñ yirleri bizden didiler

¹⁰²⁵ Tohum anı: tohum issini s.

¹⁰²⁶ Bularuñ: olaruñ s.

¹⁰²⁷ Kişinüñ: işinüñ s.

¹⁰²⁸ Gönli: gönül s.

¹⁰²⁹ Gönli: 'aklı s.

¹⁰³⁰ Kaldılar yabanda: kaydın yıymadılar s.

¹⁰³¹ Dünya ahiretin tarlasıdır.

¹⁰³² Tohumlar hem anuñ sizden: laru emeksizden s.

4115. Ekin ekün bile ortak olalım Biçin vaktinde hâşıllar bölelim
 4116. Bular ekdi yü biçdi¹⁰³³ çok ‘ameller Tola geldi o hâşıldan mağaller
 4117. Pes anuñ tohmı oldı hük-m-i kur’ân Hem anuñ yeri oldı şıdk u imân
 4118. Ekin ehliyyeti ki kâmil olmak Yer issi ‘ilmi ile¹⁰³⁴ ‘âmîl olmak
 4119. Ger olmasa ekin ‘ilminde kâmil Yer issine dalâlet vire hâsıl
 4120. Ya olmasa yer issi yerine¹⁰³⁵ râm Tohum kala o yer isi ola¹⁰³⁶ bed-nâm
 4121. Pes aña tohmını ekmeğe kâmil Egerçi yeri olmuş idi kâbil
 4122. Zirâ kılta yaluñuz şıdk u imân ‘İlimsüz¹⁰³⁷ mü’mini kılmağ musûlmân
 4123. O imâna ‘ibâdet ırmeyince Musûlmân adın aña virmeyince
 4124. Buña müddet ‘ömr oldı temâmet O günde bulsar hâsıl selâmet
 4125. Şamandan dane ol gün fark olırsar Kime rahmet kime miñnet olırsar¹⁰³⁸
 4126. İkinci enbiyâ’ vü evliyâdur Yer issi mü’min ehl-i du ‘âdur
 4127. Yerüñ teslimi anuñ inkiyâdı Bularuñ buyurduğına i’tikâdı
 4128. Yer issi yer için ala ‘ağalar Ekin ekdün çün bula du ‘âlar
 4129. Du‘âsından olaruñ ire rahmet İkinci anuñ ile bula cennet
 1039 قال النبي عليه السلام قال على الخير كناعله وناعله في الجنة
4130. Velî şartdur o yerde kabiliyyet Ki ol yere tohumlar aña himmet
 4131. Kaşâvetden yerin taş taldurursa Dikenler aradan baş kaldurursa
 4132. Olar anlamış iken işi bunda Bırağupanı qalalar yabanda
 4133. Olaruñ yollarına gözi bakmaz Olardan ma ‘rifet çeşmesi akmaz
 1040 قال الله تعالى ثم قسست قلوبكم من بعد ذلك فهي كالحجارة أو أشد قسوة

4134. Şu kim şıdkı yerine diken ekdi Ezel imânını yabana dökdi
 1041 قال النبي عليه السلام كل مولود يولد على الفطرة الا لحم ثم اجاه يهودا او نصرانيا او مجسانا

¹⁰³³ Biçdi: bitdi s.

¹⁰³⁴ Yer issi ‘ilmi ile: Yir issinün ‘ilimde s.

¹⁰³⁵ İssi yerine: buyruğa s.

¹⁰³⁶ Tohum kala o yer isi ola: Tohumsuz tabiyetsüz kala s.

¹⁰³⁷ İlimsüz: ‘amelsüz s.

¹⁰³⁸ Olırsar: geliser s.

¹⁰³⁹ Hayırda çığır açan bunu yapmış gibidir. Onu yapanda cennettir. Keşfü’l-Hafa 1282.

¹⁰⁴⁰ Bütün bunlardan sonra kalpleriniz katılaştı. Şimdi onlar taşlar gibi hatta daha katıdır. 2 Bakara

4135. Olardan bitdi inkār u ḍalālet Getüreler yardan cürüm¹⁰⁴² cehālet
 4136. Ekinler yanalar azdurdugıçün Uyanlar yanalar ekdürdüğüçün
 4137. Pes imdi ol¹⁰⁴³ yirün taşını sökdür Ma ‘ārif tohmını yerine ekdür
 4138. Dönüp tevbe şuyıyla şıvaranı Gider içindeki şekk u gümānı
 4139. Vilāyet şemsi ile perverīş vir Her işüñ ğavrına var sırrına gir
 4140. Göresin zāhir ü bātin temāmet O sultān ile bulmuş istikāmet
 4141. Yuyup āyine-i sultān olasın Göñüller derdine dermān olasın
 4142. Varup¹⁰⁴⁴ şeytān ile olma muşāhib Anuñ tohmına zinhār olma rāğıb
 4143. Çün arıtdun diken cān u bedenden O tohmuñ yirine bin biter andan
 4144. Tuy imdi Aşıkūñ esrārını sen Göresin cān u dil envārını sen
 4145. Anuñ ile temāmet nūr olasın ‘Ināyet irüben manşūr olasın
 4146. İlāhī bize sen irgür ‘ināyet Daḥi kılğıl bizi¹⁰⁴⁵ ehl-i hidāyet
 4147. Aşt viriş evliyālarla¹⁰⁴⁶ kılavuz Senüñ esrārūñ anlardan bilevüz

Beyān-ı Sırr-ı Mūsakāt-ı Ma‘nevī

4148. Yine hān-ı¹⁰⁴⁷ vilāyet irdi Hākdan Yiyenlere¹⁰⁴⁸ ‘ināyet irdi Hākdan
 4149. Şaladur irsüñ ol hūna irenler Anuñ ihsānına göñül virenler
 4150. Bular¹⁰⁴⁹ anda cān u dil ğıdāsın İşideler anuñla Hāk nidāsın
 4151. Çözeler¹⁰⁵⁰ diyü nefsüñ bend ü bağın Oda yanduralar büstān u bağın
 4152. Göñül bağın göreler kim çözilmiş Hevā yile budakları kırılmış¹⁰⁵¹
 4153. Tiz üstad eline vireler anı Kıla tā terbiyet ol büstānı
 4154. Göre ol bağ içinde ihtiyācı Kıla her ağacın tubā ağacı

¹⁰⁴¹ Her doğan çocuk islam fitratı üzerine doğar sonra babası onu ya Yahudi, ya Hristiyan ya da Mecusi yapar. Keşfü'l-Hafa 1990.

¹⁰⁴² Yardan cürüm: yerden cürm ü s.

¹⁰⁴³ İmdi ol: Sen gel s.

¹⁰⁴⁴ Varup: gine s.

¹⁰⁴⁵ Daḥi kılğıl bizi: Muşāhib eyle hem s.

¹⁰⁴⁶ Evliyālarla: Aış olarufıla s.

¹⁰⁴⁷ Hānı: hān s.

¹⁰⁴⁸ Yiyenlere: alanlara s.

¹⁰⁴⁹ Bular: bulalar s.

¹⁰⁵⁰ Çözeler: Şaşalar s.

¹⁰⁵¹ Kırılmış: Kırılmış s.

4155. Nice kim şer' içinde kişi bāğın Virür üstada kim kıla yarağın
 4156. Veli bāğa gerekdür kabilliyet Ki bağ issi kıla ol bāğa himmet
 4157. Virenüñ alanuñ ehliyeti hem Gerekdür kıl ola ahdları muhkem
 4158. O bāğ işleyenin daħı işini İdüp¹⁰⁵² yimek gerekdür teşvîşini
 4159. Ki 'akduñ¹⁰⁵³ olmaya soñra¹⁰⁵⁴ nizâ 'î O bāğ içinde sâ 'î iyliye sâ 'î
 4160. Ağaç mıdur çabak¹⁰⁵⁵ mıdur o bāğı Bilüben kılalar aña yarağı
 4161. O bağ issi daħı kimdür bileler Aña göre aña hidmet kılalar
 4162. Ol işleyen kişinüñ hissesin hem Gerek ta'yin ideler pes eger kem
 4163. Ki ta aña göre hidmet kıla ol O bāğı düzmege himmet kıla ol
 4164. Açalar kapusın ol būsitanuñ Vireler eline miftâhın anuñ
 4165. Ki ne kılursa ol kıla anda Acıyın döndüre işleye¹⁰⁵⁶ kande
 4166. Gel imdi aña esrârın bu hâlün Nedür maksûdı bunca kıl u kâluñ
 4167. Nedür bāguñ işi ya kankıdur bāğ Anı bil¹⁰⁵⁷ kim dil ü cânuñ ola sağ
 4168. Nedür ol bāğ içinde kabiliyyet Ki aña göre ola aña himmet
 4169. Varanuñ elinüñ ehliyyeti ne Sekâmetligi kankı sohbeti¹⁰⁵⁸ ne
 4170. Çü bāğı kankıdur yohsa ağacı Ne işdedür bu bāguñ ihtiyâcı
 4171. O bāğ issi adın bilmek ne işdür Ya bāğı işleyen âşî ne işdür
 4172. Ne vechiledürür teslîmi anuñ Ki yine¹⁰⁵⁹ yemişi ol būsitanuñ
 4173. Kulak tut ger anı dinleyesin Bu¹⁰⁶⁰ sözden vaşf-ı hâluñ aňlayasın
 4174. Ol oldur kim seni Hâk kıla mü'min Getürdi enbiyâ islâm ü âyin
 4175. Gönülde dikdi Hâk imân ağacın Götürdi yollar dökün külli bacın
 1061 مَالِ تَعَالَى كَلِمَةً طَيِّبَةً كَفَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ
 4176. 'Amel çabakların yağdurdı aña 'İnâyet yağmurın yağdurdı aña

¹⁰⁵² İdüp: Diyüp s.

¹⁰⁵³ Ki akduñ: sonra s.

¹⁰⁵⁴ Soñra: 'akdin s.

¹⁰⁵⁵ Çabak: çibuk s.

¹⁰⁵⁶ Acıyın işleye döndüre: acısın işleye döndere s.

¹⁰⁵⁷ Anı bil: bil anı s.

¹⁰⁵⁸ Sohbeti: sıhhati s.

¹⁰⁵⁹ Ki yine: bite s.

¹⁰⁶⁰ Bu : o s.

¹⁰⁶¹ Görmedin mi, Allah nasıl bir nisa verdi? Hoş bir kelimeyi kökü sabit, damları ise yukarıda olan bir ağaca benzetti. 14 İbrahim 24.

4177. Çabakda¹⁰⁶² irdi hem engür-ı cennet Senin çün virdi anı hür-ı cennet
4178. Şuyından oldu hem anuñ suçısı Ne kokusu var anuñ ne acısı¹⁰⁶³
4179. Ne 'akl almak ne yüz şuyın dökmek Ne gül çiçek yerine diken ekmek
- 1064 قال الله تعالى مثل الجنّ الذي وعد المشغوث فيها انهار من ماء غير آسن وانهار من لبن لم يتغير طعمه وانهار من خمر لونه الشاربين وانهار من عسل مصفى
4180. Oluñ varlığın sen oda yakduñ Aduñ insan iken itlere dakduñ
4181. Virildi itleruñ kaldırdı başın Kolayladı özüne kendü işin
4182. Ununturdı saña cennet ta 'amın İşitmez oldu gönülün Hāk kelāmın
4183. Korıdı ağacuñ bozıldı bağuñ Cehennemde dünledi her budagun¹⁰⁶⁵
4184. Kamu tatlılarına acı katduñ Kimini ekşidip şeytān işetdün
4185. Şıduñ hāk buyrığın olduñ melāmet Çüritdün sağluğın bildün seķāmet
4186. Harāb oldu çü bağuñ kaldı işden Anıñçün seçmez olaruñ yaz u kışdan
4187. Buyurdı Hāk ki yek rızkuñ helālin Bırağup buyruğı çekmek vebālin
- 1066 قال تعالى كلوا من طيبات ما رزقناكم
4188. Günāhı yaqlığı arz itse şeytān Size ben yarlıgayıp kıldı ihsān
- 1067 قال تعالى الشيطان يعدكم مغفرة ويامركم بالفحشاء والله بعدكم مغفرة من فضله والله فاحس عليه
4189. Yiründe var idi hod kabiliyyet Anuñçün olmuş idi hayre niyyet
4190. Özünde var ise hem ehliyyetden Taleb kıl evliya esrārını sen
4191. Vilāyet anlaruñ ehliyyetidür Hāka ol bağbānuñ kudretidür
4192. Çürüklerin olar ger kılmasa sağ Cehennem toprağı¹⁰⁶⁸ olurdu ol bağ
4193. Senüñ ehliyyetün Hāk söz işitmek Aña göre bu 'ālemde iş etmek
4194. Olar oldu bu bağuñ bağıbānı Vir anlara kurutma būsitanı
4195. 'Amel cıbuklarını işleyeler Hem imānuñ¹⁰⁶⁹ ağacın işleyeler

¹⁰⁶² Çabakda: çib ukda s.

¹⁰⁶³ Ne kokusu var anuñ ne acısı: 4178, 4186 Ö'de yok s.

¹⁰⁶⁴ Müttakilere vad oluan cennetin durumu şudur. Orada bozulmayan sudan ırmaklar, tadı değişmeyen süttan ırmaklar, içenlere lezzet veren şarabdan ırmaklar, saf baldan ırmaklar vardır. 47 Muhammed 15.

¹⁰⁶⁵ Dünledi her budagun: düzildi yaragun s.

¹⁰⁶⁶ Size verdiğimiz rızıkların en hoşlarından yiyin ve bu hususta nankörlük etmeyin 20 Taha 81.

¹⁰⁶⁷ Şeytan sizi fakir olacaksınız diye korkutur. Size kötülüğü emreder Allah ise size kendinden bir yarlıgama ve bolluk vad eder. 2 Bakara 268. (Bu ayet Ö'de yok).

¹⁰⁶⁸ Toprağı: tutrağı s.

¹⁰⁶⁹ İmanuñ: uyanuñ s.

4196. Gide taklidi anuñ bula tahkik
 4197. Senuñ aduñ o dem añlaya kāmīl
 4198. Vücuduñ mülkine ‘adl oldı işuñ
 4199. Naşibin bağbānuñ hem bilesin
 4200. İre andan saña dün gün mededler
 4201. Ol imān muhaqqak ‘ayne irmiş
 4202. Seni ğarķ iylemiş deryā-yı vaḥdet
 4203. Ne ‘ādil kalmış anda ne hūtālar¹⁰⁷⁰
 4204. Bilen oldur gören oldur iş andan
 4205. Yürimiş Aşikuñ zāt u sıfātı
 4206. Ve ger¹⁰⁷¹ ol yokluğa iriše cūdı
 4207. Gide ğayri anuñla ola kā’im
 4208. İlāhī ğayri kılma bize yoldaş
 4209. Her işuñde bize sen ol kılavuz
- Yuna tekzibi nefsuñ ide tasdik
 Ki zālīm nefsuñ ödi kaldı ‘ādil
 Yoluña toĝrı ola her bakışuñ
 Du’ā kılmakdurur dā’im kılasın
 Göresin kalmamış yoluñda sedler
 Özüñden seni almış anı virmiş
 Arınmış aradan aḥkām kesret
 Ne maḥkumēglenür ne ḥukm-i Ḥākim
 O deryāda cemi ‘ī cünbiş andan
 Okınur üstine yokluk berātı
 Ku’ūda döndüre ol dem sücūdı
 Anuñ ‘ilmi ola esrār-i ‘ālim
 Ki ğayr olmaz gönül ḥāline ḥāldaş
 Ki senüñle tuta ala göre göz

Beyān-ı Sırr-ı Zebāyih-ı Ma ‘nevī

4210. Çü irdi gönülüne Ḥaḳ’dan tecellī
 4211. Anuñcün taşra düşdi andan esrār
 4212. Ki ta tāiblere iyleye ta ‘līm
 4213. Ki ta himmet bıçağına yatalar
 4214. Helāl ola olaruñ et u cānı
 4215. Döne ḥayvān adı insān adına
 4216. Nice kim şer ‘içinde gelse ḥayvān
 4217. Kimini alduralar iḫtirārī
 4218. Zārüretde boğazlamakda nedür bil
 4219. Ol oldur kim aña düşmeye ḥayvān
- Görindi ol tecelliden tesellī
 Diledi dil kıla ol genci izhār
 Anı kim niçe ola¹⁰⁷² şeyhe teslim
 Kam u varlıkları aña şatalar
 O yolda ta gide nām u nişānı
 Bileler anda olmağūn dadı¹⁰⁷³ ne
 Boğazlayalar anı ki ola insān
 Kimini öldüreler ihtiyārī¹⁰⁷⁴
 Bilüp anı aña göre yaraķ kıl
 Cerāhat iyliye¹⁰⁷⁵ bir yerin andan

¹⁰⁷⁰ Hutalar: hu zālīm s.

¹⁰⁷¹ Ve ger: meger s.

¹⁰⁷² Ola: olur s.

¹⁰⁷³ Olmağūn dadı: olmanuñ tatı s.

¹⁰⁷⁴ Kimini öldüreler ihtiyārī: 4247 Ö’de yok s.

¹⁰⁷⁵ İyliye: kılasın s.

4220. Çü bismillâh ile timek ola ‘âdet Helâl ola ne yer olsa cerâhât
 4221. Cerâhâtı ile ger el vire ol Boğazlamak durur tertîb ile ol¹⁰⁷⁶
 4222. Boğazlaması oldur ihtiyârı Tutasın¹⁰⁷⁷ yaturasın ol tavârı
 4223. Nefes yerin ü kan yerin çalasın Şayım yerin dahı bile alasin
 4224. Çü bismillâh ile kesilür anlar Helâl olup pişe andan dürlü hünlar
 4225. Gerek evvel bıçağı¹⁰⁷⁸ pileyesin Anı yaturmak andan dileyetin
 4226. Ki ol hayvânıñ oyilmaya cânı Çalasın anı tez¹⁰⁷⁹ dökile kanı
 4227. Ger enseden kesersen başın anuñ Ki bil mekrde idersin¹⁰⁸⁰ işin anuñ
 4228. Dahı bağlayasın sürimegil sen Kerâmet yolına yürimegil sen
 4229. Bu ahkâmıñ gel imdi sırrını bil Boğazlanmasına nefsüñ taleb kıl
 4230. Ne hayvân ola ol kim ola insân Ger anı öldürüben dokesin kan
 4231. Nedür boğazlamaklık ihtiyârı Ya kankıdur bil andan ızırarı
 4232. Nefes yerini vü kan yirini bil Şayım yirine dahı hem nazar kıl
 4233. Bularuñ sırrını aña temâmet Kesüben olasin andan selâmet
 4234. O bismillâh ile kesmek nedür bil Ol adı okımayandan hâzer kıl
 4235. Yitürmedin pilemek ne bıçağı Ne kankıdur yatacak bend ü bağı
 4236. Anı enseden boğazlamak nedür bil Çü mekrüh oldı ol işüñ hâzer kıl
 4237. Sürimek bağlayuben nedür anı Anı bil kim gide göñül gümâni
 4238. Ol ol kim Hâk yaratdı seni câmi ‘ Virüp idi sâna hem ‘ilm-i nâfi ‘
 4239. Melek hayvân u ma ‘dın hem nebâtı Kâmusın cem ‘idüp virdi hayâtı
 4240. Bu mecmu‘uñ adın âdem kodı ol Aña esmâ’ öğretdün¹⁰⁸¹ didi ol
 1082 كما قال الله تعالى وعلم آدم الأسماء كلها
 4241. Melek rûhuñ mizâcuñ oldı ma‘den Ki terkîb itmek oldı ana ‘ayân
 4242. Nebâtıñ ol cismüñ nefsüñ çü hayvân Bu mecmu ‘uñ adını kodı insân
 4243. Nebâtı bunda hayvâna yidürdüñ Anı semürdüben ‘ilmüñ yitürdüñ

¹⁰⁷⁶ Ol: yol s.

¹⁰⁷⁷ Tutasın: tutuben s.

¹⁰⁷⁸ Gerek evvel bıçağı: Veli bıçağı evvel bi..... s.

¹⁰⁷⁹ Anı tez: tez anı s.

¹⁰⁸⁰ Ki bi mekr de idersin: Gine mekrüh idesin s.

¹⁰⁸¹ Aña esmâ’ öğretdün: esmâyı öğretdüm s.

¹⁰⁸² Ve Ademe bütün o isimleri öğretti. 2 Bakar 31.

4244. Anı arukladup aldurmayınca
 4245. Yiten 'ilmüñ girü alunağırmez
 4246. Tamarlarda segirdür çünkü şeytân
 4247. Velî himmetleriyle evliyānuñ
 4248. Vir ol hayvānı sen kaşşāb eline
 4249. Anuñ kaşşabı şimdi evliyādur
 4250. Kimisin öldürüler ıztırarı
 4251. Zārūret renci oldur kim geleler
 4252. O nefis ile yürürken ire anı
 4253. Anuñ nefsi o yirde ola mismil
 4254. Pes anuñ atı ol cāna gıdālar
 4255. Zirā her işi meczübuñ 'ibādet
 4256. Çü her hāl üzre irdi cezbe hāli
 4257. Pes isdenmez ol esrikden 'ibādet
 4258. Velî aylıben olursa sālîk
 4259. Yine şer 'üstine getüre anı
 4260. O tertib üzre anı kıla kurbān
 4261. Boğazlaması anı ihtiyārı
 4262. O teslim ide nefsi şeyh eline
 4263. Pes aña vācib oldı kim yetüre
 4264. Gerek evvel bıçağın biliye ol
 4265. Bilemesi anuñ çok çok riyāzāt
 4266. 'İbādetine anuñ ola münkād
 4267. O yulmaya o nefis anuñ işinden
 4268. O himmet aña hükm ide riyāzāt
 4269. Koyuben lezzetin ol dem başıla
 4270. Dem urmasun kese dünyi işinden
 4271. Çü nefis olan vü kan gide yabana

Ayagın bağlayup öldürmeyince
 Mela'uñ menziline anuñ irmez
 Ana açlık susuzluk oldı dermān
 Ki olardur kat 'i nefis ü hevānuñ
 Kese başın yetsin 'ilmüñ yolına
 Ki mülk içinde anlar reh-nümādur
 Kimisin öldürüler ihtiyārı
 Bulup Hāk sevgüsin¹⁰⁸³ himmet şalalar
 Nesine el irerse ura anı
 Çü himet irdi anı etdi bismil
 'İbādet itdürüp bula devālar
 Ege'tā 'at kıla ger terk-i 'āde't
 O hāl içinde 'aklın kıldı fānī
 Çü bilmez kankı tā 'at kankı 'ādet
 Olur mürşid anuñ kalbine mālîk
 Yuna anuñla nām u nişānı
 Çü oldı şeyhinuñ erine fermān
 Budur kim bir kıla hāk kıla yārı
 Ki başın kese anuñ Hāk yolına
 Kesüp başın anuñ işin yitüre¹⁰⁸⁴
 Anı bağlamak andan diliye ol
 Ki teslim ehli göre anda tā 'at
 Anı görüben aşlın eyliye yād
 Taleb kıla 'ibādet cünbişinden
 Zirā bendidür anuñ terk-i lezzāt
 Şoyım yeri riyāzātndan kesile
 Kesip kan yimegi her cünbişinden
 Helāl ola o nefsüñ eti cāna

¹⁰⁸³ Sevgüsin: sevdüğün s.

¹⁰⁸⁴ Yitüre: bitüre s.

4272. Çü bismillâh ile nefis ola anda Bırağup kalmaya anı yabanda
 4273. ‘İbâdetin kıla anuñ¹⁰⁸⁵ ğidâ cân İşide Hâk kelâmından ğidâ cân
 4274. Koyuben varlığın göre cemâlî Görüben ol cemâlî lâyezâlî¹⁰⁸⁶
 4275. Anuñla külli mahv ola vücûdî Temâm ola rûku‘ı vü sücûdî
 4276. Nedür ol besmele kim didi himmet Anuñla kesdi başın irdi rahmet
 4277. Ol oldugıdur anuñ mazhar-hâk İrüp irşadı andan nûr-ı muflak
 4278. Buşûretde zirâ irşâd anuñdur Ne cân u dil ne hûd nefis ü tenüñdür
 1087 قال الله تعالى انك لا تدري من احببت ولكن الله يهر من يشاء
4279. Şular kim olmadılar mazhâr-ı Hâk Hâkkuñ irşâd işi anda muflak
 4280. Çü kılmadı Hâk andan genci izhâr Aña teslîm idenler aña murdâr
 4281. O himmet enseden kesmeye anı Kerânetsüz o yolda döke kanı
 4282. Ol ol kim aña teslîm idene ol Riyâzâtsuz açâ Hâkdan yaña yol
 4283. Dönüp anda bu yere¹⁰⁸⁸ ana riyâzât ‘ibâdet ü müretteb terk-i lezzet
 4284. Riyâzâtsuz açubanuñ aña yol Riyâzât kıl dinmek soñra aña yol¹⁰⁸⁹
 4285. Başını enseden kesmekdür anuñ Kabul etmez ol işi cism ü cânuñ
 4286. Riyâzâtsuz çü buldı derdine em Riyâzâtı kerih görür ol ol dem
 4287. Veli bağlayup istese terk-i lezzet¹⁰⁹⁰ Sürünmedin bula ol dem murâd et¹⁰⁹¹
 4288. Zirâ sürünmek oldu aña kerâmet Güre iş kılmaya ehl-i sa ‘âdet
 4289. Açâ yolını¹⁰⁹² anuñ bula maksûd Gide âbid ‘ibâdet kala ma ‘bûd
 4290. Gel imdi oldu ise saña¹⁰⁹³ ta ‘lîm Kim ile nefis¹⁰⁹⁴ atın anlara teslîm
 4291. Şıgır koyungen nefsüñi ol dem Vir anlara ki kılalar aña râm
 4292. Geñiz kırtaralar canuñı andan Görine nûr-ı Hâk cañ u bedenden
 4293. Ve illâ bir zamân rencür olasın Oluben geñlü geñsüz nûr olasın

¹⁰⁸⁵ Kıla anuñ: anuñ kıla s.

¹⁰⁸⁶ Lâyezâlî: zül-celâlî s.

¹⁰⁸⁷ Doğrusu sen sevdiğine hidayet veremezsin. Fakat Allah kime dilerse ona hidayet verir.28 Hasas

¹⁰⁸⁸ Anda bu yere: andan buyura s.

¹⁰⁸⁹ Riyâzât kıl dinmek soñra aña yol: 4284,4285 Ö’de yok s.

¹⁰⁹⁰ Lezzet: lezzât s.

¹⁰⁹¹ Murâd et: mîşradât s.

¹⁰⁹² Açâ yolını: açalar yolın s.

¹⁰⁹³ Oldı ise saña: saña oldı ise s.

¹⁰⁹⁴ Kim ile nefis: anuñla nefsi it s.

4294. Aça himmet irip Hâk'dan saña yol Eger it toñuz olmaz ise ol
 4295. Eger it tonuz olup kaldı ise Kāsāvetden yahud taş oldı ise
 4296. Götür 'Āşık odın üstine anuñ Oda yandura kim gide gümānuñ
 4297. Bilesin kim taş altun olur imiş Anuñ 'ilmini 'āşık bilür imiş
 4298. İlāhî bizi ol oddan ayırma Anuñ sönmesini cāna virme
 4299. Ki dünyā kāhanında¹⁰⁹⁵ şem' olavuz Hidāyet meclisinde şem' olavuz

Beyān-ı Sırr-ı Uğhiyye-i Ma 'nevī

4300. Der deryā-yı rahmet çün açıldı Göñül gözgüsine rahmet saçıldı
 4301. O rahmetden görindi niçe esrār Ala andan kimin var ise ikrār
 4302. Anuñla 'ābid-rahmān ola ol Cemālī 'ıydına kurbān ola ol
 4303. Yuya rahmet suyuyla od u şanı Gide eseri nefsuñ ola fānī
 4304. Takarrüb bula ol in 'ām içinde Çü kurbān iyledi bayrām içinde
 4305. Zirā şer 'iledür kurbān-ı nāfi' Nahr gününde olanuñ kaldı şāri'
 4306. Şerī 'ātde kişi kurbān iderse Anuñla derdine dermān iderse
 4307. Nahr günleri anuñ vakti olmuş Şerī'āt hükmi anuñ üstine gelmiş
 4308. Namāzuñ soñı evvel vakti anuñ Şehr halkına buyruğı hudānuñ
 4309. Üçinci günü bayrāmuñ olunca Gidüp gündüzi anuñ gice gelince
 4310. Şehirden gayri ger olsa cemā 'at Tul'u '-ı fecr imiş aña sa'ādet
 4311. Ki evvel vaktini andan göreler Üçinciğüne dek hem çün gideler
 4312. Ne vaktın kılsa kurbān aña cā 'iz Kimesne olmıya işine hāciz
 4313. Okı ahkāmıñ esrārın gör imdi Nedür kurbān olan bunda şor imdi
 4314. Anuñ bayrāmı günleri ne gündür Ki buluna o bayrāmı düğündür
 4315. Zirā kurbāna vakt olmuş o günler O bayrāmı kılan bula düğünler
 4316. N edür şehri ya kimdür ehli anuñ Ki anlara budur hükmi hudānuñ
 4317. Namāzuñ soñına kurbān iderler¹⁰⁹⁶ Ma 'āşı derdine dermān iderler¹⁰⁹⁷
 4318. Olara vakt anuñçün ol dem olmuş Kılanuñ nefsi derdine em olmuş

¹⁰⁹⁵ Kāhanında: zulmetinde s.

¹⁰⁹⁶ İderler: ideler s.

¹⁰⁹⁷ İderler: ideler s.

4319. Ya taşra halkı kimdürür bil ey cān Ki anlar ḥaḳ yolına ola ḳurbān
 4320. Şabah ağardugında ḳılsa cā'iz Kimesne olmadın yolına hāciz
 4321. Velī ikisinede vakt-i āḥir Üçünci gün gürübī oldu ḳāḥir
 4322. Olaruñ sırrını bilmek dilerseñ Bilüp menzillerin almak dilerseñ
 4323. Gözüñ sen sırrına tutgil kulaguñ Ki aña göre ḳılasın yarağuş
 4324. Ol oldur kim seni ol Mıṣra sultān Yaratdı ḳıldı nefsuñ yurdu ken'ān
 4325. Şıfāt-ı nefsuñ ancağıdı behrim Ḳodı Mıṣrı yu Ken'ān oldu şehri
 4326. O Ḥaḳ bilür idi nefsuñ azāsın Buyurdu ḳullara anuñ gazāsın
- 1098 قال الله تعالى و جامعوا في الله حلى جهاده
4327. Ki ḳurbān eyleyeler anı anda Çü olmayınca ḳılmaz cānı zinde
 4328. Anuñ Ken'ānı cismi 'ālemidür Uyar mı cisme şol kim 'ādemidür¹⁰⁹⁹
 4329. Anuñ Mıṣrı gönül tahtıdır anda Ki aña irmeyen ḳalır yabanda
 4330. İrenler dört bölük oldu cihānda Okı 'ilmini anuñ cism ü cānda
 4331. Biri sālik bir meczūb-ı sālik Yoluñ sırrına anlar oldu mālīk
 4332. Birisi sālik meczūb oldu Biri meczūb oluben şöyle ḳaldı
 4333. Bularuñ 'ilmini sen birbir aña Ḳulluḳ tut sırrını. cān ile diñle
 4334. O sālik oldurur kim ola 'āşık Velī sed ola yolına¹¹⁰⁰ 'alā'ik
 4335. Taleb ḳılıp 'alā'ikden geçe ol Yoluñ esrārını bir bir aça ol
 4336. Pes aña ol taḳbdür subh-ı sādık Anuñla oldu ol ḳurbāna lāyık¹¹⁰¹
 4337. Temāmet varlığın ḳurbān iderse Ḥaḳ andan vuşlātı iḥsān iderse
 4338. Dürüst ola o dem ḳurbānı anuñ Zirā soñra oldu ehli Mıṣrı cānuñ
 4339. Temāmet varlığını ide ḳurbān Pes andan görin' aña sırr-ı cānān
 4340. Şalāt-ı 'ıyd ola anuñ cemālī Ki ḳurbān idüben buldı vişālī
 4341. Mıṣırdan taşrayidi çün vücūdı Kılıp kurbanını ḳıldı sūcūdı
 4342. Virüp ol secdede 'ıyd-ı mübārek 'İnāyet ḳıldı aña Ḥaḳ tebārek
 4343. O meczūb oluben sālik olan ol Ki yürimedın evvel ol yaña yol
 4344. Ḥaḳ açup göstere aña cemālin Pes andan bildüre evsāf-ı hālın

¹⁰⁹⁸ Allah uğrunda gerektiği gibi cihat edin, 22 Hacr 78.

¹⁰⁹⁹ Uyarmı cisme şol kim 'ademidür: 4328 Ö'de yok s.

¹¹⁰⁰ Sed ola yolına: yoluña sed ola s.

¹¹⁰¹ Anuñla oldu ol ḳurbāna lāyık: 1336-37-38 Ö'de yok s.

4345. Cemālî görüben hem kılsa kurbân Namâz arduñca câ'iz ola andan
 4346. Ola sâlik hem ol meczûb-ı sâlik O cezbe kıla anı mışra mâlik
 4347. Görüben şâhı teslim ide cânın Yuya 'ışkı ile nâm u nişânın
 4348. Nahr günleri zirâ vakti imiş Kıla kurbânı şu kim vakti bulmuş
 4349. O günler nefis ü cân ü dil günidür Olaruñ keşreti zulmet dünüdür
 4350. Pes ol günlerde varlığını kurbân Kıluben bula her derdine dermân
 4351. Pes ol kılmişiken 'ıyduñ namâzın Kıla kurbân ide her niyâzın
 4352. Zirâ varlığı kurbân olmayınca Anuñ/êsrarını ol bilmeyince
 4353. Bulmaz ol namâzda hazûreti¹¹⁰² Egerçi göñli gözi gördi nûr
 1103 قال النبي عليه السلام لا صلوة الا بحضور القلب
4354. Çü olda cezbeden ol mışra kurbân Namâzı kıluben iyliye kurbân
 4355. O sâlik oluben meczûb olan kim Ol oldur kim aña 'ışk oldu Hâkim
 4356. Sülûk iderken anı cezbe kıldı Vücûdı perdesini kendin aldı
 4357. O dem üç perdesi var idi anuñ O perde gözini tutmuşdı cânuñ
 4358. Biri nefis u biri cân u biri dil Bular kılmuş idi yolını müşgil
 4359. Bularuñ günleri eyyâm-ı nahri Bular gitse döner teryâka zehri
 4360. Bu cezbe bularuñ varlığın aldı Bular gitdi Hakkuñ varlığı kaldı
 4361. Bularuñ varlığı ol oldu kurbân Dönüp kıldı namâzı 'ıydını cân
 4362. Zirâ irmedi şehruñ içine el O kurbân ile kıldı kuflını hâll
 4363. Girenden soñra göñli topsa anuñ Görine perdeleri cism ü cânuñ
 4364. Bilinür kim o cezbe nefsuñ olmuş Anuñla nefsinı kurbân kılmuş
 4365. O kurbân günlerinüñ biri geçmiş Göñül gözine hak andan yol açmış
 4366. Yine bir cezbe dañi göñle kıldı Sülûk ider iken varlığın aldı
 4367. Yine gördi ki her varlık arınmış Halâ'ık gidüben hâlık görünmiş
 4368. Yine cân iyledi şükr ü niyâzın Virüp kurbânını kıldı namâzın
 4369. Bu kurbânı çü mışr içinde kıldı Namâzuñ soñı evvel vakti oldu
 4370. Zirâ ol mışr cañi' bulmuş idi Kamu varlıklar andan kalmış idi
 4371. Kılıp ol şâh-ı 'âlem aña ihsân Anı kılmuş idi ol mışra sultân

¹¹⁰² Namâzda hazûreti: namâzından huzûrı s.

¹¹⁰³ Namaz ancak kalp huzuru ile yapılır.

4372. O da 'ıydı namāzın kılmuş idi 'İbâdetine meşğul olmuş idi
 4373. Bu kurbân oldu şöñ anuñ namāzun Egerçi şöñı oldu şöñ niyāzuñ¹¹⁰⁴
 4374. Görinse şöñra yine sūret-i cān Bilinür ki olmuş ol yirde kurbân
 4375. İkinci gözi gönli fāñi olmuş İkinci cezbe andan varlık almış
 4376. Yine sâlik olur ol cān ilinde Giçüp perdeleri anuñ yolında
 4377. Üçinci cezbe kılur cāñı kurbân Pes andan bulur ol derdine dermān
 4378. Olur ol cezbeden kaldı fenāda Dönüp bākī olup geldi ādada
 4379. O meczūb olan anlardır bu yolda Açılmadın sülūki cān u dilde
 4380. İrişdi 'ışkı ḥaḳ yolların aldı Olaruñ her biri bir yerde kaldı
 4381. Kimisi oldu ol dem küll-i fāñi Yudı ol cezbeden nām u nişānı
 4382. Cemālī 'ıydına tiz oldu kurbân Ḥaḳ aña kıldı müşgil işi āsān
 4383. O cezbeden çün anlar şehri buldı O kurbānı o şehir içinde kıldı
 4384. Cemālī görse şöñra kılsa kurbân Ola cā'iz bula derdine dermān
 4385. Gönül yüzi çü keşretten arındı Cemāl-i Ḥaḳ o gözgüden görindi
 4386. Eger cān varlığından irse keşret Anı mahv iylie deryā-yı vahdet
 4387. Namāzuñ şöñına kurbānı anuñ Budur terk iylegil şek ü ğümānuñ
 4388. İleyüp kendüye gelmez olayruk Bilimez Ḥaḳdan aña noldı buyruk
 4389. O da su olur anlara beraber Yer ü gök gözine düpdüz ser-ā-ser
 4390. Ne sünnet bilür anlar ne hu bid'at Hem olur yine kıldılarsa himmet
 4391. Olaruñ dirliğine uymayalar Du'āsın lîkin elden koymayalar
 4392. Kimisi bulıben keşf-ü kerāmet Yitürdi kendüyi kodı 'ibâdet
 4393. Tekālîf üstlerinden gitdi olarun Çü bulmadı işin çirkin hūlaruñ
 4394. Egerçi oldılar yoluñda kurbân 'Akıllarını aldı 'ışk-ı cānān
 4395. Pes anlardan ḥisāb istemedi ol Egerçi virmediler şer'ile yol
 4396. İre luṭfi aña bula naşibin Naşibinden göre ol dem ḥabibin
 4397. Velī anlara daḥi uymak olmaz Zirā anlar Ḥaḳkuñ yolını bilmez
 4398. Sen imdi gel bu sözden aña maḳsūd Ṭaleb kılanı komaz yolda ma'būd
 4399. Kimine ṭaleb olmadın daḥi hem İrür 'ışkı urur zaḥmına merhem
 4400. Velī saña ṭaleb kılmak gerekdür Ṭaleb kılan naşibi yigirekdür

¹¹⁰⁴ Egerçi sonı oldu şöñ niyāzuñ: 4373 Ö'de yok s.

4401. Zirā meczûb olanı olmaz kılavuz Şefâ'atde olur bulmayıser yüz
 4402. Sen ey 'Âşık o yolda taleb olgıl Anuñ 'ışkına dün gün rāğb olgıl
 4403. Yarın Hâk işünde yüz bulasın Şefâ'at kıluben eller alasin
 4404. İlâhî bizi 'ışkuñdan ayırma Murād-ı nefisle yolundan ayırma
 4405. Ki 'ışkuñ ala cân u dil delîli İrüşdüre o yoldan her zelîli

Beyân-ı Sırr-ı Kerâhet-i Ma'nevî

4406. Gelün ey Hâk bātıldan seçenler Anuñla cân u dil gözin açanlar
 4407. Ne işde kim ola fışk u kerâhet Kılalar ol kerâhetden tahâret
 4408. Yunup rahmet suyuyla nûr olanlar Hâk' uñ gufrânıyla mağfur olanlar
 4409. Şerî'âtde ne işde var kerâhet Bilün anı ki kılasız tahâret
 4410. Yunuben rahmete lâ'ik olasız Cemâlî nûrına 'âşık olasız¹¹⁰⁶
 4411. O şol işdedür kim olsa da 'vet Aña varmak gerekdür ehl-i şohbet
 4412. Velî vardukda görsün oyun u saz Olaruñ yolına kılmaya pervâz
 4413. Çün ol işde kerâmet oldı zâhir Kerih olur kişi varırsa tahîr
 4414. Eger olur ise halkuñ imanı Özi kalka bırağa anda 'âmî
 4415. Güci yetmez ise def'ine anuñ İmâmı olmaya şekk ü gümānuñ
 4416. Eger olmazsa halkuñ muqtedâsı Oturuben yiye andan yiyesi
 4417. Veli qarışmada fışkına anuñ Şatun almaya evden ol ziyānuñ
 4418. Eger bilürse anı varmadan ol Şerî'ât virmedi varmaqlığa ol
 4419. Kamusına nehiy geldi temâmet Gerek olsun imâm gerek¹¹⁰⁷ cemâ'ât
 4420. Eger nâ-mahreme kılsa nazar ol Şerî'âtde kerâhetlü olur ol
 4421. Velî kâdî olursa hükm içün Nazar kılsa dimeyeler aña çün
 4422. Ya tanuklar varur: üstine anuñ Nazar kıla yuya aşlın gümānuñ
 4423. Ya hod kılmak diler ise nikâhın Nazar kıla bula işüñ felâhın
 4424. 'İlac itmekçün yahud göre anı Maraźlaruñ bile nedür nişānı
 4425. Zārūrîdür nazar kılmak bulara Ki bite maşlahatlar ola yāre

¹¹⁰⁶ Olasız: olanlar s.

¹¹⁰⁷ Gerek olsun imâm gerek: Ger imâm ola aña ger s.

4426. Şerî'ât hükmini bildüñ gel ey cān
 4427. Ne da 'vetdür o kim kıldılar anı
 4428. İmām olan ya kankıdur ol işde
 4429. Ya pes uyān nedür ol hāl içinde
 4430. Nedür def ' iylemek anı kuduret
 4431. Ya 'āmī kankısıdurur olaruñ
 4432. Ki oturup yimek var anda aña
 4433. Velī bilürse anlar her birisi
 4434. Ne vechile olur bilmesi anuñ
 4435. Ya nā-mahrem olan kimdür bulara
 4436. Ya tanuk kankısıdurur bularuñ
 4437. Ya kimdür bunlara ol ilde nākih
 4438. Tabībi kankısıdurur olaruñ
 4439. Bularuñ sırrını bilmek dilersen
 4440. Kulak tut birbir anı añlayasın
 4441. O da'vet sen vücūda geldüğündür
 4442. İmām ol da'vet içinde göñüldür
 4443. O sâz u rakş dünyā işleridür
 4444. Göñül bırakmadın anuñ işine¹¹⁰⁹
 4445. Aña bildürse Hāk dini işini
 4446. Sülūk iderse andan sonra ol kul
 4447. Zirā bildürdi Hāk sevdü ziyānı
 4448. Velī anlamadın dini kumaşın
 4449. Ki Hāk ile ola her işi anuñ
 4450. Kılursa cism ger dünyā işinde
 4451. Göñül dünyāda ger kendüyi korsa
 4452. Götürüp kuvvetiyle zulme-ti ol
- Okı sırrın ki ola derdüñe dermān
 Varuben anladuñ sevdü ziyānı
 Kim ol halk aña uyar yaz u kışda
 İşit ol hālî kalma kāl içinde
 Buluben kıl anuñ def'ine himmet
 Okı sırrını añla her hūlaruñ
 Bil anı kim naşihat ola saña
 O fışkı olmaya şeytān çerisi
 Anı bil kim gide dilden gümānuñ
 Ya kādī kankısıdur her hūlara
 Ki yüz neye nazar kıla olaruñ
 Ki bakmak yüzelrine oldu sālîh
 Ki yetmedin bile dürlü hūlaruñ
 Bilüp kendüzüne gelmek dilersen
 Eger cān dili ile dinleyesin
 Ezelde yoğ iken var olduğundur
 Kim ol beñzer kamusı aña kuldur
 Uyar mı aña şol kim 'ışk eridür
- Buluşmadın beden dünyā suçına
 Sevip anı getirse teşvîşini
 Bu dünyā sevgüsine virmesün yol
 Bırakmasun ziyāna cism ü cānı
 Gelüp dil düzse andan her ma 'aşın
 Döne her yaña ol cünbişi anuñ
 Şerî'ât göstere her cünbişinde
 Kusun ger kuvvetiyle anı yorsa
 Her işinde açā Hākdan yaña yol

¹¹⁰⁸ Dünya hayatı bir oyun ve eğlenceden başka bir şey değildir. 6 En'am 32.

¹¹⁰⁹ İşine: içine s.

4453. Anı def ‘ itmek ol oldu kuvvet Kim ala evliyādan ulu himmet
4454. Gönül anı ya def ‘ itmek gerekdür Ya kalkup tiz Hakk’a gitmek gerekdür
4455. Sevindüre cehennem odların ol Ne yirde olsa aç a andan yaña yol
- 1110 قَالَ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَعُولُ الْجَهَنَّمَ جَرِيًا مَوْحِينَ فَكُنْ نَوَافِلًا حَوَارِي
4456. Me ‘āsīdur kula nār-ı cehennem Nebidür nūr-ı mü’mindür aña em¹¹¹¹
4457. O nūr-ı keşfe iden çün evliyādur Her işde olara uymak revādur
- 1112 قَالَ اللَّهُ تَعَالَى مَا نَظَرَ إِلَى آثَارِ رَحْمَةِ اللَّهِ كَيْفَ يَأْمُرُ إِلَّا رَضَى
بَعْدَ مَوْثِقَاتِ ذَلِكَ لَمْ يَكُنْ إِلَّا مَوْثِقًا وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
4458. Eger def ‘ itmege bulmasa kuvvet Gidüp ol tiz hakk’a isteye himmet
4459. Hakk’uñ ‘ışkına çün kim dola sâ ‘î Resūline kıla hem etbā ‘î
4460. Hakk’a ma ‘şuk oluben bula himmet Hidāyet bula kimi kılsa da ‘vet
- 1113 قَالَ تَعَالَى قُلْ إِن كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ
4461. İmām olup ol gönül anda tursa Bu dünyā işlerini külli görse
4462. Ya gitse gönül endām anda kalsa Aşın yese velî yolını bilse
4463. O sâzuñ raksına uymasa anda İşin koyup segirtmese yabanda
4464. Kim aña uyar ise bu maksūd Bu dini işlerden kılmaya ma ‘būd
4465. İmām olup eger sürmese anı Bırağa arasına cism ü cānı
4466. Bulaşa kendü murdāra temāmet Uyanlar aña bulmaya selāmet
4467. Urup nā-maḥreme ola muşāhib Cehennem odlarına ola rāgıb
4468. Ana nā-maḥrem olan dünyā ehli Ki fark eylemez anlar ‘ilm ü cehli
4469. Olaruñ yüzine bakmaya talib Eger ‘ışk ister ise himmet alıp
4470. Zirā gözgüdürür gönül olara Yazılır karşı tursa hūlara
4471. Bularuñ hūyı fıskı küfr ü ‘ısyān Yüzine bakan olur ehl-i ‘ısyān
4472. Velî himmet eri mürşid olursa Tamarların tutup derdin bilürse
4473. O ḥacetse ola anlara nazır Velî ulıyanuñ vaktine hāzır
4474. Ki yağmalamaya ‘ışk-ı nigārı Giriben gönülen çirkin hūları
4475. Çü bātıl saçılup Hakk yola kuvvet Anuñ üstine kādî ola himmet

¹¹¹⁰ Cehennem dedi ki: ‘Ey mümin geç çünkü senin nurun ateşimi söndürür.

¹¹¹¹ Nebidür nūr-ı mü’indür ana em: 4556, 4557 Ö’de yok s.

¹¹¹² Şimdi bak Allah’ın rahmetinin eserlerine, yeryüzünü ölümünden sonra nasıl diriltiyor? Durum şu ki, şüphesiz o ölüleri dirilticidir. O herşeye kadirdir. 30 Rum 50 (Bu ayet Ö’de yok).

¹¹¹³ De ki: ‘Eğer siz hakikaten Allah’ı seviyorsanız bana uyun ki Allah ta sizi sevsin ve suçlarınızı bağışlasın. 3 Ali imran 31.

4476. Nazar kıla anuñ sermāyesine Göre kim anda genc ü māyesine
 4477. Tanuk getüre aña ‘ilm ü ‘ameller Ki nefsi kılmaya cenk ü cedeller
 4478. Hakkuñ buyruğını bildüre zāhir Ki ta basmağa nefsi ola kâdir
 1114 قال الله تعالى وما خلقت الجن والانس الا ليعبدون
 4479. Başılup himmete tālib olursa Hidāyet yolına rāğib olursa
 4480. Nazar kılup nigāh iyliye aña Ki bātıl issi koyup Hakkı aña
 4481. Toğa ol aradan ‘ilm ü hidāyet Sürile ortadan küfrü dalālet
 4482. İrişüp himmeti çün gide perde Göre kim nūr-ı Haḳdur yerde gökde
 1115 قوله تعالى نور السموات والارض
 4483. Vücüdı virüben şüret getüren O şüretde dönüp işler bitüren
 4484. Buluben Haḳ işini koya da ‘vā Görine gözine her da ‘vā ma ‘nā
 4485. Kerāhet kılmaya hergiz işinde Selāmet bula çünkim cünbişinde
 4486. Bilüben anı dünyā şöhetinde Karışmaya irişüp da ‘vetine
 4487. Karışurlar o vechile zārūrī Karışup göstere anlara nūrı
 4488. Gel imdi gönli sen dünyāya virme Kerāhetlü yola kendüni sürme
 4489. Vücüduñ mülkine¹¹¹⁶ sułtān olasin Kamuya şahibü’l ihsān olasin
 4490. Murād-ı nefis için dünyā kişisin Begin ü kethüdāsın subaşısın
 4491. Nazar kıluben maksūd idenler¹¹¹⁷ Haḳkı koyup anı ma‘būd idenler
 4492. İre derdüñe dermān-ı ilāhī Ağarda ‘ışkı nice rū-siyāhı
 4493. Varup ‘Aşık gibi server olasin Halā’ik şöhetinden dūr olasin
 4494. Senüñ ile şular kim ola hem dem Ura nicelerün zahmına merhem
 4495. O merhemden bizi ey haḳ ayırma Mededsiz derd ile yoldan ayırma
 4496. Ki in ‘āmuñı senüñ yād idevüz Nice miskinleri irşād/idevüz

Beyān-ı Sırr-ı İhyā-yı Mevāt-ı Ma ‘nevi

4497. Getürdi dil yine āb-ı hayātı Ki içenlerün hayāt ola memātı
 4498. Çün ol şudan içe olmuş gönüller Bite çiçekler vü açıla güller

¹¹¹⁴ Ben cinleri ve insanları ancak bana kulluk etsinler diye yarattım. 51 zariat 56.

¹¹¹⁵ Allah göklerin ve yerin nurudur. 24 Nur 35.

¹¹¹⁶ Mülkine: mışrına s.

¹¹¹⁷ İdenler: edinme s.

4499. Zirā ol su durur¹¹¹⁸ ışk-ı ilāhī
 4500. 'İbādetdür çiçek güldür ma'ārif
 4501. Bu nefse alup bitmiş iken dil
 4502. Çü bitdi būsitanı bağladı bār
 4503. Her ilde hāşıl oldı 'ilm-i nāfi'
 4504. Niçe kim şer' ile olsa ebter
 4505. Şuyıyla terbiyet vir görür anı
 4506. Velī ol yeri her kim kılsa ihyā
 4507. Gerekse bağ u būsātān atsun anı
 4508. Velī şartları var bulmak gerekdür
 4509. Biri oldur kim ola menfa'atsuz
 4510. İkinci şartı bu kim ola ilsüz
 4511. Üçinci olmağa yurda eşinlik
 4512. Şu resme kim aña şenlikden āvāz
 4513. Anuñ dördüncü şartı izn-i sultān
 4514. Nedür aḥkāṁ-ı şer 'i bildüñ ise
 4515. Okı esrārını ta kim bilesin
 4516. Ne yerdür ol ki işsüz kaldı virān
 4517. Anı mülk idinüp ihyā kılan kim
 4518. Nedür¹¹¹⁸ kalupdurur ol şöyle issüz
 4519. Nedür şenlikden ırağ oldığı anuñ
 4520. Eger bilmek dilersen cān gözin aç
 4521. O bir nefis iklīmīdür şöyle virān
 4522. Kesilmiş ma 'rifet çeşmesi andan
 4523. Göñül olmuş o yerüñ işşı gitmiş
 4524. Anuñ yöresi cismi 'āleimidür
 4525. Olar ḥod būsitanı bozıcıdur
 4526. Bu bağuñ hāşılından geçdi anlar
 4527. Çü göçdili kalmadı yurda eşinlik¹¹¹⁹

Anuñ 'ilm ü 'amel durur güvāhi
 Ki alur kokısuñ her yerde 'ārif
 Anı vir gördi 'ışk iyledi hāşıl
 Anı ilden ile iletđi tüccār
 Niçeler tutdılar andan münāfi'
 Gelse menfa'atden kalsa ebter
 Getürür üstine zeyn-i cihānı
 Aña ol mülk olur şöyle müheyyā
 Gerekse yapsun aña ḥāmdanı
 Pes andan terbiyet kılmak gerekdür
 Çeküben kalmış ola terbiyetsüz
 Benimdür diyü kimse kılmayasuz
 Kimesne kılmamak anı ekinlik
 İrmişmeye eger çok u eger az
 Ki şer kılmış ola ol yeri ihsān
 Bu aḥkāmuñ naşibin alduñ ise
 Vilāyet meşrebinden haz alasin
 Kimesne kılmadı anı bağ u būsātān
 Ya anuñ üstine Hākim olan kim
 Ne vech ile olupdur menfa'atsuz
 İrişmedüg şuvatı çağıranuñ
 Bırak mahlūkı hālīkdan yaña kaç
 Ki görünmez ol ilde nūr-ı imān
 Uṇar hazzını dāim et ü kandan
 Hidāyet ehli ol yeri unıtmış
 Dün ü gün ehli dünyā hem-demidür
 Koyup yurdını yoldan azıcıdur
 Akup ol cismi bile göçdi anlar
 Göñüldi ol aralıkda ekinlik

¹¹¹⁸ Nedür: neden s.

4528. Çün oldı nefis dünyā ile dem-sāz
 4529. Aña şinlik riyāzāt-u 'ibādīt
 4530. Boşaldı ma 'rifetden her tıruqlar
 4531. Hāk andan virüpdı enbiyāyı
 4532. Olara 'ilm virdi mā¹¹¹⁹-i t̄ahir
 4533. H̄arabātın anuñ ma 'mūr ideler
 4534. Getürdiler olar destūrī şāhı
 4535. O mülk anlaruñ ola ta sañalar
 4536. Hidāyet tohmın alup geldi anlar
 4537. O nefsūñ ırkların açdılar ol dem
 4538. Koya a 'zā vū hisler çün arındı
 4539. Sökildi himmetiyle gökler anuñ
 4540. Gönülden bitdi imān u hidāyet
 4541. O mülki anlara virdi tamāmet
 4542. Zirā yer kalmış idi menfa 'ātsüz
 4543. Hatemūñ emriyle çün geldi bunlar
 4544. Şular kim bulmış idi kabiliyet
 4545. Çü olmuş yirleri vir gördi anlar
 4546. Pes andan bildiler kim haşr-i ecsād
 4547. Şular kim kabiliyyet bulmadılar
 4548. Görin sökdi egerçi nūr-ı rahmān
 4549. Beni ya da 'vet içün oldı rahmet
 4550. Zirā buyruk beni¹¹²⁰ ya da 'vet itdi
 1121 ثَالِ اللَّهُ تَعَالَى مَا عَلَى الرُّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ
 4551. Bu yerden hāşılı pes enbiyānuñ
 4552. Olaruñla kamuya rahmet itdi
 4553. Olaruñ oldı mülki h̄arābuñ
- İrişmez oldı aña şinlikden āvāz
 Anı sürdi çü geldi ehl-i 'ādāt
 Görinmez oldı yöreden çıraqlar
 Ki da'vet kıllalar yohsul u bāyı
 Ki gelüp olalar bu mülke nāzır
 Kamu zulmetlerini nūr ideler
 Ki ihyā ideler bu taht-gāhi
 Cemi'i göklerin a 'māl analar
 O olmuş yeri ala aldı anlar
 'İlm şuyın aña saçdılar ol dem
 Hidāyet 'ilmi anlardan görindi
 Saçıldı her yere adı h̄udānuñ
 Bedendenbitdi erkān-ı 'ibādet
 İcāzat virüben kıldı 'ināyet
 Kesilmiş idi iniş ü yokuşsuz
 Temāmet mülki ala aldı bunlar
 Olardan bişid imān u hidāyet
 Bitüp āşār-ı rahmet buldı anlar
 Olacağın niçe kim didi üstad
 Olar tahum hidāyet almadılar
 Velī bitdi yerinden küfr-i tuğyān
 Bulara reddiçün geldi miñnet
 Bulara reddiçün miñnet itdi.
 'Ināyet itdügi oldı h̄udānuñ
 Olar kamusu ile terk¹¹²² itdi
 Bularuñ saklaması ol t̄urābuñ

¹¹¹⁹ Eşinlik: şenlik s.

¹¹²⁰ Beni: nebīye s.

¹¹²¹ Peygamberin vazifesi ancak tebliğdir. 5 Maide 99.

¹¹²² Terk: şirket s.

4554. Arına 'ışk ile resm ü eserden Bilesin kendü 'ilmiyle haberden
 4555. Olaruñ mülkine beksi olalar Öderlerse olar anı kılalar¹¹²³
 4556. Olaruñ emrine girdüklerinden Bularuñ yerini Hâk kıldı gülşen
 4557. Bularuñ her birince 'atalar Olara virdi 'afv itüp hatâlar
 4558. Bularuñ eksük itmedi şevâbın Kâ mudan geçene açdı niķâbın
 4559. Ki gördüben cemâlin ola hayrân Yolına terk ide cennat u rıdvân
 4560. Göñül mülkine virdi evliyâya Ki dirildüp kıla da 'vet hudâyâ
 4561. Bular nazır ol amülkine anuñ Yerinde tuta emrin reh-nümânuñ
 4562. Bulara kıla Hâk gencini izhâr Bular geçe olara kıla tekrâr
 1124 قال النبي عليه السلام من سئل عنه حسنة فله اجرها فاجروا من عمل بها
4563. Gel imdi sen dañi gökleri sökdür 'İbâdet tohumı içine ekdür
 4564. Bite zâtuñdan imân u 'ibâdet Saña yoldaş ola ehl-i sa 'âdet
 4564. Harabâtuñ gide ma' mûr olasın Gele nûr-ı hidâyet nûr olasın
 4565. O nûr ile göresin ol cemâli Koyasın dilden elden kâl u hâlî
 4566. Dil-i'Âşık gibi ser-mest olasın Varup mestler ile hem-dost olasın
 4567. Yuyasın aradan nâm u nişânı Gele göñlüne esrâr-ı nihânı
 4568. İlâhî esrârıñı ayırma bizden Cemâlün pertevin ayırma bizden
 4569. Ki dâ'im görevüz andan cemâli İrüşdüre cemîle biz zelîli

Beyân-ı Sırr-ı Şayd-ı Ma 'nevî

4570. Göñül şayyâdı yine şaldı himmet Şikâr itmek için erbâb-ı şöhet
 4571. Ki derdin eyleye anlara tekrâr Duyalar derd içinde niçe esrâr
 4572. Hüma-yı himmeti çünkim bulalar Anuñ gibi kamu şayyâd olalar
 4573. Şikâr eyliyeler düşürüp iller Kamu bağlayuben der-bend ü piller
 4574. Çü bismillâh ile himmet şalalar Niçe gönülleri elden alalar
 4575. Kamusu hâk yolında vireler can Çü zañm ire olalar yolda kurbân
 4576. Niçe kim şer 'ile av kılsa kişi Aña Allâh adıyla çizse¹¹²⁵ kuşu

¹¹²³ Öderlerse olar anı kılalar: 4555 Ö'de yok s.

¹¹²⁴ Bir kimse güzel bir çığır açarsa o yolda giden insanların sevaplarının bir mislisi ona verilir. Keşfü'l - Hafa 1282

¹¹²⁵ Çizse: Şeşse s.

4577. Yahud ol ad ile it şeşe anda Bıçağa gelmedin olsa yabanda¹¹²⁶
 4578. Ya bismillāh ile oklasa anı Bıçağa irmedin ol virse cânı
 4579. Helāl olur olara her birisi Yinür eti yü kesilür derisi
 4580. Onuñ ta'liminüñ oldur nişanı Kim üç kez avlayup hem yiye anı
 4581. Kuşuñ ta'limine oldur 'alāmet Ki döne issine ger olsa da 'vet
 4582. Velī avcı etini vü kuşını Gerek ögrede evvel av işini
 4583. Etüñ ta'limine oldur 'alāmet Ki üç kez avlayıp yimeye anı¹¹²⁷
 4584. Ki kurbān kılduğın aňlayasın Nice kılduğlarını diñleyesin
 4585. Ki mismil ola anuñ ağızında¹¹²⁸ olan Yiye mismil ol av işini kılan
 4586. Diri irse anı başmak gerekdür Bıçağıle baş kesmek¹¹²⁹ gerekdür
 4587. Bu ahkāmüñ bil esrārın gel imdi Bilenlerden haberlerin al imdi
 4588. Ne avdur bu ya anı avlayın kim Ki esbābına anuñ oldı Hākim
 4589. Nedür eti nedür kuşu olaruñ Bilürsün bulasın aşlın şikāruñ
 4590. Etüñ kuşuñ nedür ta'limi hem bil Ki olmaya şikāruñ işi müşgil
 4591. Nedür okı kim atar ol şikāre Olur mismil nedere kılsa yāre
 4592. Ya bismillāh kañkıdur bularuñ Ki mismil öldürür varın şikāruñ
 4593. Olaruñ zahmı hem geçer bıçağa Haqıkatde döner her işi şağa
 4594. Bu serleri gel imdi bir bir aňla Kō cismün kulağın cân ile diñle
 4595. Ol avcıdur cihānda ehl-i irşād Ki Hāk kıldı anı ol işde üstad
 4596. O vahşi tālibüñ gönliidür anda Ki avāre yürür iken yabanda
 4597. Yoluñ bağlayuben sayd itdi anlar Her işini anuñ kayd itdi anlar
 4598. Anuñ vahşılığına kalmadılar Anuñ zecrin yukarı almadılar
 4599. Şuçın afv iyleyüp rahm itdi anlar Velī anuñ için zahm itdi anlar
 4600. Eger afv itmese suçınların anlar Tağılur yöreden aña uyanlar
 4601. O şöhetden yine anlar olur yār Kalur irşād işinden ehl-i irşād

¹¹³⁰ قال الله تعالى فبما رحمة من الله لنت لهم ولو كنت فظا غليظا

الغلب لا يفضي إلى ذلك

¹¹²⁶ Bıçağa gelmedin oysa yabanda: 4577, 4578 Ö'de yok s.

¹¹²⁷ Ki üç kez avlayıp yimeye anı: 4583, Ö'de yok s.

¹¹²⁸ ağızında: ta ağızında s.

¹¹²⁹ Bıçağ ile baş kesmek: Boğazlayıbanun asmak s.

¹¹³⁰ Allah'ın rahmeti sayesinde onlara yumuşak davrandın eğer sen kaba ve katı yürekli olsaydın hiç şüphe etrafında darmadağın olurlardı. 3 Ali imran 159.

4602. Pes anlar şüretā afv itdi suçın Zahımlu kıluben ma 'nide için
 4603. Ki ol zahm ire nefsuñ kese başın Göñül vahşi iken bitüre işin
 4604. Olar ol cezbeden meczüb olalar Ne iş kim kılsalar mergüb olalar
 4605. Anı zahm itmegüñ üçdür tarikī Olaruñla bulur anlar refikī
 4605. Zirā yoldaşsız ol yola gidilmez Olar hod yoldaşuñ yurdını bilmez
 1131 قال النبي عليه السلام الرفيق قبل الطريق
 4606. Pes ol vahşiyi şayd itmek gerekdür Ol üç vechini kayd itmek gerekdür
 4607. Biri itile avlamakdur anı Birisi kuş ile ol nā-tuvānı
 4608. Biri ok ile urmakdur ırakdan Ki nefş eküp bile bātılı Hāk'dan
 4609. Bularuñ eti 'ışkdan mest olandur Varıp nefş ehliyle hem dost olandur
 4610. Taşında görinüp nefsuñ sıfatı Velī kendü içüp āb-ı hayatı
 4611. Bular çözdü ipinden şaldı anı Yudı üstinden anuñ ad u sānī
 4612. Melāmet tonun giydürdi ol dem Kim ol tonlu bula zahmına merhem
 4613. Tağıtdı 'ışk ile 'aklını anuñ Hisābını getürdi her nişānuñ
 4614. Bu vechile¹¹³² ma 'lüm oldı bunlar Bulardan irdi halka dürlü hūnlar
 4615. Helāk olmadılar anuñ işinden Çü meczüb oldılar her cünbişinden
 4616. Kodı gözinde anu kimiyāsın Kime kılsa nazār ol yudıyasın¹¹³³
 4617. Dü 'ākılsa dalāletden çıkalar Hidāyet ehli yolına akalar¹¹³⁴
 4618. Ya himmet kılsa bulalar halāşı Olalar anuñla teñri hāsı
 4619. Çü bismillahile anı şeşdi ipden Şikār itdi nice pek cān u dilden
 4620. Çü bismillah aña emr-i hudādur Anuñla şaldı ol kim muhtedādur
 4621. Kim kılsa nazār ol oldı mismil Çü şalın iti şaldı didi bismil
 4622. Zirā anlara Hāk'dan oldı destūr Ki bunlar gele anlar ola mesfūr
 4623. Gide 'aklı bularuñ ola meczüb Düşe her işlere ger zişt ger hūb
 4624. Hidāyet ipini terk ide bunlar Şeyātın yollarına gide bunlar
 4625. Buları dünyāda aşlu saña 'ām Ol aşlıyla bulalar bunda bed-nām
 4626. Bular görine dürlü 'alā'ik Kāmusın bir kıyas ide halā'ik

¹¹³¹ Yoldaşsız yola gidilmez. Muhtat E hadis S.66 Tabaran

¹¹³² Bu vechile: üç yönden s.

¹¹³³ Ol yudıyasın: ta yuyapasın s.

¹¹³⁴ Hidāyet ehli yolına akalar: 4617, 4618 Ö'de yok s.

4627. Vilāyet ehli gözlerden tölina Anı bilmeye münkîr-i Hâk yolına
 4628. Velî ikrâr iden añlaya anı Çü Hâkdan ğayr¹¹³⁵ degil cism ü cānı
 4629. Olar aşhâb-ı kehf ola cihānda Uyuyup fitnelerden her zamānda
 4630. Şolın şağın olaruñ döndüre Hâk Olardan görine esrâr-ı muğlâk
 4631. Bular ola olaruñ pāsbanı Çü oldı anlara kıtmîr-ı şāni
 4632. Dün ü gün Hâklyıya gençin bularuñ Kesüben fitnesin her bir hularuñ
 1136 قال تعالى و لحسبهم ايعاظا دم رثود و نخلهم ذات اليمين وذات الشمال
 4633. Bularuñ etini bildüñ ise gel Kulluk tut¹¹³⁷ o kuşundan sen hürre el¹¹³⁸
 4634. Bularuñ kuşu hemmetdür ki elden Şalarlar buyruğıyla cān u dilden
 4635. Bulur bir gönli nefsün işinden Uçariken özin endişesinden
 4636. Alur minķārına ol dem havāda Getürmez öñini şöñini yāda
 4637. Anı görüp Hâk' a teslîm ide cān O himmetden irür derdine dermān
 4638. O himmetden mu 'allimdür işinde Çü işine çeker her cünbişinde
 4639. Ne yerde kim olursa kabiliyet Çeker Hâkdan yaña anı o himmet
 4640. Eger dönmezse kâbil ğayr-i kâbil Oluben her kişi kâlbine mā'il
 4641. Kılursa av işini 'ālem olmaz Anuñ elinde olan mismil olmaz
 4642. Olaruñ bildüñ itini kuşını İşit hem nicedür oki işini
 4643. Olaruñ okı ırakdan du'adur Du'a tālibleriyle āşinādur
 4644. İrügen bātının yaralar anuñ Kōmaz āsarını namān işānuñ
 4645. Ne hāliyle olursa bilür anı Kılur varlığın anuñ küll-i fānī
 4646. Bu yolda kamu mismil olar anlar Döner issine andan her ziyānlar
 4647. Veli yārelü irse şeyhe tālib Boyın kōmak gerekdür himmet alup
 4648. Ki ta Hâk yolına şeyh ide kurbān Vire canın bula derdine dermān
 4649. Veli cān u dil oldıyola perde Alan perdeler ile kala yerde
 4650. Pes ol perdehleri ref ide mürşid Görindi çün bulardan cehd ile ced
 4651. Bular meczübiken sālîk olalar Sülük idüp Hak' a rahmet bulalar

¹¹³⁵ Ğayrı: ayrı s.

¹¹³⁶ Bir de onları uyanık zannedersin halbuki uykudadırlar ve biz onları sağa sola çeviririz 18 Kehf 18.

¹¹³⁷ Tut: Av s.

¹¹³⁸ Hürre el: haber al s.

4652. Gel imdi sen şikâre düşdün ise Taşup 'ışk odı ile pişdün ise
 4653. Anuñ yolına cânuñ eyle kurbân Ki senden olmaya esrâr-ı pinhân
 4654. Anuñ 'Âşık gibi sırrın tıyasın Kâmusın terk idüp 'ışka uyasın
 4655. Dün ü gün 'ışk ile sever¹¹³⁹ olasın Gide zulmâtı nefsün nûr olasın
 4656. İlâhî bizi 'ışka eyle yoldaş Kim olavuz anuñ ehline kuldaş
 4657. Anuñla hâzrete bile varavuz Anuñ hükmi ile devlet soravuz

Beyân-ı Sırr-ı Rehn-i Ma'nevî

4658. Gelin ey Hâk'dan ihsân isteyenler Cenân ı hür ı gilmân isteyenler
 4659. Bilenler kullarına lutfın anuñ Umanlar iylüğini cism ü cânuñ
 4660. Hemîşe rahmet-i âşık olanlar O 'ışk ile aña 'âşık olanlar
 1140 ثارالنبى عليه السلام من طلبه وجد محب
 4661. Bilün kim rahmet-i Hâk vakte merhûn Bulun ol vakt kim emr ola mehzûn
 4662. Bulnur vakt virmek ile dünyî Dügüninün anuñla oldı zenî¹¹⁴¹
 4663. Niçe kim çıkmadın şer ile hârcı Tulusın ala borclu virse burcı
 4664. Aña irişe rahat rahmeti hem Tekâzâ zahmına ol ola merhem
 4665. Tutusın koyıben anmasa hâlî Taleb kılsa alur māl issi mālî
 4666. Anı habs iylıye ehl-i şerî'at Ki borcını virüp bile tarîkât
 4667. Tutasın virmeyeanun eline Ki ta ödeyüben vara yolına
 4668. Öderse borcını âzâd ola ol Tutusın almağada yol bula ol
 4669. Çü bildün hükmi-i şer'î bunda ey cân¹¹⁴² Bu hükmün bātınından aña esrâr
 4670. Tutu koyuban anda borc iden kim Anı kurtarmağın vaktin güden kim
 4671. Nedür borcı anuñ tutusı hem ne Tutu kurtalmasına dahi emr ne
 4672. Taleb borcı ne vechile kılurlar Ödemezse nice kensiz alurlar
 4673. Ne vechile tutusın habs iderler Ya anı habs idüp niçe giderler
 4674. Eger bilmek dilersen bunda esrâr Meşâyih buyruğına eyle ikrâr
 4675. Ol oldur kim yaratdı 'âlemi Hâk Mükereş kıldı anda 'âdemî Hâk

¹¹³⁹ Sever: server s.

¹¹⁴⁰ Kim ilmi ciddi bir şekilde isterse bulur.

¹¹⁴¹ Zenî: zeyni s.

¹¹⁴² Can: Yar s.

1143 قال تعالى ولقد كرمنا بني ادم

4676. Yaraqladı aña cennāt u rıdvān Düzetdi hem içinde hūr u gılmān

4677. Ezelde her birine yazdı cennet Eger kulluk kılup bulursa rahmet

1144 قال الله تعالى ان الذين امنوا وعملوا الصالحات كانت لهم جنات الفردوس نزلا

4678. Didi anda rabbinuz degilmiyim ben Belı didiler aña nesl-i ‘ādem

1145 قال الله تعالى واذا اخذ ربك من بنى ادم من ظهورهم ذريتهم واشهدهم على انفسهم

4679. Pes ol kulluk bularuñ oldı borcı Keseden gitdügince ‘ömr-i harcı

4680. Eger¹¹⁴⁶ borca tutı kodı¹¹⁴⁷ cennetini Ki ödeyüp bulalar rahmetini

4681. Kimini günde bişkez oldı tālib Ki ödeyüp olalar ‘ışka rāgıb

4682. Kimin hem yılda birkez istedi ol Ki ödeyüp açā Hākdan yaña yol

1148 قال الله تعالى افيعوا الصلاة واشوا الزكوة

4683. Kimin ‘ömrinde bir kez istedi hem Ki ödeyüp ura zahmına merhem

4684. Ödeyenler tutısını çıkardı Tekellüf çekmeyüp¹¹⁴⁹ cennāta girdi

4685. Şular kim zāhirin o varı¹¹⁵⁰ anuñ İrişdi lutfına hūr u cinānuñ

4686. Şular kim bātını virdi temāmet Vücūdından çıkup buldı selāmet

4687. Tutuben cennetüñ zātın çıkardı Koyup lezzātını zātına vardı

4688. Hemān dem gördi anı nūr-ı mutlak Hāk¹ uñ emri¹¹⁵¹ aña oldı muhakkaḳ

4689. O lutfuñ mevc idügi o cennet Bilindi çün aña irişdi rahmet

1152 قال تعالى واشموا الحج والعمرة لله

4690. Yapışdı lutfā kodı cenneti ol O lutf açdı cemālin görmege yol

4691. O deryāda yudı varlıku bālın Anuñla gördi ol şāhuñ cemālin

4692. O deryānuñ zirā görünmez ucı Ne tutı görnür anda ne tutıcı

¹¹⁴³ Hamd olsun ki biz Ademoğullarını üstün kıldık. 17 İsra 70

¹¹⁴⁴ İman edipde salih ameller işleyenlere gelince onlar için firdevs cennetleri konak olmuştur. 18 Kehf 107.

¹¹⁴⁵ Hem de Rabbin Ademoğullarından bellerindeki züriyetlerini alıp da onları kendi nefislerine şahid tutarak:.... 7 Araf 172.

¹¹⁴⁶ Eger: O s.

¹¹⁴⁷ Kodı: kıldı s.

¹¹⁴⁸ Namazı kılın zekatı verin. 73 Müzcmmil 20.

¹¹⁴⁹ Tekellüf çekmeyüp: tekellüfsüz çeküp s.

¹¹⁵⁰ Varu: ödedi s.

¹¹⁵¹ Emri: lutfı s.

¹¹⁵² Haccı da Ümreyi de Allah için tamam yapın. 2 Bakara 196.

4693. Ne misli var ne şekli ne nişanı Pes ol gördi o gözlerden nihānı
 1153 قال الله تعالى لا تدركه الابصار وهو يدرك الابصار
4694. Fenā buldı kuluñ zātı sıfātı Gören hem gösteren ol hāce zātı
4695. Şular kim ödemedi bunda borcı Hebā oldu olaruñ ‘ömr-i hārcı
4696. Tūtıla¹¹⁵⁴ olara habs ideler Ki borcı virüben andan gideler
4697. Olaruñ habsı içün anda zindān Cehennem odları hükkām-ı yazan
4698. Ki tağlaya olaruñ yanlarını Daḥi arkasını alanlarını
 1155 قال تعالى فتكون بها جباةم وجنوبهم وظهورهم
4699. O yerde ḥod ‘ameller ele irmez O borcı ödemege pes el irmez
4700. Nice isteseler dünyāya gelmek O şahuñ kullığın ‘ışkıyla kalmak
4701. Kabūl olmayıser ol hācet anda Kalısarlar aşılıp kamu bende
4702. O borcun yerine vireler idān¹¹⁵⁶ Ki ta yanubeni¹¹⁵⁷ ol kurtāra cān
4703. Eger ol cān¹¹⁵⁸ oda kâbil degilse Hakkuñ birliğini cāhil degilse
4704. Temāmet nūr ola cismi ve cānı Hāk anlara vire hūr u cinānı
4705. Şular kim cānı cāhil kalmış idi Oda yanmağa kâbil olmuş idi
4706. Yitiben cismi kurtulmaya cānı Çü bunda bulmadı nūr-ı imānı
4707. Cehennemde kala bunlar muḥalled Çü küfri oldu rahmetden yaña sed
 1159 قال تعالى فلعنني اذا المجرمون ناكسوا رءسهم عند ربنا
 ابصرا واسمعنا فارجعنا فجعل صالحا لنا مؤفونين
4708. Gelimdi sen daḥi tutunı kurtar O lutfu yapuşup ḥakdan yana var
4709. Gide perde temāmet nūr olasıñ Anuñ lutfi ile server olasıñ
4710. Tuyasıñ Aşikuñ esrārını sen Göresin anda ‘ışk envārını sen
4711. Aña ısmarlayasıñ cism ü cānı Saña göstere ol genc-i nihānı
4712. İlāhî gizleme olgenci bizden Tecellisin o gencün irme gözden

¹¹⁵³ Onun, gözden idirak edemez fakat o bütün gözleri ihata eder. O bütün incelikleri bilir. 6 En ‘am 103.

¹¹⁵⁴ Tūtıla: Tütüsüyle s.

¹¹⁵⁵ O gün bunların (Altın ve gümüşün) üzerleri cehennem ateşleriyle kızdırılacaktaki bu malı toplayanları alınırları yanları, sırtları, bunlarda dağlanacak. 9 Tevbe 35.

¹¹⁵⁶ İlan: ebten s.

¹¹⁵⁷ Yanubeni: yapanun s.

¹¹⁵⁸ Cān: cān ol s.

¹¹⁵⁹ Suçluları rableri huzurunda başlarını eğmiş ‘ey rabbimiz gördük, işittik, şimdi bizi geri çevir, salih bir amel işleyelim zira kesin olarak inandık’ derlerken bir görsen. 32 Secde 12.

Beyan-ı Sırr-ı Cinayet-i Ma'nevi

4713. Kim anuñ ile esrârı tıyavuz O sır ne virirse¹¹⁶¹ aña uyavuz
4714. Gel imdi buyruk şayup kılan cennât Dönüp cürmine isteyin şefâ 'ât
4715. Taleb kılmağıçün zahmına merhem Dün ü gündüz olan 'uşşâka hem dem
4716. Dilersen bulasın derdüne dermân Götür buyruklarına kâmil imân
4717. Ko yolına olaruñ cânı başı Ki Hâkdandur sözi sen bakma şâşı
4718. Kışâş itmekdürür ger baş alursa Çıkarup diş ü göz kaş alursa
4719. Çü Hâk öyle buyırdı kullarına Kışâş idüñ diyüben her birine
- 1162 قال الله تعالى وكتبنا عليهم فيما أتت النفس بالنفس والعين بالعين والآن بالآن والاذن بالاذن واللسن باللسن والجروح فطاصم
4720. Bu hükm üstüne hem geldi şer'î 'at Ki kan eylemege kandur tarîkât
4721. Ele eldür göze gözdür diş diş Eger kaşd ile kılsa böyle cünbiş
4722. Eger elin kesüp sonra öldürürse Özine düşmenini güldürürse
4723. Hem anı dahi öyle öldüreler Özine hükm-i şer'î bildüreler
4724. Hatâ yile kılsa ol işi ol Keffâret virmekimiş ol kula yol
4725. Diyet virmekimiş hem akrabâsı Ki ol işden o kulun böyle başı
4726. Aña keffâret oldur dimiş üstad Ki bir mü'min kulı ol kula âzâd
4727. Çü bulmazsa altmışgün tuta oruc Ki ol Hâk yolu aña göstere uc
4728. Gel anladınsa şer'î gel nazar kıl Bu ahkâmıñ hem esrârın nedür bil
4729. Nedür kan ya anı iyleyen kim Kışaşına anuñ kim oldı Hâkim
4730. Ya endâmıñ kışâşı nedür andan Kim anuñla dil ü cân oldı zinde
4731. Nedür kaşdı ol işüñ ya hatâsı Diyüp virenlerin nedür 'atâsı
4732. Kul âzâd itmesi nedür hem anuñ Ya oruc tutması ol nâ-tüvânüñ
4733. Bu ahkâmı bil imdi kim kılasın Cinâyet ehlini çün kim bulasın
4734. Ol oldur kim dil ü cânıña düşmen Yaradıldı ezelden nefis ile ten
4735. Ara yirde 'adâvet oldı zâhir Ki pirim katl ider pir olsa kâdir
4736. 'Akıl kılar idjanda müdâre İderdi kendünün derdine çâre
4737. Ne cân u dil ten ü nefis başardı Ne bunlar anlaruñ başın keserdi

¹¹⁶¹ Virirse: dirse s.¹¹⁶² Hem Tevrat'da onlara şöyle yazdık: Cana can, göze göz, buruna burun, kulağa kulak, diş diş ve yaralar birbirine kısastır. 5 Mayide 45.

4738. Virilürken müdürā ile bunlar 'Akıl dünyā yolında aynadı ser
 4739. Çü oldı 'aql tağıldı müdürē Diledi düşmene her biri çāre
 4740. Ten ü nefsün çerisi çokdı anda Dil ü cānı hemān dem çekdi bende
 4741. Zirā şeytān dünyā ehl-i dünyā Uyup nefse kıılır bunları yağma
 4742. Bu varlığı ol dem basdı gönülün Elin Hāk buyruğından kesti gönülün
 4743. Dışın çıkardı kim yemeye mismil Dilin kesdi ki okımaya bismil
 4744. Ayağın kesdi ta kim gitmeye yol Gözin aldı ki Hākķı görmeye ol
 4745. Kulāğın kesdi kim Hāk söz işitmez Anuñ'ilmī ile Hāk ola gitmez
 4746. Butadı döndi hem öldürdi anı Görinmez oldı anuñ nām u nişānı
 4747. Zirā varlığını nefis aldı kalbün Revā iş oldı işi küll-i kalbün
 4748. Götürildi özinden ma 'rifetler Görindi her taraftan ma 'şiyetler
 4749. Şuñā kim irdi ilhām-ı hudāyı Ki anuñ kapusından düşme yayı
 4750. Tevekkül eyle sığın ol Hākķa kim Sevüp seni ola hālūña Hākīm
 1163 قال الله تعالى فمن يتوكل على الله فهو حسبه ان الله بالغ امره قد جعل الله لكل شي قدرا
 4751. Taleb kıl kanluyu ta kim bulasın Ol itdüklerinün vādin alasın
 4752. Tevecüh kıldı işidüp kalemin Kim ol Hāk ālī vire intikāmın
 4753. Zirā kim zū-n-tikām oldur işinde Me 'āşī kılına her cünbişinde
 1164 كما قال الله تعالى ان الله عزيز ذو انتقام
 4754. Çü vardı Hāk o cāna koşdı himmet Niçe yollar ve tağlar aşdı himmet
 4755. Bulup ol arada tutdı oları Tağıtdı üstlerinden her hūları
 4756. Çü nefse teni bağladı başdı Kışāş idübeni elini kesdi
 4757. Bular çün şunmaz oldı dünyāya el Ol işdren oldı nefsün müşgil-i hāl
 4758. Kulakların kesüp dünyā özinden Götirdi ayağın dünyā özinden
 4759. Çıkardı gözlerin bātıla bakmaz Dilin kesdi ilün 'aybını çaķmaz
 4760. Çıkardı dişlerin yemez harāmı Çü o bildi danlar içinde dāmī
 4761. Bu kez kendilere irişdi nevbet Buṭayıp başlarını kesdi himmet¹¹⁶⁵
 4762. Çerisiyle o nefsi çünki kırdı O cān iline andeñyokluğ irdi

¹¹⁶³ Her kim Allah'a tevekkül ederse o, ona yetişir. Şüphesiz Allah emrini yerine getirir Allah herşey için bir ölçü tayin etmiştir. 65 Talat 3

¹¹⁶⁴ Şüphesiz Allah mutlak galibdir intikam sahibidir. 14 İbrahim 47.

¹¹⁶⁵ Buṭayıp başlarını kesti himmet: 4960 Ö'de yok s.

4763. O cān oldu kamu işden mu'attal Dügünün arasında şöyle mühmel
 4764. Ne nefis ü ten varanda kim tuta iş Ne gönül var ki kıla bula cünbiş
 4765. Çü gitdi varlığı tağıldı şöhet Nazar kıldı aña 'İsā-yı himmet
 4766. Du'a kıldı gönül ol-dem dirildi Kamu a 'zāları kendüye geldi
 4767. Velî söyledi hakkūn buyruğunu Hak elin tutdı kodı ayruğunu
 4768. Kulakları işitdi Hak kelāmin Yidi hem dişlericennet ta'āmin
 4769. Ayakları yürüdi Hak yolına Bakuben gözleri 'uşşāk iline
 4770. Nazar kıldı ol iller temāmet Görindi gözine sırr-ı kıyāmet
 4771. Çü gördi kim özi almış dirilmiş Toğlamış varlığı kendüye gelmiş
 4772. Did ey Hak bize göster cemālî Kıyāmetde çü va'd itdün vişālî
 1166 قال النبي عليه السلام كثيرون منكم كحاثوث الغمر في ليلة البدر
 4773. Didi Hak senden ol yumak gerekdür Buvarlığı dahı komak gerekdür
 4774. Çü dirildi gönül buldı 'ibādet Bular hod yok olıser vakt-i sa 'āt
 4775. İşitdi anı varlığını virdi O yokluk perde'i gözinden irdi
 4776. Hemān demcān gözinden gitdi perde Ne kim varsa ol oldu gökde yerde
 4777. Görindi kamu yirde Hak nizāmı Ne kanlu var anuñ ne intikāmı
 4779. Pes andan sonra kılsa dürri ol¹¹⁶⁷ Gönüli öldürüben varmasa yol¹¹⁶⁸
 4780. Hidāyetden toğuben anı şeytān Kılursa perdeler ehl-i 'ısyān
 4781. Kimin şükr it diyüben hālına sen Ki koduñ Hak yolına cān ile ten
 4782. Anuñ esrārı gönülde açıldı İyü yavuz kamusından saçıldı
 4783. Eger şükr ider isen artura ol Gönül sırtına şeytān bulmıya yol
 1169 قال الله تعالى لمن شكر ثم لانتهى
 4784. Anı rahmānı şanursa o miskin Kılur ol şükr anı ehl-i telvīn
 4785. Görinür zirā da 'vā-yı 'ibādet Fenā ehline ol 'ayn-ı delālet
 4786. Egerçi iyükdür zāhidlere ol Fenā ehline suçdur anlağıl yol
 1170 قال عليه السلام حسن البر سر سيات المعنيين

¹¹⁶⁶ Ayın 14 ünde ayı nasıl görüyorsanız Rabbinizi de öyled göreceksiniz.

¹¹⁶⁷ Pes andan sonra kılsa dürri ol: ger kılsa hata ol s.

¹¹⁶⁸ Gönüli öldürüben varmasa yol: 4779-4795 beyitleri arası S'de yok s.

¹¹⁶⁹ Hamdolsun ki şükr ederseniz elbette ki size daha fazla veririm. 14 İbrahim 7.

¹¹⁷⁰ İyi kimselerin güzel işleri Allah'a yakın olan kimselerin kötü işlerinden sayılır. Keşfü'l-Hafa 1137.

4787. Kimini dir gönül yapmak gerekdür Gönül yapmak kamudan yigirekdür
 4788. Zîrâ gönül dürür 'arş-ı ilâhî Gönül yapmak zinhâr olma sâhî
 1171 قُلْ عَلَيْهِ السَّلَامُ قُلُوبُ الْمُؤْمِنِينَ عَرْشُ اللَّهِ
 4789. Bu vechile geçer 'ādât içine Yitürür 'ādet ehlinüñ suçına
 4790. Kimün benlik ile yolın yitürür Kimini 'ādet içine yitürür
 4791. İlâcî pes keffâret oldu anuñ Diyet aldı nitekim akrabānuñ
 4792. Kıla mü'min kulu ol demde āzād Ma 'āsiden yunup tā kim ola şād
 4793. O kul nefsidürür kim geldi perde Ki gökden geçmiş iken kıldı yerde
 4794. Anı varlıktan āzād eylesün ol Ki andan açıla Hakk'dan yaña yol
 4795. Zîrâ varlık getürdi aña hicābı Kusun benlik kim gide nikābı
 4796. Eger bulmasa kul kılsun riyāzāt Ki aña perde olmuş 'örf ü 'ādāt
 4797. Yitürmüş ol kulu 'ādāt içinde Parākende kılıp lezzāt içinde¹¹⁷²
 4798. Riyāzetden bulağderdine dermān Diliyle cān açuben āb -ı hayvān
 4799. Diyüp vidügi cāna akribāsı Gönül üstine anlaruñ du 'āsı
 4800. O gönül akribāsı evliyādur Riyāzāt senden anlardan du 'ādur
 4801. Du'ā ile riyāzāt çün karışdı Ol olmuş gönle dermānı irişdi
 4802. Dirildi yine ol dem buldı rahmet Hakk'ın esrārı ile kıldı şöhet
 4803. O esrār üstine eyledi cünbiş Pes andan zāhir oldu her yere iş
 4804. Gel imdi sen dahi etdür kışaşı Ki nefis olup olasin teñri hāsı
 4805. Her işe nefsünü kılma vesile Kim öldürmeye nefsi mekrūh ile
 4806. Yola 'Āşık gibi şādık olasin Cemālî nūrına 'āşık olasin
 4807. İre nūrı aña olmaya perde Ki nūrın göredür şām u seherde
 4808. Koma ey Hakk gönül üstine perde Ki nūrın görevüz şām u seherde
 4809. O nūr ile fuyadur senden esrār İre tāliblerüñ gönline envār

Beyân-ı Sırr-ı Vesâya-yı Ma'nevî

4810. Eyâ cān u dil ü ten terk idenler O günden işinüñ şonın görenler
 4811. Bu devrānuñ görenler¹¹⁷³ inkılâbın Kılanlar iriken nefsün hisābın

¹¹⁷¹ Mümin'in kalbi Allah'ın arşıdır. Keşfü'l-Hafa 1186.

¹¹⁷² Parakende kılıp lezzet içinde: 4797 Ö'de yok s.

4812. Aña göre yaraqları düzenler Görüp mālın vaşıyyetler yazanlar
 4813. Ki andan kılmağ için derde dermān Niçelere kılanlar ni ‘met-i ihsān
 4814. Nedür bilmek şerī‘āde vaşıyyet Aña göre kılūñ ol işe himmet
 4815. Ne vechile gerekdür ki ola cā’iz Kimesne olmaya işine hāciz
 4816. Ol oldurki olmaya sūlsinden artuğ Ki andan sonra vāriş dimeye yok
 4817. Dañi hem vārişe kılmaya anı Hāğ etdi çün olaruñ çün yabanı¹¹⁷⁴
 4818. Naşibi her birinü oldı ma ‘lūm Çü kur’ān ile ol zevk¹¹⁷⁵ oldı maksūm
 1176 قال الله تعالى يحصيك الله في اولادك للذكر مثل حظ الانثيين
 4819. Mahalline kıl anı ecnebinūñ Ki āşı olmaya her bir ganīnūñ
 4820. Şerī ‘āde vaşıyyet hükmini sen Ger anladuñsa sırrın dinle benden
 4821. Ölen kindür vaşıyyet nedür anda Kim anuñla kılar cānını zinde
 4822. Nedür mālı nedür sūlsı o mālūñ Bil anı kim tıyasın vaşf-ı hālūñ
 4823. Ya vāriş kimdür anda ecnebī kim Ki sūlsin ecnebinūñ kıldı hākim
 4824. O sūlsı vārişe tutmadı cā’iz Vaşıyyet kılsada şer ‘ oldı hāciz
 4825. Ya kankıdur maħallī ecnebininden Ki aña idesin sūlsin aña din¹¹⁷⁷
 4826. Dilersen sen bu esrārı alasın Kō nefsi kim anı bir bir bilesin
 4827. Öleñ tāliblerūñ nefsidür ey cān Ki olmayınca olmaz mülke sultān
 4828. Resūl-i Hāğ didi ölmezden öñdün Ölün kimbulasız imān u emīn
 1178 قال النبي عليه السلام موتوا قبل ان تموتوا
 4829. Eger yaqmaya yidi anı ol şāh Diyüben kılmaz idi halk-ı gümrah
 4830. Anuñ sözini Hāğ bilmek gerekdür Ol ölüme yarağ kılmak gerekdür
 4831. Anuñ evvel yarağıdur vaşıyyet Ol oldur kim kıla ol şöyle himmet
 4832. Ki kendü ara yirden ola fāñi Halā’ik ala ol genc-i nihānı
 4833. O gencūñ sūlsı ola ecnebinūñ Kalanı ola evlād u ābınūñ
 4834. Şerī ‘ātçe anı ta habs ideler Gönülde hükmin anuñ nakş ideler
 4835. Bu vechile vaşıyyet kılsa tālib Olur himmet anuñ gönline rāğib

¹¹⁷³ Görenler: bilcnler s.

¹¹⁷⁴ Yabanı: beyānı s.

¹¹⁷⁵ Zevk: rızık s.

¹¹⁷⁶ Allah size miras taksimini şöyle taksim buyurur:.... 4 Nisa 11.

¹¹⁷⁷ Aña din: anı iden s.

¹¹⁷⁸ Ölmeden önce ölünüz . Keşfü'l-hafa 2669.

4836. İrişür himmet aña evliyānuñ Keser lezzetlerin cism ü cānuñ
 4837. Olur a'zāsı anuñ cümle haste Bedenin süst olur gönül şikeste
 4838. Umar her nesneden derdine dermān Velī bir yan oluben gözi giryān
 4839. Ne bellü olyürür ne hūdı yiri Ne bilür kim gönül kimün esiri
 4840. Bu vechile gönül hayrān gezerken Za'if u süst sergerdān gezerken
 4841. O himmet issi irüp aña nā-gāh Vir eylemi dirilür tālib-i şāh
 4842. Koyup varlığı fānī olmayınca Kāmu gencini yağma kılmayınca
 4843. Göre mi kul gözi şāhuñ cemālin Daḥi 'arz eyleye mi vaşf-ı hālīn
 4844. Egerçi aña gizlü nesne yokdur Velisinüñ gözün yolu tanuḳdur
 4845. Görüp 'arz itmedin derdün silinmez¹¹⁷⁹ Senün derdüñi hod kimesne bilmez
 4846. Yürime söyle dün gün zār u haste Girü zahmuña andan merhemiste
 4847. Gide perde göresin ol cemālī Hem aña 'arz idesin vaşf-ı hālī
 4848. Dir ol tālib ol dem himmet erine Sen ir gör bizi 'ālem serverine
 4849. Ki suçumıza ḥaḳdan kıl¹¹⁸⁰ şefā'āt Cemālin görevüz rüz-ı kıyāmet
 4850. Dir ol himmet eri kim olma kāsır Kuşūruñdur Ḥaḳkuñ lutfını sātır
 4851. Kıyāmet senün ile bileymiş İrağ iden seni andan hileymiş
 4852. Ko nefsun hilesini eyle teslīm Ki saña ideler her işi ta 'līm
 4853. Göresin ölmedin ölmek ḥisābın Hem alasin ele nefsun kitabın
 4854. Ne yazdı¹¹⁸¹ ise bunda okıyasın Vücūduñ defterin naḳşın yuyasın
 4855. İşitdi evliyādan çün kelāmı Bırakdı toprağına nāmus arı
 4856. Hemān ısmarladı nefsinı aña Umar kim hastalığı bir günāna
 4857. Görindi gözine nefsun şıfatı Bilindi kim komaz cāna ḥayātı
 4858. Pes anı ol şıfatdan yud-ı himmet 'İbādet tanlarını verdi ḥal'at
 4859. Çü buldı 'ışk odı içinde anı Yürürken nefsi anuñ kıldı fānī
 4860. Çü nef oldu gözinden gitdi perde Görindi sırr-ı dil şām u seherde
 4861. Yerinde kıldı anuñ zühd-i genci Temāmet varlığı dost-ı zenci
 4862. Çü nūrın buldı zühdün kodı zühdü O nūra kıldı andan sonra cehdi

¹¹⁷⁹ Silinmez: işlenmez s.

¹¹⁸⁰ Ḥaḳdan kıl: kıla ḥaḳdan s.

¹¹⁸¹ Ne yazdı: yazıldıysa s.

4863. Nîkābıydı o nûrûñ zühdi ü takvâ
 4864. Niçe kalblere anuñ 'aksî düşdi
 4865. Anuñ nûrıyla zâhid oldu anlar
 4866. Zirâ var idi anlarda muhabbet
 4867. O zühdi gencini anlara verdi
 4868. Velî zühdüñde oldu kendü fânî
 4869. O gencün şülşî zühdiydi o kaldı
 4870. Eger varlığın fânî kılursa
 4871. Dil ü cânuñ kazancın tuta tâlib
 4872. Kerâmet ehli ola gide zühdi
 4873. Yürürken tuta anı tanıya 'ışk
 4874. Gönül gide vâ terk ide kerâmet
 4875. Gönül yola gidüp kıya kazancın
 4876. O şunlardurki terk iyledi 'âdet
 4877. Mürit oldu olara kodi gayrı
 4878. O tâlib ire ol-dem cân iline
 4879. Görüben kamu yerde kudretini
 4880. Cihânda her ne varlık kim gele ol
 4881. Kullukda işden hem gözde gören
 4882. Şifâtı yidi gün bile temâmet
 4883. Yine ol cânâ 'ışk ire nihânı
 4884. Vücüdını o cânuñ kıla yağma
 4885. Bile kim Ahmet ü Mahmûd'un ismi
 4886. Çü cânuñ kıla yerinde kazancı
 4887. Anuñ oğlanları kâ'im makâmi
 4888. Şifât-ı hâkdan ihbârı olurdu
 4889. Görinürdi olarda dürlü işler

Anı kodi çün açıldı mu 'ammâ
 Anuñ zühdi ile kaynadı bişti
 Gınâ bulıban andan cân u tenler¹¹⁸²
 Anuñla buldı anlar kabiliyyet
 Anuñ nûrıyla anlar zühde irdi
 Taleb kılubanun genc-i nihânı
 Vasıyyet diyü anı yadlar aldı
 Özini bilmege himmet alursa
 Olaruñ hâşılınla ola râgıb
 Bu kez kıla anuñ yolına cehdi
 Gönül varlığını yağmalıya 'ışk
 Taleb eylemez ola hark-ı âdât
 Gönül oğlanları divşüre gencin
 Anuñ gönli ile buldı kerâmet
 Olaruñ gönli ile kıldı¹¹⁸³ sırrı
 Tecellisi¹¹⁸⁴ şifât ire yolına
 Bilüben her işine hikmetini
 Adâvet andan yedüğün bile ol
 Kiminden alup ... kimine viren ol
 Kime sıhhat viren kime sekâmet
 O menzilden daği göçüre anı
 Bilin adı çün açıla mu'ammâ
 Hemân ol nûr imiş ger kosa resmi
 Anuñ oğlanları ala o genci
 Zirâ olmuşdu bu halkuñ imâmı
 Kerâmet ehline himmet kılurdu
 Ol iş işlenür idi yaz u kışlar

¹¹⁸² Gını bulıban andan cân u tenler; 4865 Ö'de yok s.

¹¹⁸³ Olaruñ gönli ile kıldı; olaruñla kıldı anda s.

¹¹⁸⁴ Tecellisi: tecelliyi s.

4890. Çü gitdi cānı vārış ola bunlar
 4891. Bu maḥlūkātı ol cān ata arda
 4892. Bağışlana gözine Ḥaḳ şıfātı
 4893. Anuñ 'ışkında ol dem ola fānı
 4894. Yine luṭf iylese şāh-ı mükerrem
 4895. Vaşıyyet mālına anı kılsa vāsı
 4896. Ölince yirlü yirin kıla ta' yin
 4897. Taşavvuf ehline işlede zühdi
 4898. Ki Ḥaḳ işlerin göstere andan
 4899. Teveccüh kılanı bula kerāmet
 4900. O cān ehline çün vire¹¹⁸⁶ berāti
 4901. Kerāmetden geçüp ṭalib olursa
 4902. Bu aralıktan alan her du 'āyı
 4903. Fenā vaktinde çün oldı ata ol
 4904. Şular kim olmak ister küllifānı
 4905. Vaşıyyet mālını çün kodı anlar
 4906. Buña göre ola vāşı işinde
 4907. İmām olup rızā-yı Ḥaḳ bula ol
 4908. Zirā varlığı koyup kıldı hicret
 4909. Pes añı her ki kılsa ittibā'ı
 4910. Rızā-yı Ḥaḳ yetiše¹¹⁸⁹ anlara hem
 4911. Olarda pādīşāhdan ola hoşnud
 1191 ^{فالسابقون الاولون من المهاجرين والانصار والذين اتبعوهم بحسب رضى الله عنهم}
 4912. Gel imdi sende kılursun vaşıyyet
 4913. Ki sende işlene işler temāmet

Bu işleri tamāmet kıla bunlar
 Anı biletamāmet gökde yerde
 Gözin kıya anuñla göre zātı
 Ne ismi¹¹⁸⁵ kıla ne nām u nişanı
 Anı vaşıyleyüben kılsa ādem
 O cem' ide temāmet 'ām u ḥāsı
 Çü telvini bıraḳdı buldı temkīn
 Kerāmet ehli ile kıla 'ahdi
 Kimisini gönülden kimbedenden
 'İbādet kıla çün terk ide 'ādāt
 Ki göreler bī-tecellı¹¹⁸⁷ şıfātı
 Kāmusın muṭlāḳa Ḥaḳdan bilürse
 Aña vire ki kıldı reh-nümāyı
 Du'ālar bahşı anuñdur didi ol
 Olardan yuya hem nām u nişanı
 Pes anda kalmadı nām u nişānlar
 Görine emr-i ḥaḳ her cünbişinde
 Ḥaḳkuñ her işine rāzı ola ol
 Anuñla evliyādan buldı nuşret
 Olup iḥsān ile her işde¹¹⁸⁸ sâ 'ı
 Kāmu¹¹⁹⁰ cānuñ ura zahmine merhem
 İşigünde bulubēn kāmı maḳsūd
 1191 ^{فالسابقون الاولون من المهاجرين والانصار والذين اتبعوهم بحسب رضى الله عنهم}
 Bu genci kılmasına eyle himmet
 Bulasın kāmı zahmetden selāmet

¹¹⁸⁵ Ne ismi: resmi s.

¹¹⁸⁶ Çün vire: vire hem s.

¹¹⁸⁷ Tecellı: tecelliyi s.

¹¹⁸⁸ İḥsān ile her işde: ḥaḳ yolda s.

¹¹⁸⁹ Yetiše: iriše s.

¹¹⁹⁰ Kāmu: Dil s.

¹¹⁹¹ Muhacir ve Ensar'da İslam'a ilk girenlerin birincilerine ve iyi amellerle onların ardınca gidenlere gelince: Allah onlardan razı oldu. 9 Tevbe 100.

4914. Varup dergâha ber-hurdâr olasin Hidâyet ehli ile yâr olasin
 4915. Gel ey Âşık vaşıyyet kılur isen Yarakların o yoluñ bilür isen
 4916. Bu genci ehline kılğıl vaşıyyet Ki Hâk yolunda hâliş ola niyyet
 4917. İlâhî hâliş eyle niyyetümüz Tapuna lâ'ik eyle hıdmetümüz
 4918. Ki ağ ola yüzümüz hazretüñde Şuçumuz jengi yuna rahmetüñde

Beyân-ı Sırr-ı Hünşâ-yı Ma'nevî

4919. Çü açıldı yine'ışkuñ kifâbı Götürdi ma'nâ yüzinden nikâbı
 4920. 'Ayân oldu o yerden nice nûrlar Ki tekrâr ide diller göre gözler
 4921. Bu sözlerden bula derdine dermân Getüren evliya hâline imân
 4922. Er ola olmaya hünşâ-yı müşkil Dü günin işine olmaya mâyl
 4923. Zirâ şer'ile hünşâ oldur ey cân Ki anuñ hâli ola halka pinhân
 4924. Bilinmeye ki er mi yohsa 'avret Görine ikisinden de 'alâmet
 4925. Çün anda kimsenünyok imtiyâzı Pes ol çâr ile kılamaz namâzı
 4926. Bezenüp incü giymeye harîrî Nukûşı rengüñ olamaya esîrî
 4927. Nikâbın açmaya er kişiye ol Dahî 'avretlere de virmeye ol
 4928. Ki anuñ endâmin anlar göreler Anuñla hâz alalar hâz vireler
 4929. Kimesne olmaya anuñla halvet Ne er yalñuz vara aña ne 'avret
 4930. Varan gelen aña mahrem gerekdür Anuñ esrârına hem-dem gerekdür
 4931. Çün anladuñ nedür bunda şerî'ât Kulluk dut aña esrâr-ı hakikat
 4932. Hakikatde nedür hünşâ-yı müşkil Yol içinde nedür anlara menzil
 4933. Nedür ol çâr içindeki namâzı Nedür yok halkuñ aña imtiyâzı
 4934. Harîr incü nedür anlara hem bil O menzilde bulardan key hâzer kıl
 4935. Aña kankı kim göstermeye yüz Ya 'avret kankıdur kim açmaya göz
 1192 قال النبي عليه السلام لا حسات ان تعبد الله كلنك تراه فان لم تكن تراه فانه يراك
 4936. Er vü 'avret anuñla halvet olmak Neden câ'iz degil hem sohbet olmak
 4937. Olaruñmahremi kankıdur ey cân Ki anlardan özin kılmaya pinhân
 4938. Eger bilmek diler isen haber sen Düğünün işine kılma nazar sen
 4939. Ki sen anlayasın esrâr-ı 'ışkı Göresin perdesiz envâr-ı ışkı

¹¹⁹² İyilik Allah'ı görür gibi ibadet yapmaktır. Sen onu görmesen dahi o seni görür.

4940. Şu gün kim Hâk yarattı cism ü cânı Kodı âdemde esrâr-ı nihânı
 4941. Dügünine anı mecmu'a kıldı Bilen ol şâh işin anuñla bildi
 4942. Yüriyenle bitenler ü yitenler Melâ'ik gibi esrâra yitenler
 4943. Kamu âdem vücûduñdan görindi Anuñ çün herbiri bir hâle döndi
 4944. Kimüñ ma'din gibi pāk oldu kalbi Olar degşürmedi sağ işe kalbi
 1193 قال تعالى ثم قسست على قومك من بعد ذلك فهم كالنجران او اشر قسوة
 4945. Göñül virmedi bu¹¹⁹⁴ yola bedende¹¹⁹⁵ Olar ma'din gibi kaldı yabanda
 4946. Şu gün kim ola yer yüzi cehennem O menzilde olar bağlana muhkem
 4947. Bitenler gibi kimi bunda bitdi Girü toprak oluban bunda yitdi
 4948. Hemân arturdu dünyâ dirligini Olar bilmedi şahuñ birliğini
 4949. Olar dañi hemân bağlana bunda Çü kaldılar kamu toprağa bende
 4950. Kimi hayvân gibiydi acdı bunda Yüridi cânı mürde nefsi zinde
 1196 قال الله تعالى اولئك كالا نعام بل هم اضل
 4951. Kamu toprak olıcak bunda hayvân Olarbulmayiser derdine dermân
 4952. Kimi şer' ile bunda yedi içdi Şer' at emri ile 'ömri geçdi
 1197 قال الله تعالى ويقول الكافر يا الهني كنت ضالاً
 4953. Velî almadı himmet evliyâdan Anuñçün tuymadı sırt-ı hudâdan
 4954. Sırât-ı müstakîmi geçse anlar Tena'um kıla yiye içe anlar
 4955. Bula cenetde 'ömr-i cāvidānı Velî tuyma ya esrâr-ı nihânı
 4956. Zirâ lezzet -i nefsi bildi anlar Anuñ yolına kulluk kıldı anlar
 4957. Olara virdi hâk hür u cinânı Velî açmadı esrâr-ı nihânı
 4958. Bularda iki nev 'oldı temāmet Egerçi buldı kamu istikāmet
 4959. Biri esrârı 'ışka kıldı ikrār Biri tuymadı lîkin kıldı ikrār¹¹⁹⁸
 4960. Ol inkār ehline hayvân didiler Mukırruñ adını hünsâ kodılar¹¹⁹⁹
 4961. Zirâ hünsâ ne erdürür ne 'avret Görinür her birinden bir 'alāmet

¹¹⁹³ Bütün bunlardan sonra kalplerimiz katılaştı şimdi onlar taşlar gibi hatta daha katıdır. 2 Bakar 74.

¹¹⁹⁴ Virmedi bu: hiç bir s.

¹¹⁹⁵ Bedende: bunda s.

¹¹⁹⁶ İşte bunlar hayvanlar gibidirler hatta daha da aşağıdırlar. 7 Araf 179.

¹¹⁹⁷ O günkü işi ellerinin takdir ettiğine bakacak ve kâfir diyecek ki: 'ah keşke toprak olaydım'. 78 Nebe 40.

¹¹⁹⁸ Biri tuymadı lîkin kıldı ikrar: Bu mısra Ö'de yok s.

¹¹⁹⁹ Mukırrın adını hünsa kodılar: 4960 Ö'de yok s.

4962. Bularda hem ol işde mübtelâdur
 4963. Er oldurur ki kıldı zühd ü taqva
 4964. Vilâyet sırrına kılmadı inkâr
 4965. Halâ 'ik arasında er dirildi
 4966. Okıdı 'ilmi kıldı zühd ü tâ'at
 4967. Olara zühd ile rahmet irdi
 4968. Bulara nisbet er oldu o zühhdâ
 4969. Zirâ bunlar anuñla yola vardı
 4970. Niçe kim toy u tay u dürlü ni 'met
 4971. Hem anda da olaruñ şöhetinden
 4972. Veli kala¹²⁰⁰ o zühd içinde anlar
 4973. Vara hayvân nefsi ile¹²⁰¹ anda
 4974. Çü kılmadı olar esrâra ikrâr
 4975. Dine 'uşşak ilinde aña hayvân
 4976. Bu bâb içre söz anlaruñ degildür
 4977. Olaruñdur ki kılar size ikrâr
 4978. Vilâyet sırrını Hâk bildügiçün
 4979. Aña da 'vet didi ehl-i Hâkikat
 4980. Bunuñla oldu ol hünsâ-yı müşkil
 4981. Zirâ 'ilm-i ledün diline bilmez
 4982. Ne erdür kim aña tohm-ı ma'anı
 4983. Eger kılsa hicâbı ile tâ 'at
 4984. Zirâ görmek dürür rûhuñ namâzı
 4985. Ki ihsân ehli ola dünyâda ol
 4986. Hicâbından bulımaz imtiyâzı
 4987. Harîrî anlaruñ yumşaklığıdur
 4988. Bulara vâcib oldu nehyi münker

Er olan kişiye ol nâ-sezâdur
 Bırakdı da 'vâyı göstedi ma'nâ
 Egerçi bilmedi anlardan esrâr
 Yola da 'vet kırup sırdur dirildi
 Niçe zâr ehline kıldı şefâ 'ât
 Bular anuñ ile uçmağa vardı
 Ki oları uçmağa dek kıldı irşâd
 Bulara hür u cennet añadan irdi
 Bular er şöhetinden bunda 'avret
 Niçeye lutf ire Hâk rahmetinden
 Yumağa 'ışk ile nâm u nişanlar
 Kanı anlar ya 'ışkuñ sırrı kande
 Açılmaya olara 'ilm-i esrâr
 Egerçi buldı cennet hür u gilmân
 Çeker anlar dahi ol şâha kuldur
 Egerçi görmedi envâr u esrâr
 Du 'â himmet dilinden olduğun çün
 Doğar sırr andan istene tarikat
 Ne 'âlim diyeler aña ne câhil
 Egerçi 'ilm-i zâhirden üzilmez
 Ne 'avretdür ki teslim iden cânı
 Görür günün kıla dün gün 'ibâdet¹²⁰²
 Bu da görür gibi kıla niyâzı
 Ol ihsân ile açıla aña yol
 Pes anuñ perdeden gerek namâzı¹²⁰³
 O yumşaklık o zühd işin tağıdur
 Ol işin yumşaklığıyla olar ebter

¹²⁰⁰ Kıla: kalsa s.

¹²⁰¹ Vara hayvân nefsi ile anda: hayvânı nefsi bilse s.

¹²⁰² Görür günün kıla dün gün 'ibâdet: 4983 Ö'de yok s.

¹²⁰³ Pes anuñ gerek perdeden namâzı: 4986 S'de yok s.

4989. 'Adūv tūta atayı akırbāyı

Olardan ger görür olsa hātāyı

1204

قال الله تعالى يا ايها الذين امنوا لا تتخذوا عدوي وعدكم اولياء تلغون
اليسم بالموعة وقد كفروا بما جاءكم من الحق

4990. Hariri pes bular giymeye bunda

O yumşaklığıle düşmeye bende

4991. Velî teslim idip erligi kursa

Halâik şohbetinden eli yursa

4992. Görürse bātılı örte tura ol

Ki ta yumşaklığıyla yol vire ol

4993. Tağıtmaya hāla'ik hāli anı

Kese er şohbeti andan lisānı

4994. Bezek takınur¹²⁰⁵ anlar ola cā'iz

Kimesne olmaya anlara hāciz

4995. Bezek anlara envār-ı 'ibādet

O halvetde görünse 'ayn-ı tā'at

4996. Şular kim gönli teslim itmemişdür

Henüz erligi anuñ gitmemişdür

4997. Hariri giyüben olmadı yumşak

Beyān ide nedür bātıl nedür hāk

4998. Olaruñ incüsi 'ilm ü 'ibādet

Anı gösteriben şatmaya tā'at

4999. Riyālu işleri kılmaya izhār

İdüp ol şāh ile aldaşma bāzār

1206

قال الله تعالى يتخادعون الله والذين امنوا وما يخدعون الا انفسهم وما يشعرون

5000. Gönül gözine gāflet getürür hāb

Ġidāsı olmaya nīrān düzer dāb

1207

قال النبي عليه السلام حب الدنيا لس كل خطيئة

¹²⁰⁴ Ey iman edenler düşmanınızı ve düşmanınızı dostlar edinmeyin. Siz onlara mektupla sevgi ulaştırıyorsunuz. Onlar ise Hak'dan size geleni inkar ettiler. 60 Mümtetine 1.

¹²⁰⁵ Takınur: takınsa s.

¹²⁰⁶ Allah'ı ve müminleri aldatmaya çalışırlar. Halbuki sırf kendilerini aldatırlarda farkına varamazlar. 2 Bakara 9.

¹²⁰⁷ Dünya sevgisi bütün hataların başıdır. Keşfü'l-Hafa 1099.

5001. Yüzin ‘aşıklara göstermeye ol İdüp teslîmi tâlib olmadın ol
5002. Ve illâ ‘ışk işine kıla inkâr Varup mişmil ola pes¹²¹⁰ gide murdâr
5003. Zirâ er işini ne bile hayvân Çü cüft olup aña olmadı insân
5004. Dahî dünyâ kişisin görmeye ol Ki nefse hubbe dünyâ bulmaya yol
5005. Gidip zühdi görünmeye hatâlar Anuñla derde dönmeye devâlar
5006. Çün anlardan bular halvet gerekdür Bularuñ hâline ‘uzlet gerekdür
5007. Ne ‘uşşâkı görüben kıla inkâr Ne dünyâyâ girüben ola murdâr
5008. Olaruñ mahremi ‘âlemler oldı Ki zühdi anlar ol ‘ilmiyle buldı
5009. Bu hâliyle bular hünşâ-yı müşkil Gehi ‘âlim yürürken gâhı câhil
5010. Şuna kim irdi ilhâm-ı ilâhî Didi aña ne işdesin ey sâhî
5011. Ne bellü er oluben tohm ekersin Ne bellü ‘avret olup dul dökersin
5012. Neden kaldı özün hünşâ-yı müşkil Bilüp anı aña göre yarağ kıl
5013. O şundadır ki bir ip tutmaduñ sen Anuñla toğru yola gitmedün sen
5014. İpün genşekini ço muhkemin tut Çü bildün zâhımın anuñ merhemini tut
¹²¹¹ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
5015. O muhkem ip saña ‘ışk-ı hudâdur Seni bağlayan aña evliyâdur
5016. Özünü evliyâyâ eyle teslîm Ki ol hünşâyı ol eyledi¹²¹² ta ‘lîm
5017. Aña çift oluben ‘avret olasin Çün olduñ yek-cihet himmet olasin
5018. Bite kalbünden esrâr-ı ma‘ârif Koyup halkı olasin Hakk-ı ‘ârif
5019. Çeküp mahluk ilinden er olasin ‘ilm tohmın eküp lezzet alasin
5020. Ol ilhâmın sözün işitdi kalbi Sızdırup şevke hâliş kıldı kalbi
5021. Ol eri şıdk ile istedi mürşid Çü çekdi niçe mü’min niçe mülhid
5022. Olar falıkda segirdür iken ol O himmet şâhibine uğradı yol

Nazarü ‘l evliyâ

5023. Nazar kıldı folaña kıldı fânî

Çözildi varlığıñ nâm u nişânı

¹²¹⁰ Pes: geh s.

¹²¹¹ Hepiniz Allah’ın ipine (diline) sımsıkı sarılın. Parçalamp ayrılmayan ve Allah’ın üzerinizdeki nimetini düşünün. 3 Ali imran 103.

¹²¹² Eyledi: eyleye s.

Zühdü'l Takvā

5024. Ne zühd ü tā't ü takvā 'ibādet

Ne esrār-ı vilāyet ne kerāmet

5025. Çü çözdü kâmusını gördü ol ip

Ezelden bağlu imiş şeyhden ol ip

1213 لله تعالى ومن الناس من يتخلفون دون الله ابتغاء مكارههم كعبه الله تعالى له

5026. Hakkūn ışkı o şeyhe gelmiş evvel

Pes andan geçübün urmuş aña el

5027. Ol ip imiş yine üstadın anı

Götürdin aradan nām u nişānı

5028. Gel'imdi sen dahi ol Hakk ipine

Yapış kim çözüle nefis ipi yine

5029. Ol ip ile bu zindāndan çıkasın

Cemāline anuñ dā'im bakasın

5030. İre andan saña çok çok 'ināyet

Niçe suçlıya kılasın şefā'at

5031. Dil-i Āşık gibi şüride hayvān

Olup āyinē-i esrār-ı rahmān

Ceddü 'l Evliyā

5032. Anuñ 'ışkı ile çün kılasın zār

Gele her şöhetünden bûy-ı gülzār

5033. Şular kim ola senünle muşāhib

Meşāyih şöhetine ola rāgib¹²¹⁴

5034. Taşında ola ahkāmı şerī'āt

Göre gönli hem envār-ı tarīkat

5035. O nūr ile bula envār-ı 'ışkı

Hakkikatde tuya esrār-ı 'ışkı

5036. İlāhî kıl bizi 'ıškuñda kâ'im

Ki anuñla olavuz kullukda dā'im

5037. Koyup 'ışkı tutavuz 'ışk-ı āyin

İnāyet kıla Şemsül -Hakkı Veddin

5038. İrişe himmeti tuta elümüz

Hakkā toğru vara andan yolumuz

5039. Beyān oldu ne kim varsa temāmet

Okıyanlar bulalar istikāmet

5040. Beyān etsen unutmağıl du 'ādan

Şefā'at ire aña Mustafādan

5041. Sekizyüz elliyedisinde ey yār

Şafer nısfında hatm oldu bu güftār

5042. Keremden Hakk te'ālā kıldı yārı

Ki beşbin kırk iki beyt¹²¹⁵ oldu vārı

5043. Okusun anı tālib ta bula yol

Nice tāliblere yol göstere yol

5044. Kabûl ola du 'ası Hakk katında

Çü el götüre anuñ hazretinde¹²¹⁶

5045. Du'a kıla kamu buldukça maksûd

Ola gönli münevver anı mes 'ūd

¹²¹³ İnsanlardan kimi de Allah'tan başka şeyleri ona iş ve benzer edindiler. Onları Allah'ı sever gibi severler halbu ki müminlerin, Allah için muhabbeti herşeyden ziyade hepsinden daha kuvvetlidir. 2 Bakara 165.

¹²¹⁴ Meşāyih şöhetine ola rāgib: 5033, 5034, 5035 Ö'de yok s.

¹²¹⁵ Ki beşbin kırk iki beyt oldu vārı: Beş bin yüz kırk beyit s.

¹²¹⁶ Çü el götüre anuñ hazretinde: 5044 Ö'de yok s.

5046. İşin artura anuñ Hakkı bu yolda
 5047. Kim evvel yolu beyân eylemez dil
 5048. Ya diller söylediği nedür anı
 5049. İki nesne içündil anı söyler
 5050. Biri ol kim kime düşe bu sevdâ
 5051. Çıkar mevcinden esrâr-ı me 'ânı
 5052. Anuñ cün velî söyler bi-nişândur
 5053. Anâ Hakk'dan gelür pes bunca esrâr
 5054. Ağaçtan niçe kim işitdi Musî
 1217 قال الله تعالى فلما اتينا موسى من شاطئ الوادي الايمن في البقعة المباركة من الشجرة
 ان يا موسى اني اتا الله رب العالمين
5055. İkinci ol sırruñ oldı ey yâr
 5056. O sırdan iki nev 'ola hâlâ' ik
 5057. Ola fâsıkda kahrı pâdişahuñ
 5058. Birisiyle tola nâr-ı cehennem
 5059. Görine lutfı anda pâdişahuñ
 5060. O nâr ehlinde görine dalâlet
 5061. Zirâ uşşâk ehline geldi fâsık
 5062. O fâsık olan anlar ola anda
 5063. Ya inkâr ide 'âşık sözlerine
 5064. Kimi gâfil kimi kâfir olaruñ
 5065. Şu günden kim kopa halka kıyâmet
 5066. Şefî'î zirâ bunda bulmadılar
 5067. O 'âşık anlar oldı kim işitdi
 5068. Olar oldı dilinde dâsitânı
- Bula hâlin yoluñ kalmaya dilde
 Getürür müşkili üstüne müşkil
 Sorar iseñdirim andan nişânı
 Olar ne yidügin 'ışk ehli şoylar
 Taşuben 'ışkı kılur anı rüsvâ
 Özünden giderüñ nâm u nişânı
 Münezzeh oluben gün ü mekândur
 Kılur ol gözgüden gencini izhâr
 Kelâm-ı Hakk görüp nûr-ı tecellî
- Ki kanda kim açılsa Hakk'dan esrâr
 Biri fâsık ola birisi 'âşık
 Ola 'âşıkda mihri ol ilâhuñ
 Biriyle ola cennetlerde hurrem
 Yuyup zulmetlerin her bir günâhuñ
 Hem andan işlene kahr-ı siyâset
 Yuyup olmadı anda Hakk'a lâ'ik
 Ki sırdan tuymayup kala yabanda
 Yidilmeyüp yapuşıp 'ışk erine
 Mâ'î fıkıh¹²¹⁸ vardır evvel hûlaruñ
 Olar bulmayalar anda şefâ 'at
 Etegin tutup elin almadılar
 Olaruñ yoluña göre iş itdi
 Açıldı gönli bağı gülistânı
5069. Dile geldügin ol genc-i nihânı¹²¹⁹
 Eger bildüñise ko imtihânı¹²²⁰

¹²¹⁷ Derken ona varınca mübarek yerdeki vadinin sağ kıyısındaki ağaçtan şöyle seslenildi: 'Ya Musa gerçekten ben, alemlerin Rabbi olan Allah'ım' 28 Kasas 30.

¹²¹⁸ Fıkıh: fıska s.

¹²¹⁹ Nihanı: nihanun s.

5070. İşit sözlerini gir yollarına	Vir elüñi olaruñ ellerine
5071. Giçürreler řırāt-ı müstaķımı	Bulasın anda cennāt-ı na ‘îmi
5072. Niķabın açā göstere cemālin	Özüñden götüre varlık vebālin
5073. Bu gülzāruñ çün oldu ihtitāmı	Resülün rūhına irgür selāmı
5074. Ki kıla suçumuz andan ¹²²¹ şefā ‘at	Anuñ ile bulavuz istikāmet
5075. Okıyuben tutavuz bu kitābı	Götüre Hāk cemālinden niķabı
5076. Okıyan dinleyen kıldukça tekrār	Vire Hāk süñi ‘ilm ü yiñi esrār
5077. Münevver kıl ilāhî şubh u şāmin	Duyānuñ bu du ‘ā hākķuñda āmīn
5078. Ki esbāb-ı kabūlî her du ‘ānuñ	Münevverligidür āmīn diyenün
5079. Çü hāmd ola kelāmuñ ibtidāsı	Gerek āmīn olaruñ ¹²²² intihāsı
5080. Hāk emrine düze kuluñ kelāmın	Öñi ger hāmd ola vü soñı āmīn

Āmīn Yā Rabbel ‘Alemin

¹²²⁰ İmtihānı: imtihanuñ s.

¹²²¹ Anda: hāk’dan s.

¹²²² Olaruñ: ola anuñ s.

ARKAİK TÜRKÇE KELİMELELER

A

ağdurmak	: kaldırmak çıkarmak, hayvanı çiftleştirmek
ağmak	: çıkmak, yükselmek
aldaşmak	: aşağı inmek, birbirin aldatmak
alu	: aciz, aşağı geri, değersiz / aptal
aluk	: giyecek, giysi / gidiş tarzı
aña	: ona
anca	: o kadar, öyle
andağı	: oradaki, o yerdeki, ondaki
anıl	: yavaş, hafif, sakın
arda	: arkaya
artlaşmak	: ata binenin ardına binmek

B

başdaş	: kafadar, emsal, akran
başmak	: ayakkabı
bay	: zengin
berk	: sağlam, sıkı, kuvvetli
bınar	: kaynak, çeşme
bigi	: gibi
boy	: derece, mertebe
bundağ	: böyle, bu kadar
buru	: ağrı, sancı
buta	: hedef, amaç, nişangah
buyurgın	: emir, ferman
büt	: bit

C

cift	: çift, evlenme
cuft	: çift, eş

Ç

çağa	: yeni doğmuş, daha tüyü bitmemiş
çalınak	: iyice anlatmak, bildirmek, aksettirmek
çalınak	: telaşla çevreyi yoklamak, sıyrılmak
çapak	: ince bez.
çapar	: karışık renkli, benekli
çapmak	: yağma etmek, saldırmak, vurmak
çar	: baş örtüsü, çarşaf
çekim	: tartı
çeri	: asker

D

dağı	: dahi, da, bundan başka
degşürmek	: değıştirmek, değışmek
degşürilmek	: değıştirilmek, çevrilmek
dek	: özür, kusur / denk
dirgenmek	: dayanmak, toplanmak, birikmek
divşürmek	: derlemek, toplamak
dükeli	: hem, hepsi, bütün, cümle, herkes
dünle	: geceleyin
düpdüz	: dümdüz, baştanbaşa, tamamıyla
dürüşmek (dirişmek)	: çalışmak, çabalama / çarpışmak, mücadele etmek.

E

ece	: reis, ulu, ileri gelen
ele	: elden, el ile, doğrudan doğruya
em	: ilaç, deva, çare
endürmek	: indirmek
esrik	: sarhoş/meczip, deli/kızgın öfkeli
eşin	: çukur, hendek

etek : kenar

eylemek : yapmak

G

ğariz : tabii, yaratılıştan

geçe : taraf, yön

geñez : kolay

geñlü geñsüz : ister istemez

genşek : gevşek

gerü (girü) : yine, tekrar, bir daha, sonra, artık, başka gayri

girindi : ne idigi belirsiz

gökçek : güzel, sevimli, hoş

görlü : güzel

gönilmek : yöneltmek, yüzünü döndürmek

göynümek : yanmak

göyünmek : yanmak

gözü : ayna

güre : vahşi, eğitilmemiş, işe alışmamış

güvi : uğultu, hışırtı, gürültü

H

haçan : ne zaman, ne zaman ki

handa : nerede, nereye

İ

idügi : olduğu

ikinci : çiftçi

il : el

iltmek : iletmek

im : don / işaret, nişan, parola

irgünmek : ulaştırmak, eriştirmek

irken : erken

irilmek : irişilmek

irkek	: erkek
irinmiş	: erinmiş
irişmek	: erişmek
irürmek	: ulaştırmak, eriştirmek
issi	: sahip, malik
issüz	: boş, تنها
iye	: malik, sahip, efendi
ivdirmek	: avele ettirmek

K

kaçan	: ne zaman, ne zaman ki, her ne zaman
kaçmak	: koşmak, segirtmek
kanda	: nerede, nereye
kanık	: çocuğa kanmış
kankı	: hangi
kaniya	: haniya, nerede
karanuluk	: karanlık
kayıkma	: temayül göstermek, kaymak, sapmak
kesim	: iki taraf arasında kararlaştırılan şey
key	: çok, pek çok / iyice, Hakkıyla
kıft	: rağbet, teşvik
kıft olmak	: yakınlık göstermek, bağlanmak
kıpırt	: çağırma
kığırmak	: çağırma, davet etmek
kığırtmak	: tellal çağırma, çağırtma, davet ettirmek
kındırmak	: tahrik, teşvik etmek
kız	: Pahalı, kıt, az bulunur / kıtlık
kıran	: öldürücü hastalık, salgın
kosa	: çift, eş, ikiz
kulmaş	: aldatıcı, hileci, kalles
kutnı	: panbuk cinsinden

küymek : beklemek, sabretmek, çevreyi gözetlemek

L

lev

lök : tek hörgöçlü deve

M

Mur : acı

N

nem : bütün varım

nite : nasıl

noht (nokt) : ne vakit, ne zaman

O

orun : makam, mevki, yer

otağ : çadır

oynamak : harcamak, güreşmek

Ö

ödek : korka / zaman, tazminatı ödenilmesi gereken şey.

ögürdi : bağıra bağıra, böğüre böğüre

örküç : hürgüç

örü tırmak : ayakta durmak, ayağa kalkmak

S

sağınmak : iyi düşünmek, sanmak, zannetmek

san : hisap / parça / kıt'a / itibar şöhet

say : cilalı, parlak / dibi yere gömülü kaygan

şaymak : tutmak, bedel tutmak

sergirmek : koşmak

seyiklemek : kırığı, çıkığı sarmak

sığırtmac : çoban, sığır çobanı

sındurmak : kırmak, parçalamak / bozmak / yen

şızurmak : sızdırmak, eritmek, süzmek

savuk : soğuk

sökel	: hasta
sömürmek	: birşey bırakmamak üzere yemek içmek
söynük	: sönük, sönmüş olan
söyündürmek	: söndürmek
söyinmek	: sönmek, parlaklığı gitmek
şuvat	: havuzumsu yer
süçi	: şarap, içki içme
sürimek	: sürüklemek, sürmek

Ş

şabla	: şamar, tokat
şeş	: rastlayış, tesadüf, rast gelme
şeşmek	: çözmek
şom	: tam, bütünüyle

T

tabla	: nişan yeri, hedef
tan	: hayret, şaşma
tar	: dar, sıkı, az
tarılamak	: hayret etmek, şaşmak
tay	: denk, eş
tevir	: türlü
tere	: sebze
ton	: elbise
tonuk	: kederli, keder, kederlilik
toylamak	: ziyafet vermek
toyunmak	: kendini doyurmak
tur	: turan
turu	: duru, berrak
tun	: taraf, semt
turak	: yerleşilen yer, yurt
tuş	: yön, yol, taraf

tutu	: rehin komak
tüş	: aynı derecede, denk, eş, akran

U

uğrılık	: hırsızlık
umu	: emel, arzu, dilek ümit
uş	: işte, şimdi / çünkü / ancak
utmak	: yenmek, oyunda kazanmak
uyalmak	: utanmak
uzamak	: uzaklaşmak
uz	: ustaca, usta, doğru

Ü

ümis	: ümit
ün	: ses, yüksek ses / şöhret, şan
ündemek	: seslenmek, çağırmak, davet etmek
ünnemek	: seslenmek, çağırmak
ütmek	: yenmek, kazanmak
üvez	: sivrisinek, at sineği
üzilmek	: kopmak / yüzülmük / ilişkiyi kesmek

Y

yağı	: düşman
yaña	: taraf, cihet, yön
yarlıg	: ferman, iradı, buyrultu
arak (yarağ)	: hazırlık, techizat, silah
araklamak	: hazırlanmak, techiz etmek
yapmak	: kapamak, örtmek / silahlanmak
yasdanmak	: yaslanmak
yaylamak	: yaylada yaz mevsimini geçirmek / iyi bir yerde vakit geçirmek bahar olmak
yayak	: yaya
yazlu	: yazlık

yek	: daha iyi
yene	: yine
yetmek	: yetişmek, erişmek, ulaşmak
yeyni	: hafif, ağır olmayan, önemsiz, kolay
yıylamak	: yüze gülmek
yidilmek	: yedekte götürülmek, birinin kılavuzluğunda gitmek
yidmek	: ekmek, yedekte götürmek
yılı	: hayvan
yigrek	: dolu iyi, üstün, baskın, techi edilir
yigirek	: daha iyi üstün baskın
yil	: rüzgar
yilte (yelte)	: teşvik
yirinmek	: kederlenmek, üzülmek, tasalanmak
yirişmek	: erişmek, ulaşmak
yiyesi	: yemek, yiyecek şey
yiylemek	: koklamak
yu	: çok yazık
yumak	: yıkamak
yummak	: kapamak
yunmaz	: yıkanmaz
yunmış	: yıkanmış
yudurmak	: yıkatmak
yülmek	: tıraş etmek, saç ve sakalı kazımak
yüzlü	: şerefli, itibarlı, hatırı sayılır
yog	: yok
yokmak	: el sürmek, dokunmak, yoklamak / yok etmek

ÖZGEÇMİŞ

1972'de Tortum'un Çardaklı Köyü'nde doğdu. İlkokulu köyünde Ortaokulu Narman'da Liseyi ise Erzurum'da okudu. 1991'de Atatürk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne girdi. Buradan 1995'te mezun oldu. Aynı yıl okuduğu fakültenin Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne Türk Edebiyatı dalında Yüksek Lisans öğrencisi olarak girdi. 1995'te Hatay-Kırıkhan'da Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliğine, 1996'da Erzurum Atatürk Endüstri Meslek Lisesi'ne atandı. Şu anda bu okulda öğretmenlik yapmaktadır. Evli ve bir çocuk babasıdır.